

**VAN MILJOEN OP DE BANK
NAAR VOEDSELBANK**

Peter Dinkla

‘Ongebonden leven als een open boek’

Jean en Johan Delcour, 1899

Van miljoen op de bank naar Voedselbank
© 2026, Peter Dinkla

Eerste druk, maart 2026

ISBN 9789090419473
NUR 402

Uitgeverij: SWN Storytelling
Redactie: Isa Altink
Tekstredactie: Jenny van Hastenberg
Ontwerp omslag: Sonja Lynch
www.peterdinkla.nl

*Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd, gedeeld of verspreid
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.*

De verhalen en gebeurtenissen in dit boek zijn de persoonlijke ervaringen van de auteur zelf.

PROLOOG

Het is donderdagmiddag, half twee, en ik zit klaar voor mijn dagelijkse ritueel. Ik heb alvast twee tabletten lorazepam klaargelegd en een kop koffie gezet. Hoe laat hij precies komt is altijd een verrassing, dus pak ik er maar een krantje bij. Het lukt me echter niet om mijn aandacht bij het lezen te houden en ik leg de krant weer opzij. Uit voorzorg neem ik alvast een tablet lorazepam in. Ik zet nog een kop koffie en ruim ondertussen het aanrecht op. Mijn telefoon gaat. Het is Gerrit, een goede vriend van me. Ik neem niet op, stuur hem een appje dat ik later terugbel. Dan hoor ik ze: voetstappen op het grind, het metalen brievenbusklepje dat omhooggaat en weer dichtvalt. De geluiden waarvan ik elke dag in de stress schiet. Ik schat in dat het vandaag meevalt, bij veel post klinkt het ploffen op de deurmat zwaarder. Terwijl ik naar de voordeur loop, de stapel brieven opraap en aan tafel ga zitten, neemt mijn hartslag met de seconde toe. Ik neem ook het tweede pilletje lorazepam in, en scheur de eerste envelop open.

De meeste afzenders herken ik direct aan de kleur van de enveloppe of het logo. Die heb ik de afgelopen maanden bijna wekelijks voorbij zien komen. Gelukkig zitten er vandaag geen nieuwe tegenvallers tussen. Wel zit er een envelop van het CJIB bij die ik niet thuis kan brengen. Ja, er stond nog een aantal verkeersboetes open. Die waren veroorzaakt doordat ik in mijn burn-out niet altijd even scherp was in het verkeer. Maar de laatste aanmaningen waren toch al van een paar maanden geleden? Bovendien kon ik ze toch niet betalen, dus een nieuwe aanmaning lijkt me zonde van de tijd en het geld.

Niet helemaal gerust scheur ik de enveloppe open, haal de brief eruit en begin te lezen. Het CJIB schrijft dat er al eerder betalingsherinneringen zijn gestuurd en dat de kosten zijn verhoogd. Ook heb ik geen contact opgenomen voor het treffen van een regeling. Dat klopt allemaal. Dan valt mijn oog op het woord ‘gegijzeld’. Ondanks de lorazepam klopt mijn hart in mijn keel. Wat hebben

verkeersboetes met een gijzeling te maken? Ik sta op, loop een rondje door de kamer en loop vervolgens naar mijn werkkamer om mijn laptop erbij te pakken. Ik typ 'CJIB gijzeling' in Google en een pagina met zoekresultaten verschijnt. Ik scrol tot mijn oog op een stuk tekst van het CJIB zelf valt en krijg de schrik van mijn leven.

U moet maximaal 7 dagen naar de gevangenis

De kantonrechter kan de officier van justitie hiervoor toestemming geven. Dit heet 'gijzeling'. Hierover krijgt u altijd een brief. Hierin staat wat wij gaan doen.

Ik begrijp er niets van. Een halfjaar geleden zwom ik nog in mijn eigen zwembad en nu moet ik misschien de gevangenis in. Ik ben toch geen crimineel? Kunnen mijn kinderen daar op bezoek komen? Wie zorgt er voor mijn hond? Allerlei gedachten razen door mijn hoofd, maar één ding weet ik zeker: ik wil absoluut niet naar de gevangenis.

INHOUDSOPGAVE

Deel 1 - Jeugd

Uitgelachen	9
Wat is hier (kinder)loos?	13
Mijn eerste faillissement	15
Woont hier die mevrouw die niet voor mij kan zorgen?	18
Dwargarbeid in Spanje	23
Reken jezelf nooit te snel rijk	29
Boekbinderij Dinkla	34
Een beetje van slag	38
Te zwaartekracht	42
The Mallow Muffy Crew	46
1234567	52
Biljarten op het vwo	58
De appel valt soms wel heel ver van de boom	63
Escape to Nijmegen	68

Deel 2 - De crash

Een nieuw leven als student	74
De god van het geld	82
Een gecomprimeerde studie	89
Tutti Colori	93
Infotechneut	100
Diomedes Automatisering	105
Een eigen huis	110
JFM	115
Van onwettige bedgenoot naar wettige echtgenoot	123
De zwemmende advocaten	129
Sven 2.0	138
Een bizar telefoongesprek	143
De prinses van Oisterwijk	148
Eindelijk een eigen zwembad	155

Peter de mediator	164
Er moet iets groots gebeuren	172
Een zwarte bladzijde	179
Tiny house	185
Eigen schuld, dikke bult	190
Nieuwe kansen met Antoine	197
Had het Goede Doel toch gelijk	203
Rich dad poor dad	208
Nog even de tanden op elkaar	217
Tijd voor een nieuwe IQ-test	220
Hello Fresh 2.0	223

Deel 3 – Nieuwe toekomst

Op humanitaire missie	231
Leg de lat nooit te hoog	240
Ontmoeting met de koning	243
De gifbeker is eindelijk leeg	249
Schone lei?	252
Ambtenaar 2.0	256
Loslaten	269
Voor de tweede keer afgestaan	272
De vijf wijsheden van Peter	283
Nawoord	284

DEEL I

Jeugd

1968 – 1987

Uitgelachen

Oei, ik kom te laat! Tot mijn schrik zie ik op mijn horloge dat het al zes uur is geweest en ik moet nog zeker tien minuten fietsen. Te laat komen voor het eten wordt door mijn ouders niet gewaardeerd. Klokslag zes uur luidt mijn moeder de koeienbel in de gang, zodat iedereen weet dat het etenstijd is. Of ik nu op zolder aan het drummen ben of op mijn kamer huiswerk zit te maken, je hoort de bel door het hele huis. Tot grote en begrijpelijke frustratie van mijn moeder duurt het dan toch nog vaak vijf tot tien minuten tot iedereen aan tafel zit. Hierdoor wordt het eten, dat al op tafel staat, koud en daar houden mijn ouders niet van. Mijn moeder heeft dan al een hele dag schoongemaakt, boodschappen en klusjes in huis gedaan en gekookt. Ik herinner me een keer dat mijn moeder zo'n harde en meedogenloze zwiep aan de koeienbel gaf, dat het gevaarte losschoot en met een schelle knal op de vloer kletterde. Het geluid echode nog zeker een halve minuut na, maar werd al snel overstemd door het gevloek van mijn moeder. Nadat een keihard 'Potverdorie!' door de gang schalde zat iedereen binnen een minuut aan tafel.

Maar nu ben ik nog niet eens thuis en ik kan de koeienbel dus niet horen, terwijl we aan tafel een belangrijk gesprek gaan voeren. Vanmorgen kondigde mijn vader aan dat we het over de toekomst van mij en mijn zusje zouden gaan hebben. En juist vanwege dit belangrijke gesprek wilde ik er toch nog een keertje langsfietsen, er omheen lopen, goed kijken, zodat ik aan tafel het juiste antwoord zou kunnen geven. Iedere keer als ik die brede straat in fiets, lijkt de mooie villa nog groter en het zwembad dat erachter ligt nog verleidelijker. Mijn vader en ik zijn er samen wel eens langsgefietst, en toen heeft hij uitgelegd dat er een uitvinder woont. De uitvinder had een methode bedacht om tl-lampen te maken en het patent daarop heeft hij voor veel geld aan Philips verkocht. Van dat geld heeft hij deze prachtige villa met zwembad en tennisbaan laten bouwen. Voor dit soort succesvolle mensen heeft mijn vader grote bewondering.

Hoewel wij niet in een villa woonden, hadden mijn zusje en ik niets te klagen. Toen ik zes jaar was, kochten mijn ouders een oud vrijstaand pand net buiten het centrum van Schagen. Het pand was gebouwd in 1913 en had achtereenvolgens dienstgedaan als bierbrouwerij en café. Ik had het altijd een raar idee gevonden dat in de woonkamer waar wij tv zaten te kijken, vijftig jaar eerder mensen aan de bar een biertje stonden te drinken en na sluitingstijd lallend de straat op gingen. Het enige dat daarvan nog te zien was, was een grote kelder onder de bijkeuken, waar vroeger de fusten met bier hadden gestaan. Ons huis had een grote woonkamer, waar de piano van mijn moeder stond en waarop ik als klein mannetje ook wat probeerde te spelen. Naast de woonkamer lag de werkkamer van mijn vader, waar hij 's avonds en in het weekend vaak nog uren werk zat in te halen. We hoorden hem dan afwisselend driftig op de typemachine typen, venijnig op de rekenmachine beuken, en vloeken wanneer de cijfers net niet klopten.

Het hele huis was klassiek ingericht met tapijt, behang en schrootjes. Het meubilair hadden mijn ouders integraal overgenomen van de vorige bewoners. Waarschijnlijk hadden die het ook weer van de bewoners voor hen overgenomen, al weet ik dat niet zeker. De achtertuin was relatief klein, maar groot genoeg om hutten te bouwen of een beetje in te voetballen. Net buiten Schagen had mijn vader ook nog een volkstuin, waar hij als hobby het hele jaar door allerlei groente en fruit verbouwde, zoals aardappelen, spruiten, witlof, aardbeien en meloenen. Op de bovenverdieping waren, behalve de badkamer, nog vier slaapkamers en er was een grote zolder, die door mij was ingepikt als hobbyruimte. Als ik niet op school zat of met vriendjes afsprak, zat ik altijd op mijn hobbyzolder. Ik kwam eigenlijk alleen beneden als de koeienbel werd geluid of als er op zaterdagavond een leuk programma op tv was. Toen ik in de pubertijd kwam, klaagden mijn ouders wel eens dat ze mij zo weinig zagen dat ik eigenlijk al op kamers woonde.

In de verte zie ik de technische school al liggen, die aan het begin van onze straat ligt en vanwaar het nog een kwestie is van de hoek om fietsen en de huizen aftellen. Helaas kom ik voor een dichte spoorwegovergang te staan, de intercity Alkmaar-Den Helder zorgt voor drie minuten extra vertraging. Zodra het rode licht is gedoofd spring ik weer snel op mijn fiets en trek een sprintje richting het verrassingsdiner. Zouden we iets speciaals eten omdat we iets belangrijks gaan bespreken? Zou mama pilav hebben gemaakt, mijn lievelingsgerecht? Mijn moeder kookt altijd lekker maar ook voorspelbaar. Vooraf soep, daarna groente met aardappelen en vlees, als afsluiter een toetje. Om afwas uit te sparen eten we alles van één bord. Als je tussendoor niet goed schraapt, proef je de aardappelkruiden of vermicelli nog door de gele vla heen.

Ik smijt de garagepoort open, gooi mijn fiets tegen de muur en ren buiten adem naar binnen. Het is inmiddels twintig over zes en uiteraard zitten mijn zusje en ouders allang aan tafel. Sterker nog, ik zie aan de lege soeppan dat ze al aan het hoofdgerecht zijn begonnen.

‘Waar kom jij vandaan?’ vraagt mijn vader boos.

‘Ik moest nog even iets controleren,’ mompel ik.

‘Controleren?’ zegt mijn moeder. ‘Ik kook hier toch niet voor niets?’

Mijn zusje Marjanna kijkt me aan met een spottende blik.

Ik begrijp dat het twintig over koeienbel is en ga maar zo snel mogelijk aan tafel zitten. Als ik straks de reden van mijn opont-houd uit de doeken doe, zal iedereen daar wel begrip voor hebben. Tot mijn vreugde blijkt mijn moeder inderdaad pilav te hebben gemaakt en ik schep snel mijn hele bord vol. Terwijl ik de eerste hapen naar binnen werk, neemt mijn vader het woord.

‘De jeugd van tegenwoordig heeft het maar makkelijk, je kunt kiezen wat je wilt. En je moet eruit halen wat erin zit, anders is het zonde. Dus ik ben benieuwd hoe jullie tegen de toekomst aankijken.’

Marjanna antwoordt als eerste: 'Ik wil later een leuke baan, een rijtjeswoning en een kleine auto voor de deur.'

Mijn ouders denken er even over na, dan glimlacht mijn moeder. Ze knikken allebei goedkeurend, waarna mijn zusje triomfantelijk naar mij kijkt. Ze heeft het goede antwoord gegeven. Nu draaien hun hoofden zich naar mij. Het moment om mijn droom te onthullen is aangebroken! Ik schraap mijn keel en ga er goed voor zitten. 'Nou, daarom was ik ook te laat voor het eten. Jullie kennen toch die mooie villa van die uitvinder? Die met dat zwembad erachter? Nou dat wil ik ook. Ik wil later rijk worden en een villa. De tennisbaan hoeft niet per se, maar wel een zwembad!' Trots en vol verwachting kijk ik de tafel rond. Ze zijn vast aan het bedenken welke vragen ze mij gaan stellen. Peter, waarmee ga je dan rijk worden? In hoeveel jaar wil je dat bereiken? Wil je dan in Schagen blijven wonen? Maar het blijft wel erg lang stil.

Dan barst mijn vader in lachen uit, gevolgd door mijn moeder, waarna ook mijn zusje begint te schaterlachen. Wat is hier aan de hand? Zitten ze me uit te lachen? Denken ze soms dat dit niet serieus is? Als mijn vader eindelijk min of meer gestopt is met lachen, zegt hij: 'Jij? Een villa met zwembad? Dat gaat je nooit lukken. Doe maar gewoon, jongen, dan doe je al gek genoeg.'

Ik zit verbluft op mijn stoel en kijk om me heen. Ik voel een enorme boosheid in me opkomen. Waarom zou ik niet rijk kunnen worden? Waarom die uitvinder wel en ik niet? Met alle kracht die ik in me heb smijt ik mijn bestek op tafel en roep 'Ik hoef die gore pilav niet meer!' Ik ren naar boven, klim woedend op mijn bed en bedenk hoe ik mijn droom ga realiseren. Want die villa met zwembad gáát er komen. Ik zal ze wel eens laten zien wat ik kan.

Wat is hier (kinder)loos?

Op 10 februari 1940 werd mijn moeder geboren. Ze groeide samen met haar jongere broer op in Julianadorp, een klein dorpje onder de rook van Den Helder. Mijn opa had daar een eigen schildersbedrijfje en verkocht daarnaast via zijn winkel verfartikelen en materialen voor de plaatselijke doe-het-zelver. Ze woonden naast de winkel en het bedrijf van opa liep erg goed. Helaas werd mijn oma erg ziek, waardoor mijn moeder veel moest meehelpen in het huishouden. Aan school kwam ze daardoor nauwelijks toe, maar dat vond ze niet erg. Ze had toch een enorme hekel aan leren. Haar enige ontspanning buiten het huishouden bestond uit accordeon spelen en af en toe een dansavond aan het dorpsplein.

Mijn vader werd zes jaar eerder geboren, op 8 maart 1934. Hij groeide op in een gezin met drie broers op een boerderij in de Beemster. Op de boerderij hielden ze vee en teelden ze wat groente en fruit, maar het was geen vetpot. Daardoor moesten alle drie de broers meehelpen in het bedrijf. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kwamen er veel mensen uit de grote steden naar het platteland, op zoek naar eten. Vergeleken met de stedelingen had het gezin het op de boerderij dus redelijk goed. Tijdens zijn militaire dienst werd mijn vader in Den Helder gestationeerd. Hij werd ingedeeld bij de verbindingdienst en daar was relatief weinig te doen. De enige schokkende ervaring die hij er opdeed, was toen hij per ongeluk een stroomdraad in handen kreeg waar 6500 volt op stond. Gelukkig overleefde hij het voorval, maar (ont)spanning kon hij dus beter ergens anders zoeken.

Dat laatste vond hij door in het weekend naar de dansavonden in Julianadorp te gaan, waar hij op een avond mijn moeder ontmoette en direct van haar gecharmeerd was. Mijn moeder was toen pas veertien en veel te jong voor een relatie. De daaropvolgende jaren schreven ze elkaar echter veel brieven, en jaren later deed mijn vader een nieuwe poging. Inmiddels woonde hij weer bij zijn ouders en broers op de boerderij en van daaruit was het een enorme reis naar

Julianadorp. Maar zijn oudere broer, die al een rijbewijs had, was bereid hem op een zaterdagavond naar Julianadorp te brengen. Ditmaal had de jonge casanova meer succes, en zo kregen mijn ouders alsnog een relatie. Een paar jaar later trouwden ze, maar het feit dat ze hierna zouden gaan samenwonen in Middenbeemster wierp een enorme schaduw over de huwelijksdag. De ouders van mijn moeder waren enorm van slag door de naderende emigratie van hun dochter, en de hele dag stonden ze er maar treurig bij. Voor opa en oma was de trouwdag vooral een rouwdag.

Omdat zijn oudere broer de boerderij overnam, was er voor mijn vader geen plek om binnen het bedrijf een toekomst op te bouwen. Dus stuurde mijn opa hem naar het gemeentehuis in Graft-De Rijk, een klein dorpje in de buurt, om als volontaire (stagiaire) ervaring op te doen. Na twee jaar kreeg hij een aanstelling als gemeentesecretaris op het gemeentehuis in Sint-Maarten en verhuisden mijn ouders naar de ambtswoning die tegenover het gemeentehuis stond. Ze burgerden al snel in. Mijn vader vanwege zijn werk en mijn moeder via haar vrijwilligerswerk. Er ontbrak echter nog iets wezenlijks in hun gezin. Mijn ouders wilden heel graag kinderen, maar bleken geen vruchtbaar huwelijk te hebben. Na jaren vergeefs proberen, begonnen ze hardop na te denken over adoptie als alternatief.

Mijn eerste faillissement

Als kind hoorde ik mijn vader vaak praten over geld. Hoe belangrijk het was en wat je er allemaal mee kon kopen. Grote huizen, mooie auto's, en uitgebreid op vakantie gaan. Als er visite was of een verjaardag, gingen de gesprekken vrijwel uitsluitend over politiek of geld. Zelf werkte mijn vader als ambtenaar bij een kleine gemeente. Hij verdiende daarmee een prima salaris, maar rijk zou hij er nooit van worden. Ik denk dat mijn fascinatie voor geld uit deze talloze gesprekken geboren is. Van jongs af aan was het een belangrijk onderwerp in mijn opvoeding.

Doordat mijn vader bijna altijd aan het werk was, bracht ik als kind de meeste tijd door met mijn moeder. Ze runde het huishouden en spendeerde veel van haar vrije tijd met mij. Wanneer ik met de gekste creatieve ideeën aankwam, kon ik altijd op haar hulp rekenen. En op de broodnodige emotionele steun, als er een keertje iets niet was gelukt. Mijn moeder las de *Libelle* en *Margriet*, waar regelmatig leuke, creatieve ideeën in stonden. Zo hebben we samen papier gemaakt van oude kranten, kaarsen gemaakt van oude stompjes en onderzetters van wasknijpers. Mijn moeder was niet van het knuffelen of lieve dingen zeggen, maar dat maakte ze meer dan goed door hoe ze mij altijd steunde. Hierdoor koester ik enorm warme herinneringen aan haar.

Toen ik zes jaar was, was mijn moeder weer eens in de keuken bezig met de voorbereiding van het avondeten. Meestal begon ze daar rond twee uur 's middags al mee en kwam ik haar in de keuken gezelschap houden. We bedachten dan welke koekjes we konden bakken, want dat deden we regelmatig. Meestal waren dat zandkoekjes, pepernoten of speculaas, maar dit keer had ik iets anders in gedachten. Ik had namelijk een plan bedacht om geld te verdienen.

Ik vertel mijn moeder van dit nieuwe plan en ze kijkt bedenkelijk. Geld verdienen met koekjes? Ik leg haar uit dat als we veertig koekjes bakken en ik deze voor vijftien cent per stuk verkoop, ik zes

gulden (we leven in 1974 dus de euro is nog lang niet in beeld) winst maak.

‘Dat klopt niet helemaal, Peter’, zegt mijn moeder, ‘want je moet ook ingrediënten kopen.’

Daar zit wat in. Dus haal ik mijn schriftje, pen en rekenmachine en maak een inschatting van de kosten.

- bloem 80 cent

- boter 40 cent

Mijn moeder rekent voor de zekerheid mee en samen komen we uit op vier gulden tachtig winst. ‘Eigenlijk,’ vult ze aan, ‘kost het stoken van de oven ook geld. Maar dat hoeft jij niet te betalen. Net zomin als mijn salaris...’

Zo’n twee uur later ga ik op pad, met een trommel vol koekjes en het vooruitzicht op een gevulde spaarpot. Ik gok erop dat de grootste kansen liggen bij ouderen, die een schattig jongetje als ik wel weten te waarderen. Dus loop ik naar de bejaardenflat die op vijf minuten lopen ligt van ons huis, tegenover het tankstation. Een halfjaar eerder was ik daar samen met mijn vader geweest om folders van de VVD in de brievenbussen te stoppen. De deur naar de binnenruimte gaat heel stroef open, ik moet de koektrommel op de grond zetten zodat ik de deur met twee handen kan openduwen. In de hal is er voor elke flat een deurbel, waar ik maar net bij kan. Bij de eerste pogingen krijg ik geen reactie, maar bij de bel van flat 11 klinkt een stem uit de intercom. ‘Wat kom je doen?’ Ik zeg dat ik de zoon ben van Chris Dinkla en koekjes kom verkopen. Veel mensen in Schagen kennen mijn vader en dat opent nu letterlijk deuren. Ik mag naar boven komen en leg aan de vrouw in de deuropening uit dat ik de koekjes zelf heb gebakken, er veertig wil verkopen en van dat geld een nieuwe spaarpot wil kopen. Ze koopt maar liefst drie koekjes. Nadat ik haar heb bedankt, loop ik de rest van de deurbellen langs om zoveel mogelijk koekjes te verkopen.

Een halfuur later sta ik echter alweer voor onze eigen voordeur. Huilend bel ik bij mijn moeder aan.

‘Wat is er gebeurd, Peter?’ vraagt ze bezorgd.

Ik leg uit dat ik maar tien koekjes heb verkocht.

Mijn moeder neemt de lege koektrommel van me aan. 'Hoe kan het dan dat de trommel leeg is? En hoe kom je aan dat bloed op je knieën?'

Tussen het snotteren door probeer ik uit te leggen wat er is misgegaan. 'Ik ben gestruikeld over een stoeptegel. En toen ben ik gevallen. Ik had net tien koekjes verkocht, of misschien wel elf of twaalf. De rest was kapot.'

Mijn moeder wil hier toch iets meer van weten. 'Wat is er dan met die dertig kapotte koekjes gebeurd?'

'Nou ja,' antwoord ik, 'die kon ik natuurlijk niet meer verkopen. Dus die heb ik toen maar opgegeten.'

Mijn moeder slaat haar hand voor haar mond, alsof ik daarvoor niet zie hoe vermakelijk ze het voorval vindt. 'Je zult wel aardig misselijk zijn!' zegt ze glimlachend.

Ik kan niet anders dan met samengeknepen maag bevestigen dat dat inderdaad het geval is. Als mijn vader 's avonds het verhaal hoort moet hij er nog harder om lachen dan mijn moeder. Volgens hem is dit echt een koekje van eigen deeg. Hiermee vestigde ik op zesjarige leeftijd een uniek record: de jongste ondernemer ooit die failliet ging.

Woont hier die mevrouw die niet voor mij kan zorgen?

De eerste vijf jaar van mijn leven groeide ik op in Sint-Maarten, een piepklein dorpje onder de rook van Schagen. Een lieflijk dorp met net geen 600 inwoners. Er was een kerk, een buurtwinkel, een voetbalclub, een kleuterschool en dat was het. Het jaarlijkse hoogtepunt was de kermis, met een zweefmolen, snoepkraam, boksbal en een biertap. Een typisch nostalgisch dorp, dat zo model had kunnen staan voor het nummer 'Het Dorp' van Wim Sonneveld.

Ik was een vrolijk ventje en had zulke dikke wangen dat mijn ogen altijd dicht zaten als ik moest lachen. Ik werd al snel bekend in het dorp, doordat ik elke ochtend rond vier uur opstond, de skelter uit het schuurtje haalde en alleen in het donker door het dorp ging rijden. Mijn ouders schrokken zich uiteraard rot toen ze mijn ontsnapping ontdekten. Ik stelde ze gerust met de mededeling dat ik net als de boeren in de omgeving vroeg aan de dag wilde beginnen.

Aan de overkant van de weg stond het gemeentehuis waar mijn vader werkte. Als gemeentesecretaris was hij leidinggevende van de ambtenaren die er werkten. Dat het gemeentehuis zo dichtbij was, had zowel voor- als nadelen. Het voordeel was dat mijn vader tussen de middag altijd thuis kwam eten en ook altijd op tijd was voor het avondeten. Het nadeel was dat hij 's avonds vaak weer de weg overstak om verder te werken. Ook had hij een functie als boekhouder bij het plaatselijke bejaardenhuis, zodat hij lange dagen maakte en in mijn herinnering vrijwel altijd aan het werk was.

Mijn moeder hield erg van muziek, en had als huwelijksge-schenk van mijn vader een piano gekregen. De piano stond midden in de kamer, was donkerbruin en in mijn beleving een magisch apparaat. De meeste toetsen waren wit, sommige zwart en uit elke toets kwam weer een ander geluid. Ik begreep niet hoe mijn moeder van al die losse toetsen een mooi muziekstuk kon maken. Toen ik ernaar vroeg, legde ze uit dat in het boek dat bovenop de piano stond precies werd aangegeven welke toetsen je wanneer moest indrukken. Ze liet me een bladzijde zien en deed voor om welke toetsen het ging. Toen

ze aan het eind van de middag stond te koken, probeerde ik wat ik gezien had na te doen, maar de klanken die ik voortbracht leken in geen velden of wegen op het pianospel van mijn moeder. Ik heb nog een foto waarop ik veertien maanden oud ben en in mijn ene hand mijn favoriete knuffel Teddy, een aftandse, vergeelde beer vasthoud, en met mijn andere hand enthousiast op de toetsen speel. Het bleek de voorbode te zijn van mijn eigen passie voor muziek.

Mijn jaren in Sint-Maarten bracht ik dus vooral door met skelteren, in de tuin spelen, knutselen en eindeloos met lego bouwen. Kortom, ik had een overzichtelijk leven en genoot volop van mijn kleutertijd. Met ons gezin gingen we regelmatig op familiebezoek, waardoor we langs Alkmaar kwamen. We reden dan over de ringweg, een 80-kilometerweg met veel stoplichten, waardoor ik veel tijd had om goed naar de omgeving te kijken. Ik wist namelijk dat ergens in Alkmaar een bijzondere mevrouw woonde, die ik graag wilde zien. Daarom ging ik zo dicht mogelijk bij het raam zitten en wees op de voorbijkomende huizen:

‘Woont hier die mevrouw die niet voor mij kan zorgen?’

‘Dat weten we niet, Peter,’ antwoordden mijn ouders dan.

‘Woont ze misschien daar dan? Of daar?’ Ik bleef doorvragen, zonder resultaat.

Ik wist al vroeg dat ik geadopteerd was. Mijn ouders vertelden het me toen ik vijf jaar was. Daardoor was het feit dat ik geadopteerd was normaal voor mij. Mijn adoptieouders waren gewoon mijn ouders, en dat is altijd zo gebleven. Mijn biologische moeder heette Henny en was twintig toen ze zwanger raakte. Toen ze erachter kwam, was haar relatie met mijn biologische vader al verbroken, dus zou ze mij alleen moeten opvoeden. Haar ouders – mijn biologische opa en oma – wilden mij graag samen met haar opvoeden. Maar Henny zag dit niet zitten. Op 1 december 1968 werd ik geboren, en op 1 januari 1969 zou Henny aan het werk gaan in het onderwijs. Zo kwam het dat ik direct na mijn geboorte werd overgebracht naar een weeshuis in Zaandam, waar ik enkele maanden heb doorgebracht. Een paar jaar geleden heb ik nog geprobeerd het weeshuis op internet

terug te vinden, maar het bleek al in 1969 in vlammen te zijn opgegaan. Op de plek waar het heeft gestaan loopt nu een stuk van de A7, waarover ik nog regelmatig naar mijn familie in Noord-Holland rijd.

Omdat het mijn ouders niet lukte om na hun huwelijk zwanger te worden, wilden ze hun kinderwens via adoptie vervullen. De procedure daarvoor was echter zowel tijdrovend als kostbaar. De Raad voor Kinderbescherming stelde een onderzoek in naar de geschiktheid van de toekomstige adoptieouders. Dit onderzoek bestond voornamelijk uit schriftelijke vragen, die mijn opa beantwoorde in een brief. Hij schreef dat het huwelijk van mijn ouders dat van anderen overtrof, dat ze hun kinderloosheid allang hadden verwerkt en dat ze voldoende kennis in huis hadden om een kind groot te brengen. Of dit allemaal op waarheid berustte is de vraag, maar één ding dat hij schreef klopte zeker. Over zijn dochter (mijn toekomstige moeder) schreef hij heel beslist dat ze met een kind heel gelukkig zou zijn. Hij voegde daaraan toe dat dit ‘de volle waarheid’ was. Uiteindelijk besloot de Raad dat mijn ouders voldeden als adoptieouders, en zo kwamen ze op een wachtlijst. Al na drie maanden bleek er in Zaandam een ‘geschikte’ baby te zijn. Mijn (toen nog) dolblijbe ouders schaften een babyuitzet aan, en na een retourtje Zaandam waren ze plots een gezinnetje.

In Sint-Maarten werd nogal eens sceptisch gereageerd op de komst van een adoptiekind. Zo vroeg iemand uit het dorp een keer aan mijn moeder of ze de babywagen er ook bij hadden gekregen. Toen de adoptie in september 1972 na vier jaar definitief werd uitgesproken, raakte mijn moeder alsnog zwanger. Op 13 augustus 1973 werd mijn zusje Marjanna geboren. Ik was enorm trots op mijn kleine zusje en voor mijn ouders was het gezin met haar komst compleet. Maar door de gezinsuitbreiding werd het huis letterlijk te klein, en in datzelfde jaar – toen ik zes jaar oud was – werd het pittoreske Sint-Maarten ingeruild voor Schagen. Schagen was een echte regiostad met veel voorzieningen. Veel scholen, een groot winkelaanbod, gezellige horeca en een treinstation. De afstand tot het gemeentehuis in Sint-Maarten was met zesenhalf kilometer goed te doen, waardoor

mijn vader elke dag op de fiets naar zijn werk zou kunnen. Na lang zoeken vonden mijn ouders een mooi, vrijstaand huis tegen het centrum van Schagen aan.

We wonen nog maar zeven weken in de nieuwe stad, maar ik voel me er al aardig thuis. Dat komt vooral door de grote hoeveelheid buurkinderen van mijn leeftijd. Het huis van mijn ouders ligt aan een lange weg, met daarnaast een brede sloot. Aan de andere kant van die sloot wordt druk gebouwd, en er is een grote bouwput ontstaan. Op een middag ben ik met vier kinderen uit de buurt hutten aan het maken van het aanwezige bouw materiaal, en van takken en door onszelf meegebrachte touwen, als er twee oudere jongens aan komen. Ik schat dat ze een jaar of elf jaar zijn. Ze beginnen ons uit te dagen en willen ruziemaken. De andere jongens rennen weg, maar ik merk te laat op wat er gebeurt en word in de bouwput geduwd. De pestkoppen lopen weg en ik blijf alleen achter in de bouwput. De wanden zijn glibberig door de hevige regenval van de afgelopen dagen, en het lukt me niet om eruit te klimmen. Vanuit de bodem loopt een waterleiding naar boven, en door me daaraan op te trekken lukt het uiteindelijk toch lukt om naar boven te klauteren. Als ik eindelijk mijn hoofd boven de rand van bouwput uitsteek, zie ik tot mijn verbazing mijn ouders voor ons raam staan. Ze staan schouder aan schouder, kijken mijn kant op, maar blijven stil staan. Met mijn kleren onder de modder, schrammen op mijn gezicht en een kapotte knie strompel ik de straat over, de poort door en via de bijkeuken naar de woonkamer.

‘Waarom deden jullie niets?’ vraag ik boos. ‘Hadden jullie mij er soms de hele nacht in laten zitten?’

Mijn vader antwoordt dat ze me niet hebben geholpen omdat ik moet leren mijn problemen zelf op te lossen.

‘Dan heb ik dus niks aan jullie!’ bijt ik ze toe. Ik stamp naar boven, spring onder de douche en sluit mezelf voor de rest van de dag op in mijn kamer. Die dag leer ik dat je niet te veel op andere

mensen moet vertrouwen, zelfs niet op je eigen ouders. Je kunt maar beter goed voor jezelf zorgen.

Dwargarbeid in Spanje

De koekjesbusiness was niet het succes geworden waarop ik had gehoopt, maar ik ging niet bij de pakken neerzitten. Een echte ondernemer laat zich niet zomaar uit het veld slaan. Een faillissement maakt je juist sterker. En dus was ik alweer op weg naar een volgende business. Mijn volgende handeltje werd wel een succes, dankzij de hulp van mijn opa.

Mijn opa kwam elke donderdag bij ons langs. Dan was er markt in Schagen, en hij vond het gezellig om even de stad in te gaan. Tussen de middag bleef hij eten en na de lunch ging hij weer naar huis. Opa toonde veel interesse in mijn hobby's en kwam altijd even kijken op zolder waar ik mee bezig was. Dan vroeg hij de oren van mijn hoofd, wilde precies weten waarom ik bijvoorbeeld dat ene boek aan het inbinden was of welke nieuwe nummers ik speelde op mijn synthesizer. Ik was gek op mijn opa. Elke schoolvakantie ging ik samen met mijn neefje Erik bij opa en oma logeren in Julianadorp. Erik was een kleinzoon van oma en ik een kleinzoon van opa, maar niet andersom. Dat klinkt misschien een beetje vreemd, maar opa was hertrouwd. Zodoende was oma geen echte oma van mij, maar als je geadopteerd bent is het sowieso de vraag wat wel en niet echt is. Voor mij was opa in ieder geval een hele echte opa. Oma had duidelijk een voorkeur voor Erik en ze zei wel eens dat ze verliefd op hem was. Als kind vond ik dat al raar, en nu, als volwassene, klinkt het nog vreemder.

De enige vakantieweken die ik niet bij mijn opa en oma doorbracht, waren de twee weken in de zomer dat ik met mijn ouders en zusje naar Center Parcs ging, dat toen nog Sporthuis Centrum heette. Dat verliep echter nooit zonder slag of stoot, want elk jaar had mijn vader zijn werk voor het gemeentehuis niet af. Hoewel mijn moeder zich het hele jaar door meegaand toonde over het feit dat mijn vader altijd maar aan het werk was, bouwde onderhuids toch de nodig frustratie en irritatie op. Het begin van de vakantie betekende dat mijn moeders jaarlijkse ontlasting eraan zat te komen. Wanneer

mijn vader voorstelde de typemachine en het rekenapparaat mee te nemen op vakantie, mondde hun gesprek al gauw uit in een felle discussie, waarna mijn moeder mijn vader voor de keuze stelde: óf zij bleef thuis, óf de typemachine. Mijn vader sputterde dan gewoonlijk nog een aantal minuten tegen, tot hij zich realiseerde dat een typemachine niet kon stofzuigen of koken. Uiteindelijk bleef dan toch de typemachine eenzaam achter in Schagen.

Mijn opa en oma woonden in een mooi vrijstaand huis met een grote tuin. Van ons zesde tot dertiende jaar brachten Erik en ik vrijwel elke vakantie door in Julianadorp, waar we praktisch mochten doen wat we wilden. Bij mooi weer gingen we naar het strand en in het dorp haalden we samen vaak kattenkwaad uit. In een buurtwinkel vroegen we om gratis snoep, en we belden aan bij mensen in de buurt en zeiden dat we nooit te eten kregen. Ook gingen Erik en ik vaak tennissen, wat heel gezellig was, tot Erik verloor. Daar kon hij absoluut niet tegen en ik zie nog voor me dat hij na een verloren potje zijn racket kapot smiet op de tennisbaan. Overigens begreep ik zijn frustratie, want het is knap om van mij te verliezen met tennis.

Opa maakte de lekkerste pannenkoeken, van dik beslag en belegd met stroop en poedersuiker. Als opa en oma niet thuis waren, slopen we naar de kleedkamer naast de slaapkamer om ons te verkleeden. Dan trokken we elk een van opa's nette pakken aan, pakten een dikke sigaar uit zijn voorraad en liepen de trap af naar de woonkamer. Daar gingen we elk in een leunstoel zitten, de niet-brandende sigaar in onze mond, en voerden gesprekken over deftige onderwerpen als politiek, de economie en de hoge benzineprijzen.

Elk jaar togen opa en oma voor een maand of drie naar Benidorm in Spanje om te overwinteren. Daar praatten ze uitvoerig bij met de andere pensionado's, gingen elke avond klaverjassen in het hotel aan de overkant van de straat en genoten op hun balkon van het mooie weer. Helaas was opa daardoor nooit op mijn verjaardag (op 1 december), en ook was hij er niet met sinterklaas, kerst en oud en nieuw. Dat vond ik ontzettend jammer, maar hij compenseerde zijn afwezigheid door na terugkomst een koffer vol cadeaus mee te

nemen. Hierin zat meestal speelgoed, leuke spelletjes en Spaanse lekkernijen.

Toen ik negen was, en opa weer eens teruggekomen was uit Spanje, zette hij de koffer voor mijn neus op de grond. Ik maakte hem open en zag direct een boel cadeaus liggen. Maar er lagen ook andere dingen bij, die hij niet eerder had meegenomen: een van schelpen gemaakte vogel, asbak en pop. Ik vertelde opa hoe mooi ik ze vond, waarna hij uitlegde dat ze gemaakt waren van schelpen die op het strand waren aangespoeld. Ik pakte alle cadeautjes uit en bedankte opa voor mijn goed gevulde koffer. En ik vroeg hem of hij het jaar daarop misschien losse schelpen voor me wilde meenemen. Opa vroeg wat ik daarmee wilde doen en ik legde uit dat ik de schelpencreaties zelf wilde namaken, en misschien zelfs verkopen. Alle andere benodigheden kon ik in de bouwmarkt kopen, dus die hoefde hij niet mee te nemen. Maar ik moest er wel nog een jaar op wachten.

Een jaar later zijn alle schelpen binnen, gewassen en dus schoon. Over drie weken vindt de jaarlijkse rommelmarkt plaats, dus maak ik een planning om het werk op tijd af te krijgen. Als na twee uur ploeteren de eerste uil klaar is, valt het resultaat me een beetje tegen. Ik houd hem naast de originele uil. Ze lijken zeker op elkaar, maar het zijn geen tweelingzusjes. Nadat ik er zeven heb gemaakt beginnen mijn creaties aardig op het origineel te lijken. De weken erna maak ik een grote verzameling uilen, vogels en asbakken, net zolang tot alle schelpen op zijn. Op de ochtend van de rommelmarkt helpt mijn vader me met het inladen van mijn koopwaar en rijden we naar de plaats waar de rommelmarkt zal plaatsvinden.

De markt begint om tien uur en we arriveren ruim op tijd. Ik heb een mooie kraam gehuurd, op een goede locatie met veel doorloop, en nadat alles is uitgeladen en uitgestald ben ik klaar voor de verkoop. In totaal heb ik 35 kunstwerken meegebracht, die ik voor 4 gulden per stuk verkoop. In theorie zou ik vandaag dus 140 gulden kunnen verdienen! Dat vind ik geen slecht vooruitzicht. De markt stroomt vol en veel mensen bekijken mijn schelpencreaties, maar

drie kwartier later heb ik er nog niet eentje verkocht. Ik schenk een glaasje ranja uit mijn thermoskan en vraag me af of dit wel een succes gaat worden.

Dan roept een oudere heer mij en vraagt hoeveel de schelpenbeesten kosten.

‘Vier gulden per stuk, mijnheer,’ antwoord ik enthousiast.

Hij knikt instemmend en neemt een vogel en een uil mee naar huis.

Na deze eerste klant begint de handel goed te lopen en om half drie ben ik door mijn hele voorraad heen.

Met mijn vader heb ik afgesproken dat hij me om drie uur weer ophaalt, en als ik ben ingestapt vraagt hij hoeveel ik heb verkocht. Ik reken hem voor dat ik voor 140 gulden heb verkocht, waarna hij zegt dat ik dan wel de benzine voor de heen- en terugreis kan betalen. Net wanneer ik drie gulden uit mijn zak wil halen, lacht hij en zegt dat het maar een grapje was. ‘Mooi,’ denk ik, ‘anders had ik maar 137 gulden winst gehad.’ Thuis stop ik al het geld in mijn spaarpot, schud hem eens goed door elkaar en luister naar het prachtige geluid. Dit gerinkel smaakt naar meer.

Toen ik zeventien jaar oud was en in de vijfde klas van het vwo zat, vertrok mijn opa eind november weer voor negen weken naar Spanje. De dokter had het hem afgeraden, omdat hij al geruime tijd hartproblemen had. Opa zelf vond het advies van de dokter voorbarig, volgens hem was er niets beter voor zijn gezondheid dan ontspannen in zijn geliefde Benidorm. Mijn vader zat inmiddels al bijna een half jaar thuis met een zware burn-out, en mijn moeder spoorde hem aan om ook twee weken mee te gaan naar Spanje. Opa’s appartement was ruim genoeg, er waren twee slaapkamers en een groot balkon. Van daaruit keek je uit over de zee en zag je de bootjes verderop in de haven liggen. En dus vlogen mijn opa, oma en vader met Transavia naar Malaga, waarna het nog anderhalf uur rijden was naar het appartement in Benidorm. Mijn moeder bleef in Schagen achter met

mij en mijn zusje, want wij moesten natuurlijk gewoon naar school. Om de dag belde opa ons en vertelde dan dat hij heerlijk aan het genieten was van de rust, het lekkere eten en mooie weer.

Mijn vader is inmiddels acht dagen bij mijn opa en oma in Spanje. Het is zondagmiddag en mijn moeder is net vertrokken naar een muziekoptreden in Sint-Maarten. Ze begeleidt twee zangers en een zangeres op de piano bij een optreden in het plaatselijke bejaardenhuis, waar mijn vader jarenlang de administratie heeft verzorgd. Mijn moeder zal pas rond vier uur weer terug zijn, dus hebben mijn zusje en ik tot die tijd het rijk voor onszelf. We hangen wat rond in de woonkamer, kijken tv en eten stiekem chips. Dan gaat de bel. Ik kijk op de klok en zie dat het half drie is. Dat betekent dat mijn moeder eerder terug is, óf er staat iemand anders op de stoep.

Ik loop naar de voordeur, doe hem verlegen open en zie tot mijn verbazing mijn oom en tante uit Julianadorp staan. Na een korte begroeting lopen ze de kamer binnen en gaan op de bank zitten. Het valt me op dat ze doodstil zijn. Zou er iets met mijn vader in Spanje gebeurd zijn? Of is er iets misgegaan bij het optreden van mijn moeder? Mijn oom kijkt ons ernstig aan en neemt het woord. ‘We hebben slecht nieuws, heel slecht nieuws. Opa is vannacht in zijn slaap overleden aan een hartaanval.’

Ik kan de woorden niet bevatten en wil ze niet geloven. Opa, denk ik, mijn opa, dood? Tranen stromen over mijn wangen en ik kijk hulpeloos naar mijn oom en tante. Mijn tante komt naast me zitten en slaat een arm om me heen. In flitsen schieten alle logeerpartijen met Erik door mijn gedachten, de koffer vol cadeaus die opa altijd meenam uit Spanje en de ontelbare keren dat hij me op zolder gezelschap kwam houden. Is dat dan allemaal voorbij? Dan vraagt mijn tante waar mijn moeder is. Het is 1987, dus mobiele telefoons zijn er nog niet. Ik leg uit dat ze naar een optreden is en uiterlijk om vier uur terug is. Mijn oom en tante zeggen dat ze blijven wachten tot ze terug is. Om kwart voor vier hoor ik een auto stoppen, de deur van de poort opengaan en vervolgens loopt mijn moeder via de keuken naar binnen. Als ze de woonkamer binnenstapt en ons allemaal

ziet zitten, heeft ze direct door dat er iets mis is. Wat precies, dat hoort ze in de twintig seconden daarna van mijn oom.

Hierna gebeurt iets dat zo indrukwekkend was voor mij, dat ik het 40 jaar later nog zo voor me zie. Mijn moeder kijkt mijn oom en tante aan, en daarna mij en mijn zusje. Ik kijk haar ook aan en verwacht dat ze ons komt troosten. Maar in plaats daarvan stormt ze de kamer uit, de trap op, naar haar slaapkamer. We horen dat de deur wordt dichtgesmeten, ze op bed ploft, en vervolgens horen we haar door het plafond heen hartverscheurend huilen. In mijn herinnering blijft ze zeker twintig minuten huilen. Het was de enige keer dat ik haar zo verdrietig heb gezien, en de enige keer dat ze uit haar moederrol stapte en zelf weer een kind werd.

De dag erna gebeurde er nog iets indrukwekkends. Ik was alleen thuis met mijn moeder toen de post werd bezorgd. Er zat een brief uit Spanje bij, die door mijn opa was geschreven. Nadat mijn moeder de brief had opengemaakt, begon ze hem hardop voor te lezen. Opa schreef dat hij heerlijk aan het genieten was, ons miste en ernaar uitkeek om weer naar Schagen te komen. Hij had de brief vlak voor zijn dood geschreven en gepost, en helaas was hij ingehaald door de werkelijkheid.

Reken jezelf nooit te snel rijk

Op de lagere school was ik een snelle leerling en vaak als een van de eersten klaar met opdrachten. De resterende tijd gebruikte ik om de rest van de klas aan het lachen te maken. Dat deed ik door gekke stemmetjes op te zetten, woordgrappen te maken of rare bekken te trekken. Omdat deze acts in de klas erg aansloegen, leek het me leuk om ook buiten school mensen aan het lachen te maken.

Ik zit pas een week op school in Schagen en heb het er al enorm naar mijn zin. Ik heb een leuke juf die Susan heet, aardige klasgenoten en bovendien een lesprogramma dat bestaat uit spelletjes, sporten, rekenen en voorlezen. Na mijn zesde schooldag, maandagavond vlak na het avondeten, gaat bij mijn ouders de bel. We krijgen 's avonds eigenlijk nooit visite en verwachten ook niemand. Mijn moeder staat nog af te drogen, en dus doet mijn vader open. Ik hoor hem in de gang praten met een mevrouw, die nogal overstuur lijkt. Wanneer mijn vader samen met de mevrouw de woonkamer binnenkomt, herken ik haar direct. Het is mijn juffrouw! Mijn vader wijst een stoel aan waar de emotionele juf Susan mag gaan zitten. Mijn moeder komt er ook bij zitten en ik vermoed dat het de bedoeling is dat ik ook bij het gesprek blijf. Juf Susan bedankt voor een kop thee met koekje, maar wil wel graag een glaasje water.

‘Wat is er nou precies aan de hand?’ vraagt mijn vader.

Juf Susan begint stotterend haar verhaal: ‘Ik vind Peter een leuke jongen, maar hij maakt continu iedereen aan het lachen en daardoor komt de rest niet meer aan de lessen toe. Ik weet gewoon niet wat ik met hem aan moet en ben radeloos!’

Mijn vader kijkt streng mijn kant op en ook het gezicht van mijn moeder betreft. Mijn zusje, die boven op haar kamer zat, is ondertussen naar beneden gekomen en heeft een plekje op de bank uitgekozen om mee te luisteren. Als mijn vader zich weer tot juf Susan wendt – overigens zonder te informeren naar mijn lezing van dit verhaal – verzekert hij haar dat er een pittig gesprek met Grappige Peter

gaat plaatsvinden. Juf Susan bedankt mijn ouders voor het aanhoren van haar verhaal en vertrekt weer richting huis.

‘Zo jongen, dat klonk niet best,’ begint mijn vader zijn preek.

‘Zul je dat niet meer doen, in het vervolg gewoon opletten in de klas en niet meer de clown uithangen?’

In het vervolg zou ik straf krijgen als ik toch weer de rest van de klas van het werk hield. Ik deed mijn best, maar verviel toch regelmatig in mijn komiekengedrag. In de laatste twee klassen van de lagere school liep meester Katuin tegen hetzelfde probleem aan als juffrouw Susan. Maar hij wist een mooie oplossing. Ik haalde altijd samen met mijn vriend Edwin capriolen uit, en ook nu veroorzaakte dat problemen voor de rest van de klas. De meester stelde voor om de vrijdagmiddag aan Edwin en mij te geven, zodat wij die konden invullen met shows, muziek en andere optredens. Voorwaarde was wel dat we ons de rest van de week gedeisd hielden. We gingen direct akkoord en deze oplossing werkte.

In de jaren zeventig was er nog weinig te beleven op tv. Je had maar drie zenders, waarop doordeweeks behalve het journaal bijna niets werd uitgezonden. Zaterdagavond was de echte tv avond, waarop grote spelshows van toppresentatoren als Willem Ruijs en Fred Oster werden uitgezonden. Maar daarnaast was er cabaret te zien, van artiesten als Wim Kan, Wim Zonneveld en André van Duin. Die laatste was mijn grote idool. Ik zat ’s ochtends al vroeg aan de radio gekluisterd als hij de *André van Duin Show* verzorgde. En ’s avonds als hij op tv samen met Frans van Dusschoten en Corrie van Gorp allerlei typetjes de revue liet passeren, zat ik vol bewondering te kijken.

Wanneer ik voor de zoveelste keer André van Duin op tv zie, kom ik op het idee om op mijn hobbyzolder een eigen show op te voeren. De zolder is groot genoeg voor zeker twaalf kinderen en een podium. Ik bespreek het idee met Marjanna en ook haar lijkt het een leuk idee. In onze verkleedkist, een zware, houten dekenkist, vinden we oude pakken van mijn vader, een pietenpak dat mijn moeder zelf voor ons heeft genaaid, en een clownspak. Samen bedenken we een

act, waarbij ik afwisselend moppen tap en dwarsfluit speel, terwijl mijn zusje in een clownspak gekke bekken trekt en dansjes doet. We oefenen een aantal keer en organiseren een gratis try-out voor onze ouders. Nu zijn we klaar voor ons eerste optreden. Om voldoende publiek te werven, heb ik een folder gemaakt en die bij de plaatselijke drukkerij laten drukken. Deze doen we in de buurt in brievenbussen van huizen waarvan we weten dat er kinderen wonen.

Op de zondagmiddag van onze eerste voorstelling staat mijn vader aan de deur om het publiek te ontvangen en de tien cent entree te innen. We zijn flink zenuwachtig, want we hebben geen idee hoeveel kinderen er komen. Mijn moeder verzorgt de catering en een vriendje van mij kondigt ons aan. Na een uur zitten er tien kinderen in de ‘zaal’ en de show kan beginnen. Alles verloopt zoals gepland, de kinderen genieten en na afloop volgt een groot applaus.

Doordat we maar tien cent entree vragen, levert de hele zondagmiddag slechts één gulden op. Dat is wel heel weinig en we besluiten de entree te verhogen naar vijftig cent. Dat verviervoudigt de entree, maar gelukkig blijft het publiek komen. Als we de entree echter nogmaals verhogen naar één gulden, veroorzaakt dit veel ophef onder het tot dan toe trouwe publiek. Ik probeer nog uit te leggen dat we voorafgaand aan de shows veel moeten voorbereiden, spullen moeten inkopen en folders moeten laten drukken. Ook zitten in het nieuwe tarief ranja en chips inbegrepen. Maar helaas bestaat vanaf dat moment het publiek nog maar uit vier toeschouwers: onze ouders, opa en oma. Elke zondagmiddag zitten ze met zijn vieren op de eerste en enige overgebleven rij, met een advocaatje met slagroom voor hun neus. Per optreden haal ik vier gulden binnen – Marjanna is op dat moment nog totaal niet met geld bezig, dus de opbrengst gaat naar mij – die ik in mijn gele spaarpot stop. De spaarpot heb ik gekregen toen mijn ouders een spaarrekening voor mij openden bij de Rabobank. In een schriftje naast de spaarpot houd ik nauwkeurig bij wat ik heb verdiend, want ik spaar voor een tweedehands racefiets en daar heb ik 75 gulden voor nodig.

We zijn inmiddels acht shows verder en dat betekent dat ik inmiddels 32 gulden heb verdiend. Dat is nog niet genoeg voor de racefiets die ik op het oog heb, maar samen met het geld dat op mijn spaarrekening staat heb ik waarschijnlijk net genoeg. Ik neem de spaarpot mee naar mijn kamer en ga op bed zitten. Het spaarvarken kijkt me voldaan aan en dat snap ik, want zijn buik zit vol munten. Aan de onderkant zit een gleuf die je open moet draaien, maar met mijn nagels lukt dat niet. Ik ren de trap af naar beneden, naar de schuur, waar tussen mijn vaders gereedschap vast wel een schroevendraaier ligt. Na een paar minuten zoeken ren ik weer naar boven, gewapend met schroevendraaier. Nu gaat het ineens makkelijk en houd ik het blij spaarvarken op zijn kop, zodat de grote hoeveelheid munten op mijn bed valt.

Maar wat is dit nu? Ik kijk tegen vier guldenstukken aan op mijn bed en een verder volledig leeg spaarvarken. Ik stop de vier munten terug in het spaarvarken en ren de trap af, op zoek naar mijn vader. Die heeft verstand van geld en heeft hier vast een goede verklaring voor. Misschien hebben ze het geld er al uit gehaald en op mijn spaarrekening gestort? Of misschien hebben ze die 32 gulden eruit gehaald, zelf aangevuld en alvast die mooie racefiets voor mij gekocht?

Mijn vader zit te werken in zijn kantoortje en kijkt geïrriteerd op als ik zijn kamer binnenstorm. Ik houd het gele spaarvarken onder zijn neus. ‘Er zit maar vier gulden in!’

Mijn vader kijkt van mij naar het spaarvarken en weer terug naar mij. Dan begint hij te lachen.

‘Waarom lach je?’ vraag ik hem. ‘Is dit grappig ofzo?’

‘Peter, ik zal het maar eerlijk zeggen. We hebben je een beetje in de mailing genomen. We hebben elke week dezelfde munten gebruikt.’

Ik kijk naar mijn vader en kan even niets uitbrengen. Dezelfde munten gebruikt? Een beetje in de mailing genomen? Dan denk ik aan de racefiets die ik zo graag wilde kopen en die nu verder weg is dan ooit. Al die shows voor niets opgevoerd. Ik ren de trap op, naar

mijn kamer, en smijt het spaarvarken in een hoek. Hoe hebben ze dit kunnen doen? Ik heb zo mijn best gedaan om een mooie voorstelling te bedenken en op te voeren. Nemen ze me eigenlijk wel serieus? Ik voel een enorme teleurstelling en boosheid. En ik neem me één ding voor: als ik straks mijn eerste show in Carré speel, zijn ze niet welkom.

Boekbinderij Dinkla

In mijn jeugd ontdekte ik veel nieuwe hobby's. Ik was erg creatief en leergierig, en vond het leuk om steeds nieuwe dingen uit te proberen. Hierdoor had ik al eens papier van oude kranten gemaakt, smolt ik met kerst mijn eigen kaarsen en maakte van wasknijpers onderzetters en servettenhouders. Wanneer ik tegenwoordig in Schagen kom en blijf eten, staan de pannen nog steeds op de onderzetters die ik maakte toen ik acht jaar oud was. En natuurlijk kreeg ik vaak hulp van mijn opa, die erg handig was.

Omdat ik snel verveeld raakte, ging ik na verloop van tijd altijd weer op zoek naar een nieuwe hobby. We woonden vlakbij de bibliotheek en dat leek mij een mooie plek om eens te gaan rondneuzen. In een tijd dat er nog geen internet was, was dat de beste plek om nieuwe ideeën op te doen. Mijn aandacht werd getrokken door een boek over boekbinden, met name door de mooie kافت met gouden letters. De titel zei mij in eerste instantie weinig. Maar toen ik het boek opensloeg, de inhoudsopgave las en de eerste bladzijden doornam, begreep ik het. Je kon tijdschriften inbinden tot een mooi boek, je eigen boekjes maken en oude boeken restaureren.

Ik was al jaren geabonneerd op de *Donald Duck* en kreeg elke week een exemplaar thuisgestuurd. Zodra de nieuwe editie op de mat viel, kroop ik direct op de bank met een glas ranja, waarna ik het tijdschrift meestal binnen een halfuur uitlas. Ik bladerde altijd eerst naar de moppentrommel en las daarna de rest van het tijdschrift. De verhalen waarin Dagobert Duck voorkwam vond ik het leukst, want die had een pakhuis vol geld. Zelf had ik geen pakhuis en ook nog geen geld, maar dat was een kwestie van tijd. Alle oude jaargangen had ik bewaard. Je kon daar zelfs verzamelmappen voor kopen bij de uitgever, alleen kostten die wel veertig gulden per jaargang. Ik stelde me voor hoe het eruit zou zien als je van oude jaargangen zelf een boek kon maken. Vast veel mooier en praktischer.

Tijdens het lezen in de bibliotheek ontdekte ik langzamerhand hoe het boekbinden in zijn werk ging. Eerst tekende je op de

rug van de tijdschriften een aantal strepen, daar prikte je vervolgens gaatjes in en zo kon je alle tijdschriften aan elkaar rijgen. Daarna plakte je op de voor- en achterkant een schutvel (een dubbelgevouwen A3-vel) en liet je het geheel machinaal recht snijden. Als dat was gebeurd, plakte je op beide schutvellen een dik stuk karton, op de rugkant een dunne strook karton en over het geheel plakte je een linnen kaft. Om het geheel mooi af te werken plakte je op de rugkant met gouden letters de titel. Op de voorkant kon je een voorblad van een tijdschrift plakken en lamineren.

Ik werd steeds enthousiaster en begon te onderzoeken waar je alle materialen kon kopen. De meeste materialen waren verkrijgbaar in een doe-het-zelf zaak in Schagen. Maar voor het machinaal afsnijden van de tijdschriften kon ik zo snel geen oplossing bedenken. Ineens bedacht ik mij dat er op het nabijgelegen industrieterrein een sociale werkplaats zat, waar ze allerlei werkzaamheden uitvoerden. Ik besloot er meteen heen te lopen en te vragen of ze ook iets met boekbinden deden. Een aardige mevrouw aan de balie vertelde mij dat er inderdaad een afdeling boekbinden was en vroeg waarom ik daar nieuwsgierig naar was. Ik legde haar mijn plannen uit en vertelde ook maar direct dat ik graag gebruik wilde maken van hun snijmachine. De aardige mevrouw keek ineens een stuk minder aardig, en zei dat ze daar niet aan konden beginnen. Ik kon dus weer naar huis.

Tijdens het avondeten vertelde ik mijn ouders over mijn plannen om te gaan boekbinden en dat ik was weggestuurd bij de sociale werkplaats. Mijn vader kende de directeur van de Streekwerkplaats, die net als hij actief was voor de VVD. Die avond nam mijn vader telefonisch contact met hem op en de volgende dag gingen we er samen langs. De directeur vond het wel komisch dat een jochie van negen jaar oud wilde leren boekbinden en zegde toe dat ik de boeken niet alleen gratis mocht laten snijden, maar ook alle materialen tegen inkoopprijs mocht afnemen. Blij en tevreden liep ik met mijn vader naar huis, hij had me hiermee maar weer mooi

geholpen. Sindsdien kwam ik twee keer per maand bij de sociale werkplaats om de kneepjes van het vak te leren.

Ik begon met het inbinden van mijn eigen *Donald Ducks*. Op zolder had ik speciaal een tafel ingericht met alle materialen en gereedschap. Nadat ik geleerd had om mijn eigen tijdschriften in te binden, begon ik mijn diensten ook aan te bieden aan familie, kennissen en vrienden. Uiteraard tegen betaling, anders zou ik nooit een Dago-bert Dinkla worden. Ik vroeg twaalf gulden vijftig per boek, was ongeveer anderhalve gulden aan materialen kwijt en per boek ongeveer tweeënhalf uur bezig. Hierdoor verdiende ik ruim vier gulden per uur en dat was riant voor een jongen van negen. Boekbinderij Dinkla was in business. De vraagprijs werd echter niet door iedereen gewaardeerd. Een tante had een keer een jaargang tijdschriften afgeleverd om te laten inbinden. Maar toen ze die vijf weken later kwam ophalen was ze onaangenaam verrast dat ze ervoor moest betalen. Dezelfde tante heb ik later nog eens geïnterviewd voor een levensverhaal over mijn ouders, waarbij ze vertelde dat mijn vader het altijd over geld had. Blijkbaar was ik al een beetje in zijn voetsporen getreden.

Ook restaureerde ik oude boeken. Dit waren meestal boeken die voor de eigenaar een bijzondere waarde hadden. Zo heb ik een keer een muziekboek uit 1923 mogen restaureren. De eigenaar van het muziekboek, die mijn moeder kende van een optreden, had het gekregen van Koningin Wilhelmina, door hare majesteit persoonlijk gesigneerd. Het probleem met oude boeken is dat ze vaak in slechte staat verkeren en er aan de zijkant delen van het papier zijn vergaan. Bovendien is het papier meestal helemaal vergeeld. Om de vergane bladzijden te vervangen, zette ik een aantal potjes thee van verschillende sterkten, waar ik een wit A4-papier net zo lang in weekte tot de kleur overeenkwam. Als ondernemende boekbinder moet je creatief zijn. Door de ontbrekende delen op te vullen met mijn Pickwick papieren, was nauwelijks meer te zien dat het boek gerestaureerd was. De eigenaresse van het muziekboek was dolblij met het resultaat, en ik met de 25 gulden die ik ervoor kreeg.

Naast het inbinden van tijdschriften en het restaureren van boeken, vond ik het ook leuk om zelf boekjes te maken. Die schreef ik over tal van onderwerpen. Zo heb ik boekjes gemaakt over straaljagers, astronomie en Rome. Maar ook een moppenboekje met de titel *De 100 slechtste grappen*. (Uit dat laatste boekje put ik nog vrijwel wekelijks inspiratie). De inhoud van de boekjes moest je nog ouderwets met een typemachine typen. Als je een fout had gemaakt, moest je met Tipp-Ex (een speciale witte lak) de fout uitwissen en er opnieuw overheen typen.

Waarom het verhaal van mijn hobby zo bijzonder is, bleek een paar jaar geleden. Ik was de stamboom van de familie Delcour (de achternaam van mijn biologische vader) aan het uitpluizen. Op internet kon ik een groot deel achterhalen, dat terugging tot het jaar 1899. Twee broers uit Hilversum richtten in dat jaar een eigen bedrijf op: Boekbinderij Delcour. Hun slogan was ook bijzonder: Ongebonden leven als een open boek.

Ook met de historie van de achternaam Dinkla is iets bijzonders aan de hand. Mijn vader had samen met een familielid de Dinkla-stamboom uitgeplozen tot een paar honderd jaar geleden. Er bleek een plaatsje in Duitsland te zijn, Dinklage, waar ooit een rijke, adellijke familie met die achternaam had gewoond. Het kasteel Burg Dinklage schijnt er nog steeds te staan. De familie is echter al lang geleden vertrokken. Ze kregen namelijk financiële problemen, en verkochten hun adellijke titel om aan geld te komen. Zo heb ik dus nóg een familietraditie in ere gehouden, maar dat zal later blijken.

Boekbinderij Delcour bestaat inmiddels niet meer, net als Boekbinderij Dinkla. Maar hoe groot is de kans dat een deel van je DNA terugvoert naar een boekbinderij uit 1899, en je zelf als jochie van negen besluit om als hobby te gaan boekbinden?

Een beetje van slag

Aangestoken door de muzikaliteit van mijn moeder, wilde ik ook graag leren pianospelen. In Sint-Maarten had ik als kleuter regelmatig op de pianokruk gezeten en dat smaakte naar meer. Ik leerde mezelf noten en akkoorden herkennen, en bleek over een absoluut gehoor te beschikken. Dat was een aangeboren gave en ontzettend handig. Een nummer dat ik op de radio hoorde kon ik zelf op de piano uitpluizen en naspelen, zonder bladmuziek. Op die manier leerde ik mijn eerste nummers op de piano spelen. Behalve piano speelde ik ook dwarsfluit. Ik volgde jarenlang les op de muziekschool en speelde vaak samen met mijn moeder, die mij op de piano begeleidde. Maar toen ik twaalf werd, vond ik het tijd worden voor een wat stoerder instrument. Elke week keek ik naar *TopPop*, waarin mijn favoriete bandjes voorbijkwamen, zoals ABC, Duran Duran en Depeche Mode. Ik had altijd al veel bewondering voor de drummers, en zag ineens nog een ander voordeel. Ik was er namelijk van overtuigd dat je als drummer veel aandacht van meisjes zou krijgen, waar ik inmiddels wel aan toe was. (Later zou blijken dat dit, om maar even in drummerstermen te blijven, nergens op sloeg). Ik was al een keer in de muzikwinkels in Schagen gaan kijken en ook al eens naar Alkmaar gefietst om bij een andere muziekzaak te informeren, maar drumstellen waren voor mij onbetaalbaar. Zelfs een tweedehands drumstel kostte meer dan vierhonderd gulden.

Er moest dus een andere oplossing komen, en die vond ik in de vorm van een zelfgemaakt drumstel. Een drumstel bouwen was nog niet zo eenvoudig, want in die tijd bestond er nog geen YouTube waar je ideeën kon opdoen. Daarom maakte ik zelf eerst een aantal schetsen op papier, bedacht welke materialen ik nodig had en ging vervolgens naar de lokale bouwmarkt om inkopen te doen. Ik kwam thuis met een groot aantal buizen, verbindingstukken en lege verfblikken, en zaagde vervolgens alle buizen op maat. Van de buizen maakte ik een frame om de trommels aan te hangen. (Deze constructie wordt trouwens vandaag de dag nog steeds gebruikt voor digitale

drumstellen, waar alle onderdelen ook aan een metalen frame zijn bevestigd). Bekkens zijn erg complex en duur, dus had ik als alternatief een lange koperen buis gemaakt, die een metalig geluid maakte als je erop sloeg.

De grootste uitdaging vormden echter de trommels, dat wil zeggen: de vellen voor de trommels. Voor de trommels zelf gebruikte ik gewoon lege verfblikken. Bij een echt drumstel wordt op de bovenkant een plastic vel gespannen met speciale boutjes. Maar er waren nergens drumvellen te vinden die op de lege verfblikken pasten. Uitvoerig historisch onderzoek in de bibliotheek leerde dat onze verre voorouders gebruikmaakten van natuurlijke materialen om muziekinstrumenten te maken: ze spanden dierenhuiden op houten trommels. Dit bracht me op het idee om varkensblazen te gebruiken voor het opspannen van de drumvellen. Schagen is van alle gemakken voorzien en heeft ook een slachterij, dus sprong ik op de fiets om daar te informeren. De baliemedewerker keek raar op toen ik als twaalfjarige kwam vragen of er nog wat varkensblazen te krijgen waren. Maar na een korte uitleg vond men het wel grappig en kreeg ik gratis negen varkensblazen mee. Deze hing ik in de bijkeuken op aan een waslijn met knijpers, zodat ze mooi konden opdrogen. Mijn ouders waren echter minder blij met deze muzikale uitspatting, want de blazen gingen enorm stinken. Twee weken lang hing er een ondraaglijke lucht in de bijkeuken, die je op het laatst zelfs in de keuken kon ruiken.

Toen alles mooi was opgedroogd, legde ik de blazen op de werkbank in de bijkeuken. Ik plaatste er een leeg verfblik op als mal en sneed met een stanleymes een ruime cirkel uit. Met een priem prikte ik gaten op anderhalve centimeter van de rand en met touw spande ik het vel op het verfblik. Doordat de blazen nu droog waren, was de geur er gelukkig uit. Toen alle trommels klaar waren, plaatste ik de trommels en de 'bekkens' op het frame, en mijn zelfgemaakte drumstel was gereed. (Je zou kunnen stellen dat het uiteindelijk een (varkens)blaasinstrument was geworden). De weken daarna besteedde ik elk vrij uurtje aan het oefenen op mijn drumstel, door mee

te spelen met muziek van een cassette recorder. Deze moest wel op het hoogste volume staan om nog enigszins boven het drumstel uit te komen.

Het is 10 februari en mijn moeder is jarig. Bij ons thuis wordt een verjaardag altijd conform oudhollandse traditie gevierd. Dat betekent: een grote kring met visite, koffie met een gebakje en daarna een borrel. Uiteraard met een grote schaal vol plakken worst en blokjes kaas met een vlaggetje. De visite bestaat dit jaar uit opa en oma van mijn moeders kant, oma van mijn vaders kant, drie stellen ooms en tantes en onze directe burens. Ook geheel volgens traditie worden er discussies gevoerd over politiek, geld en de jeugd van tegenwoordig. Na anderhalf uur vallen de gesprekken even stil en zie ik mijn kans schoon.

Ik vertel van mijn drumstel, hoe ik het project heb uitgedacht en uitgevoerd. Er wordt verbaasd gereageerd en een buurman vraagt of het drumstel niet te veel herrie maakt. Een tante merkt op dat ik wel heel veel hobby's heb en mijn oom Kees (een broer van mijn vader) vraagt of hij het drumstel straks mag uitproberen. Ik nodig iedereen uit om het resultaat van mijn project te komen bekijken en te luisteren naar een heuse drumsolo. Iedereen loopt mee naar boven, behalve mijn oma die slecht ter been is en bovendien stokdoof. Mijn drumstel wordt aandachtig bestudeerd. Ik neem plaats op de drumkruk, zet de cassette recorder aan en begin vol passie mee te drummen met een nummer van Kiss. Na zes minuten is mijn drumsolo ten einde en volgt een groot applaus, al lijken de burens iets minder enthousiast te klappen dan de rest.

Mijn oom Kees komt bij het drumstel staan en vraagt of hij het nu ook mag proberen. Dat vind ik prima en ik overhandig hem de drumstokken. Hij gaat voorzichtig op de kruk zitten, ik zet de cassette recorder weer aan en mijn oom begint te drummen. Zo voorzichtig als hij op de kruk was gaan zitten, zo wreed gaat hij nu tekeer op mijn geliefde drumstel. De bekkens kunnen wel wat hebben, maar de varkensvellen zijn helaas niet tegen dit geweld bestand en binnen een

minuut slaat hij alle drumvellen kapot. Oom Kees zit erbij te lachen en ook de rest van de visite lijkt het grappig te vinden. De reacties variëren van ‘Wat zijn we toch een muzikale familie’ tot ‘Peter, jij bent zo handig, je hebt het in een oogwenk weer gerepareerd’. De enige die er niet om lacht is mijn opa. Hij biedt aan om het drumstel later samen te repareren.

Uiteindelijk zijn we na de verjaardag wekenlang bezig geweest met de reparatie, waarna ik nooit meer iemand op mijn drumstel heb laten spelen. Twee jaar later verruilde ik alsnog mijn zelfgebouwde drumstel voor een echte, die ik voor 375 gulden tweedehands op de kop tikte. Hij was kanariegeel en bestond uit een bassdrum, drie trommels, een hi-hat en vier bekkens. Ik heb er jarenlang met veel plezier op gespeeld en verkocht hem pas toen ik op kamers ging.

Te zwaartekracht

Ik ben veertien jaar oud en heb inmiddels al vijf jaar bij verschillende boeren in de omgeving gewerkt. Mijn bijbaantjes heb ik enerzijds nodig om al mijn hobby's te kunnen bekostigen, anderzijds vind ik werken ook gewoon leuk. De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit onkruid wieden, bestrijdingsmiddelen toepassen en bloembollen rooien. Het betaalt goed, maar na vijf jaar ben ik wel eens toe aan iets anders. Daarom besluit ik om naar de plaatselijke Albert Heijn te gaan, waar een groot prikbord met advertenties hangt. Ik loop het Makadoplein (zo heet ons winkelcentrum) binnen en zie advertenties van moeders die een oppas zoeken, oudere mensen die een tuinman zoeken en te koop aangeboden spullen.

Er lijkt voor mij niets geschikts tussen te zitten, maar net als ik wil weglopen, valt mijn oog op een advertentie van Albert Heijn zelf: 'Gezocht: enthousiaste vakkenvullers, minimale leeftijd veertien jaar, goede verdiensten.' Dat klinkt niet slecht, en ik besluit om me meteen bij de infobalie te melden. De vrouw achter de balie vertelt dat ik eerst een gesprek moet hebben met de bedrijfsleider. Ze belt hem direct op om een afspraak te maken. De bedrijfsleider zit juist in zijn koffiepauze en heeft wel even tijd om mij te ontmoeten. Ik heb niet gerekend op een spontaan sollicitatiegesprek, vooral niet omdat ik onderweg was naar de sportschool en in een Adidas-trainingspak loop. De bedrijfsleider staat echter al voor mijn neus.

'Hallo! Ik ben Henk en de bedrijfsleider hier. Ik begreep dat je misschien bij ons wilt komen werken? Loop maar even mee naar mijn kantoor'. Bedrijfsleider Henk laat er geen gras over groeien en drie minuten later zit ik tegenover hem aan zijn bureau. Henk is een aardige dertiger en hij vertelt dat hij al veertien jaar bij Albert Heijn werkt. Van vakkenvuller heeft hij zich opgewerkt tot bedrijfsleider. Hij legt uit wat vakkenvullen inhoudt – een grap over zakkenvullen lijkt mij nu niet op zijn plaats – en vraagt wat voor werkervaring ik heb.

Ik vertel dat ik vooral veel bij lokale boeren heb gewerkt en toe ben aan iets anders. Wel ben ik benieuwd naar de verdiensten. Mijn startsalaris is vierehalve gulden per uur en dat is voor mij een mooi uurtarief, want bij de boeren verdiende ik vier gulden per uur. Henk besluit het gesprek met de tekst: ‘Dat klinkt allemaal goed Peter, wat mij betreft kun je zaterdag al beginnen. Wat vind je ervan?’

Enthousiast ging ik die zaterdag aan de slag. Telkens haalde ik een kar met voedselwaren op in het magazijn, die ik vervolgens probeerde zo snel mogelijk in de schappen te krijgen. Na een aantal maanden vakkenvullen in de ochtendploeg, mocht ik op zaterdagmiddag komen werken. Je vulde hier en daar wat vakken bij, maar voor de rest deed je allerlei andere werkzaamheden. Ik was erg blij met deze promotie, vooral omdat ik nu vijf gulden per uur ging verdienen. Een belangrijke taak was het ophalen van achtergebleven karretjes. Het muntjessysteem voor winkelkarretjes was nog niet ingevoerd, waardoor het merendeel van de wagentjes niet werd teruggebracht. Ze werden overal in het winkelcentrum achtergelaten, de meesten zelfs op het parkeerdek. Het was de taak van mij en mijn collega's om de karretjes te verzamelen en via de lange roltrap naar beneden te krijgen. Onderling was het een sport geworden om zoveel mogelijk karretjes tegelijk mee te nemen, want hoe meer karretjes je meenam, hoe minder vaak je heen en weer hoefde naar het parkeerdek. Het lokale record stond op naam van Willem, die al zes jaar bij Albert Heijn werkte en maar liefst negen karretjes via de roltrap had meegenomen.

Op een zaterdagmiddag loop ik om twee uur het Makadoplein op en zie dat het al erg druk is. Er is een modeshow gaande, georganiseerd door lokale kledingzaken, onder muzikale begeleiding van een dj. Achter het podium staat een grote video-installatie met schermen en lampen, waarop de show wordt geprojecteerd. Over het podium zelf lopen prachtige modellen met serieuze gezichten heen en weer voor het publiek, dat op klapstoeltjes zit. Ik blijf even staan om naar de

show te kijken, tot ik aan het werk moet. Ik doe verschillende klusjes in de winkel, tot Henk me bij zich roept en vraagt of ik karretjes wil verzamelen, want de voorraad is bijna op. Dit lijkt me een geschikt moment om Willems record voor eens en altijd te verbreken. Ik weet zeker dat ook bedrijfsleider Henk mijn efficiëntie zal kunnen waarderen. Misschien hang ik straks wel een maand lang met mijn foto in de bedrijfskantine, met daarboven de tekst ‘Peter Dinkla – werknemer van de maand’.

Vol zelfvertrouwen loop ik naar het parkeerdek en verzamel maar liefst zeventien karretjes. De karretjes zet ik achter elkaar bovenaan de roltrap en voor alle zekerheid controleer ik of er niemand onderaan de roltrap staat. Ik ga voor de karretjes staan, zodat ik ze met mijn voeten kan tegenhouden. Vervolgens geef ik het teken aan mijn collega, die speciaal voor deze recordpoging is meegelopen en bovenaan de roltrap staat. De karretjes komen langzaam in beweging en ik ben onderweg naar een nieuw record. Het is belangrijk om je voeten stevig tegen de karretjes te zetten, zodat ze niet kunnen gaan schuiven. Maar na een meter of drie beginnen de karretjes toch een beetje in beweging te komen. Ik druk nog harder met mijn voeten en geef ook met mijn handen tegenwicht. Maar het helpt niet. Wat ik ook probeer, de karretjes komen steeds meer in beweging. Dit gaat niet goed, denk ik, maar het is al te laat om de recordpoging nog af te breken.

Ineens schieten de karretjes los. Ik kan niets meer doen om ze nog tegen te houden en in een wanhoopsdaad spring ik op het voorste wagentje. Het hele gevaarte, met mij erbovenop, dendert in sneltreinvaart naar beneden. Ik schreeuw uit alle macht tegen de menigte op het plein dat ze aan de kant moeten gaan. Dankzij mijn noodkreten kan het aanwezige modeshowpubliek nog net op tijd opzij springen. De AH-karavaan schiet met een noodvaart over het plein en komt met een doffe knal tegen de videowand tot stilstand. Dat loopt nog maar net goed af, denk ik, waarna de hele videowand instort. De feestelijke sfeer op het plein is binnen een paar seconden omgeslagen en ik word boos aangestaard door veertien catwalk-

modellen, ruim honderdtwintig bezoekers en de ziedende eigenaar van de videowand. Inmiddels komt ook bedrijfsleider Henk het plein op gerend en ondanks ons prettige sollicitatiegesprek lijkt het erop dat ik toch geen werknemer van de maand ga worden. Sterker nog, ik mag mijn spullen pakken en vertrekken. Weg record. Nou ja, op een persoonlijk record na: dat van kortste bijbaantje.

The Mallow Muffy Crew

Tijdens mijn puberteit was ik veel met muziek bezig. Elke dag luisterde ik uren naar de radio, en zelf speelde ik inmiddels dwarsfluit, drums en piano. Op zaterdagavond zond Nederland3 *TopPop* uit waar ik elke week trouw naar keek. Alle grote popartiesten kwamen naar Nederland om hun hits te laten horen, hoewel later bleek dat alles geplaybackt werd. In de jaren tachtig was de synthesizer enorm in opkomst en ik vond het fascinerend hoe de mooiste geluiden uit dat apparaatje kwamen. Ook mijn grote idolen, bands als Duran Duran, ABC en Depeche Mode, maakten veelvuldig gebruik van synthesizers, drumcomputers en romantische melodieën. Hun stroming werd daarom ook wel de New Romantics genoemd.

Op zolder had ik inmiddels een kleine muziekstudio gebouwd met een drumstel, synthesizer, drumcomputer en een grote bandrecorder om opnames te maken. Hier componeerde ik nummers in de stijl van de New Romantics, die ik zelf inspeelde. Ik was inmiddels zestien, zat op het vwo en fantaseerde over een eigen band om mijn nummers mee uit te voeren. Het leek me geweldig om met een echte band op te treden, het publiek een topavond te bezorgen en misschien zelfs ooit door te breken. Om deze droom niet slechts een fantasie te laten blijven, maakte ik een plan om een band te beginnen. Het vinden van muzikanten bleek niet moeilijk, want in mijn klas zaten er opvallend veel. Zo werd Jan de drummer, Jacco de bassist, Peter de Groot de gitarist en Jolanda de zangeres. Mijn vriend Marco zat als enige niet op onze school, hij werkte al een aantal jaar als kapper, maar het leek hem geweldig om als percussionist de band te versterken. Zelf speelde ik synthesizer en bediende de drumcomputer, en daarmee waren we compleet.

Voor onze eerste bijeenkomst spraken we af bij mij op zolder. Ik legde uit wat voor muzikale ideeën ik had, welke instrumenten we nodig zouden hebben en dat we bij mij op zolder konden repeteren. Iedereen werd enthousiast over het uitvoeren van de nummers die ik geschreven had, in de stijl van de New Romantics. De

weken daarna studeerden we mijn nummers in, met titels als 'World', 'Getting lose of reasoning' en 'Nothing matters'. Hoewel het fantas-tisch was dat we van mijn ouders op zolder mochten oefenen, klaag-den ze wel steeds over het geluid. Om de beurt stonden ze elk kwar-tier onderaan de trap te roepen of het niet wat zachter kon.

Een band kan niet zonder een goede, aansprekende naam en dus besteedde ik veel tijd aan de onze. Er was op dat moment een band uit Alkmaar, Roberto Jacketti & The Scooters, die een aantal grote hits had gescoord en wekelijks op de radio te horen was. Ik vond hun muziek erg goed, vooral ska, maar in het bijzonder sprak hun naam me erg aan. Door hen geïnspireerd kwam ik op een naam voor onze band: Mallow Muffyman & The Eating and Beating Band. In dit verhaal was ik dan de Mallow Muffyman, wat de indruk zou moeten wekken dat ik een relaxte gast was. De naam was een hele mondvul en daardoor in de praktijk niet echt handig. Voorafgaand aan optredens werden we regelmatig geïnterviewd door lokale krant-jes, en vaak was ik meer tijd kwijt aan het uitleggen van de naam dan met het daadwerkelijk hebben over onze muziek. Bovendien had ik bij onze optredens altijd medelijden met de presentator, die elke keer weer struikelde over onze naam. Meestal stelde ik onszelf dan maar voor. Om deze problemen te voorkomen kortte ik de naam in tot The Mallow Muffy Crew (op die manier gespeld).

Na twee maanden wekelijks op zolder repeteren hadden we een repertoire van zeven nummers, waarmee we konden gaan optre-den. Onze nummers sloten aan op de hits van dat moment, en waren vooral bedoeld voor leeftijdsgenoten. Vanwege de mengeling van disco en funk waren ze erg dansbaar. Bovendien was onze act extra aanstekelijk dankzij onze percussionist Marco, die meer stond te dan-sen dan dat hij percussie speelde. We traden op bij straatfestivals in Alkmaar, op scholenvaardens in Schagen en we deden ook mee aan talentenjachten. Die werden regelmatig georganiseerd door discothe-ken uit de omgeving, die hoopten daarmee extra publiek te lokken. Vaak zaten er lokale beroemdheden in de jury, zoals Gerard Joling en Karin Bloemen, die allebei uit Schagen komen.

Het leukste optreden dat we hebben gedaan was een talentenjacht in de Stardancing in Den Helder. De eigenaar was een bekende Nederlander, Hans Versnel. Hij had naam gemaakt met een levensechte Tommy Cooper-imitatie, waarmee hij vaak op tv kwam. Ook was hij te zien in shows van Paul de Leeuw, *Ter land, ter zee en in de lucht* en diverse kinderprogramma's. Hans had de Stardancing tot één van de grootste discotheken van Noord-Holland gemaakt en er was plaats voor circa 1500 enthousiaste pubers. De Stardancing was net als veel andere discotheken ingericht met houten barretjes rond een grote, witte dansvloer, discoballen aan het plafond en enorme rookmachines. Hans organiseerde regelmatig allerlei activiteiten en de aanstaande talentenjacht was een grote publiekstrekker. Behalve wij hadden drie andere bandjes zich ingeschreven.

‘Wie vertegenwoordigt The Mallow Muffy Crew?’ hoor ik een stem achter mij vragen. Ik kijk om en zie een lange, gezette man voor mij staan. Gekleed in een ruim pak, stropdas losjes om zijn nek en haren netjes in de scheiding. Dit moet Hans zijn, want hij lijkt inderdaad als twee druppels water op Tommy Cooper. Alleen het karakteristieke rode hoedje ontbrak.

‘Dat ben ik,’ zeg ik. ‘Ik ben de oprichter, manager en toetsenist van The Mallow Muffy Crew.’

Hans oogt nerveus en algauw wordt duidelijk waarom. ‘Hoeveel nummers kunnen jullie spelen?’

Ik leg uit dat we net zijn begonnen en een repertoire hebben van zeven nummers. ‘Maar eigenlijk hebben we maar drie nummers echt ingestudeerd voor vanavond.’

‘Luister,’ zegt hij, ‘ik zit met een groot probleem en hoop dat jullie dat kunnen oplossen. Het zit als volgt. De drummer van het eerste bandje zit vast op een booreiland, de zangeres van het tweede bandje is herstellende van een keeloperatie en de derde band komt helemaal niet meer. Ik had ze net aan de telefoon, het zijn van die reggaejongens en ze liggen met zijn allen compleet stoned ergens in een jeugdhonk.’

‘Aha,’ vat ik samen, ‘wij hebben de talentenjacht dus al gewonnen?’

Hans bevestigt dat dit inderdaad het geval is, maar hij maakt zich zorgen om de circa negenhonderd pubers die opgewonden voor de deur staan te wachten op een avond vol optredens. Ze hebben allemaal twaalf gulden vijftig voor een kaartje betaald en willen waar voor hun geld.

Ik begriip het probleem, en zie voor ons een mooie kans. We kunnen vanavond meteen bewijzen dat we met onze muziek een zaal plat kunnen spelen.

Hans informeert angstvallig wat we als beloning willen hebben, maar van mijn antwoord begint hij spontaan te stamelen. ‘Hoeveel? Hoor ik dat goed?’ Vol ongeloof kijkt hij me aan en ik herhaal dat we honderdvijftig consumptiebonnen willen hebben en een taxi naar huis. ‘Jullie gaan je dus bezatten vanavond. Wel pas na de show, mag ik hopen?’

‘De consumptiebonnen zijn niet allemaal voor ons,’ leg ik Hans uit. ‘We houden er zelf zo’n dertig, de rest gaan Marco en ik uitdelen aan knappe meisjes. Alleen voor een kusje.’

Hans begint enorm te lachen en vraagt of ik nou een muzikant, ondernemer of slechte versierder ben.

‘Van alles een beetje,’ stel ik hem gerust.

Nu de deal bezegeld is en de avond gered, klaart Hans op. Hij wenst ons veel succes, loopt het podium op en kondigt ons aan als ‘The Mallow Muffy Crew, de enige Noord-Hollandse disco-band!’ Onder luid applaus beklimmen we het podium en kijken wat onwennig de zaal in. We zijn allemaal toch wel zenuwachtig, wat niet vreemd is voor een eerste optreden met eigen nummers voor een zaal van negenhonderd joelende pubers. De discotheek staat bomvol leeftijdsgenoten die zin hebben in een gezellige avond. Vol verwachting kijken ze naar ons en ik tel al snel twaalf consumptiebonnen in het publiek. Het zal een uitdaging worden om iedereen de dansvloer op te krijgen, want dansen doen vooral meisjes. De meeste jongens

staan zich in zo'n disco de hele avond met een biertje in de hand te vergapen aan de meisjes die wél durven te dansen.

Jan telt af en zet samen met Marco op percussie 'World' in. Jacco vult aan met een strakke funkbass, gevolgd door Peter de Groot op gitaar. En nadat ik inval met een zwevende synthesizerpartij, zet Jolanda het couplet in. Qua ritme en akkoorden is 'World' luchtig en dansbaar, maar de tekst is vrij zwaar, want het gaat over de manier waarop onze aarde wordt bedreigd door invloeden van de mens. Na het tweede couplet stroomt echter de dansvloer vol en staat zelfs een aantal jongens te dansen. De sfeer zit er goed in en Marco's hippe kleding en strakke dansspasjes dragen daar sterk aan bij. Na onze eerste set van zeven nummers, die we onder gejoel afsluiten voor een pauze, duiken Marco en ik met een stapel consumptiebonnen de zaal in. Een kwartier later zijn we alweer terug backstage, want a) onze tweede set gaat zo beginnen en b) we moeten ons nog afschminken vanwege alle kusjes die we hebben gekregen. Uiteindelijk verloopt ook de tweede set, die bij gebrek aan nummers een herhaling is van onze eerste set, erg goed. Aan het eind van de avond kijken we samen met Hans terug op een topavond. Het gaf een enorme kick om met eigen nummers de zaal plat te spelen. Het smaakt duidelijk naar meer.

Een week na het optreden gaat thuis de telefoon. Mijn vader neemt op en valt bijna van zijn stoel als hij aan de andere lijn iemand hoort zeggen: 'Goedenavond, u spreekt met Hans Versnel. Is Peter thuis?' Hans komt namelijk vaak voor in de tv-programma's die we op zaterdagavond thuis kijken. Mijn vader roept mij naar de telefoon en ik neem de hoorn van hem over. Hans vertelt dat hij erg enthousiast is geworden door ons optreden. Hij ziet mooie toekomstmogelijkheden voor onze band en wil zijn ideeën graag komende maandagavond met ons bespreken. Niet in de discotheek, maar in de muziekstudio van een vriend van hem.

Ik bedank hem en zeg 'Tot maandagavond Hans, we zullen er zijn!'

Als ik heb opgehangen kijkt mijn vader me verbaasd aan.
‘Wat moet Hans Versnel met jou?’
‘O,’ antwoord ik nonchalant. ‘Hans wilde nog wat tips voor zijn muziekcarrière.’

Die maandagavond zitten we met de hele band in Studio Seagull Sound in Den Helder. De muziekstudio ziet er precies zo uit als je zou verwachten: een walhalla aan muziekinstrumenten, een paar versleten zitbanken, een koelkast vol bier en een ontiiegelijke rooklucht. We pakken er daarom maar meteen een biertje bij en ploffen neer op de banken. Dan neemt Hans het woord: ‘Jullie optreden tijdens de mislukte talentenjacht was echt indrukwekkend! Ik heb veel complimenten gekregen van de juryleden. Jullie hebben een swingende sound, als band stralen jullie veel energie uit en ik denk dat er veel meer uit te halen valt.’ Hans zegt dat hij graag een demo met ons wil opnemen en daarmee langs verschillende platenmaatschappijen gaan. Vanuit zijn eigen muzikale carrière kent hij dat wereldje goed. ‘Ik denk dat we samen iets moois kunnen bereiken. Hoe kijken jullie daar tegenaan?’

Het blijft even stil. Dan reageert Marco als eerste: ‘Ja, dat lijkt me heel gaaf.’

‘Dat zou geweldig zijn, Hans!’ val ik hem bij.

Maar de rest van de band blijft stil. Wanneer Hans zijn vraag herhaalt, geven Jacco, Peter de Groot, Jan en Jolanda aan dat ze de band alleen als hobby beschouwen. Ze willen geen muzikale carrière, maar het vwo afronden en gaan studeren. Teleurgesteld kijken Marco en ik keken elkaar aan. Ook Hans is zichtbaar teleurgesteld. ‘Dat is echt jammer,’ zegt hij. ‘Dan blijft het bij af en toe optreden in de discotheek.’

We zijn er dus nooit achter gekomen of we een tweede Roberto Jacketti & The Scooters hadden kunnen worden.

1234567

Op de lagere school was ik smoorverliefd op Christa, het mooiste meisje van de klas. Ze had prachtig lang, bruin haar, een verfijnd gezichtje en mooie, amandelkleurige ogen. Als ze lachte zag ze eruit als een prinses en ik hoopte op een dag haar prins te worden. In onze klas had je een groep stoere hunks, die gekleed gingen in spijkerbroeken en shirts met opdrukken van hardrockbands. Ze hadden allemaal hetzelfde kapsel, kort van voren en lange haren in hun nek. Deze hunks kregen veel aandacht van de mooie meisjes in onze klas, en ook van Christa. Helaas hoorde ik niet bij de hunks. Ik was grappig, maar niet stoer.

In die tijd – we hebben het over 1975 – werd op het schoolplein regelmatig het spelletje 1234567 gespeeld. Omdat het inmiddels vrijwel is uitgestorven, zal ik de spelregels kort uitleggen. Alle jongens staan in een kring en om de beurt gaat een meisje in het midden staan. Ze doet haar ogen dicht, houdt een hand voor haar ogen en draait rond, en zegt hardop ‘een twee drie vier vijf zes zeven, wie zal ik een kusje geven?’ Vervolgens stopt ze met draaien en de jongen die ze dan aanwijst krijgt een kusje op zijn wang. We speelden dit spel dagelijks op ons schoolplein en ik deed zo vaak mogelijk mee. Ik hoopte op die manier een keer een kusje van mijn toekomstige prinses te krijgen. Maar hoe vaak ik ook meedeed, het lukte maar niet. Het viel mij op dat vooral Ronald, Patrick en John – de hunks – steeds een kusje van Christa kregen. Ik besloot het verloop van het spelletje wat nauwkeuriger te bestuderen en kwam erachter dat Christa valsspeelde. Vlak voor ze stopte met draaien deed ze haar ogen even open om te spieken. Zag ze mij of een andere non-hunk staan, dan draaide ze nog even door. Helaas heb ik dus nooit een kusje van Christa ontvangen, maar gelukkig heeft mijn linkerwang dit trauma inmiddels verwerkt.

Op de middelbare school had ik meer geluk. Doordat ik in een band speelde, kreeg ik nu wél de door mij zo begeerde aandacht van meisjes. Op de een of andere manier maakt spelen in een band je

aantrekkelijker. Wanneer we bij mijn ouders thuis op zolder oefenden, kwamen er regelmatig meisjes kijken. Die hadden dan op school gehoord van onze band en het leek hen interessant om onze repetitie eens van dichtbij mee te maken. Er was genoeg ruimte op zolder, en meestal zaten de meisjes op de plek waar ik vroeger mijn kindershows opvoerde. Op een middag nam zangeres Jolanda haar jongere zusje mee, Yvonne.

Yvonne was twee jaar jonger dan ik, slank, en had mooi, blond haar. Haar ondeugende blik interesseerde me, net als haar zwoele ogen. Ik wilde Yvonne graag beter leren kennen en bedacht een plan. De nummers die ik schreef zaten qua akkoorden, ritme en melodieën goed in elkaar, maar op tekstueel vlak was ik niet zo sterk. Die keer dat Yvonne mee was, was het me opgevallen dat ze actief meedacht over onze teksten. Daarom legde ik Jolanda het idee voor om haar zusje voortaan elke keer mee te nemen, zodat ze ons kon helpen met de teksten. De list werkte en vanaf dat moment kwam Yvonne elke week mee met haar grotere zus. Het resultaat was dat onze teksten enorm verbeterden en ik bovendien vanachter mijn synthesizer een mooi uitzicht had. Na zeven weken had ik voldoende moed verzameld om te vragen of Yvonne zin had om samen de stad in te gaan. Gelukkig zei ze meteen ja. We slenterden wat door het Makado winkelcentrum, aten een ijsje bij de snackbar, en op de terugweg gaf ik haar een kusje. Hierna kregen we verkering, en een week later kwam ze officieel met mijn ouders kennismaken. Die kennismaking verliep echter wat minder soepel dan gehoopt.

De bel gaat en ik roep naar mijn ouders 'Ik doe wel open!' Yvonne staat voor de deur. Ze heeft een strakke spijkerbroek aan en een blauwe blouse, die verradt dat ze hard op weg is een volwassen vrouw te worden. Het spijkerjasje dat ze in haar hand houdt hang ik aan de kapstok, waarna we samen de woonkamer binnenlopen. Yvonne heeft mijn ouders alleen in het voorbijgaan gezien wanneer ze bij de repetities kwam kijken. Mijn moeder geeft haar een hand en vertelt dat mijn vader er zo aankomt. Hij moet nog wat werk

afronden in zijn kantoortje. Mijn moeder loopt de keuken in om thee te zetten en Yvonne gaat in een van de lege stoelen zitten.

Wanneer mijn moeder even later terugkomt laat ze van schrik bijna het dienblad met thee en kopjes uit haar handen vallen. ‘Niet daar, Yvonne,’ roept ze in paniek, ‘dat is de stoel van Peters vader!’

Net wanneer Yvonne doorheeft welke misstap ze begaan heeft en wil opstaan, komt mijn vader uit zijn kantoor. Hij kijkt verwonderd naar zijn bezette stoel, dan naar Yvonne en vervolgens verwijtend naar mij.

Uit zijn blik maakt Yvonne op dat ze maar beter snel een andere zitplaats kan zoeken.

Ik kan alleen maar toekijken en voel me enorm opgelaten over de hele situatie. ‘Kom maar hier bij mij op de bank zitten,’ probeer ik Yvonne gerust te stellen, ‘dan zitten we lekker naast elkaar.’

‘Iemand nog thee?’ vraagt mijn moeder om de paar minuten. We drinken drie kopjes thee binnen twintig minuten, eten wat koekjes en proberen nog wat van het gesprek te maken. Maar dat lukt niet meer. Yvonne voelt zich enorm ongemakkelijk en kijkt me regelmatig hulpeloos aan.

De maanden na dit voorval gaan Yvonne en ik regelmatig uiteten, in het weekend stappen en we maken vooral veel lol met elkaar. We hebben een mooie tijd, en bovendien is Yvonne de ideale manier om mijn Christa-trauma te verwerken. Op een avond in oktober hebben we bij haar thuis afgesproken om samen film te kijken. Om 20.30 uur komt de film *Sophie's Choice* op tv, een romantische film met Meryl Streep in de hoofdrol. In de supermarkt heb ik cola en popcorn gekocht en het belooft een romantische avond te worden. Ik bel aan en als de voordeur opengaat, kijk ik in de mij zo vertrouwde ogen. Maar ze lijken anders te staan dan ik gewend ben, ze kijken zelfs een beetje verdrietig. ‘Ik heb lekker cola en popcorn gehaald!’ begin ik nog enthousiast. Ik geef de boodschappentas aan Yvonne, maar die blijft verdrietig kijken.

‘We moeten even praten Peter,’ begint ze. ‘Ik vind je hartstikke lief, we hebben samen veel lol, maar ik ben niet meer verliefd op je.’

‘Euh,’ stamel ik. ‘Gaan we dan geen film meer kijken?’

Yvonne schudt van nee en zegt sorry.

Ik informeer nog of mijn nieuwe kapsel er soms iets mee te maken heeft, want ik heb die ochtend mijn haar laten millimeteren.

‘Nee, Peter,’ antwoordt ze. ‘Sorry, ik vind het echt rot voor je.’

Ik ruk de tas met cola en popcorn uit haar handen, spring op de fiets en trek een sprintje naar huis. Daar vertel ik mijn ouders wat er is gebeurd. ‘Er is geen hand vol, maar een land vol,’ spreekt mijn moeder me geruststellend toe. Mijn vader vindt het nodig om hieraan toe te voegen dat hij haar nogal brutaal vond, omdat ze zomaar in zijn stoel was gaan zitten. Nog een week ben ik er flink ziek van dat het uit is, en ik besluit er een song over te schrijven: ‘Tears are not enough’. Nieuwe nummers schrijven is voor mij de perfecte manier om mijn emoties te verwerken.

Een paar maanden later, in de vijfde klas van het vwo, gingen we op werkweek. Je kon kiezen tussen verschillende bestemmingen. Het kon Londen of Parijs worden, maar in mijn geval werd het Zuid-Limburg. We vertrokken vanuit Schagen met een bus naar een vakantiepark in de buurt van Maastricht. Het viel mij op dat Jan, de drummer uit onze band, naast een mooi meisje zat. Ik kende haar wel, want ze zat bij een aantal vakken bij mij in de klas. Omdat ze echter een totaal andere vriendenkring had dan ik, hadden we elkaar nog nooit gesproken. Wel was het me opgevallen dat ze goed in exacte vakken was, erg verlegen leek en altijd keurig netjes in de klas zat. Voor het eerst besepte ik dat ik Liset, want zo heette ze, eigenlijk best wel interessant vond. Onderweg viel het me al een paar keer op dat het leek alsof Jan probeerde Lisets hand te pakken. Ik kon dit echter niet exact vaststellen omdat er een andere Peter voor mij zat.

Er zaten vier Peters in onze klas, en degene voor mij was uitgerekend de langste.

Bij het vakantiepark aangekomen werden de jongens en meisjes ingedeeld in verschillende huisjes, zodat we volledig gescheiden de nacht in zouden gaan. Ik was ingedeeld in een huisje met vijf andere jongens, waarvan er een paar vrienden van mij waren. Na onze dagelijkse activiteiten overdag, baktten we pannenkoeken of haalden patat, waarna we tv gingen kijken. Hoewel het eigenlijk niet mocht, dronken we 's avonds ook behoorlijk wat alcohol. Later op de avond speelden we dan vaak het spelletje 'geest oproepen'. Iedereen legde een vinger op een wijnglas, waarna we wachtten tot het glas begon te bewegen. Degene die het meest had gedronken werd bij dit spel meestal ook het angstigste. Als de docenten eindelijk naar bed waren, wat we konden controleren omdat we zicht hadden op hun huisje, slopen we naar een huisje waar meisjes waren. Er werd dan nog uren vrolijk gekletst, gedronken en spelletjes gespeeld. En aan het gegiechel uit de slaapkamers te horen, werd er niet alleen mens-erger-je-niet gespeeld. Maar ik bevond me altijd keurig op de begane grond, want ook in deze setting was ik geen hunk.

De werkweek bestond voornamelijk uit sportactiviteiten, spelletjes en uitstapjes naar bezienswaardigheden in de omgeving. Op de derde dag bezochten we de mergelgrotten van Valkenburg. Het was behoorlijk koud in de grotten en niet iedereen was daarop voorbereid. Na een kwartier van de rondleiding keek ik opzij en zag Liset naast me staan rillen. Ik stelde de overbodige vraag of ze het koud had, wat ze klappertandend bevestigde. Ik bood aan dat ze mijn jas wel mocht lenen, maar wel op voorwaarde dat ik een kusje kreeg. Nog geen twee minuten later had zij mijn jas aan en ik een kusje gekregen, wat voor mij een top deal was. De rest van de werkweek waren we onafscheidelijk. We voerden lange gesprekken, deden alle activiteiten samen en 's avonds zaten we de hele tijd bij elkaar. Uiteraard zaten we op de terugreis naast elkaar, hand in hand. Wat Jan hiervan vond heb ik hem nooit gevraagd.

Na een paar weken verkering kwam Liset voor het eerst bij ons thuis. Ze had Yvonne al eens ontmoet tijdens een optreden van The Mallow Muffy Crew, en het dringende advies gekregen niet in de stoel van mijn vader te gaan zitten. Dankzij deze waarschuwing verliep de kennismaking tussen Liset en mij ouders een stuk prettiger.

Biljarten op het vwo

Het vwo kostte mij weinig moeite, en vooral de exacte vakken gingen me makkelijk af. Daarvoor hoefde je minder uit je hoofd te leren, aangezien het vooral om het begrijpen van de materie ging. Met de taalvakken, waarvoor je juist wel veel moest stampen, had ik meer moeite. Ik las nooit de boeken van de leeslijst, alleen de samenvattingen. De docenten waren uiteraard ook met die samenvattingen bekend, en dat zorgde wel eens voor hachelijke situaties. Zo had ik eens een mondeling examen over *The Great Gatsby*, een Engelstalige roman van F. Scott Fitzgerald. De leraar vroeg wie de échte vrienden van de hoofdpersoon waren, en dat stond niet in de samenvatting. Ik probeerde toch iets van het antwoord te maken door een link te leggen met een songtekst van het Goede Doel: ‘Een keer trek je de conclusie, vriendschap is een illusie’. De docent kon mijn kwinkslag niet bepaald waarderen, maar na een discussie van vijftien minuten hield ik er toch een zes aan over.

Bij een praktijkopdracht voor aardrijkskunde moest ik een werkstuk maken over een historische plaats of gebeurtenis. Ik schreef een boekje over de oude stad Rome en bond dat, aangezien ik nog steeds aan boekbinden deed, prachtig in. Ik kreeg een tien voor de vormgeving en een vijf voor de inhoud, waarna ik ook met deze docent een stevige discussie voerde. Hij was het niet eens met de manier waarop ik het werkstuk had opgebouwd. Ik sputterde nog tegen dat er meerdere wegen naar Rome leiden, maar het resultaat bleef een vijf.

Wat mij op het vwo de meeste moeite kostte, was op tijd komen. Ik woonde op vier minuten fietsen van de school, maar slaagde er toch in om elke dag te laat te komen. Als je te laat was, moest je bij de conciërge een briefje halen. Na school moest je dan nakomen en allerlei klusjes doen. In mijn geval betekende dat elke middag na de lessen een halfuur papierprikken. Het idee was natuurlijk dat je hierdoor niet meer te laat zou komen. Na een halfjaar werd ik bij de decaan, meneer Deen, op kantoor geroepen. Het was hem opgevallen

dat ik vrijwel dagelijks moest nakomen, maar daar blijkbaar niets van leerde. Daarom besloot hij dat ik in het vervolg geen briefjes meer hoefde te halen als ik te laat kwam. Ik kreeg in feite een vrijbrief. Wel hoopte hij dat ik mijn gedrag alsnog zou beteren, omdat hij zich zorgen maakte over mij. Ik had een goede klik met meneer Deen en hij gunde mij een mooie toekomst. Nadat ik jaren later mijn universitaire opleiding met succes had afgerond, heb ik hem nog een kaartje gestuurd. Hij wist nog precies wie ik was en waardeerde het kaartje enorm.

De vakken die me het beste lagen waren wiskunde A en B. Ik haalde eigenlijk altijd goede cijfers, maar ik herinner me nog een proefwerk dat nogal bijzonder verliep. Je moest in die tijd zelf de opgaven van het schoolbord overschrijven op je eigen papier. Ik nam de opgaven over, ging aan de slag en bleek als eerste klaar te zijn met het proefwerk. Triomfantelijk overhandigde ik mijn ingevulde exemplaar aan de docent, die direct begon met nakijken. Toen hij klaar was riep hij mij bij zich, en zei dat hij goed en slecht nieuws had. Meestal is er dan eigenlijk alleen slecht nieuws. Ik bleek alle sommen foutloos te hebben gemaakt, alleen waren het niet de sommen die hij op het bord had geschreven. Zo kwam ik erachter dat mijn ogen flink achteruit waren gegaan en ik blijkbaar de sommen op het bord niet goed had kunnen lezen. Nog dezelfde middag zat ik bij de plaatselijke opticien.

We hadden een wiskundedocent, meneer Van Asselt, die nogal apart was. Hij ging altijd gekleed in een pak dat twee maten te groot was, legde de lesstof uit alsof we kleuters waren en voerde overal discussies over. Toen hij uitlegde hoe het principe van rente werkt, gaf hij als voorbeeld dat een bedrag van 100 gulden met rente kan uitgroeien tot 250 gulden. Toen hij de klas vroeg of daar nog vragen over waren, legde ik hem het spreekwoord voor dat je ‘van een dubbeltje geen kwartje kan maken’. De rest van de klas moest daar flink om lachen, maar mijnheer Van Asselt keek me aan als een boer met kiespijn.

De wiskundelessen vinden elke donderdagochtend plaats in een blokuur van tien tot twaalf. Als ik na de herfstvakantie met Frank en Gerrit naar onze volgende les loop, vertelt Gerrit dat hij een plannetje heeft.

‘Wat heb je nou weer bedacht?’ vraagt Frank.

‘We kunnen niet gaan spijbelen hoor,’ zeg ik.

‘Nee jongens,’ begint Gerrit, ‘ik heb iets bedacht om legaal te spijbelen!’

Dat klinkt Frank en mij als muziek in de oren en we vragen wat zijn plannetje inhoudt.

‘We zijn alle drie erg goed in wiskunde, waardoor we vrijwel voor niets in de les zitten. Als we de les niet meer bijwonen, halen we net zo goed een voldoende.’

‘Dat heet toch gewoon spijbelen?’ zegt Frank.

Gerrit legt uit dat hij een afspraak met de docent wil maken. We komen niet meer naar de lessen, gaan in die uren iets anders doen, maar beloven wel een voldoende te halen voor het examen. We zijn benieuwd wat mijnheer Van Asselt van dit plan vindt en lopen gedrieën naar zijn lokaal. Gerrit legt ons plan aan hem voor, maar Van Asselt kijkt erg bedenkelijk. Na een stilte van twee minuten, die voelt als een uur, reageert hij pas. Hij zegt dat hij het een erg origineel idee vindt, er op zich ook wel aan wil meewerken, maar wel zeker wil weten dat we alle drie een voldoende halen.

‘Als we niet alle drie een voldoende halen,’ probeer ik, ‘krijgt u van ons een anderhalveliterfles whisky.’ Tegen dit onweerstaanbare aanbod kan Van Asselt niet op en we beklinken de deal met een handdruk.

Zo fietsen we vanaf dat moment elke donderdagochtend naar Café Spoorzicht, om twee uur lang onder het genot van een kop koffie te biljarten. Uiteraard komen we onze afspraak met Van Asselt na, en aan het einde van het jaar sluiten we wiskunde A alle drie met een voldoende af.

Het grootste deel van het vwo haalde ik dus met gemak, zij het met soms wat bijzondere constructies. Wel stond ik rond kerst altijd op een aantal onvoldoendes, waardoor ik de maanden erna extra mijn best moest doen. De enige periode waarin ik écht hard moest leren was voor mijn eindexamen. Ik stond er niet echt goed voor en zou alleen slagen als ik voor alle vakken ruim voldoende zou scoren. Mijn vader hield altijd vol dat ik mijn examens met de hakken over de sloot had gehaald, maar toen ik mijn oude rapporten later nog eens opzocht, bleek ik gemiddeld een 6,7 te hebben op mijn cijferlijst. Weliswaar geen cum laude, maar zeker ook geen cum fraude. Ik had een diploma op zak, en een zomer vol examenfeesten en een vakantie naar Spanje voor de boeg.

Mijn vader heeft al een paar keer geïnformeerd wat ik na het vwo wil gaan studeren. Hij schuift ook met enige regelmaat een vacature uit *De Telegraaf* onder mijn ogen, waarin met spoed verkeersleiders op Schiphol worden gevraagd. Ik leg hem telkens uit dat het mij niets lijkt, maar mijn vader blijft erbij dat verkeersleider een mooie baan is, alleen al vanwege de goede verdiensten. ‘Wat wil je dan zelf na de middelbare school gaan doen?’ probeert mijn vader weer tijdens het avondeten.

‘Ik wil de opleiding tot muziekproducer in Hilversum gaan volgen,’ antwoord ik beslist. ‘Na drie jaar kun je zelf muziek produceren en voor grote platenmaatschappijen gaan werken.’

‘Ach, daar valt toch geen brood mee te verdienen,’ zegt mijn vader. ‘Bovendien is het zonde van je vwo-diploma.’

We zijn het duidelijk niet met elkaar eens en ik besluit nog een laatste poging te doen. ‘Het gaat mij niet om geld verdienen, maar iets doen waar ik passie voor voel. Ik krijg energie van muziek maken, vind het leuk om eigen nummers te schrijven en volgens mij heb ik daar best wat talent voor. Bovendien heeft Hans Versnel wél veel geld verdiend als producer. En als iedereen had meegedaan, hadden we met The Mallow Muffy Crew ook al een contract gekregen.’

‘Als muzikant bouw je geen pensioen op, bij ziekte krijg je niets en je moet überhaupt maar afwachten of er genoeg werk is. Muziek maken is leuk als hobby en dat is het laatste wat ik erover zeg. Je gaat gewoon studeren!’

Ik vraag mijn moeder nog wat zij ervan vindt, maar die wijst naar mijn vader en stort zich nog fanatieker op de te schillen aardappels voor de stampot. Ditmaal word ik dan wel niet uitgelachen, maar ik voel me toch weer dat jongetje van elf dat door zijn ouders niet serieus wordt genomen. De ironie wil dat veel producers juist rijk zijn geworden met hun werk. Maar mijn vader wilde graag dat ik ging studeren, carrière zou maken. Een belangrijk argument was het feit dat hij die mogelijkheid zelf niet had gehad. Hij vond dat zijn kinderen die kans wel moesten aangrijpen. Maar of er nog wel ruimte was voor wat zijn kinderen zelf wilden, dat was de vraag.

De appel valt soms wel heel ver van de boom

De discussie over mijn studiekeuze was niet de enige onenigheid die ik met mijn vader had. Wanneer de spreekwoordelijke appel wél ver van de boom valt, ligt dat dan aan de appel of aan de boom? Ik had een moeizame relatie met mijn vader, maar lag dat aan mijn adoptieverleden, of botsten onze karakters nu eenmaal? In ieder geval leidden onze verschillen in mijn puberteit tot veel discussies en ruzies. Met mijn moeder had ik vrijwel nooit problemen en met mijn zusje ook niet, op het voetje pesten onder tafel na.

Toch zat er een groot verschil in karakter tussen mijn ouders en mijn zusje enerzijds en ikzelf anderzijds. Ik was ondernemend, energiek en creatief. De rest van het gezin was vooral rationeel en braaf. Het motto was het welbekende ‘Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg’. Mijn eigen motto was eerder ‘Doe maar gek, dan doe je al gewoon genoeg’. In die opvatting stonden we dus lijnrecht tegenover elkaar. Door mijn leergierigheid wilde ik alles ontdekken. Ik had het geluk dat ik autodidact ben en ik me nieuwe hobby’s, muziekinstrumenten en onderwerpen snel eigen kon maken. Mijn moeder hield zich naast het runnen van het huishouden vooral bezig met muziek maken. Mijn zusje was nogal passief en ondernam weinig. Mijn vader werkte veel, ook ’s avonds en in het weekend. Als hij al thuis was en ergens over sprak, dan ging dat over politiek of geld. Hij keek op tegen mensen met status en voelde zich vaak minderwaardig. In ons gezin was ik de vreemde eend in de bijt.

Doordat ik van mijn ouders alleen maar kritiek kreeg en nooit een compliment, had ik weinig zelfvertrouwen. Dat maakte het moeilijk om mijn hand op te steken in de klas, op een meisje af te stappen, of ergens om te vragen. Als ik iets zou vragen en nee te horen krijgen, zou dat voelen als afwijzing. Dat gebrek aan zelfvertrouwen compenseerde ik met stoere praatjes, grappen en grollen. Maar ik speelde continu een rol, terwijl je in je puberteit juist jezelf moet kunnen ontdekken. Had ik minder last gehad van mijn vaders dominante opstelling, dan was ik zeker de muziekbranche ingegaan.

Of ik er rijk van geworden was weet ik niet, maar valt ook niet uit te sluiten. Ik ben muzikaal aangelegd, heb een absoluut gehoor, kan zelf nummers componeren en ben commercieel genoeg ingesteld om zakelijke keuzes te maken. Maar op mijn zeventiende was veel geld verdienen minder belangrijk, want de villadroom uit mijn jeugd was tijdens mijn puberteit op de achtergrond geraakt.

Doordat mijn vader overspannen thuis zat, werd de sfeer thuis steeds grimmiger. Op het gemeentehuis in Sint-Maarten had hij behoorlijk ruzie gehad met een aantal collega's. De situatie was zo geëscaleerd dat hij daar niet meer kon functioneren. De huisarts adviseerde hem om met een psycholoog te praten, maar na drie sessies zag mijn vader er het nut niet meer van in. Doordat hij continu thuis was en boos op de hele wereld, had hij vaak een kort lontje. We irriteerden elkaar en er waren veel ergernissen die soms tot flinke ruzies leidde. Daarbij was het voor mijn ouders enorm frustrerend dat ik niet te straffen was. Ik liet nooit mijn zwakte zien en werd dus nooit boos of verdrietig. Zo werd mijn vader een keer zo boos aan tafel dat hij ziedend schreeuwde: 'Ik kan je wel voor je kop stompen!'

'Ga je gang,' antwoordde ik.

Hij haalde uit met zijn vuist, maar hield zich op het laatste moment toch in, waarna zijn vuist zachtjes op mijn schouder landde.

Vervolgens gilde ik het uit van de 'pijn' en richtte me tot mijn moeder. 'Mam, ik denk dat mijn schouder gebroken is. Wil je de eerste hulp bellen? En bel ook meteen de kindertelefoon!'

Het was een slecht stukje amateurtoneel, want echt pijn deed het natuurlijk niet. Bij een ander incident dacht mijn vader mij tuk te hebben. 'Je bent voor de zoveelste keer lastig geweest, voor straf mag je dit weekend niet uit met Frank en Gerrit.' Mijn ouders verwachtten waarschijnlijk dat ik zou gaan huilen, boos zou worden of zou smeken om toch te mogen gaan. In plaats daarvan antwoordde ik: 'Goed plan! Ik had eigenlijk toch al geen zin. Ik blijf veel liever thuis om met jullie tv te kijken. Moet ik nog cola en chips halen?'

Om mijn reactie kracht bij te zetten wreef ik in mijn handen en keek mijn ouders triomfantelijk aan.

Hun ongenoegen over mijn pubergedrag staken mijn ouders ook tegenover anderen niet onder stoelen of banken. Ik was al een paar jaar bevriend met Marieke, een meisje dat ik kende van een muziekproject. We spraken elkaar wekelijks en ik ging een paar keer per jaar bij haar logeren in Heerhugowaard. Ik kon ook goed met haar ouders opschieten en we kregen een warme band. Toen Marieke en haar ouders nieuwe muziekboeken gingen kopen bij de muziekwinkel in Schagen, kwamen ze daarna bij ons op de koffie. Er werd over van alles gepraat en op gegeven moment kwam onze vriendschap ter sprake. Mariekes ouders vertelden dat ze mij zo'n gezellige, grappige en lieve jongen vonden. Vanuit mijn ooghoeken zag ik mijn vader zich steeds verder opwinden. Bij elk compliment liep zijn gezicht roder aan. Nadat Mariekes ouders opmerkten dat mijn ouders maar boften met zo'n zoon als ik, ontplofte mijn vader. 'O ja? Dan kennen jullie een heel andere Peter dan die hier woont. Hier is hij niet zo gezellig, grappig en lief!' Mijn zusje zat er ook bij en knikte instemmend. Mijn moeder was in de keuken koffie aan het zetten, en kreeg de stroom aan complimenten en mijn vaders reactie niet mee. Marieke en haar ouders wisten zich geen houding te geven en bleven doodstil in hun stoel zitten. Later vertelden ze me hoe gênant ze de situatie vonden, en vooral ook hoe vervelend voor mij.

Na de zoveelste ruzie thuis voel ik me zo ellendig dat het me beter lijkt om weg te lopen. Ik ben vijftien, heb nog een heel leven voor me en zie het niet zitten om nog zeker drie jaar zo te moeten leven. Het is voor iedereen beter als ik wegga. In mijn kledingkast vind ik een rugzak van D-reizen, die we in 1978 gratis bij een vakantieboeking kregen. Ik vul de rugzak met broodjes, een fles cola, 75 gulden cash en een stapel *Donald Ducks*. Om niet te worden ontdekt besluit ik 's nachts te vertrekken. Wanneer om 3.00 de wekker gaat schrik ik wakker. Ik heb nauwelijks geslapen en ben nog doodmoe. Vlug trek ik mijn kleren aan en doe mijn rugzak om. Op mijn tenen sluip

ik mijn slaapkamer uit, de gang door, en zo stilletjes mogelijk glijd ik van de trapleuning. Ik klik de voordeursloten los, schuif de deur voorzichtig open en stap naar buiten. Terwijl ik de voordeur zachtjes achter me dichttrek, voel ik hoe koud het buiten is. Bovendien waait het enorm. Uit voorzorg loop ik een rondje om het huis, om te controleren of er boven nergens licht brandt. Maar in alle kamers is het donker, mijn ouders en zusje liggen nietsvermoedend te slapen. Ik steek de straat over en begin richting het centrum te lopen, en vraag me af waar ik eigenlijk naartoe moet. Daar heb ik helemaal niet over nagedacht. Gewoon weg van huis, dat was voldoende.

In het centrum aangekomen, ga ik op een bankje voor de kerk zitten en drink wat cola. Ik blader wat door een *Donald Duck* en probeer me op de plaatjes te concentreren. Maar dat lukt niet echt, want ik begin me in te beelden wat mijn wegloopactie met mijn ouders zal doen. Ik zie voor me hoe ze zich 's ochtends afvragen waarom ik nog niet naar beneden ben gekomen. Ze lopen de trap op in de veronderstelling dat ik me heb verslapen en ontdekken dan dat ik helemaal niet in mijn bed lig. De reactie van mijn vader kan ik niet inschatten, maar mijn moeder zou volledig in paniek raken. Daarom besluit ik mijn vluchtpoging al na drie kwartier af te blazen. Zo hard ik kan loop ik terug richting Dorpen, onze straat. Als ik er aankom zie ik meteen dat alle slaapkamers nog donker zijn. Iedereen slaapt nog. Nog stiller dan op de heenweg leg ik mijn vluchtroute in omgekeerde volgorde af, en om een paar minuten voor vier lig ik weer in mijn bedje. Als ik die ochtend beneden kom, vraagt mijn moeder of ik lekker geslapen heb. 'Een beetje onrustig,' antwoord ik. Ik besluit mijn ouders nooit te vertellen wat er die nacht is gebeurd.

Mijn zusje en ik hadden er een gewoonte van gemaakt om elkaar tijdens het avondeten te pesten. Dat deden we door de ander met onze voeten onder tafel zachtjes aan te tikken. Het duurde meestal niet lang tot mijn zusje riep dat ik moest ophouden. Wat ik ook als verweer aanvoerde, ik kreeg altijd de schuld. Vervolgens kon ik mijn bord en bestek oppakken en in de werkkamer van mijn vader alleen

verder eten. Dat kantoortje heette bij ons de ‘andere kamer’, en na een tijdje ontstond het werkwoord ‘anderekameren’. Telkens wanneer mijn zusje en ik ruzie kregen aan tafel, werd mij medegedeeld dat ik kon ‘anderekameren’. Dit gebeurde tenslotte zo regelmatig dat ik de laatste maanden voor ik op kamers ging elke avond in mijn vaders kantoortje zat te eten. Op het laatst werd mijn bord zelfs bij voorbaat daar klaargezet. Je zou kunnen zeggen dat ‘anderekameren’ een voorloper was van ‘private dining’, en dat mijn ouders hun tijd daarmee ver vooruit waren. Terugkijkend realiseer ik me dat ik geen makkelijke puber was, en dat ik mijn ouders vaak tot wanhoop heb gedreven. Maar andersom gold dat net zo goed.

Escape to Nijmegen

Toen we in zes vwo zaten, begon mijn relatie met Liset steeds serieuzer te worden. We waren vaak bij elkaar, gingen regelmatig samen stappen en hadden een hechte band. Ik kwam ook graag bij haar ouders over de vloer, waar een heel andere sfeer hing dan bij mijn eigen ouders. Alles was gemoedelijker, relaxter en daardoor gezelliger. Van oorsprong waren haar ouders Brabanders, misschien speelde dat ook wel een rol. Er zat echter een grote verandering aan te komen, want Lisets vader kreeg een nieuwe baan als kwaliteitsmanager bij Philips, in Nijmegen. Pendelen vanuit Schagen was niet te doen, dus besloten haar ouders om naar Beuningen te verhuizen, een dorpje vlak boven Nijmegen. Liset had twee zussen, en die verhuisden mee naar Beuningen. Liset wilde nog niet mee, maar in Schagen haar vwo afmaken. Qua woonruimte moest uiteraard iets geregeld worden, maar daar kwam een mooie oplossing voor. Lisets beste vriendin Katja zat ook op het vwo en woonde in Van Ewijksluis, een dorpje op zeventien kilometer afstand van Schagen. De ouders van Katja woonden in een mooi vrijstaand huis, met in de tuin een kleine vakantiewoning. Gedurende het examenjaar mocht Liset daar wonen, en ze fietste samen met Katja elke schooldag op en neer naar Schagen.

Het bijzondere was dat mijn vriend Marco, de percussionist uit onze band, verkering had met Katja, en ik dus met Liset. Marco en ik gingen elke donderdagavond stappen en na een gezellige avond in Schagen kwamen we op het idee om nog even bij onze vriendinnen langs te gaan. In Marco's auto reden we naar Van Ewijksluis. Het was inmiddels half twaalf 's avonds, en in het donker moesten we goed zoeken. Nadat Marco zijn auto in de buurt had geparkeerd, liepen we voorzichtig door de tuin en kwamen bij de achterkant van het vakantiehuisje uit, waar de slaapkamer zich op de begane grond bevond. Het was eind oktober, bijna Halloween, en het leek ons grappig om voor het raam enge geluiden te maken. Aanvankelijk gebeurde er niets. Maar na twee minuten schoven de gordijnen open en staarden

vier bange ogen ons aan, gevolgd door een enorm gegil. De meiden hadden niet door dat wij het waren, wat de hele avond een andere wending gaf.

Katja en Liset renden gillend het vakantiehuisje uit, de tuin door en via de achterdeur de hoofdwoning binnen. Wij snelden er achteraan, maar de achterdeur bleek inmiddels op slot te zitten. Via de tuin liepen we richting de voordeur, in de overtuiging dat we binnen een paar minuten met een biertje op de bank zouden zitten, en dat iedereen enorm om onze grap zou moeten lachen. Die kans kregen we echter niet, want nog voordat we bij de voordeur waren, zwaaide die krachtig open en keken we in de loop van een jachtgeweer. Marco's potentiële schoonvader had evenmin door dat wij het waren, joeg ons het erf af en vervolgens een stuk het weiland in. We renden het weiland door, tot we over de weg bij Marco's auto kwamen, waarna we plankgas het dorp uit reden. De volgende dag hebben we het hele verhaal opgebiecht en konden er gelukkig alsnog met zijn allen om lachen.

Liset en ik zagen elkaar op school tijdens de vakken die we gemeenschappelijk hadden en vaak gingen we ook na schooltijd iets leuks doen. Regelmatig liepen we ook even door het Makado centrum om een ijsje te halen, langs de beruchte roltrap waar ik net geen winkelkarretjesrecord had gehaald. We hadden een fijne connectie en gemeenschappelijke interesses, konden met elkaar lachen, voerden goede gesprekken en ontdekten samen voor het eerst seksualiteit. In mijn beleving konden we nog jaren zo doorgaan, maar Lisets gezondheid gooide roet in het eten.

Ver weg van haar ouders en zussen wonen viel haar zwaar, en ze had veel stress vanwege het naderende eindexamen en raakte uitgeput. Een huisartsbezoek en daaropvolgend bloedonderzoek bracht aan het licht dat ze de ziekte van Pfeiffer had. Ze moest per direct stoppen met school, en haar ouders besloten dat het beter was om haar naar Beuningen te halen. Op een regenachtige zaterdag kwam haar vader haar ophalen. Vlak voor vertrek kwam ze langs om afscheid te nemen, met een voor mij schokkende mededeling: ze

wilde onze verkering uitmaken. Dat had ik niet zien aankomen. De afstand Beuningen-Schagen was in haar ogen te groot om nog een relatie met mij te kunnen hebben. Ik was er kapot van. Dit was het meisje waar ik mee verder wilde en nu kwam er zomaar een einde aan onze relatie. Allemaal vanwege de nieuwe baan van haar vader. Maar ik kon Liset niet uit mijn hoofd zetten.

Omdat Nijmegen op 175 kilometer van Schagen ligt en een treinkaartje onbetaalbaar is, moet ik iets anders verzinnen. Ik heb er geen enkele ervaring mee, maar ik besluit te gaan liften. Van karton maak ik een bord met de tekst 'Nijmegen'. Ik trek een blauwe spijkerbroek, witte blouse en leren jack aan, waarvan ik weet dat Liset die mooi vindt. Ik pak mijn D-reizen rugzak in met een routekaart, extra kleding, een fles cola en toiletpullen en loop naar de grote weg van Schagen. Na twintig minuten met mijn duim omhoog stopt er een auto. Er gaat een raampje open en een aardige mevrouw zegt dat ze naar Amsterdam moet en ik met haar mag meerijden. Ik stap in, blij dat ik straks alvast zeventig kilometer dichterbij onze hereniging ben. Na veertig minuten zet de aardige mevrouw me af bij een tankstation in de buurt van Amsterdam. Ik bedank haar voor de lift en besluit eerst even koffie te drinken en een broodje te eten.

Het is inmiddels behoorlijk hard gaan regenen en ik heb geen regenjas bij me. Omdat het er niet naar uitziet dat de lucht snel zal opklaren, besluit ik toch maar op de parkeerplaats te gaan staan. Helaas stopt er niemand, en na een halfuur vraag ik me af of ik ooit nog in Beuningen aan zal komen. Via de andere kant van de A10 weer terug liften naar Schagen zie ik echter absoluut niet zitten. Ik zie mezelf al bij mijn ouders aanbellen als een verzopen kat en uitleggen dat mijn plan mislukt is. Nee, opgeven is geen optie. Na nog twintig minuten stopt er eindelijk een auto. Het wachten is niet voor niets geweest, want deze vrouw blijkt onderweg naar Nijmegen. Ze heet Anja, woont in het centrum van Amsterdam en werkt daar als manager bij de Bijenkorf. Ze vertelt dat ze vrijwel elk weekend naar Nijmegen rijdt, omdat haar vriend daar woont. We snappen elkaar dus.

Als ik uitleg waarom ik helemaal van Schagen naar Nijmegen lift, vindt ze het komisch dat we allebei onderweg zijn naar ons liefje. Ze merkt op dat ik letterlijk heel ver ga voor de liefde. Na twee uur komen we aan in Nijmegen, waar Anja me afzet bij het station. Ik bedank haar en wens haar een mooi weekend. Anja wenst mij sterkte en belooft voor me te duimen.

Op het station neem ik de bus naar Beuningen, een ritje van nog geen twintig minuten, maar het voelt als twee uur. Ik kan niet wachten om Liset weer te zien, maar ik begin ook behoorlijk zenuwachtig te worden. Was dit wel een slimme actie? Wat als Liset helemaal niet blij is om mij weer te zien? Maar er is geen weg meer terug, dat wil zeggen, ik wil deze kans om haar te zien niet laten lopen. De bus stopt vrijwel om de hoek bij Lisets ouders, en drie minuten later loop ik de straat in. Het is een prachtige twee-onder-een-kapwoning met een royale omliggende tuin. Naast de voordeur hangt een blinkend plaatje met de namen van het hele gezin erop. Ik druk krachtig op de bel, maar er gebeurt niks. Ik druk nog een keer en voel mijn hart in mijn keel bonzen. Plots bedenk ik dat het best kan dat er niemand thuis is. Omdat mijn bezoek een verrassing is, heb ik dat van tevoren natuurlijk niet kunnen controleren. Net wanneer ik met hangende schouders weer terug het tuinpad af wil lopen, gaat de deur van de garage open. In de deuropening verschijnt een verbaasde Liset. 'Peter!' Ze vliegt me om mijn nek en we omhelzen elkaar minutenlang. Als we daarna samen naar binnen lopen, is de rest van de familie ook enorm verrast.

Ik vertel dat ik helemaal naar Nijmegen ben gelift omdat ik hoop dat onze verkering weer aan raakt. Lisets ouders vragen wanneer ik weer terugga naar Schagen. Daar heb ik nog niet over nagedacht. Het is zomervakantie en verplichtingen heb ik niet. Ze geven aan dat ik best mag blijven logeren, zodat Liset en ik rustig kunnen praten. Uiteindelijk blijf ik bijna twee weken in Beuningen. Liset en ik voeren fijne gesprekken en ik help ondertussen in huis met allerlei klussen. Onze verkering raakt weer aan en daarmee is mijn missie geslaagd.

Nadat ik slaagde voor het vwo, liet ik mijn vrienden weten dat ik in Nijmegen informatica ging studeren. Die waren verbaasd en vonden het jammer, want zij gingen vrijwel allemaal in Amsterdam studeren. Maar ik was ervan overtuigd dat voor mij en Liset een mooie toekomst in het verschiet lag, en dat kon niet vanuit Amsterdam. Dat mijn keuze voor een nieuwe toekomst in Nijmegen ook in Schagen met gejuich was ontvangen, ontdekte ik pas jaren later. Toen ik dertig werd, gaf ik een groot feest voor familie en vrienden. Speciaal voor mijn verjaardag had mijn moeder een boek gemaakt met als titel *In vogelvlucht door het leven van Peter Dinkla*. Er stonden veel foto's en verhalen in, maar er zat ook een gedichtje tussen. Dat had mijn moeder op 16 augustus 1987 geschreven, vlak voordat ik naar Nijmegen verhuisde om te gaan studeren.

*Peter kiest waarachtig voor een studie ver van huis en haard
Maar het is ons wel wat waard
Hij munt in die tijd niet uit in kwaliteit
En heeft veel last van zijn puberteit
Maar ook wij kunnen daar niet goed tegen
En vinden het een zegen
Dat hij het huis verlaat
En in Nijmegen op zichzelf wonen gaat...*

De hele zomer had de grote vlag boven de voordeur van mijn ouders gewapperd. Ik dacht dat ze trots waren dat ik geslaagd was. Maar door het gedichtje van mijn moeder begreep ik later dat die vlag meer te maken had met het feit dat ik uit huis ging.

DEEL 2

De crash

1987-2018

Een nieuw leven als student

Nadat ik het besluit had genomen om in Nijmegen te gaan studeren, was de volgende stap het vinden van een geschikte kamer. Dat bleek een hele uitdaging, want vanuit de studentenhuisvesting waren er nauwelijks kamers beschikbaar. Ik was dus aangewezen op particuliere huur. In Nijmegen was een groot aantal pandjesbazen actief, die hun kamers voor forse bedragen verhuurden. Als ik al aan een kamer zou komen, zou de huur waarschijnlijk een stuk hoger worden dan ik had begroot.

Samen met mijn vader ging ik op onderzoek uit. Via een advertentie in *De Telegraaf* vonden we een kamer net buiten het centrum. Het was een kamer in een groot studentenhuis, en de huurprijs paste net binnen mijn budget. Ik besloot het telefoonnummer uit de advertentie te bellen en kreeg een van de studenten aan de lijn. Ik legde mijn situatie uit en zei dat ik graag een keer wilde komen kijken. Vervolgens kreeg ik een afspraak met de ballotagecommissie, die kennismakingsgesprekken zou voeren met alle aspirant-bewoners en daarna een keuze zou maken. Vol goede moed reed ik met mijn vader met de auto naar Nijmegen. Onderweg voerden we gesprekken over mijn nieuwe toekomst. Mijn vader vertelde dat mijn moeder het helemaal niet leuk vond dat ik in Nijmegen ging studeren. Ze had liever gehad dat ik in de buurt van Schagen automonteur of timmerman was geworden. Mijn vader wilde juist wél dat ik ging studeren en carrière maken.

In Nijmegen aangekomen parkeerden we voor een prachtig oud pand op de Groesbeekseweg. Het had drie verdiepingen, een voortuin met een groot metalen hekwerk en daarachter een grasveldje. De locatie was ideaal, want naar het centrum van Nijmegen was het maar tien minuten lopen. De ballotagecommissie bleek te bestaan uit twee studentes. Ze legden uit dat in het pand elf studenten woonden. Sommigen woonden alleen, anderen vormden een stelletje. We kregen een korte rondleiding en ook van binnen zag het pand er prachtig uit: oude ornamenten op het plafond, een marmeren vloer,

en een trapleuning met sierlijk houtsnijwerk. Behalve de slaapkamers waren er twee keukens en een kleine badkamer.

Mijn potentiële toekomstige verblijf bevond zich op de bovenste verdieping. Het pand had geen achtertuin, maar van de tweede verdieping kon je op een ruim balkon klimmen. Een van onze rondleidsters vertelde dat er maar liefst acht studenten kwamen hospiteren. De kans dat ik gekozen zou worden was dus klein, wiskundig gezien iets meer dan twaalf procent. Maar ik bleek een goede indruk te hebben gemaakt, want ik werd uitgekozen. Ik had een kamer en kon eindelijk echt gaan ‘andere kameren’.

Zo’n acht jaar geleden kwam ik tijdens een receptie ene Jeanine tegen. Ze vertelde dat ze ooit in Nijmegen diëtik had gestudeerd, getrouwd was geweest, maar sinds enkele jaren gescheiden. Het duurde even, maar toen viel bij mij het kwartje. ‘Jeanine,’ vroeg ik, ‘heb jij toevallig op de Groesbeekseweg gewoond? En heette jouw toenmalige vriend toevallig Wouter?’ Als antwoord kreeg ik twee keer een ‘ja’, waarna we in lachen uitbarstten. Jeanine had in de ballotagecommissie gezeten en ik was jarenlang haar bovenbuurman geweest. Hoe groot is de kans dat je elkaar dertig jaar later weer tegenkomt? We besloten een keer af te spreken in Oisterwijk, op het terras van De Tijd, mijn favoriete eetcafé. Het werd een gezellige middag, en we haalden veel herinneringen op.

Waar ik erg benieuwd naar was, was de reden waarom ze indertijd voor mij hadden gekozen. Jeanine vertelde dat ze onder de indruk waren geweest van mijn looks. Mijn kledingstijl was in die tijd nogal apart. Ik droeg namelijk dezelfde kleding als Sonny Crockett, een rechercheur uit de serie *Miami Vice*. Zijn iconische look bestond uit een pastelkleurig T-shirt, een witte katoenen broek, gymshoenen zonder sokken en een chic jasje. In de serie was dat altijd een jasje van Armani, maar vanwege mijn beperkte budget droeg ik er eentje van de C&A. De look werd afgemaakt met een stoere zonnebril. Behalve zijn kleding had ik ook veel bewondering voor Sonny’s oneliners. Een van mijn favorieten was de volgende: ‘I’m

just a simple guy, swimming in a sea of sharks.' Na deze onverwachte reünie met Jeanine begreep ik waarom kleren soms de man maken.

Weer thuis in Schagen besteedde ik de weken erna aan het maken van een ontwerp voor mijn kamer. Er moest in ieder geval een bed, bureau, tafel, stoelen en koelkast in. Maar ook een muziekhoekje voor mijn synthesizer en andere muziekspullen. Ik maakte diverse ontwerpen op grote vellen papier en na lang puzzelen had ik de beste opstelling gevonden. Het werd wat krap, maar alles zou erin passen. Mijn vader had voor de verhuizing een aanhanger geregeld, die groot genoeg was om alles te vervoeren. Toen alle spullen waren ingeladen, reden we in een krappe drie uur naar Nijmegen. (Een stuk sneller dan mijn liftavontuur naar Beuningen!). Ik zag er enorm naar uit om uit huis te gaan, maar vond het ook best spannend. Hoe zou het op kamers wonen bevalen? Zouden er aardige studenten wonen in het studentenhuus? Wat als de studie te zwaar voor mij zou zijn?

Er was een dubbele parkeerplek vrij, waardoor we met aanhanger en al voor de deur konden parkeren. We besloten eerst naar boven te lopen om te bepalen welke spullen we als eerste moesten uitladen. Boven aangekomen opende ik de deur van mijn kamer en schrok me rot. In mijn fantasie was de kamer een stuk groter geworden dan hij in werkelijkheid was: twee bij drie meter. Op papier hadden mijn schetsen er mooi uitgezien, maar nu zat ik met een probleem, want slechts de helft van mijn spullen paste in de kamer. Minutenlang schudde mijn vader geïrriteerd zijn hoofd. Door mijn slechte voorbereiding had hij een veel te grote aanhanger moeten huren, wat zonde was van het geld. Nadat de aanhanger, inclusief mijn halve inboedel, weer aan de auto was gekoppeld, namen we afscheid en zwaaide ik mijn vader uit. De kamer was dan een stuk kleiner dan verwacht, maar ik had nu wel de vrijheid om volledig mijn eigen gang te gaan. Afgezien van het formaat had mijn kamer nog een ander nadeel, namelijk dat er geen raam in zat. Er was alleen een

dakkoepel. Daardoor was het in de zomer net een broeikas en in de winter – in die tijd viel er nog elk jaar sneeuw – de hele dag donker.

Nijmegen stond in de jaren tachtig bekend om zijn krakersbewegingen. Die zorgden voor veel onrust en rellen, waarbij de ME regelmatig moest ingrijpen. Als studenten hadden we er weinig last van. Mijn huisgenoten studeerden in een relaxed tempo en sommigen waren inmiddels bezig aan hun tweede of derde studie. Ze zaten vooral veel bij elkaar om samen te eten, drinken, blowen of discussiëren. Zelf was ik een vrij serieuze student en ik zat vaak alleen op mijn kamer. Dan was ik bezig nieuwe bedrijfjes op te zetten, met Liset aan het bellen of muziek aan het maken. Ik sloot wel regelmatig aan bij de andere bewoners, wat altijd erg gezellig was.

Mijn studie was pittig, erg pittig. Ik maakte lange dagen in de collegebanken. 's Avonds zat ik op mijn kamer nog uren ingewikkelde boeken te lezen of opdrachten te maken. De vakken bestonden voor een groot deel uit wiskunde. Daarnaast waren er praktische vakken, waarin je leerde programmeren of apparatuur leerde ontwerpen. Ik wilde mijn studie graag succesvol afronden, maar het kostte me veel moeite. Het niveau zat tegen mijn grenzen aan en dat merkte ik vrijwel dagelijks. Andere studenten leken veel minder moeite te hebben met de studielast, sommigen deden er zelfs nog een andere studie naast. Het nerdgehalte bij informatica was hoog, maar gelukkig waren er ook leuke studenten met wie ik bevriend raakte. We gingen regelmatig biljarten, stappen in de stad of bij iemand thuis films kijken. Naast het studeren vermaakte ik me dus prima in Nijmegen.

Mijn verkering met Liset bleef gelukkig aan en we zagen elkaar een paar keer per week. Ik ging dan naar Beuningen of zij kwam naar Nijmegen. Toen ze na een jaar haar vwo alsnog afrondde, ging ze zelf ook in Nijmegen studeren. Ze koos voor een studie rechten, want ze wilde al sinds haar achtste advocaat worden. Na een jaar kwam er een grotere kamer vrij in mijn studentenhuis en we besloten te gaan samenwonen. De nieuwe kamer bevond zich aan de voorkant van het huis en had een grote raampartij, wat een enorme verbetering was ten opzichte van de dakkoepel in mijn oude kamer. Lang konden

we echter niet van ons uitzicht genieten. Ik had mijn oude hobby boekbinden weer opgepakt en als promotiemateriaal een banner laten maken met de tekst 'Boekbinderij Dinkla'. De banner was twee bij anderhalve meter groot en bedekte de volledige raampartij.

Mijn boekbinderij werd overigens een lucratieve bijverdiens-te, dankzij een samenwerking met de universiteit. Op de bètafacul-teit, waar alle technische studies gehuisvest waren, was in de kelder een reproafdeling gevestigd. Van alle benodigde boeken kon je daar een kopie bestellen. Een boek kostte dan gemiddeld maar tien gul-den, terwijl je voor een origineel exemplaar rond de 75 gulden be-taalde. Je kreeg echter geen gebonden boek, maar een stapel van een paar honderd papieren. Ik bedacht een methode om de bundel te ver-lijmen en te voorzien van een stevige kaft, waardoor het een netjes ingebonden boek werd. De reproafdeling zag een samenwerking wel zitten en we spraken af dat ik voor mijn werkzaamheden twaalf gul-den vijftig per boek kreeg. Aan klanten kwam ik via mond-tot-mond-reclame, maar de medewerkers van de reproafdeling boden mijn diensten ook actief aan studenten aan. Algauw liep de business als een trein, en maakte ik honderden boeken.

Een andere hobby had ik vanwege ruimtegebrek moeten ach-terlaten in Schagen. Toen ik nog op het vwo zat had ik mezelf aan-geleerd om zelf apparaten te maken met printplaten, elektronica en soldeerwerk. Jarenlang had ik radio's, versterkers en effectapparaten gebouwd, en zelfs een keer een kleine synthesizer. Dat dit in Nijme-gen nog goed van pas zou komen, bleek toen we in het studentenhuus last kregen van een stoorzender.

Begin jaren negentig bestond het zenderaanbod op tv voor-namelijk uit Nederland1, 2 en 3, en een paar commerciële zenders. Dat was niet te vergelijken met het enorme aanbod dat er vandaag de dag is. Bovendien waren er in die tijd nog geen diensten als Netflix, Videoland, of Discovery. Er was überhaupt nog geen internet. Te-genwoordig worden televisiesignalen digitaal, via een kabel ver-spreid. Maar in de jaren negentig waren alle signalen nog analoog uitgezonden door zendmasten die verspreid stonden over het hele

land. Het signaal werd opgevangen met een antenne en bereikte via een lange kabel je tv.

Op het dak van ons studentenhuis stond wel een antenne, maar die was te klein om met zijn allen tv te kunnen kijken. Welk programma je ook zat te kijken, het leek steeds op een film met Sneeuwwitje. Tijdens een van onze tweewekelijkse huisvergaderingen kwam het onderwerp aan bod. Iedereen wilde graag tv op zijn of haar kamer kijken, maar de huisbaas vond de kosten voor een grotere antenne te hoog. Ik bood daarom aan om eens te onderzoeken of er toch niet een oplossing te bedenken viel. De volgende vergadering zou ik rapporteren over mijn bevindingen.

Ik besloot om via mijn oude kamer, die met het koepelraam, eens op het dak te gaan kijken. Wellicht kon ik daar inspiratie opdoen. Het plafond was echter zo hoog dat ik er niet in mijn eentje bij kon, dus riep ik de hulp in van Wouter, die een verdieping lager woonde. In de berging vond Wouter een gammel keukentrapje, dat hij stevig moest vasthouden omdat het gevaarlijk wiebelde bij elke trede die ik omhoog klom. Op de bovenste trede aangekomen kon ik me net vastgrijpen aan de rand van de koepel. Na wat gefrunnik lukte het om het raam open te duwen en mezelf omhoog te hijsen, en toen stond ik op het dak.

Ons pand was onderdeel van een rij van elf monumentale panden, die allemaal een plat dak hadden, waardoor ik goed overzicht had. Op het pand naast dat van ons stond een enorme antenne, groot genoeg om een hele camping van haarscherp signaal te voorzien. In dat pand, wist ik, woonde een vrouw van 83. Ik kwam haar regelmatig tegen in de voortuin en maakte dan een praatje met haar. Ze was vrolijk, belangstellend en vroeg altijd hoe het met mijn studie ging. Geestelijk was ze nog erg pienter, maar lichamelijk kampte ze met een aantal ongemakken. Ze was slechtziend, niet goed ter been, en ook nog eens slechthorend. Als we haar signaal zouden aftappen en verspreiden door ons studentenhuis, kon iedereen op zijn eigen kamer tv kijken. En vanwege haar gehoor- en zichtproblemen zou de

buurvrouw er toch niets van merken als de kwaliteit van het signaal bij haar wat slechter werd.

Tijdens de eerstvolgende huisvergadering legde ik het plan voor aan mijn huisgenoten. Ik zou er ongeveer twee volle dagen mee bezig zijn, de kosten voor de benodigde apparatuur en bekabeling zouden circa 225 gulden bedragen en ik had het komend weekend al tijd om het project uit te voeren. Iedereen was enthousiast en na het kopen van alle materialen ging ik dat weekend aan de slag. Ik soldeerde de versterker en signaalsplitter aan elkaar, verbond deze met de antenne van de buurvrouw en verdeelde het signaal over alle kamers. Mijn oplossing bleek perfect te werken. Alle kamers ontvingen een sterk signaal, waardoor vanaf nu iedereen tv kon kijken. Mijn huisgenoten gaven me de nodige complimenten en schouderklopjes, en we dronken met zijn allen een aantal biertjes om het resultaat te vieren. Tevreden ging ik die avond terug naar mijn eigen kamer om een aflevering van *Blackadder*, een van mijn favoriete tv-programma's, te kijken. Maar al na een paar minuten viel ik doodmoe van alle inspanningen op de bank in slaap.

Ik wist mezelf later die nacht naar mijn bed te slepen, waar ik de rest van de nacht doorsliep, tot ik rond tien uur 's ochtends wakker schrok omdat er op mijn deur werd gebonkt. Ik sprong uit bed en deed de deur open, waar Wouter voor mijn neus stond. De buurvrouw van 83 stond op de stoep, zei hij, en ze wilde graag iets bespreken. Ik kreeg al een vermoeden waar dat gesprek over zou gaan en snelde de trappen af. Bij de voordeur stond een bezorgde buurvrouw, die zei dat ze sinds de vorige avond geen goed signaal meer had. Hierdoor kon ze geen tv kijken en ze was benieuwd of wij met hetzelfde probleem zaten. Ik zei dat de ontvangst bij ons prima was (waar niets aan gelogen was), waarna we het gesprek afsloten en beloofden elkaar op de hoogte te houden. Ik deed de deur achter haar dicht en realiseerde me dat de buurvrouw een stuk beter zag en hoorde dan ik had ingeschat. Ik haastte me naar de koepel, vroeg Wouter weer om te komen helpen, klom op het dak en brak de hele constructie weer af. Vervolgens ging ik de kamers van mijn

huisgenoten langs om het slechte nieuws te delen. Die boodschap werd, net als het oude tv-signaal, niet zo goed ontvangen.

Nu ik zo ver van Schagen woonde en mijn ouders weinig zag, begon ik ze toch een beetje te missen. Daarom ging ik elke maand een weekend met de trein naar Noord-Holland. De treinreis duurde ongeveer tweeënhalf uur, maar kostte met mijn studentenkaart gelukkig niets. Alle irritaties, ruzies en conflicten van vroeger leken als sneeuw voor de zon verdwenen. Mijn moeder maakte pilav, we voerden leuke gesprekken en de sfeer was niet te vergelijken met daarvoor. Tijdens zo'n weekend zocht ik meestal ook oude vrienden op en dan gingen we als vanouds stappen in Schagen. Wanneer ik op zondagavond weer op de trein naar Nijmegen stapte, kreeg ik van mijn ouders altijd een 'overlevingsdoos' vol levensmiddelen mee, waarmee ik weer even vooruit kon. Ook zat er bij de post regelmatig een kortingsbon voor shampoo, pindakaas of een leuk uitje. Mijn ouders hielpen Peter de student graag de winter door. Doordat ik op kamers nu zelf moest koken, wassen en boodschappen doen, begon ik meer waardering te voelen voor alles wat mijn ouders daarvoor voor mij hadden gedaan.

Mijn ouders kwamen ook regelmatig bij mij op bezoek in Nijmegen. Dan reden ze eerst langs Kleve in Duitsland, waar mijn vader een aanzienlijk bedrag aan zwart geld had gestald. Toen ze een keer uitlegden waarom ze altijd eerst langs Kleve reden, begreep ik eindelijk de grap die mijn vader vroeger maakte. Altijd als we langs Alkmaar reden, wees hij op een saai betonnen gebouw en vertelde dat hij daar nog een kantoortje had. Het was het belastingkantoor van de regio Alkmaar. Volgens eigen zeggen had mijn vader al zoveel belasting betaald, dat de derde verdieping eigenlijk van hem was. Nu had hij dus ook een zogenaamd kantoortje in Duitsland.

De god van het geld

Mijn interesse voor geld zat er al op jonge leeftijd in. Het was dus niet vreemd dat ik al op heel jonge leeftijd begon met het opzetten van handeltjes. In een tijd van pinnen, mobiel betalen en creditcards is het nauwelijks meer voor te stellen, maar er is een tijd geweest dat alles nog cash werd betaald. Werknemers kregen elke vrijdagmiddag hun loon contant uitgereikt in een enveloppe. Daar moesten ze de hele week mee doen, en op was ook écht op. Doordat er toen geen of nauwelijks kredietmogelijkheden waren, kwamen veel minder mensen in financiële problemen.

Het verzamelen van munten was in die tijd een populaire hobby, en ook ik had vanaf mijn zevende een verzameling. Het idee was dat je alle munten spaarde uit een bepaalde periode, meestal de regeerperiode van een vorst als Wilhelmina of Beatrix. Het was de bedoeling alle munten in zo goed mogelijke conditie te verkrijgen, en je bewaarde ze in een speciaal daarvoor ontworpen muntenalbum. De kwaliteit, en daarmee de waarde van een munt, werd uitgedrukt in een classificatie. Die liep van fraai, zeer fraai, prachtig tot FDC. Dat laatste stond voor Fleur de Coin, wat betekende dat de munt gloednieuw was en nog nooit in omloop was geweest. Hoe nieuwer de munt, hoe meer hij waard was. Maar ook bijzondere exemplaren, zoals een misdruk, konden veel waard zijn. Om aan munten te komen die je zelf niet had of om overbodige exemplaren te ruilen, kon je speciale ruilbeurzen bezoeken.

Ook in Schagen vond elke maand een ruilbeurs plaats, in café 't Oude Slot, dat tegenover de kerk lag en vernoemd was naar het kasteel dat daar ooit achter had gelegen. De ruilbeurs vond plaats in een rokerig zaaltje, dat vol stond met tafeltjes waarop de koopwaar lag uitgesteld. De verkopers waren allemaal ruim boven de 70, hadden meestal een te ruim pak aan en rookten de ene na de andere sigaar. Zeker geen Fleur de Coin, dus. Toen ik een jaar of acht was bezocht ik elke maand trouw de ruilbeurs om munten te ruilen of kopen. Bij thuiskomst kon ik dan direct onder de douche vanwege de

sigarenstank in mijn kleding. Omdat ik wist dat een bijzonder exemplaar veel geld waard kon zijn, had ik een keer een bijzondere stuiver meegenomen uit mijn verzameling. Hij was aan een kant helemaal geplet, maar je kon nog wel zien dat het een stuiver was.

Ik liep langs de tafels en bedacht welke handelaar ik mijn unieke stuiver ging laten zien. Nadat ik drie keer heen en weer was gelopen, ging ik terug naar de derde tafel. De oudere heer die daar zat leek me wel sympathiek. Net als de andere handelaren droeg hij een stoffig, grijs pak en had hij een opvallende snor. Maar hij was de enige die me vriendelijk toelachte.

‘Hoeveel is deze stuiver eigenlijk waard?’ vroeg ik, in de hoop een astronomisch bedrag te horen.

Hij pakte het muntje uit mijn handen, hield het tegen het lamplicht en draaide hem drie keer om, waarna hij hem weer aan mij teruggaf. ‘Deze stuiver is gewoon vijf cent waard.’

‘Waarom is hij niet meer waard? Het is een bijzonder exemplaar,’ probeerde ik nog eens.

‘Het enige bijzondere aan deze munt is dat hij is overreden door de Intercity Alkmaar-Den Helder,’ antwoordde de handelaar. Hij keek me boos aan en gebaarde dat ik weg moet gaan.

Ik stopte de stuiver weer in mijn muntenalbum en nam me voor nooit meer munten op het spoor te leggen.

Tijdens mijn studie Informatica leerde ik met behulp van een programmeertaal om softwareprogramma's te schrijven. In die tijd was er nog geen grafische interface zoals Windows, dus kon je alleen eenvoudige tekens op je scherm typen. Mijn passie voor geld en het verzamelen van munten bracht me op het idee om een softwarepakket te schrijven. Hiermee zou je je hele muntenverzameling digitaal kunnen invoeren, overzichten kunnen maken en uitprinten. Dergelijke software bestond op dat moment nog niet en leek dus een gat in de markt. Ik besloot het professioneel aan te pakken en mijn bedrijfje in te schrijven bij de Kamer van Koophandel. Het voelde veel echter aan dan mijn vorige bedrijfjes, want nu zou ik een inschrijving,

handelsnaam en fiscaal nummer krijgen. Ik moest wel een goede naam bedenken, want: geen faam zonder aansprekende naam. Het leek me toepasselijk om iets te bedenken dat een link had met geld en in mijn vaders encyclopedie stuitte ik op de naam Mammon. Dit bleek een afgod te zijn die vier keer in de Bijbel voorkomt en ‘God van het geld’ betekent. Het spreekwoord ‘de Mammon dienen’ betekent in het Nederlands ‘geldzuchtig zijn’, wat niet per se een positieve associatie is. Ondanks dat ik atheïst ben, leek me dit toch een prima handelsnaam. Dus noemde ik, op 1 januari 1992, mijn eerste officiële bedrijfje Mammon Software.

Nadat ik had bedacht wat de software moest kunnen doen, ging ik aan de slag met programmeren. Dat had ik tijdens mijn studie al regelmatig gedaan, maar alleen in kleine projecten. De uitdaging van dit project was om alle benodigde code op een diskette te krijgen. Een diskette was een voorloper van de usb-stick, waarop je een beperkte hoeveelheid informatie kon opslaan. Om een vergelijking te maken: op een diskette paste ongeveer 1,5 megabyte aan data, terwijl een usb-stick tegenwoordig met gemak een capaciteit heeft van 64 gigabyte. Bijna 43.000 keer zoveel. Hierdoor moest ik de code sterk inkorten, comprimeren en soms ook functies schrappen. Na drie maanden had ik de software af en uitgebreid getest en was het pakket klaar voor de verkoop. Om het softwarepakket compleet te maken kocht ik zwarte plastic hoezen, waar de diskette plus een uitgebreide handleiding in paste. Ook hier kwam het boekbinden weer mooi van pas, want ik maakte van de handleiding een mooi boekje. Om aan klanten te komen plaatste ik elke maand een advertentie in de *Munt Koerier*, een tijdschrift speciaal voor muntenverzamelaars. Ook schreef ik alle 67 winkels aan die in munten handelden. Vervolgens belde ik ze na om mijn softwarepakket toe te lichten.

Je kunt zelf verkondigen hoe goed je product is, maar het werkt uiteraard veel beter als iemand anders dat doet. Daarom nam ik contact op met de redactie van *Munt Koerier* en vertelde wat een verzamelaar allemaal met mijn programma kon doen. De redactie raakte enthousiast door mijn verhaal en we spraken af dat ik een

demo-exemplaar zou opsturen. Een week later werd ik gebeld. De redactie was onder de indruk en in de volgende editie zouden ze er een artikel aan wijden. Ik was zelf geabonneerd op het blad en wist dat het altijd op de eerste vrijdag van de maand op de mat viel. Toen de volgende maand het nummer ontving, bekeek ik direct de inhoudsopgave. Op pagina achttien stond een positieve recensie van Mammon Software, compleet met foto en aanbevelingen. Het bleek een mooie aanjager voor de verkoop te zijn, want in de twee weken na de recensie ontving ik meer bestellingen dan in de drie maanden ervoor. Al met al werd Mammon een lucratieve handel. Ik verkocht de software voor 75 gulden per pakket, en aan de diskette, handleiding, hoes en verzendkosten was ik vijf gulden kwijt. Mijn marge was dus 70 gulden. Ik heb de softwarepakketten ruim twee jaar verkocht en er leuk mee verdiend. De inkomsten zette ik apart op een spaarrekening, waardoor mijn villa met zwembad weer een klein beetje dichterbij kwam.

Na twee jaar was de markt verzadigd en moest ik op zoek naar een nieuwe business. Dat duurde niet lang, want een paar maanden later, bij een lokale businessclub, kwam ik Wouter tegen. Wouter was eigenaar van een aantal copyshops, en ik kende hem al een paar jaar. Hij vertelde dat hij de toners voor zijn Canon kleurencopiers in Duitsland inkocht. Bij Canon zelf waren ze namelijk twee keer zo duur. Mijn ondernemersinstinct vertelde me dat hier mogelijk een interessante handel in zat. Eerst verdiepte ik me in de omvang van de markt. Er bleken in heel Nederland 173 copyshops gevestigd te zijn, die allemaal kleurencopiers hadden. Ik belde er 25 om te achterhalen welk merk ze gebruiken en vrijwel allemaal hadden ze copiers van Canon staan. Hier zat dus mogelijk een lucratieve business in: als ik de toners kon inkopen voor de helft van de prijs die Canon hanteerde, kon ik ze met een leuke marge doorverkopen. Ik legde mijn idee voor aan Wouter en vroeg of hij de naam van zijn leverancier wilde delen.

In het verleden hadden we zaken met elkaar gedaan en daarbij had ik Wouter enorm geholpen. Hij moest toen specialistische apparatuur uit Engeland importeren, maar kreeg de deal niet voor

elkaar. Volgens Wouter kwam dat doordat er bij de douane een fout was gemaakt. Zes jaar geleden, in 2019, kwam ik erachter hoe het echt zat. Op een regenachtige maandagavond zat ik wat te zappen, toen ik ineens een bekend gezicht zag. Het was Wouter, in het programma *Opgelicht?! Wouter* bleek in het verleden nogal wat dubieuze transacties te hebben gedaan, en daarmee tientallen mensen en bedrijven te hebben benadeeld. Ik had destijds goede ervaringen met hem gehad, hij had mij ook nooit belazerd en hij gaf me zonder aarzelen de naam van zijn leverancier in Duitsland.

Ik nam contact op met het bedrijf, dat gevestigd was in het stadje Kleve. Dat lag op een uurtje rijden van Nijmegen en was voor mij, sinds ik mijn eigen Fiat had, dus prima bereikbaar. Drie dagen later zat ik in Kleve aan de onderhandelingstafel en sloten we een mooie deal. De leverancier zag de extra omzet wel zitten, en ik mocht de toners inderdaad inkopen voor 50 procent van de inkoopprijs die Canon in Nederland hanteerde. Via de Kamer van Koophandel kocht ik de adresgegevens van alle 173 copyshops en ik mailde hen mijn aanbod: Originele Canon toners voor 75 procent van de officiële prijs, met volledige garantie en levering binnen 24 uur. Dat laatste was best een uitdaging, want als iemand voor 17.00 een bestelling deed, moest ik die voor 20.00 afleveren bij DHL. Ik was echter nog steeds student en had geen geld voor een grote voorraad. Daarom fietste ik elke dag na mijn laatste college snel naar huis, controleerde de bestellingen en pakte ze snel in. Kleine bestellingen kon ik bij DHL afleveren, maar grote bestellingen waren lastiger, want daarvoor had ik niet genoeg voorraad. In zulke gevallen zat er niets anders op dan met mijn auto naar Kleve te rijden, snel de toners in te laden, weer een uur naar huis te rijden en vervolgens de bestelling in te pakken. Het depot van DHL was open tot 20.00, dus dat was een harde deadline. Maar ik haalde het vrijwel altijd en mijn klantenbestand groeide met de week. Na zeven maanden bediende ik 65 copyshops door heel Nederland.

Hoewel mijn samenwerking met de oosterburen goed verliep, was het contact wel erg zakelijk. In de drie jaar dat we

samenwerkten is me nooit een kop koffie aangeboden en een belangstellend praatje is er ook nooit van gekomen. Wat er wel van gekomen is, is een verspreking van mijn kant die me niet in dank werd afgenomen. Mijn laatste college, over compressietechnieken, was enorm uitgelopen. Hierdoor kwam ik behoorlijk in tijdsnood. Pas om kwart over vijf fietste ik van de universiteit naar huis om de bestellingen te controleren, en er zat een grote bij van Grand Prix Copyrette uit Amsterdam, mijn belangrijkste klant. Elke maand namen ze een groot aantal toners af, maar eisten wel dat alles de volgende dag geleverd werd. Het is een keer voorgekomen dat ik net te laat bij de DHL aankwam, waarna ik de volgende dag zelf naar Amsterdam ben gereden om de bestelling af te leveren. Dat werd enorm gewaardeerd, maar kostte me wel een halve dag. En drie gemiste colleges.

Deze keer dreigde er weer een probleem, want ik had eigenlijk te weinig tijd om naar Kleve te rijden en daarna de bestelling voor 20.00 bij DHL af te leveren. Dus belde ik de leverancier met het verzoek of zij, bij hoge uitzondering, de bestelling zelf wilden afleveren. Mijn Duits was van bedenkelijk niveau en het kostte veel moeite om mijn vraag duidelijk te maken. Maar hoe ik het ook probeerde, het antwoord bleef 'Nein.' Met mijn belofte aan mijn grote klant in mijn achterhoofd deed ik nog een laatste poging. Ik wist dat het bedrijf een eigen chauffeur in dienst had, dus gooide ik het over die boeg.

'Aber Sie haben doch ein Führer?' smeekte ik.

Het bleef even stil, en het duurde een paar seconden voor ik mijn verspreking doorhad. Ik bedoelde natuurlijk 'Fahrer', chauffeur. Maar kans om mijn fout te herstellen kreeg ik niet. Aan de andere kant van de lijn was het telefoongesprek al beëindigd, en daarmee ook onze jarenlange samenwerking.

Doordat mijn leverancier was weggevallen, had ik een acuut probleem. Ik had nog voorraad voor twee weken, tenzij er nóg een grote bestelling zou binnenkomen. Ik benaderde andere bedrijven in Duitsland, maar niemand wilde me de toners voor dezelfde prijs verkopen. Elke twee weken ontving ik een brochure van Despec, een

bedrijf uit Sneek. Zij leverden kantoorartikelen aan bedrijven en bleken ook toners te verkopen. Ik nam contact met ze op en na een flinke onderhandeling had ik een nieuwe leverancier. De Canon-toners kon ik voor vrijwel hetzelfde bedrag inkopen als voorheen in Duitsland. Omdat ik bijna door mijn voorraad heen was, plaatste ik direct een order voor tweehonderd toners, en ik gaf aan dat ik haast had met de levering. De verkoper legde uit dat er slechts een keer per week in de regio Nijmegen werd bezorgd en de toners dus pas vijf dagen later zouden worden geleverd. Dat duurde mij te lang. Ik vroeg of ik de tweehonderd toners ook mocht ophalen en dat bleek gelukkig geen probleem.

De volgende dag reed ik met mijn Fiat 127 Sport in tweeënhalf uur naar Sneek en meldde me daar bij de receptie. Ik kreeg een kop koffie en mocht tegenover de receptie wachten. Dat wachten duurde echter wel erg lang, en om het kwartier vroeg ik of er wellicht iets mis was. Ik kreeg een tweede kop koffie aangeboden en de receptioniste maakte een praatje met mij. Het contrast met mijn vorige leverancier was in dit opzicht dus groot, maar pas na anderhalf uur stond mijn bestelling klaar. Toen ik vroeg waarom het zo lang geduurd had, bleek dat ze niet konden geloven dat iemand vanuit Nijmegen helemaal naar Sneek zou rijden om tweehonderd toners op te halen. Ik moest er wel om lachen. Bij het inladen bleek dat de combinatie tweehonderd toners en een Fiat 127 Sport niet ideaal is. Uiteindelijk is het gelukt ze allemaal mee te krijgen, maar de auto was van voor tot achter volgeladen. Gelukkig werd ik onderweg niet aangehouden door de politie, anders had ik direct kleur moeten bekennen. In totaal heb ik ruim zeven jaar toners verkocht, er bijna 75.000 gulden mee verdiend en dit voor het grootste deel op mijn villa-rekening gezet.

Een gecomprimeerde studie

Aan het einde van mijn studie Informatica moest ik een scriptie schrijven. Als onderwerp koos ik compressietechnieken, een vak dat gegeven werd door professor Peek. Hij werkte bij Philips op het Nat-Lab, wat stond voor Natuurkundig Laboratorium. Dit lab was een kweekvijver voor nieuwe uitvindingen, waaruit verschillende innovatieve producten op de markt werden gebracht. Professor Peek had bijvoorbeeld een deel van de techniek ontwikkeld waaruit later de cd-speler is ontstaan. Toen hij dat vertelde, moest ik direct denken aan de uitvinder uit Schagen, die zijn uitvinding voor tl-balken aan Philips had verkocht. Of professor Peek rijk is geworden van zijn ontdekking heb ik hem nooit gevraagd, maar de kans is klein, omdat hij zijn uitvinding deed als werknemer. Waarschijnlijk heeft alleen Philips de vruchten van zijn arbeid geplukt.

Compressie is een techniek, gestoeld op wiskundige formules, om de hoeveelheid data die nodig is om informatie op te slaan sterk te verkleinen, zonder dat de kwaliteit ervan achteruit gaat. Dankzij compressie pasten er bijvoorbeeld veel meer nummers op een cd. Deze compressietechniek wordt vandaag de dag nog steeds gebruikt om films en series van Netflix te streamen, muziek op Spotify te beluisteren en filmpjes op YouTube te bekijken. Mijn scriptie ging over een nieuwe techniek: compressie met behulp van *clustering*. Bij deze methode wordt een extra laag compressie toegevoegd bovenop bestaande methoden, waardoor een paar procent extra compressie bereikt kon worden. Een paar procent lijkt misschien weinig, maar in de praktijk kon deze nieuwe techniek een aanzienlijk verschil maken. Clustering maakte bijvoorbeeld DNA-onderzoek een stuk makkelijker.

Het kostte me vier maanden om een eerste voorstel voor de scriptie te schrijven. Tot mijn teleurstelling werd die echter afgewezen. De daaropvolgende maanden werkte ik de methode verder uit tot mijn scriptie goed genoeg was. Op het vwo had ik bij aardrijkskunde geleerd dat een mooie presentatie je cijfer kan verhogen, dus

bond ik mijn scriptie in als een professioneel boek. Weer kwam mijn hobby goed van pas! Ook maakte ik een mini-versie van mijn scriptie, op het formaat van een luciferdoosje: een minuscule boekje compleet met alle teksten en formules, wederom mooi ingebonden. Tijdens de verdediging van mijn scriptie haalde ik aan het eind van mijn presentatie het miniboekje uit mijn broekzak. Ik besloot mijn betoog met de boodschap dat deze kleine, sterk gecomprimeerde versie nog steeds dezelfde informatie bevatte als de grote versie. De twee hoogleraren knikten goedkeurend en bedankten me voor de presentatie. Na intern beraad in de aangrenzende ruimte kwamen ze terug en beloonden mijn scriptie met een zes. Hiermee had ik mijn studie Informatica officieel afgerond.

In mijn laatste studiejaar had ik naast het boekbinden en de tonerbusiness nog een ander leuk handeltje opgezet. In die tijd was de Atari-spelcomputer net geïntroduceerd en meteen erg populair geworden onder jongeren. In een computerwinkel kostte een exemplaar 270 gulden. Per toeval kwam ik erachter dat de spelcomputer bij de Kwantum Hallen werd verkocht voor 150 gulden, 120 gulden goedkoper dan de gebruikelijke prijs. Dat bracht me op het idee om de spelcomputers bij de Kwantum Hallen in te kopen en voor 200 gulden per stuk te verkopen. Dat was nog steeds een stuk goedkoper dan bij de computerwinkel.

De beste plek om te adverteren was in *De Brug*, de zondagskrant van Nijmegen. Die werd gratis door heel Nijmegen verspreid en had een enorm bereik. In principe moest je om daarin te adverteren betalen, maar alleen als het product daadwerkelijk verkocht werd. De verkopers van de krant belden je na een week anoniem op om te vragen of het product nog beschikbaar was. Als je dan zei dat het product al verkocht was, maakten ze zich bekend als verkopers van de krant en kreeg je een nota. In mijn geval was het product nooit verkocht, dat wil zeggen: nooit uitverkocht. Daardoor hoefde ik nooit voor mijn advertenties te betalen. Ik had de volgende tekst bedacht: 'Te koop: nieuwe Atari-spelcomputers met garantie, voor maar 199

gulden. Op = op, want de voorraad is beperkt!’ Aan dat laatste was niets gelogen, want ik had te weinig geld om een grote voorraad aan te leggen. Lukte het me niet om de spelcomputers diezelfde week nog te verkopen, dan bracht ik ze retour naar de Kwantum Hallen, waar ik mijn geld terugkreeg.

Na een aantal maanden op deze manier spelcomputers te hebben verkocht, word ik aangesproken door een medewerker. Hij is gekleed in een te ruim, grijs pak, heeft een vlassnorretje, glimmend vet haar en een bril met dik montuur. Hij vertelt dat hij graag met me in gesprek wil gaan, en vraagt of ik met hem mee naar achteren wil lopen. Ik aarzel. Ik vind het een vreemde vraag en voel me ongemakkelijk, ik heb toch niets gestolen? Maar omdat ik ook nieuwsgierig ben ga ik akkoord. Ik loop achter de man aan een klein kantoortje binnen. Daar gebaart hij naar een lege stoel voor mij, en gaat zelf aan de andere kant van de tafel zitten, waarna hij zijn hand uitsteekt en zegt: ‘Mijn naam is Henk. Ik ben bedrijfsleider hier bij de Kwantum Hallen.’

Meteen moet ik terugdenken aan die andere Henk, de bedrijfsleider van de Albert Heijn in Schagen. Gelukkig lijken de twee totaal niet op elkaar. Ik schud zijn uitgestoken hand. ‘Peter,’ zeg ik, ‘student Informatica. Mag ik vragen waaraan ik deze eer te danken heb?’

‘Uiteraard,’ zegt Henk, en schraapt zijn keel. ‘Het is ons opgevallen dat je hier al een aantal maanden spelcomputers komt kopen, waar wij natuurlijk erg blij mee zijn. Maar je komt ze vaak ook weer terugbrengen. Dat vinden we vreemd en ik ben benieuwd naar de reden.’

Ik leg uit dat ik door gebrek aan cashflow elke week spelcomputers kom kopen, die ik vervolgens via het zondagskrantje probeer te verkopen.

‘Maar waarom breng je ze dan weer terug?’ vraagt hij.

Ik wijs hem op hun retourbeleid, waardoor ik binnen twee weken mijn geld kan terugkrijgen. ‘Stel dat ik de Atari’s niet verkoop, dan loop ik met deze constructie geen enkel risico.’

Henk kijkt me verbouwereerd aan, snapt dan hoe mijn handel in elkaar steekt en begint te lachen. ‘Dat heb je slim opgezet,’ zegt hij. ‘Helaas stoppen we over een maand of vier met de verkoop van Atari-computers. Verkoop er tot die tijd dus maar zoveel mogelijk!’

We geven elkaar weer een hand en de maanden erna probeer ik nog zoveel mogelijk Atari’s te verkopen. In totaal heb ik in een tijdsbestek van anderhalf jaar 34 spelcomputers verkocht, met een marge van 50 gulden per stuk. In totaal verdiende ik dus 1700 gulden met dit handeltje.

Later kwam ik via Maikel, een van mijn studiegenoten, aan een leuke bijbaan die perfect aansloot op mijn studie. Naast zijn studie werkte Maikel bij Pink Elephant, een detacheringsbedrijf in de ICT. Er werkten ongeveer tweehonderdvijftig mensen, vrijwel allemaal studenten. Hun medewerkers werden gedetacheerd als systeembeheerder bij grote bedrijven als VNU, Bondspaarbank en ABN Amro. Ik besloot te solliciteren en werd al na één gesprek aangenomen. In de twee jaar dat ik bij Pink Elephant in dienst was, heb ik bij verschillende bedrijven als systeembeheerder gewerkt. In deze functie hield je computersystemen draaiende, maakte je back-ups van belangrijke data en loste je problemen van gebruikers op. De leukste opdracht was bij EMI, een grote platenmaatschappij die destijds in Uden was gevestigd. EMI had veel grote artiesten onder contract, waaronder Queen, The Rolling Stones, David Bowie, Tina Turner en ook mijn favoriete band: Duran Duran. Het leuke was dat je elke maand vier cd’s mocht uitkiezen uit de EMI-winkel. Hierdoor had ik altijd de nieuwste uitgaven én originele verjaardagscadeaus voor familie en vrienden.

Tutti Colori

Mijn studie kostte behoorlijk wat tijd en energie, maar ik hield gelukkig ook tijd genoeg over. Dus bedacht ik naast het boekbinden, importeren van toners en het verkopen van gamecomputers nog een nieuwe business. In de zomer van 1992, een jaar voordat Liset en ik zouden afstuderen, ontstond een kleurrijk idee voor een nieuw bedrijfje. Voor Lisets verjaardag had ik een origineel cadeau geregeld: een sweater bedrukt met een eigen ontwerp, een konijn met daaronder een grappige tekst. Het laten bedrukken van kleding met een eigen ontwerp had ik bij mijn leverancier in Duitsland al eens gezien, maar in Nederland nog nergens. Een paar weken na Lisets verjaardag gingen we op onderzoek uit om te achterhalen hoe deze techniek werkte. De Duitse leverancier liet zien dat je het ontwerp eerst met een kleurencopier op speciaal papier print, waarna je de afbeelding met een hogedrukpers aanbrengt op textiel, zoals een T-shirt, petje of sweater. We kwamen erachter dat er in Nederland één bedrijfje was dat net was gestart in Utrecht en deze techniek aanbood.

Het leek ons een leuk en vooral ook lucratief idee om hiermee een bedrijfje te starten. Het hele procedé vergde echter een forse investering van minimaal 30.000 gulden, voornamelijk voor het aanschaffen van een kleurencopier en drukpers. Dat geld hadden we niet, dus moesten we een lening aanvragen bij een bank. We schreven een uitgebreid ondernemingsplan, waarin we ons product, proces, de markt, concurrentie, marketingplan, locatie en het benodigde kapitaal uitwerkten. Een locatie hadden we al op het oog, namelijk in een bedrijfsverzamelgebouw in Nijmegen. Dit pand was bedoeld voor startende ondernemers en werd door de gemeente gesubsidieerd. Voor ons was het een ideale locatie, want door de gemeentelijke subsidie was de huur laag. Je had alleen wel een goed verhaal en onderbouwd ondernemingsplan nodig om in aanmerking te komen. Met ons tot in detail uitgewerkte ondernemingsplan gingen we eerst langs de Kamer van Koophandel voor advies. Daar kregen we een aantal tips om ons plan verder te perfectioneren, waarna we een afspraak

maakten bij de ABN Amro. (Zoals later in dit boek nog zal blijken, pakte de samenwerking met deze bank op de lange termijn wat minder gunstig uit dan gehoopt).

We gingen in gesprek met een adviseur die gespecialiseerd was in bedrijfsleningen. Hij las ons ondernemingsplan aandachtig en stelde er een flink aantal vragen over. Maar hij was ook erg geïnteresseerd in onze motivatie en toekomstplannen. Na het gesprek zei hij dat de financiering van de 30.000 gulden geen probleem was, op voorwaarde dat de kleurencopier en drukpers als onderpand zouden dienen. Met de lening op zak was de volgende stap het binnenhalen van een huurcontract in het bedrijvencentrum. De directeur van het pand bleek een sympathieke man van eind vijftig te zijn, die tot dan toe altijd in het bedrijfsleven had gewerkt. Hij raakte enthousiast door onze verhalen, nam ons businessplan tot in detail met ons door en schudde ons na een gesprek van bijna twee uur de hand en zei dat we welkom waren als nieuwe huurder. Nu hadden we een ondernemingsplan, financiering én een huurcontract. Maar vooral: een enorme drive om een succes van ons nieuwe bedrijf te maken.

Op 1 december, mijn verjaardag, kregen we de sleutel van ons nieuwe bedrijfspand. De rest van de maand besteedden we aan verven, inrichten en het zelf maken van meubels. Ook besteedden we veel tijd aan het onder de knie krijgen van het productieproces. Het uitwerken en printen van de ontwerpen was vrij gemakkelijk, maar het overzetten van het ontwerp op textiel bleek een stuk lastiger dan gedacht. Je moest genoeg kracht zetten op de drukpers om alle kleuren over te brengen, maar als je te veel kracht zette beschadigde je het textiel. Pas na veel oefenen kreeg ik de techniek onder de knie. Eind december waren we klaar met de voorbereidingen, en verruilden we de collegebanken voor een gloednieuw onderkomen in het bedrijvencentrum.

We besteedden ook veel tijd aan het vinden van een goede bedrijfsnaam. Aanvankelijk kozen we voor Textieldrukkerij Nijmegen, maar eigenlijk vonden we die naam te formeel, te zakelijk. Jan, een vriend van mijn studiegenoot Maikel, was ook ondernemer en ik

sprak regelmatig met hem. Hij had een idee voor een veel betere bedrijfsnaam: Tutti Colori, wat ‘alle kleuren’ betekent in het Italiaans. Dat was meteen reclame voor ons product, want wij konden met ons procedé in alle kleuren op textiel drukken. Kleurenafbeeldingen laten drukken op petjes, tasjes, shirts enzovoort kon tot die tijd alleen bij grote drukkerijen, en vaak moest je minimaal 100 exemplaren bestellen. Het voordeel van onze werkwijze was dat we ook kleine oplages konden drukken, zelfs al vanaf één exemplaar. Bovendien kon je met ons ontwerpproces de meest creatieve ideeën laten printen: foto’s, slogans, persoonlijke boodschappen of een compleet eigen ontwerp. Dit maakte ons product voor veel doelgroepen en gelegenheden interessant, zoals voor feestjes, jubilea, sportdagen, vrijgezellenavonden en carnavalsverenigingen, maar ook bedrijven die hun logo in kleine oplage ergens op wilden laten drukken.

Ons pand bestond uit twee delen. In het voorste deel stond een groot bureau met een tekentafel, waar klanten hun ontwerpen konden maken. Naast het bureau stond onze kleurencopier, waarmee de ontwerpen werden geprint. Liset beantwoordde de telefoon, liet klanten binnen, hielp ze met het maken van een ontwerp en printte de ontwerpen. Het achterste deel van het pand was ingericht als productieruimte. Daar bediende ik de drukpers die de afbeeldingen op de shirts overbracht. Er bestonden drukperzen die automatisch werkten, maar die waren zo duur dat wij voor een handpers hadden gekozen. (In mijn fantasie was dit vooral een geldpers.)

Om aan klanten te komen schreven we kleine bedrijven, carnavalsverenigingen, studentenverenigingen, scholen en sportclubs aan. Vaak stuurden we een waardebon mee om gratis een shirt te laten bedrukken. Kwamen de beoogde klanten bij ons langs, dan werden ze vaak zo enthousiast dat ze meer lieten drukken. Zo begon onze textieldrukkerij langzaam te lopen. Het werd zelfs zo’n succes dat we nauwelijks meer tijd voor onze studie hadden, niet zelden maakten we werkweken van zestig uur om alle zaken geregeld te krijgen.

Onze eerste grote opdracht kwam van basisschool De Kikkerpoel, een school uit de buurt die 25 jaar bestond. De

schooldirectie had een week vol festiviteiten georganiseerd. Als verrassing wilde de directie alle ouders een shirt geven met de tekst 'De Kikkerpoel – 25 jaar!' Het werd uiteindelijk zeker een verrassing, maar niet zoals de school in gedachten had. Want hoe mooi en kleurrijk de uiteindelijke shirts ook waren, ons procedé had één groot nadeel: je mocht de shirts niet heter dan dertig graden wassen. Deed je dat toch, dan liep je het risico dat het shirt onherkenbaar uit de wasmachine kwam. Daarom leverden we altijd een uitgebreid wasvoorschrift mee, waarop vermeld stond vermeld hoe de shirts gewassen moesten worden.

De Kikkerpoel-opdracht was voor ons een megaklus. Eerst moesten we handmatig 350 logo's met tekst printen op transferpapier, daarna moest ik de shirts één voor één bedrukken met de afbeelding. Hierbij moest ik enorm veel kracht zetten om de afbeelding goed over te brengen. Bovendien stootte de pers veel hitte uit, zodat na elke 25 shirts zowel de drukpers als ikzelf oververhit raakte. We maakten enorm lange dagen, lieten tussendoor pizza's bezorgen en lagen 's nachts pas rond 1.00 uitgeput in bed. Maar na vijf dagen was de bestelling klaar en op maandagochtend brachten we de shirts naar de jubilerende school. In de auto op de terugweg naar ons pand keken we elkaar vol trots aan. We hadden met deze opdracht ruim vierduizend gulden verdiend, een flitsende start voor ons nieuwe bedrijfje. Om het te vieren gingen we die avond uitgebreid uiteten in een chic restaurant in het centrum van Nijmegen.

De dagen erna gingen we met nieuwe opdrachten aan de slag. Er was weer een grote opdracht binnengekomen, ditmaal van een metaalbewerkingsbedrijf dat ook in ons pand gevestigd was. Ook hadden we drie kleinere opdrachten ontvangen, van een sportclub, studentenvereniging en een bakkerij. Eigenlijk waren we de Kikkerpoel-opdracht alweer vergeten, maar dat veranderde toen we op vrijdagochtend een nieuwe klant aan het helpen waren, en de deurbel ging. 'Dat is vast de sportclub die hun petjes komt ophalen,' zeiden we nog tegen elkaar, maar dat bleek niet het geval. Op de stoep voor ons pand was een demonstratie gaande van circa 35 ouders, die

allemaal gekleed waren in een spierwit shirt. Het bleek dat de school vergeten was de wasvoorschriften mee te geven. Hierdoor hadden de meeste ouders hun shirt te heet gewassen en was onze opdruk als sneeuw voor de zon verdwenen.

De directeur van de school, evenals de rest gekleed in wit shirt, kwam op me afgelopen en eiste nieuwe shirts, waarna ook de menigte ouders begon te roepen dat ze nieuwe shirts wilden. Ik legde rustig uit dat er iets misgegaan was met het wassen en dat we het zouden oplossen. Na overleg met Liset, die zich op veilige afstand had verschanst, bood ik aan alles tegen kostprijs opnieuw te drukken. Zo stonden we de twee weekenden daarna opnieuw 350 shirts te bedrukken. Voor de zekerheid stopten we maar liefst twee wasvoorschriften in de verpakking. Zo slonk onze winst op onze eerste grote opdracht aanzienlijk. Maar het leerde ons ook dat je als ondernemer met tegenslagen te maken krijgt, en dat het belangrijk is om die netjes op te lossen.

Een leukere ervaring hadden we met de Bedrijven Contact Dagen, die jaarlijks door de Kamer van Koophandel werden georganiseerd. Op deze beurs, die plaatsvond in Arnhem, konden ondernemers een stand huren en hun product of dienst promoten. Tijdens deze drie dagen kwamen zo'n achtduizend ondernemers bijeen, een unieke kans om in één klap heel veel bedrijven te bereiken. Sommige bedrijven hadden zo'n grote stand dat er wel een vrachtwagen in paste, andere bedrijven hadden zangers of goochelaars ingehuurd om aandacht te trekken, en we zagen ook stands met een biertap. Tutti Colori had een aanmerkelijk kleinere stand en we moesten het dus vooral hebben van onze creativiteit. Het hebben van een klein budget is in mijn ogen eerder een voor- dan nadeel. Dat zit zo: als geld niet uitmaakt, koop je alles wat je wilt en besteed je alles uit. Veel geld maakt lui. Maar met een klein budget heb je geen andere keuze dan creatief zijn, en vaak leidt dat tot veel mooiere oplossingen.

Met alle apparatuur en een grote voorraad textiel en inkt in mijn Fiat 127 Sport reden we naar Arnhem. Van tevoren hadden we flyers laten drukken met daarop de tekst 'Wilt u ook een gratis shirt

met uw bedrijfslogo?’ Het idee was dat bezoekers gratis hun bedrijfslogo op een shirt konden laten drukken. Liset liep rond over de beurs om de flyers uit te delen en al gauw liep het storm bij onze stand. Na een halfuur stond er al een rij van zeker vijf meter, waardoor ik het drukken nauwelijks meer kon bijhouden. Maar in plaats van bedrijfslogo’s vroegen veel bezoekers of ze niet een foto van hun kinderen, partner of huisdier konden gebruiken. Dit speelde zich af in 1992, dus zonder smartphones of digitale camera’s. Mensen haalden fotootjes tevoorschijn uit hun portemonnee, tas of jaszak van lachende kinderen in een zwembad of boos kijkende chihuahua’s. Die printten we graag voor hen op een shirt, want de mensen raakten dolenthousiast over ons product. Natuurlijk hoopten we dat ze dan later een bestelling zouden plaatsen. Onze actie zorgde ervoor dat ik drie dagen lang shirts stond te drukken, terwijl Liset gesprekken voerde met potentiële klanten. Nog maanden na de beurs kregen we veel nieuwe opdrachten, ondanks – of misschien wel dankzij – ons beperkte budget.

Ook via andere kanalen kregen we veel opdrachten. Zoveel zelfs, dat Tutti Colori op geen enkele manier meer te combineren viel met onze studie. Hoe leuk het opzetten en runnen van Tutti Colori ook was, het was bedoeld als bijverdienste. Daarom besloten we na een halfjaar ons bedrijfje te verkopen en onze studies weer op te pakken. Nadat we in onze omgeving hadden laten vallen wat onze plannen waren, bleek onze overbuurman Robin geïnteresseerd te zijn in een overname. Hij was van onze leeftijd, had negen jaar over een studie gedaan en zat inmiddels al twee jaar werkeloos thuis. Zijn vader ergerde zich al jaren aan de passiviteit van zijn zoon en was bereid de overname te betalen. Zo werd ons bedrijfje verkocht en konden Liset en ik het hoofdstuk Tutti Colori afsluiten. Robin bleek overigens geen succesvol ondernemer te zijn, want na drie maanden zat hij opnieuw werkloos thuis.

Aanvankelijk viel het niet mee om het ritme van het studeren terug te vinden. Maar we hadden onszelf beloofd om onze studies af te ronden, en dus fietsen we weer dagelijks naar de universiteit om

plaats te nemen in de collegebanken. We hadden in dat halfjaar veel geleerd: hoe je een leuk idee bedenkt, en daar vervolgens een bedrijfje van maakt. Maar ook hoeveel creativiteit en doorzettingsvermogen je nodig hebt om er een succes van te maken.

Infotechneut

Hoe leuk ik studeren ook vond, ik had inmiddels ruim achttien jaar op school gezeten en na de ervaring van Tutti Colori keek ik uit naar een werkend leven. Daarin zou ik een carrière kunnen opbouwen, nieuwe bedrijven kunnen opzetten en uiteindelijk hopelijk genoeg verdienen om mijn jongensdroom te realiseren. Ik besloot eerst in loondienst te gaan om meer ervaring op te doen in het bedrijfsleven. En dat vond ik vrijwel om de hoek.

Via een uitzendbureau in Nijmegen kwam ik in gesprek met een softwarebedrijf, dat een accountmanager zocht. Dit bedrijf heette Infotech en bestond uit bijna honderdvijftig werknemers, die voor het merendeel familieleden waren van de eigenaar. Het bedrijf was een aantal jaren eerder opgericht door Eric Laurent, een slimme zakenman die een gat in de markt had ontdekt. Met zijn technische kennis had hij een softwarepakket ontwikkeld waarmee uitzendbureaus hun salarisverwerking konden automatiseren. Dat was een stuk complexer dan bij gewone bedrijven, omdat uitzendbureaus te maken hadden met verschillende soorten arbeidscontracten en aparte wetgeving, en omdat salarissen wekelijks uitbetaald werden in plaats van maandelijks.

De software draaide op Unix-systemen, waarmee ik tijdens mijn bijbaan bij Pink Elephant al veel ervaring had opgedaan. Unix-systemen waren grote computersystemen die veel taken tegelijk konden uitvoeren en stabiel genoeg waren om vrijwel 24/7 beschikbaar te zijn. In die tijd was Windows van Microsoft daar nog niet toe in staat. Infotech verkocht hun softwarepakket aan verschillende grote uitzendbureaus, maar was daarnaast ook importeur en distributeur van de computers zelf. Klanten die zelf te weinig systeembeheerders hadden, konden deze bij Infotech inhuren. Niet alleen klanten in de uitzendbranche maakten daar graag gebruik van, maar ook grote bedrijven als VNU en Philips.

Ik voerde het sollicitatiegesprek met de technisch directeur en met John, de salesmanager. In mijn functie zou ik veel met John

gaan samenwerken en het bleek tussen ons te klikken. We waren beiden commercieel ingesteld, zaten boordevol ideeën en hadden dezelfde (slechte) humor. Ik werd aangenomen en kwam op de afdeling terecht die zich bezighield met de verkoop van de Motorola Unix-systemen en detachering van systeembeheerders. Behalve John en de technisch directeur bestond het team uit een secretaresse en vier technici. John was een rasechte 'sales'. Je hoefde maar een naam van een bedrijf te noemen of hij had er binnen een week een afspraak. Nadat de koffie was ingeschonken moest een technische collega het gesprek overnemen, want dan zat John alweer in de auto. Hij was vrijwel nooit op kantoor, ging compleet zijn eigen gang, maar haalde elk jaar zijn targets qua omzet. John had echter één grote frustratie, namelijk dat hij geen opleiding had afgerond. Om die reden stond er G.O. op zijn visitekaartje, wat stond voor Geen Opleiding.

Het was mijn taak om nieuwe klanten te vinden voor onze Motorola Unix-systemen. Er bestond nog geen internet en de enige manier om aan adressen te komen was via de Gouden Gids. Dat was een groot naslagwerk op A4-formaat, waarin alle regionale bedrijven stonden opgenomen. Iedere regio had zo'n boekwerk, dat jaarlijks werd uitgegeven. Per branche stonden alle lokale bedrijven op alfabetische volgorde. Om die reden begonnen veel bedrijfsnamen met de letter A, want die kwamen bovenaan te staan. Het boekwerk was overigens niet op goud, maar op geel papier gedrukt. Als je er handig gebruik van maakte, kon het overigens wel goud opleveren.

Tijdens het opzetten van mijn softwarebedrijfje had ik in de gids veel muntenhandelaren en copyshops gevonden. Om nieuwe klanten voor Infotech te vinden, had ik op mijn bureau een hele stapel Gouden Gidsen liggen. Er bestonden 26 regionale gidsen, waardoor er op mijn bureau nauwelijks nog plek was voor een kladblok, telefoon of koffiebeker. De gidsen vermeldten het adres en telefoonnummer van de bedrijven, maar geen contactpersoon. Er zat dus niets anders op dan het algemene nummer te bellen, vervolgens te proberen langs de telefoniste te komen en te hopen uiteindelijk bij de juiste manager terecht te komen. Die werden natuurlijk vaker gebeld door

verkopers met een Gouden Gids op schoot, dus het was een hele uitdaging om ze aan de lijn te krijgen.

Als verkopers hadden we een meerdaagse training in verkooptechnieken gevolgd, waarin we vooral hadden geleerd om het voordeel voor de klant voorop te stellen. Dus niet beginnen met ‘Mijnheer Driessen, wij hebben een ontzettend goede computer in de aanbieding,’ maar liever iets in de trant van ‘Mijnheer Driessen, wilt u ook graag bezuinigen op uw ICT-kosten?’ Als na deze introductie de verbinding nog niet was verbroken, maakte je een afspraak om bij de klant langs te gaan en de computer te demonstreren. Ondanks het feit dat ik per week drie dagen non-stop zat te bellen, lukte het meestal maar om één afspraak te maken. Ik moest dus enorm veel moeite doen om een klant binnen te halen, maar Infotech maakte zulke enorme winsten op de computers, dat er ook maar relatief weinig klanten nodig waren.

Ik was aangenomen met een jaarcontract en aan het einde van dat jaar had ik een functioneringsgesprek met John. Hij gaf aan erg tevreden te zijn over onze samenwerking, maar dat ik wat hem betreft minder geschikt was voor een echte salesfunctie. Toen ik hem naar de reden vroeg, zei hij dat ik vaak te eerlijk was. Te eerlijk over de voor- en nadelen van onze computers, maar ook te eerlijk als ik iemand niet mocht. Volgens John miste ik de tact om goed met vervelende klanten om te gaan.

Daar had John wel een punt. John en de technisch directeur hadden al overlegd en besloten dat ze me graag in dienst wilden houden, maar dan als marketingmanager. In die functie zou ik voor onze afdeling allerlei marketingacties opzetten, zoals beurzen, nieuwsbrieven en ondersteunende activiteiten. Dit werk bleek mij veel beter te liggen en in de jaren erna vulde ik deze functie met veel plezier in. Onze verkoop profiteerde hier ook van, want de meeste acties leverden mooie resultaten op.

Een van de eerste beurzen die ik regelde was een stand op de Bedrijven Contact Dagen, waar we eerder met Tutti Colori hadden gestaan. Bij Infotech speelde geld geen rol, waardoor we ons een

grote stand konden veroorloven om onze Unix-systemen uit te stallen. Op de tweede dag stond er een jongen stil bij onze stand die nogal opviel. Hij had haar tot halverwege zijn rug, droeg een hippie-shirt en bewoog zich heel traag. Als hij had gezegd dat hij net van Woodstock was gekomen, had ik dat zonder meer geloofd. We raakten aan de praat en hij vertelde dat hij net een reclamebureau was begonnen en nieuwe klanten zocht. Voor Dirk, want zo heette hij, was deze beurs een ideale manier om met potentiële klanten in contact te komen. We bleken goed met elkaar te kunnen opschieten en maakten een vervolgspraak op mijn kantoor. Dirk bleek naast een creatieve, ook een erg aardige vent te zijn. We spraken af dat hij een aantal projecten voor ons zou marketen. In de maanden erna verzorgde hij diverse brochures, nieuwsbrieven en advertenties voor ons. Allemaal van hoge kwaliteit en perfect passend bij wat wij voor ogen hadden. Het bleek de start te zijn van een jarenlange samenwerking en latere vriendschap.

Normaliter geldt in het bedrijfsleven het dogma: hoe meer omzet en winst, hoe beter. Maar bij Infotech lag dat anders. Onze Unix-afdeling was relatief klein en de directie wilde dat zo houden. In de praktijk betekende dit dat we *maximaal* drie miljoen gulden omzet mochten draaien, wat neerkwam op een winst van bijna 1,3 miljoen gulden. Deze merkwaardige beperking, in combinatie met de salestalenten van John, zorgden ervoor dat we meestal rond mei onze target al hadden behaald. De rest van het jaar hadden we daarvoor maar weinig te doen. Hierdoor kon ik veel vanuit huis werken en ook mijn tonerbusiness blijven runnen. Als het op een zomerdag warm genoeg was, reed ik naar Nederhorst den Berg, waar John woonde. Vanaf zijn huis was het hooguit vijftien minuten rijden naar de Loosdrechtse Plassen, waar John met een aantal vrienden een boot had liggen. We gingen dan waterskiën, zwemmen of gewoon een beetje varen. Uiteindelijk ging ik alleen nog op donderdagochtenden naar kantoor en deed de rest van mijn werkzaamheden thuis. Het was de ultieme voorloper van hybride werken, waarmee Infotech zijn tijd ver vooruit was.

In de vijf jaar dat ik er heb gewerkt, heb ik slechts één vervelend voorval meegemaakt. Het was begin december en iedereen kreeg een eindejaarsbonus van honderd gulden. Of nou ja, niet iedereen, want ik kreeg maar tachtig gulden. Ik werkte namelijk vier in plaats van vijf dagen. Volgens de administratie kwam dit door fiscale beperkingen. Ik vond dat belachelijk, maar kon er verder niets mee. Twee weken later was het Sinterklaas en kreeg iedereen een enorme speculaaspop van bijna 75 centimeter lang. Tot mijn verbazing kreeg ik als parttimer een volledige pop, net als de rest. Ik aarzelde geen moment, liep naar het kantoor van de directeur en brak de kop van de speculaaspop af. ‘Zo, dan moet je ook consequent zijn en mij een parttime pop geven!’ De directeur vond het totaal niet grappig. Ik liep met mijn onthoofde speculaaspop weer terug naar mijn kantoor en sprak mezelf geruststellend toe: ‘Principes zijn pas echt principes als ze pijn doen.’

Uiteindelijk werd Infotech marktleider in de salarisverwerking voor uitzendbureaus, waardoor het bedrijf een interessante overnamekandidaat werd. ADP, wat stond voor Automatic Data Processing, was een grote Amerikaanse firma die haar marktaandeel in Nederland wilde vergroten. Daarvoor deed het bedrijf diverse overnames en ook Infotech werd door ADP overgenomen. De integratie van alle bedrijfsonderdelen binnen ADP was echter een uitdaging, vooral voor onze afdeling. Een uitdaging die een mooie basis bleek voor een nieuw bedrijf.

Diomedes Automatisering

Tijdens mijn studie had ik via Pink Elephant de nodige detacheringsoopdrachten uitgevoerd als systeembeheerder, en ook bij Infotech was me opgevallen dat detacheren een lucratieve business was. Ik had inmiddels bijna vijf jaar in loondienst gewerkt, maar het ondernemerschap bleef lonken. In loondienst werken bood zekerheden wat betreft salaris, ziekte en werkloosheid. Maar ik miste de mogelijkheden die je als ondernemer hebt. Met name het uit het niets opbouwen van een nieuw bedrijf, en de vrijheid om 's avonds iets moois te bedenken en dat de volgende ochtend direct uit te voeren. Het was me inmiddels ook duidelijk dat je in loondienst geen villa met zwembad kon realiseren, hooguit een twee-onder-een-kap met jacuzzi in de tuin.

Na de overname van Infotech door ADP werd onze Unix-afdeling aanvankelijk ingelijfd, maar het detacheren van systeembeheerders bleek niet goed bij ADP te passen. Ons team bestond inmiddels naast mijzelf (marketing) uit John (sales), Roel (projectmanager) en drie systeembeheerders die gedetacheerd werden. Er waren echter een aantal zaken bij ADP waar we moeilijk aan konden wennen. Zo lag ADP in Capelle aan de IJssel, wat vanaf Nijmegen 134 kilometer rijden was. Daarnaast heerste er een heel andere bedrijfscultuur, met lange vergaderingen, trage beslissingen en een klein marketingbudget. Hierdoor konden we onze draai moeilijk vinden en ontstond het idee om met zijn zessen zelfstandig verder te gaan.

Om dit plan uit te werken kwamen John, Roel en ik een aantal keren bij mij thuis bij elkaar. We bestelden pizza's, dronken een biertje en zaten de hele avond te brainstormen hoe we dit het beste konden aanpakken. Roel hield zich met de technische kant bezig en stelde voor het opleiden en coachen van systeembeheerders op zich te nemen. Ook zou hij bij grotere opdrachten als projectmanager functioneren. Het zoeken naar nieuwe klanten was John op het lijf geschreven en hij had een groot netwerk dat hij hiervoor kon aanboren. Wat overbleef waren zaken als human resource, marketing en

financiën en die wilde ik graag op me nemen. Aan het einde van onze derde meeting lag er een uitgewerkt plan. We spraken af dat ik hiermee naar de directie van ADP zou gaan. Feitelijk bestond ons plan eruit dat we allemaal ontslag zouden nemen, met een eigen BV verder zouden gaan en nieuwe systeembeheerders in dienst zouden nemen.

Ons enthousiasme werd helaas niet gedeeld door ADP. Een van de directeuren liet ons zelfs weten dat we een aantal rechtszaken tegemoet konden zien. Zijn neefje was bovendien jurist, dus hij kon zich gratis laten adviseren. Ik zei dat het dan nog gezellig zou worden, aangezien mijn vriendin advocate was. Inmiddels hadden we extra systeembeheerders in dienst genomen en werden we benaderd door oude klanten van Infotech. Ze wilden onze systeembeheerders, die ze in sommige gevallen al jaren inhuurden, graag behouden. Om tot een oplossing te komen voerden we een aantal gesprekken met de nieuwe directie en uiteindelijk kwamen we tot een compromis. Wij mochten onze mensen blijven detacheren bij de oude klanten van Infotech, maar contractueel moest dit proces via ADP lopen. Aan deze rol als tussenpersoon hield ADP 15 gulden per gefactureerd uur over, zo konden ze dus nog steeds een aardig graantje meepikken van onze systeembeheerders.

Roel was de aanjager geweest van ons nieuwe bedrijf en hij had ook een mooie naam had bedacht. Zijn voorliefde voor Griekse mythologie had hem op de naam Diomedes gebracht, een koning tijdens de Trojaanse oorlog. We noemden ons bedrijf Diomedes Automatisering en vlak voor de eeuwwisseling konden we van start. Automatisering nam in die tijd een grote vlucht, waardoor ook de vraag naar Unix-systemen en systeembeheerders gestaag toenam. Werkgevers trokken van alles uit de kast om aan nieuw personeel te komen. In de grotere computerbladen stonden regelmatig flitsende advertenties met een mooie leaseauto als lokkertje.

Als underdog vond ik het een leuke uitdaging om de concurrentie aan te gaan met de grotere spelers in de markt. Voor het werven van nieuwe systeembeheerders bedacht ik daarom een ludieke

actie. Als voorbereiding had ik gesprekken gevoerd met ons personeel, om erachter te komen wat hun hobby's waren. Het bleek dat de meesten in hun vrije tijd computergames speelden. In die tijd was met name het spel Flight Simulator populair. Hierbij kon je met een joystick als piloot een fictief vliegtuig besturen. Door de combinatie van beelden, geluiden en vooral een hoop fantasie kreeg je het idee dat je een vliegtuig aan het besturen was. Natuurlijk leek het in de verste verte niet op het werk dat een echte piloot deed.

Na een aantal van deze gesprekken bedacht ik een plan, dat ik voorlegde aan Dirk. Hij was direct enthousiast en ging ermee aan de slag. Drie weken later stond op de middenpagina van de *Computable* een full colour advertentie van Diomedes Automatisering, waarbij je frontaal werd 'aangestaard' door een vliegtuig. Daarboven stond de tekst: 'Wil jij ook je vliegbrevet halen in een Cessna?' We kregen veel reacties van potentiële kandidaten die informeerden of ons aanbod om een echt vliegbrevet ging, of gewoon om een computergame. Aan hen legden we uit dat het écht om een tweejarige vliegopleiding in een Cessna ging, bij een vliegschool op de Veluwe. Wij betaalden de volledige vliegopleiding, op voorwaarde dat de werknemer twee jaar bij ons in dienst bleef. De opleiding was uiteraard niet goedkoop, maar onze marges waren zo hoog dat dit plan voor ons nog steeds rendabel was. Door deze actie kregen we er een flink aantal collega's bij, die bovendien enorm gemotiveerd waren doordat ze twee zaterdagen per maand in een echt vliegtuig doorbrachten.

Ook bij het werven van klanten maakte ik vaak gebruik van het underdogprincipe. In dezelfde *Computable* liet ik een halfjaar later een advertentie plaatsen met een foto van een ICT-afdeling, waarbij één stoel leeg was. De tekst boven de advertentie was: 'Heeft u ook een lege stoel binnen uw project?' Uiteraard waren wij degenen die de lege stoel konden opvullen. En ja hoor, na verschijning van het blad klopten er diverse potentiële klanten bij ons aan. Het bijzondere is dat als je groot adverteert, mensen denken dat je ook groot bent. Op een gegeven moment werd ik gebeld door een ICT-bedrijf

dat graag met Diomedes wilde samenwerken. De directeur verontschuldigde zich echter, met de mededeling dat ze maar een relatief klein bedrijf waren, met 75 man personeel. Daarop begon ik hard te lachen en zei: ‘Dan vraag ik me af hoe je ons ziet, want wij zijn maar met veertien!’ Ook hij zag er de humor wel van in en het gesprek werd de start van een jarenlange samenwerking. Ondanks het feit dat zulke advertenties ruim tienduizend euro kostten, haalden we de kosten er ruimschoots uit.

Ons team van systeembeheerders was enthousiast, ze werkten hard en waren enorm betrokken. Omdat ze echter allemaal full-time gedetacheerd waren, zagen we elkaar maar weinig. Dus bedachten we andere manieren om binding met elkaar te houden. We hadden ons eigen opleidingsinstituut, de Unix Academy, waarbinnen Roel elke maand cursussen organiseerde voor onze medewerkers. Ook gingen we maandelijks samen uiteten in Utrecht, wat altijd enorm gezellig was. En aan het einde van het jaar bedachten we een origineel bedrijfsuitje om iedereen te bedanken voor hun inzet. Zo zijn we een keer naar Amsterdam gereden, om les te krijgen van een professionele stand-up comedian, met aanvullend een dinershow in Boom Chicago op het Leidseplein.

Het bedrijfsuitje dat me echter het meest is bijgebleven was een duikcursus in Eindhoven. Vlak boven Eindhoven ligt het plaatsje Best, waar Duikschool Aquabest was gevestigd. Ik wist dat niemand van ons personeel duikervaring had, dus het zou een leuk uitje worden om daar duikles te krijgen. We verzamelden ons bij het kantoor-tje van de duikschool en kregen eerst twee uur theorieles. Normaal gesproken vonden de duiklessen buiten plaats, in het meer van Aquabest, maar de watertemperatuur in december leende zich daar niet voor. Daarom reden we met een busje, voorzien van de opdruk ‘Duikexperts Aquabest’, naar een zwembad in Eindhoven. In de kleedkamer trokken we allemaal wat onhandig de duikuitrusting aan, en gewapend met zuurstofflessen en enorme flippers liepen we de zwembadhal binnen. Daar schrokken we ons rot, want langs de rand van het zwembad stonden zo’n honderdvijftig mensen. Waarom ze daar

stonden was voor ons een raadsel, maar één ding wisten we zeker: ze kwamen niet voor ons.

Al snel werd duidelijk dat de manager van het zwembad een fout had gemaakt in de planning, want op hetzelfde tijdstip als onze duikcursus stond het afzwemmen van zo'n zestig kinderen gepland. Langs de rand van het zwembad stonden trotse vaders, moeders, opa's en oma's. De manager haastte zich om de microfoon te grijpen, verontschuldigde zich aan het aanwezige publiek en legde uit dat het afzwemmen nog een tijdje op zich liet wachten. Hij probeerde het publiek nog gerust te stellen met de tekst 'Sorry dat u nog een uurtje moet wachten, maar tot die tijd wordt u vermaakt door de duikexperts van Aquabest'. De arme man had geen idee met wie hij te maken had. Telkens wanneer we hoestend en proestend boven water kwamen, zagen we de wachtende ouders, tantes en andere familieleden geïrriteerd onze kant uit kijken. We hadden nu eenmaal meer verstand van Unix-systemen!

Het salestalent van John leverde ook bij Diomedes veel nieuwe klanten op. Doordat hij echter ook nog voor een ander bedrijf werkte, deed hij onze sales er parttime bij. Dat zorgde vooral bij Roel voor veel irritatie. Na de zoveelste discussie hierover besloten we dat het beter was als John bij Diomedes zou vertrekken, en Roel en ik namen zijn aandelen over. Een paar jaar later ontstond tussen Roel en mij echter dezelfde discussie, omdat ik naast Diomedes ook nog twee andere bedrijven runde. Zelf was ik altijd van mening geweest dat de output het belangrijkste is, en niet het aantal gewerkte uren. Maar de discussie bleef terugkeren en uiteindelijk nam Roel mijn aandelen over, waarna hij alleen verder ging.

Een eigen huis

Na ons afstuderen vonden we allebei binnen twee maanden een baan. Zelf ging ik dus aan de slag bij Infotech Automatisering in Nijmegen, en Liset had een baan gevonden bij Advocatenkantoor Snijders in Boxtel. Dat lag op bijna een uur rijden van Nijmegen. Aangezien ik veel vanuit huis kon werken, besloten we in de buurt van Den Bosch een koopwoning te zoeken. Na een aantal maanden de beschikbare woningen in de gaten te hebben gehouden, viel ons oog op een leuke twee-onder-een-kapwoning in Berlicum. Dat was onderdeel van de gemeente Sint-Michielsgestel en lag op een kwartiertje rijden van Den Bosch.

Tijdens de bezichtiging met de makelaar raakten we direct enthousiast. Het huis was ruim opgezet, had drie slaapkamers, een grote zolder en zowel een ruime voor- als achtertuin. Enige minpunt was dat het huis bewoond was geweest door een bejaard echtpaar, wat goed te merken was aan de inrichting. Op de begane grond lag een oude vloer met kleine steentjes, in de keuken hingen sommige kastjes scheef en de badkamer leek wel van voor de oorlog. Het gaf me wel direct een thuisgevoel, want de hele sfeer deed denken aan mijn ouderlijk huis in Schagen. Na wat overleggen werden we het eens over de prijs, en een paar maanden later waren we eigenaar van ons eerste huis. Het was nog geen villa met zwembad, maar er was weer een stap gezet. Er moest nog veel worden opgeknapt, maar gelukkig waren we zelf handig aangelegd. Met hulp van familie en vrienden vervingen we de vloer door moderne plavuizen, renoveerden we de badkamer en wc, en zetten alles netjes in de verf. De carport die aan het eind van de oprit stond bouwde ik zelf om tot garage, en op zolder maakte ik een kantoortje, zodat ik goed vanuit huis kon werken en mijn tonerbusiness kon voortzetten.

We voelden ons al snel thuis in Berlicum, mede doordat we bevriend raakten met een aantal burens en een collega van Liset, die ook in het dorp woonde. Ook deden we nieuwe sociale contacten op in de sportschool, dansschool en lokale horeca. Regelmatig gingen

we naar Den Bosch om te winkelen, uit eten te gaan of in het weekend uit te gaan. Met iets minder dan drieduizend inwoners was Berlicum piepklein vergeleken met een stad als Nijmegen, maar juist daardoor was contact leggen makkelijk. Onze voormalige studentenstad misten we niet echt. Ik sprak nog regelmatig af met Frank en Gerrit. Zij woonden allebei in Amsterdam, dus spraken we ongeveer een keer per maand centraal af in de buurt van Utrecht. Meestal gingen we dan uit eten of naar de sauna, maar in de zomer zochten we ook vaak het water op, mits het weer mooi genoeg was. Gerrit had vroeger veel gezeild, en hij stelde voor om een keer op de Loosdrechtse Plassen een zeilbootje te huren.

Het is een warme dinsdagmiddag in juni als we ons verzamelen op het terras van Ottenhome, een verhuurbalie en horecagelegenheid. Gerrit is zo slim geweest om van tevoren een bootje te reserveren, zodat we niet hoeven te wachten. Frank en ik lopen achter hem aan de steiger op waar ons bootje ligt. Het optuigen ervan verloopt vlot, en binnen twintig minuten varen we de Loosdrechtse Plassen op. Eenmaal midden op het meer, valt het ons op dat er wel erg veel beweging in de mast zit. Het lijkt wel of hij niet goed is vastgemaakt. Ook ontdekken we een paar gaten in het fokzeil, waar de wind gewoon doorheen blaast. Ik zit achterin de boot, Gerrit en Frank voorin, en ik hoor ze continu klagen over de staat van onze boot.

‘Maar,’ grapt Gerrit, ‘we hoeven ons geen zorgen te maken, want Peter zit aan het roer.’ Ik antwoord dat ik inderdaad het roer in handen heb. Als ze omkijken om hierover een grap te maken, schrikken ze zich rot. Het roer is namelijk zojuist afgebroken en ik heb het dus letterlijk in mijn handen. Vol verbazing kijken Frank en Gerrit me aan. Eerst de mast, daarna de gaten in het zeil en nu een afgebroken roer! Feitelijk is de boot nu stuurloos. Het enige dat we kunnen doen is met de twee roeispanten proberen weer bij Ottenhome te komen. Dat valt door de tegenwind echter nog niet mee, en pas na anderhalf uur roeien bereiken we de steiger. Gerrit is (net als Frank en

ik) behoorlijk ontstemd en loopt direct naar de verhuurbalie om een klacht in te dienen.

‘Belachelijk dat jullie dit soort boten verhuren. Er mankeert van alles aan! Onze hele middag is verpest en ik wil op z’n minst mijn geld terug.’

De jongen achter de verhuurbalie knikt begrijpelijk. ‘Dat snap ik meneer, erg vervelend. Kunt u mij vertellen welke boot u heeft gehuurd?’

‘Dat kun je toch zien in je systeem,’ bijt Gerrit hem toe, ‘gewoon zo’n houten boot met een afbeelding van een meeuw op het grootzeil.’

De jongen achter de balie fronst zijn wenkbrauwen en vraagt aan Gerrit of hij zeker weet dat dit klopt. ‘Ja, wat denk je dan? Dat ik gekke Gerrit ben?’

De jongen kijkt Gerrit vervolgens spottend aan en zegt ‘Maar wij verhuren helemaal geen houten boten...’

Wat bleek: Gerrit was naar de verkeerde steiger gelopen en had de zeilboot van iemand anders meegenomen. Au! Voor hetzelfde geld had de eigenaar deze ‘diefstal’ ontdekt en de waterpolitie ingeschakeld. Zo beschouwd is het incident nog met een sisser afgelopen. We spreken af dat Gerrit het avondeten betaalt, als compensatie voor het feit dat we bakzeil hebben gehaald.

Een maand later gaan Gerrit en ik opnieuw zeilen bij de Loosdrechtse Plassen, ditmaal met zijn tweeën. Gelukkig beschikken we nu wel over een goed functionerende zeilboot. Na afloop gaan we nog een hapje eten bij een restaurant tegenover Ottenhome. We praten wat na over het zeilen, als Gerrit vraagt hoe oud ik was toen ik voor het eerst had gezeild. Uit het niets denk ik terug aan de abortusboot. Daarmee voer Henny, mijn biologische moeder, in 1968 naar Engeland met mij in haar buik. Het was de bedoeling dat ze zonder mij weer terug zou varen.

Ik bedenk me dat ik Gerrit eigenlijk nooit heb verteld dat ik geadopteerd ben, en ik leg uit dat ik al in de buik van mijn biologische moeder een woelig tochtje heb beleefd. Gerrit valt bijna

letterlijk van zijn stoel en kijkt me vol ongeloof aan, en vraagt wel drie keer: ‘Meen je dat serieus?’ Ik leg uit dat ik het eigenlijk nooit aan iemand heb verteld omdat ‘mijn ouders’ gewoon mijn ouders zijn. Gerrit vindt het een bijzonder verhaal en dat is het natuurlijk ook, vooral omdat hij mijn ouders al jaren kent. De enige aan wie ik het ooit heb verteld is Liset en Marco, omdat hij zelf ook geadopteerd was. Mede door dat gedeelde verleden hebben we altijd een speciale band gehad.

In eerste instantie hadden Liset en ik de tuin gelaten voor wat het was. De achtertuin was erg ruim en de hoge bomen boden veel privacy. Verder bestond de tuin hoofdzakelijk uit een grasveld en terrasje van stoeptegels. Toen in 1996 het voorjaar aanbrak, leek me dat een mooi moment om de achtertuin aan te pakken. Ik mat de afmetingen van de tuin nauwkeurig op, nam deze over op een groot vel papier en begon te schetsen. Ik wilde in ieder geval een mooie vijver met waterval, verschillende terrassen, verschillende paadjes en mooie beplanting. Na een hele middag ontwerpen had ik eindelijk een indeling geschetst waarover ik tevreden was. Ik liet mijn ontwerp aan Liset zien en ook zij was enthousiast.

Er was in deze tekening echter nog één open plek, links achterin de tuin, tegen het schuurtje aan. En in mijn achterhoofd had ik nog altijd mijn droomvilla met zwembad. Ruimte voor een zwembad was er zeker niet, maar een jacuzzi zou misschien wel passen. Door de grondige verbouwing waren we echter volledig door ons budget heen en een jacuzzi kostte destijds zeker 6500 gulden. Het was dus weer tijd om mijn creativiteit aan te boren, net zoals toen ik als kind voor een paar tientjes een eigen drumstel had gebouwd.

Ik bekeek afbeeldingen van jacuzzi's, verdiepte me in de techniek en maakte op basis van mijn bevindingen een ontwerp voor een doe-het-zelfversie. Vervolgens kocht ik een opblaasbaar zwembad bij de Blokker, piepschuimplaten bij de bouwmarkt, een geiser en verbindingsmateriaal bij een lokale loodgieter en een filterinstallatie bij een vijverzaak. Na een middag zwoegen had ik een enorm

gat gegraven, waar mijn doe-het-zelf jacuzzi in zou moeten passen. De bodem en zijkanten van de kuil bedekte ik met isolatieplaten, en vervolgens zette ik het badje erin. De geiser en het filter plaatste ik in het schuurtje en vervolgens sloot ik alles op elkaar aan. We lieten het bad vollopen met koud water, stelden de verwarming van de geiser in op 32 graden en zetten alvast een fles champagne koud. Drie uur later was het water opgewarmd en stapten we onze eigen jacuzzi in. Terwijl Liset en ik tevreden proostten op onze nieuwe achtertuin dacht ik bij mezelf: als een jacuzzi lukt, dan lukt een eigen zwembad straks ook. Zeker weten!

Naast studeren, het opzetten van diverse handeltjes en mijn bijbaan bij Pink Elephant meende ik nog tijd over te hebben. Toen Maikel, een studiegenoot, hier lucht van kreeg bracht hij mij in contact met Jan, een vriend van hem. Jan was een paar jaar ouder dan ik, studeerde communicatiewetenschappen en was net als ik ondernemer en geobsedeerd door geld. Hij was net een nieuw bedrijfje begonnen, de

Broodjes Express Service, en zocht iemand die een paar uur per week broodjes wilde bezorgen. Jan had het concept in Amsterdam gezien en wilde het ook in Nijmegen op de markt brengen. Bedrijven konden tussen de middag verse broodjes bestellen die vervolgens bezorgd werden per scooter. De broodjes werden belegd met zelfgemaakte salades en ander vers beleg, waardoor ze kwalitatief van hoog niveau waren.

De lunchpiek duurde van 12.00 tot 13.30, zodat het bezorgen van de broodjes strak moest worden ingepland. In anderhalf uur moest ik alle bestellingen per scooter bezorgen, wat eigenlijk niet te doen was. Om tijd te besparen hield ik continu mijn helm op, hetgeen nogal eens tot schrikreacties leidde van hongerige klanten.

Ook voor Jan was het echter, net als bij Tutti Colori, lastig om het bedrijf met zijn studie te combineren en na een jaar verkocht hij de broodjeszaak. Jan en ik bleven contact houden en gingen regelmatig een biertje drinken in het centrum van Nijmegen. We bespraken dan nieuwe ideeën voor bedrijfjes waarmee we veel geld konden verdienen. In de zomer van 1993, toen we beiden net waren afgestudeerd, zaten we te brainstormen over een idee om cd's te importeren uit Amerika. Cd's waren in die tijd zowel populair als duur, wat ik tijdens mijn bijbaantje bij EMI al had geconstateerd. Het was echter vrij makkelijk om ze uit Amerika te importeren, mits je de juiste kanalen kende. Een kennis van Jan had ons wat namen van leveranciers doorgespeeld, en we rekenden uit dat we per cd een aantrekkelijke marge konden maken.

Liset zat ook bij het gesprek en vertelde dat ze net was gestart bij het advocatenkantoor in Boxtel. Jan stelde een aantal belangstellende vragen over haar werk en op een gegeven moment kwam het werven van nieuwe klanten ter sprake. In de advocatuur was dat altijd een non-issue geweest, want klanten klopten altijd vanzelf wel aan. En eenmaal klant bij een kantoor, bleef iemand er vaak de rest van zijn of haar leven klant. Maar juist een paar maanden eerder had de Orde van Advocaten, de beroepsvereniging voor advocaten, het beleid omtrent adverteermogelijkheden veranderd. Tot dat moment was adverteren voor advocaten verboden. De Orde van Advocaten wilde echter meer marktwerking en concurrentie realiseren, wat ten goede zou komen aan de consument. Er zou immers meer keuze zijn en de tarieven zouden door de concurrentie naar verwachting dalen. Advocatenkantoren zouden vanaf dat moment dus mogen, maar ook móeten adverteren, om hun concurrentiepositie te behouden. Dit, bedachten we, zou wel eens een gat in de markt kunnen zijn, want er zou ook ruimte ontstaan voor een bedrijf dat de kantoren hierbij kon ondersteunen.

Vijf biertjes later besloten we het cd-importeer idee, net als de overgebleven biertjes, in de ijskast te zetten. In plaats daarvan zouden we een concept gaan ontwikkelen om advocatenkantoren te ondersteunen met marketingdiensten. Doordat mijn baan bij Infotech maar weinig tijd in beslag nam, had ik voldoende mogelijkheid om dit nieuwe bedrijf samen met Jan op te zetten. Het zou JFM gaan heten, wat stond voor Juridisch & Fiscaal Marketingteam. We hadden de overtuiging dat de marketingtools niet te agressief moesten worden ingezet, maar passend moesten zijn bij een doelgroep die niet gewend was aan harde verkoop. Met deze gedachte in het achterhoofd kwamen we op het idee om nieuwsbrieven uit te geven. Uit naam van een advocatenkantoor, voorzien van hun logo, foto's en kort kantoornieuws. Voor de rest zou de nieuwsbrief bestaan uit actuele juridische artikelen, die voor alle deelnemende kantoren gelijk zou zijn. Maar de klant zou het zo ervaren dat de nieuwsbrief specifiek van het betreffende kantoor zelf was. Tegenwoordig zouden we

dit concept *content marketing* noemen, maar die term bestond toen nog niet.

Allereerst hadden we een redactie nodig van specialisten die artikelen konden schrijven over actuele juridische ontwikkelingen. Deze auteurs vonden we door vakbladen door te spitten, de namen onder de artikelen te noteren en hen vervolgens telefonisch te benaderen. Zo ontstond er een redactie van veertien specialisten, die we per artikel betaalden. De nieuwsbrief bevatte meestal zes à zeven actuele artikelen, en werd aangevuld met informatie over het kantoor zelf. Dirk verzorgde de opmaak van de nieuwsbrieven, en bedacht voor elk deelnemend kantoor een andere vormgeving die paste bij hun huisstijl. Een deelnemend kantoor kon de nieuwsbrief laten versturen naar bestaande relaties, maar ook naar potentiële klanten in de regio. De benodigde adressen kochten we dan via de Kamer van Koophandel en namen we op in onze database. Het versturen van de nieuwsbrieven verzorgden we ook zelf, waardoor we konden garanderen dat niemand van twee verschillende kantoren een nieuwsbrief kon ontvangen. Dit betekende dat we bij elke uitgave onze complete adressendatabase moesten ontdebellen. Omdat dit veel werk was, schreef ik er speciale software voor. Zo kwam mijn studie Informatica toch nog eens van pas!

Nadat we ons concept succesvol hadden getest bij het kantoor van Liset, konden we het landelijk uitrollen. Voor het werven van klanten maakten we gebruik van mailings, advertenties in *Het Advocatenblad* en telemarketing. Hierdoor groeide het aantal deelnemende kantoren elk kwartaal fors. Ons concept bleek inderdaad erg goed aan te sluiten bij de nieuwe behoefte van advocatenkantoren om aan marketing te doen. Gaandeweg breidden we ons concept ook uit naar accountantskantoren en notariskantoren. Ook in deze branches sloeg ons concept aan, en op het hoogtepunt gaven we rond de 250.000 nieuwsbrieven per jaar uit. Het meeste werk werd gedaan door onze inmiddels 23 freelance auteurs, die alle relevante artikelen schreven. Zo konden we elk kwartaal een mooie, actuele nieuwsbrief

uitgeven. Dirk bleef alle vormgeving op zich nemen, en Jan en ik richtten ons op de bedrijfsvoering.

Per jaar beschikten we over een kleine 80 artikelen die in de nieuwsbrief werden gebruikt. Aangezien de artikelen ook prima geschikt waren voor andere toepassingen, kwamen we op het idee om meer contentproducten te ontwikkelen. In eerste instantie dachten we aan een juridische of fiscale column, omdat we die regelmatig tegenkwamen in regionale kranten. Die werden wekelijks door een advocaat, accountant of notaris zelf geschreven, en leverden veel naamsbekendheid op voor diens kantoor. Maar columns schrijven was een vak apart en veel kantoren hadden er niet de juiste kennis, ervaring of tijd voor. Wij beschikten echter over voldoende artikelen om een selectie uit te maken voor een maandelijkse column. Een kantoor kon bij een regionale krant ruimte inkopen en daar om de week onze column in laten plaatsen. Doordat ook deze column werd verpakt in de huisstijl van het kantoor, had niemand door dat JFM er in werkelijkheid achter zat. En dat was precies de bedoeling.

Aan het eind van het jaar bundelden we alle columns tot een boekje, met als titels *25 juridische tips*, *De fiscale hoogtepunten van 2007* of *25 tips van Notariskantoor Jansen*. Op het omslag plaatsen we een foto, logo en andere gegevens van het betreffende kantoor, en in het binnenwerk was ruimte voor een voorwoord. Vervolgens drukten we het geheel af in full colour gedrukt in de huisstijl van het kantoor. Onze klanten bestelden meestal een paar honderd exemplaren, als relatiegeschenken of om op leestafels te leggen. Ook dit product sloeg enorm aan en we drukten jaarlijks duizenden boekjes. Doordat de artikelen allang waren terugverdiend met de nieuwsbrief maakten we alleen nog drukkosten en was onze marge hoog.

Door de opkomst van internet medio jaren negentig daalde het animo voor drukwerk. We gaven nog steeds veel nieuwsbrieven uit, maar we wisten dat de vraag zou afnemen. Daarom besloten we naast de gedrukte ook een digitale nieuwsbrief te ontwikkelen. Deze had als voordeel dat hij vrijwel gratis te verspreiden was, en daardoor ook voor onze klanten veel goedkoper was. Waar de papieren

nieuwsbrieven slechts één keer per kwartaal verschenen, gaven we de digitale versie maandelijks uit. Dit legde een behoorlijke druk op onze redactie. Maar omdat we drie keer zoveel uitgaves per jaar uitbrachten, nam onze winst per klant enorm toe.

De opkomst van internet betekende ook dat onze klanten hun eigen websites wilden. Er waren inmiddels tientallen bedrijfjes actief die websites aanboden, maar niemand bood daarbij ook juridische of fiscale content aan. Onze vormgever, Dirk, kon ook websites bouwen, en dat, in combinatie met het leveren van relevante content, maakte ons aanbod uniek. Zo werd de column op de voorpagina geplaatst, konden lezers zich op de nieuwsbrief abonneren en verzorgden we ook nieuwsflitsen met juridische of fiscale content. Die nieuwsflitsen verzamelde onze redactie van andere websites en plaatsten daarvan een korte samenvatting online. Hoe groot de uitdaging om de websites te ontwerpen en content te implementeren ook was, Dirk vond er altijd wel een oplossing voor.

Zo werden we gaandeweg een full service marketingbureau, en onze klanten bleven vaak minstens vijf jaar van onze diensten gebruikmaken. Bij elk product hanteerden we hetzelfde principe: unieke content, volledig ontzorgd en tegen een concurrerend tarief. Dat laatste was een discutabel begrip, want eigenlijk was er in onze markt geen concurrentie. Om zelf klanten te werven voerden we vrijwel maandelijks marketingacties uit via post, mail en telemarketing. In de loop der jaren bouwden we een grote database op met gegevens van juridische en fiscale kantoren. Deze gegevens waren uiteraard ook interessant voor andere bedrijven die in deze markt actief waren. Een grote speler op het gebied van adressenverkoop was Wegener. Zij hadden lucht gekregen van ons adressenbestand en wilden deze graag opnemen in hun assortiment. Telkens wanneer iemand ons bestand gebruikte voor een marketingactie kregen wij een interessante vergoeding. Alleen al deze adressenverkoop leverde ons jaarlijks zo'n 25.000 euro op. Dat was leuke extra omzet waar we vrijwel niets voor hoefden te doen.

Binnen JFM hadden Jan en ik een duidelijke taakverdeling. Jan richtte zich op het klantencontact, de verkoop en contact met de auteurs, en ik ontfermde me over de marketing, juridische zaken, financiën en planning van de projecten. Onze hele bedrijfsvoering was gericht op het principe van 'lean and mean'. Dat wil zeggen: met zo min mogelijk kosten en verplichtingen. Jan en ik werkten beiden vanuit huis, we hadden geen personeel in dienst en kochten alle diensten in bij externe partijen. Maar we hadden wel regelmatig besprekingen met klanten of partnerbedrijven en dat kon uiteraard niet bij een van ons thuis. Jan kende een ondernemer in Nijmegen die eigenaar was van een prachtig kantoorpand aan de Oranjesingel. De Oranjesingel (die hemelsbreed 1200 meter verwijderd was van mijn voormalig studentenhuus) was een statige laan met oude herenhuizen, waar veel succesvolle bedrijven waren gevestigd. Wij hadden echter geen zin om een duur pand te huren voor hooguit tien tot vijftien bespreking per jaar. En dat hoefde ook niet, want Jan was met de eigenaar, die hij goed kende, overeengekomen dat we de chique spreekkamer op de begane grond mochten gebruiken én een zilverkleurig naambord aan de gevel kregen. Allemaal gratis.

Wanneer we een belangrijke afspraak hadden, zorgden Jan en ik ervoor dat we een kwartier van tevoren aanwezig waren. We hielden ons schuil in de keuken, en bespraken onder het genot van een cappuccino het weekend, wie er het meest had gesport en wat de vakantieplannen waren. Als de deurbel ging hielden we ons even stil. De receptioniste begeleidde de bezoekers naar de spreekkamer en voorzag ze van koffie of thee. Nadat ze die had opgediend, liet ze de gasten weten dat de heren Lenferink en Dinkla nog in een andere bespreking zaten, maar binnen tien tot vijftien minuten zouden komen, waarvoor excuses. Ondertussen dronken Jan en ik nog een extra cappuccino, babbelden nog wat over het weer en snelle auto's, waarna we de spreekkamer binnen liepen en ons, uiteraard, verontschuldigten voor de vertraging. In Amerika noemen ze dit *fake it till you make it*. In Nederland noemen we dit gewoon slim zaken doen.

Er was een interessante doelgroep die we nog niet hadden bediend, namelijk: de verzekeringsbranche. Ook in deze branche vonden continu interessante ontwikkelingen plaats, waren veel kantoren actief en bestond er nog geen gespecialiseerde marketingondersteuning. Op een netwerkborrel kwamen Jan en ik in contact met Ivo, die actief was in de verzekeringsbranche. We raakten aan de praat en bespraken onze plannen om vanuit JFM ook in deze branche actief te worden. Ivo zag direct mogelijkheden, ook voor zichzelf. Hij nodigde ons uit een keer naar zijn kantoor te komen en zo reden Jan en ik een paar weken later naar Landgoed De Wildbaan in de gemeente Brummen. We keken onze ogen uit. De Wildbaan bleek een prachtig landhuis, meer een soort kasteel, omgeven door een uitgebreid landgoed. Ivo huurde de benedenverdieping van het landhuis. Toen hij ons zag aankomen liep hij lachend naar buiten om ons welkom te heten. Ivo had de allure van een kasteelheer en leek moeiteloos op te gaan in zijn omgeving.

Een paar besprekingen verder was het duidelijk dat we met een simpele copy-paste de producten van JFM konden introduceren in de verzekeringsbranche. Ivo wilde graag meedoen aan dit nieuwe avontuur en zijn expertise kwam daarbij enorm van pas. We richtten een nieuwe BV op met de naam De Wildbaan Marketing, en werden alle drie voor een derde eigenaar van het nieuwe bedrijf. Om alle producten om te toveren naar de verzekeringsbranche hadden we Dirk weer hard nodig en hij slaagde erin om binnen een paar maanden het hele concept om te bouwen. Ondertussen gingen Jan en ik op zoek naar auteurs met kennis van de branche, zodat we over voldoende artikelen zouden beschikken voor onze marketinguitgaven. Nét op het moment dat alles klaar stond om uit te rollen, werden we benaderd door Scaramea. Dat was een dochteronderneming van Achmea, die een jaar eerder was opgericht om online producten te ontwikkelen en te verkopen. Alle grote spelers in die markt waren op dat moment op zoek naar mogelijkheden om online voorop te lopen. In het geval van Scaramea betekende dat: in hoog tempo allerlei bedrijfjes overnemen. Dit was ook de reden dat ze ons hadden

benaderd: ze wilden De Wildbaan Marketing overnemen om online contentproducten te kunnen aanbieden. We bestonden amper drie maanden, hadden nog geen enkele klant, zelfs nog geen definitief product, maar het aanbod van Scaramea was interessant genoeg om op in te gaan. Ivo, Jan en ik werden het eens met Scaramea over de overnamesom, en een week later werd er twee ton op de rekening van het bedrijf gestort.

Jan en ik richtten JFM op in 1994. We realiseerden enorme winsten en haalden jaarlijks met gemak elk 150.000 euro uit het bedrijf. Zonder JFM had ik mijn droomvilla nooit kunnen realiseren. Zijn 25-jarig jubileum heeft JFM net niet gehaald, maar hoe dat komt is weer een ander verhaal.

Van onwettige bedgenoot naar wettige echtgenoot

Als kind organiseerde ik bijna wekelijks iets voor kinderen uit de buurt. De ene keer was dat een show op zolder, een andere keer een rommelmarkt in de garage. Vaak bedacht ik spontaan iets wat ik een paar dagen later uitvoerde. Met Sinterklaas ging ik verkleed als Piet de buurt rond om mijn oude speelgoed uit te delen. Ik pakte dat mooi in en belde aan bij gezinnen waarvan ik wist dat er kleine kinderen woonden. Toen later vrienden en (schoon)zussen kinderen kregen, organiseerde ik ook vaak leuke acties voor hun kinderen. Door deze ervaringen wist ik al heel jong dat ik zelf graag kinderen wilde. Liset twijfelde. Ze wilde carrière maken en rechter worden, en vroeg zich af of dat wel te combineren was met kinderen. Ik antwoordde dat ik het prima zou vinden om minder te gaan werken en een groter deel van de opvoeding op me te nemen. Liset bleef echter twijfelen en maakte regelmatig lijstjes met voor- en nadelen. Dat bleef een rationele afweging en op die manier kwamen we er niet uit. Dus bedacht ik een truc om haar op gevoelsniveau te raken.

Tijdens een vakantie in Frankrijk bracht ik dit plannetje ten uitvoer. Liset slikte uiteraard nog de pil, die ze in een doosje in haar toilettas bewaarde. Stiekem haalde ik op een ochtend het doosje uit haar toilettas en verving de pillenstrips door een opgevouwen A4'tje. Het was een brief, geschreven door onze toekomstige baby. Hij vertelde daarin wat voor leuke ouders wij zouden zijn, hoe liefdevol onze opvoeding zou zijn, en dat het leven niet alleen bestaat uit hard werken en geld verdienen. Bovenaan had ik een foto van een schattige baby geplakt, die ons als een blij puppy aankeek. Toen Liset die avond haar medicatie wilde innemen vond ze de brief. Ze las hem en raakte emotioneel, en wist door haar reactie dat ze ook graag kinderen wilde. Lijstjes waren niet meer nodig, de babykogel was door de kerk.

We hadden altijd al de wens gehad om te trouwen, maar het steeds te druk gehad met werken en ons sociale leven. Nu we zeker wisten dat we allebei kinderen wilden, leek dit ons de perfecte

aanleiding om onze trouwplannen in de praktijk te brengen. Wel wilden we het eenvoudig houden. Met familie, goede vrienden en na de bruiloft een etentje. We stelden een lijst op van mensen die we erbij wilden hebben, wat uiteindelijk neerkwam op bijna vijftig gasten. We hielden bewust geen receptie, omdat we daar zelf een enorme hekel aan hadden.

De bruiloft vond plaats op 10 juni 1999, een stralende dag die begon met een fotosessie in een bos net buiten Berlicum. We reden erheen in mijn knalgele Triumph Spitfire, een oldtimer die ik zelf had gerestaureerd met behulp van een goede vriend. De trouwfoto's werden gemaakt door de eigenaar van de plaatselijke fotozaak, die we al jaren kende. Hij gaf regieaanwijzingen, liet ons eerst in de cabrio poseren, daarna in het bos. We waren allemaal enorm opgetogen en de foto's werden prachtig, het geluk straalde ervan af. Na de fotosessie reden we in de cabrio naar het gemeentehuis in Sint-Michielsgestel, waar alle gasten ons stonden op te wachten.

We verzamelden ons in de trouwzaal, waar we welkom geheten werden door de trouwambtenaar. Zij legde uit wat er het komende uur zou gaan gebeuren en gaf toen het woord aan mij. Uit mijn broekzak haalde ik een opgevouwen briefje. Geheel in de traditie van mijn vader had ik een speech geschreven, met als titel 'Van onwettige bedgenoot naar wettige echtgenoot'. Ik beschreef hoe we elkaar hadden ontmoet in de mergelgrotten in Valkenburg, wat voor mooie avonturen we samen hadden beleefd en hoe gelukkig we met elkaar waren. Ik vertelde over onze kinderwens en dat dit onze belangrijkste reden was om te trouwen. Tijdens de speech werd ik zelf een beetje emotioneel, wat aanleiding was voor John, mijn compagnon bij Diomedes Automatisering, om te roepen: 'Hey, die Dinkla heeft dus toch gevoel!' Blijkbaar liet ik op werk weinig emotie zien, behalve wanneer er woekerwinsten werden gerealiseerd.

Vlak voordat we elkaar het jawoord zouden geven, bleek mijn vader een originele verrassing te hebben. Hij had stiekem contact gelegd met de gemeente en uitgelegd dat hij vroeger zelf ook trouwambtenaar was geweest. Of hij misschien de huwelijks-

inzegening van zijn zoon mocht doen? De gemeente vond dat idee zo uniek dat ze ermee instemden. Zo werden we door mijn eigen vader getrouwd, wat de bruiloft voor ons nog specialer maakte. Alle gasten die bij de ceremonie aanwezig waren, gingen na afloop mee naar het diner en feest. Dat vond plaats in een bourgondisch restaurant in Den Bosch, waar een heuse troubadour de muziek verzorgde. Met lekker eten, mooie gesprekken en de nodige ‘stukjes’ werd het een ontzettend gezellige avond. Connie en Andre hadden een speciale krant gemaakt over ons leven, Gerrit had een leuk gedicht gemaakt met een aantal slechte woordgrappen, en de sfeer zat er goed in.

Alle stukjes zijn inmiddels opgevoerd en Liset en ik vragen ons af wanneer mijn vader aan de beurt is. Het is ondenkbaar dat hij de avond laat passeren zonder een stevige speech. En inderdaad, een halfuur later beklimt hij het podium, samen met mijn moeder en zusje en een tros zilveren en gouden ballonnen. Die moeten ze ergens achterin het restaurant stiekem opgeblazen hebben, en ze zijn zo groot, dat ik mijn zusje nauwelijks kan zien. De ballonnen blijken symbolisch, een verwijzing naar ons huwelijkscadeau, maar dat zal later blijken. Mijn vader kijkt de zaal in, haalt een spiekbriefje uit de binnenzak van zijn colbert en richt het woord tot Liset en mij. Maar uiteraard vooral tot mij.

‘We hebben ons best gedaan om je een eenvoudige opvoeding te geven, zodat je met beide benen op de grond zou blijven staan. Zelf ben ik opgegroeid in een arm gezin in de Midden-Beemster, waar ik en mijn twee broers hard moesten meehelpen op de boerderij om rond te komen. Vergeleken met mijn jeugd zijn Liset en jij opgegroeid in weelde. Jullie konden je toekomst zelf bepalen, wat ik niet kon. Daarom is het mooi dat jullie allebei hebben gestudeerd en een goede baan hebben. Maar ik maak mij wel zorgen om jullie ambities, en het feit dat het nooit genoeg lijkt. Probeer ook eens tevreden te zijn met kleine dingen. In dat opzicht zijn jullie echte

hoogvliegers en daarom hebben je ouders een passend cadeau voor jullie gekocht.'

Liset en ik horen de speech aan, kijken elkaar wat verwonderd aan en bedanken mijn vader als een boer met kiespijn. Zijn we echt zo ontevreden? Ja, we zijn ambitieus en willen uit het leven halen wat we kunnen. Maar is het terecht om ons hoogvliegers te noemen? We lachen het maar een beetje weg, net als de meeste gasten. Maar aan het einde van de avond, en ook in de weken erna, horen we van verschillende mensen dat ze de speech totaal niet passend vonden. Het huwelijkscadeau van mijn ouders blijkt een ballonvaart te zijn. Het verraderlijke van vliegen is dat je hoog in de lucht een prachtig uitzicht hebt en je veilig waant. Maar hoe dichterbij de grond, hoe gevaarlijker het wordt, hoe groter het risico dat er iets misgaat. Maar goed, daar zou ik later vanzelf nog achter komen.

Na het diner volgde een feest in hetzelfde restaurant, dat we de hele avond hadden afgehuurd. Er werd gedanst, gelachen, en er werden mooie gesprekken gevoerd. Na afloop sliepen we in de honeymoon suite van het Van der Valk hotel in Vught, met een enorm bed en groot, rond bad. De volgende ochtend werden we voor het eerst wakker als man en vrouw, wat we vierden met een uitgebreid ontbijt op bed met champagne. En om tien uur pakten we onze koffers in en reden naar Schiphol, op weg naar onze huwelijksreis in Corsica. Daar verbleven we in een prachtig hotel, gebouwd naar lokale traditie met veel oude rotsstenen. In de ochtenden gingen we wandelen in de bergen en beklommen Monte Cinto, een berg van ruim 2706 meter hoog. In de middag rustten we uit op een strandbedje aan een van de hagelwitte stranden en 's avonds zochten we een leuk restaurantje op om uitgebreid te eten. We genoten enorm en de twee weken vlogen om.

Anderhalf jaar later ging ook mijn zusje trouwen. Ze had een man uit een vermogende familie aan de haak geslagen, en ze woonden al een tijdje samen. Nu ze gingen trouwen werd er groots uitgepakt. De bruiloft werd gehouden in een chique kasteel met landgoed

eromheen, de gasten werden in paardentrams vervoerd en de mannen moesten verplicht in rokkostuum komen. De ceremonie zelf was formeel, er werd geen grapje gemaakt of anekdote verteld. Na de ceremonie zag ik mijn zwager in een hoekje van het kasteel *Het Financieel Dagblad* lezen, terwijl mijn zusje buiten 37 witte duiven losliet.

Het diner 's avonds vond plaats in een grote zaal, volledig in het wit versierd en ingedeeld met ronde tafels. De tafels waren gedekt met chique bestek, porseleinen borden en kristallen wijnglazen. Marjanna had mijn ouders en mij dringend verzocht om geen 'stukje' te doen, dat vond ze ordinair. Voor het diner was er een tafelschikking, die ik nogal opmerkelijk vond. Mijn ouders zaten bij het bruidspaar aan tafel, maar Liset en ik werden ergens in een uithoek ingedeeld, bij een oom en tante van mijn zwager. Deze oom stelde zich voor met de tekst: 'Ik ben Berend-Jan, werk bij het pensioenfonds van de Hoogovens en beheer twintig miljoen.' 'Aha,' reageerde ik, 'dan zul je wel heel gelukkig zijn!' Berend-Jan bleek weinig gevoel voor humor te hebben, want de rest van het diner werd er geen woord meer gewisseld aan onze tafel.

Toen het dessert werd opgediend stond mijn vader onaangekondigd op en gaf, geheel tegen de wens van mijn zusje in, alsnog een speech. Een paar jaar eerder had hij een stageplek voor Marjanna geregeld bij het bedrijf waar haar aanstaande werkte. Daar hadden ze elkaar leren kennen en uiteindelijk een relatie gekregen. Mijn vader had dus, naar eigen zeggen, een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming dit huwelijk. Er werd lauwtejes op de speech gereageerd, waarna iedereen aan het dessert begon.

De bruiloft van mijn zusje stond in groot contrast met die van mij en Liset. Wij hadden het zo klein, intiem en informeel mogelijk gehouden. Mijn zusje trouwde in een soort Hollywoodsetting, vol pracht en praal, maar met amper ruimte voor emotie. Toen we na de bruiloft naar huis reden, dacht ik terug aan mijn vaders speech op ons eigen huwelijk. Maar ook aan het gesprek aan de keukentafel, toen ik elf jaar oud was. Ik had grootse plannen en wilde miljonair worden. Mijn zusje wilde een eenvoudig leven met een rijtjeswoning,

een kleine auto voor de deur en een eenvoudig baantje. Maar was zij uiteindelijk niet net zo'n hoogvlieger als ik?

De zwemmende advocaten

Tijdens onze studie hadden Liset en ik al ervaren hoe leuk het was om samen een bedrijf op te zetten. We waren graag bij elkaar, samen projecten opzetten gaf energie en we vulden elkaar goed aan. Liset was namelijk vooral theoretisch georiënteerd en ikzelf meer praktisch. Door de verkoop van Tutti Colori en het afronden van onze studie was het samenwerken een beetje uit beeld geraakt, maar we hadden wel het voornemen om ooit weer iets samen te beginnen. Liset werkte inmiddels vier jaar in loondienst bij een advocatenkantoor, toen ze met een jurist genaamd Nico in contact kwam. Ik had Nico via JFM al eens ontmoet. Hij wilde toen graag samenwerken, maar onze ideeën lagen te ver uit elkaar. Nico was enorm ambitieus en zat vol goede ideeën, maar hij was in mijn ogen te arrogant. Toen hij hoorde dat Liset advocaat was en voor zichzelf wilde beginnen, bracht ik ze met elkaar in contact. Nico had een eigen praktijk die hij wilde uitbouwen naar een advocatenkantoor. Liset voerde een aantal gesprekken met hem, waarbij ik ook aanschoof. Liset twijfelde echter of ze met hem in zee wilde gaan. Om de twijfel weg te nemen draaide Liset een paar middagen mee bij Nico op kantoor.

Op een vrijdagavond kwam Liset thuis van de laatste keer meedraaien op Nico's praktijk. Ik schonk een wijntje voor ons in, we ploften op de bank en ik zag dat Liset teleurgesteld was. Dit gaat niet veranderen, legde ik haar uit. Sterker nog, Nico's gedrag was bij JFM ook de reden dat we niet met hem in zee zijn gegaan. Liset besloot hem de volgende maandag te bellen om de samenwerking stop te zetten. We schonken nog een wijntje en plots kreeg ik een idee. 'We hebben die Nico toch helemaal niet nodig? Wat als we gewoon samen een advocatenkantoor beginnen, net als met Tutti Colori?' De teleurstelling op Lisets gezicht maakte plaats voor een enorme glimlach. 'Wij gaan samen een advocatenkantoor opzetten, Liset!'

Zelf zou ik de bedrijfsvoering van het nieuwe kantoor mooi kunnen combineren met Diomedes Automatisering en JFM. Het zou flink aanpoten worden, maar dat was ik wel gewend. Ik was altijd

goed geweest in het bedenken van businessconcepten en die vervolgens ook uitwerken. Of het combineren van drie bedrijven ook realistisch was zag ik later wel. Ik kreeg altijd zoveel energie van nieuwe ideeën dat de uitvoering eigenlijk altijd wel lukte. Het combineren van drie bedrijven betekende lange werkweken van vaak zeventig tot tachtig uur. Ik ging 's ochtends vroeg naar kantoor, werkte de hele dag door en na het avondeten was ik vaak ook nog uren aan het werk. Om fit te blijven ging ik minimaal vier keer per week sporten. Hardlopend naar kantoor, op de mountainbike terug naar huis en tussen de middag zwemmen. Daarbovenop ging ik twee keer per week naar de sportschool voor krachttraining. In het weekend gingen Liset en ik vaak uiteten met vrienden, en ik sprak regelmatig met mijn eigen vrienden af om te biljarten of naar de kroeg te gaan. Terugkijkend is het eigenlijk bizar wat ik allemaal in één week deed. Mijn moeder vroeg regelmatig bezorgd of ik niet te veel hooi op mijn vork nam. Maar in mijn beleving was de vork altijd groot genoeg voor de stapel hooi.

Voor het bedrijf in wording gingen we op zoek naar een geschikt pand in de buurt, waar behalve het advocatenkantoor ook JFM en Diomedes Automatisering konden worden ondergebracht. Via een makelaar vonden we een prachtig pand in het centrum van Sint-Michielsgestel. Het was net opgeleverd en nog helemaal leeg. Daar moesten we dus even doorheen kijken. Maar het voordeel was dat we zelf konden bepalen hoe het interieur zou worden ingedeeld. Er waren in totaal vier grote ruimtes, waar met gemak twaalf werkplekken in pasten. De weken erna besteedden we aan de verbouwing, aanschaf van computers en software, het opzetten van de marketing en andere praktische zaken. We wilden het pand informeel inrichten en de sfeer van een huiskamer geven. Voor het aanschaffen van meubilair reden we naar een gespecialiseerd bedrijf in Den Bosch, Van Dooren Kantoormeubelen. Het was gevestigd op een groot industrie-terrein en bij binnenkomst zagen we dat er een enorm assortiment meubels stond.

Het duurde niet lang voor een verkoper onze kant op komt. Hij stelde zich voor als Rob en nodigde ons uit om in zijn kantoortje de mogelijkheden door te nemen. Rob schonk koffie voor ons in, en Liset nam het woord: ‘We hebben de afmetingen van het kantoor meegenomen.’

Ik haalde de tekening met afmetingen tevoorschijn en overhandigde die aan Rob.

‘Aha, vier ruimtes om in te richten.’ Zijn ogen verrieden dat hij al zat uit te rekenen wat dit qua omzet zou kunnen betekenen en hij begon te glimlachen. ‘Wat voor meubels hebben jullie in gedachten?’

We antwoordden dat we voor alle ruimtes dezelfde meubels wilden, van licht hout en met aluminium onderstel.

Rob voerde de afmetingen in op zijn computer en begon glimlachend 2D-meubels in de virtuele kamers te tekenen. Een paar minuten later liet hij ons zijn ontwerp zien. ‘Dit lijkt mij een mooie opstelling, met voldoende werkplekken en een grote ovale tafel voor in de spreekkamer.’ Hij wees op het grootste bureau. ‘Kijk, en op deze mooie plek met uitzicht op de buitenplaats zit mijnheer de advocaat!’

Liset en ik keken elkaar verontwaardigd aan en begonnen keihard te lachen.

‘Waarom moeten jullie lachen?’ vroeg Rob. ‘Heb ik iets verkeers gezegd?’

Nog proestend zei Liset ‘Het is *mevrouw* de advocaat!’

Robs glimlach verdween van zijn gezicht en hij sloeg een hand voor zijn mond. ‘Sorry, wat een blunder. Hoe kan ik het goed maken?’

Ik antwoordde gauw dat de vergissing op zich niet erg was, maar dat die hem wel tien procent korting ging kosten. Rob keek een beetje beteuterd maar begreep dat er niets anders op zat.

Ons advocatenkantoor voerde een algemene praktijk, wat betekende dat we in principe alle rechtsgebieden behandelden, van arbeidsrecht

en huurrecht tot aansprakelijkheidsrecht of strafrecht. Op maandagavonden hielden we van 18.00 tot 20.00 een gratis inloopspreekuur. Mensen konden ons hun juridisch probleem voorleggen en wij gaven hen gratis en vrijblijvend een eerste advies. Omdat het spreekuur drukbezocht was, hadden we een wachtruimte ingericht en was onze secretaresse altijd aanwezig voor ondersteuning. Wie er kwam opdagen en met welk probleem was elke week een verrassing. Er kwamen mensen langs die net ontslagen waren, een probleem hadden met hun burens of overwogen te gaan scheiden. Als we mensen niet direct konden helpen, maakten we een afspraak voor een vervolggesprek. Soms was Liset verhinderd en dan draaide ik het spreekuur. Dan gaf ik direct aan dat ik geen advocaat was, maar met mijn algemene juridische kennis kon ik mensen vaak wel op weg helpen.

Omdat het vrijwel onmogelijk bleek om als eenpitter van alle rechtsgebieden voldoende kennis te hebben, namen we het besluit ons te gaan specialiseren. Na alle rechtsgebieden te hebben onderzocht, kwamen we uit op Personen- en Familierecht. Dat omvat alles op het gebied van scheidingen, omgangsregelingen en alimentatiekwesties. Liset had daar in loondienst al ervaring mee opgedaan en dit rechtsgebied lag haar erg goed. Om de nieuwe praktijk te ondersteunen namen we naast onze secretaresse ook een jurist aan. En toen ons team na ongeveer twee jaar verder uitgebreid was tot negen man, werd ons pand te klein en moesten we op zoek naar een nieuwe locatie.

Die vonden we in Boxtel, op zo'n zeven kilometer van Sint-Michielsgestel. Er stond een statige kantoorvilla te huur, drie verdiepingen hoog en met voldoende spreek- en werkkamers. Ook Diemedes en JFM verhuisden mee en zo zaten wederom alle bedrijven onder één dak. Hoewel we zelf erg blij waren met onze nieuwe locatie, zaten de andere advocatenkantoren in Boxtel bepaald niet te wachten op concurrentie. De eerste maanden lanceerden we een uitgebreide marketingcampagne, met advertenties in lokale kranten, speciale acties, en om de week een juridische column. Veel van onze acties

werden een paar weken later door onze concurrenten gekopieerd, wat ik beschouwde als een groot compliment.

Door onze marketingacties groeide ons aantal klanten maand na maand, en binnen een jaar was de vestiging in Boxtel rendabel. We besloten ook vestigingen in Tilburg en Den Bosch te openen, en van Boxtel ons hoofdkantoor te maken. Omdat we zo hard groeiden, voerden we maandelijks sollicitatiegesprekken om aan voldoende personeel te komen. Binnen twee jaar was ons team gegroeid tot zes advocaten, drie secretaresses en een office manager. Maar net als in de ICT, bleek het ook in de advocatuur moeilijk om aan goed personeel te komen. Tijdens het brainstormen over een oplossing voor dit probleem, moest ik denken aan de stunts die ik bij Diomedes Automatisering had uitgevoerd om personeel te werven.

Ditmaal had ik een idee met een sportieve inslag. Ons personeel klaagde vaak dat ze te weinig tijd hadden om te sporten. Ideeën als een abonnement voor de lokale sportschool of gezamenlijk 's middags wandelen waren al eens geopperd, maar die plannen waren allemaal gestrand. Ik besloot op dinsdag- en donderdagmiddag het lokale zwembad af te huren, zodat we met zijn allen konden gaan zwemmen. Vrijwel iedereen ging mee. Ik legde een bruggetje met de vacature en vroeg Dirk een mooie advertentie te ontwerpen. Drie weken later stond er in *Het Advocatenblad* een paginagrote advertentie van ons kantoor, bestaande uit een foto van een leeg zwembad met daaronder de tekst 'Gezocht: advocaten met zwemdiploma!'

De week erna kregen we tientallen brieven van sollicitanten, eentje had zelfs een kopie van haar zwemdiploma bijgesloten. Maar we kregen ook veel negatieve reacties. In de weken na de advertentie werden we vrijwel dagelijks opgebeld door advocaten die de actie ondermaats vonden en niet 'des advocatuurs'. Van dit soort reacties kon ik enorm genieten, want het betekende dat ik met succes tegen een heilig huisje had aangeschopt. Uiteindelijk leverde de advertentie ons drie nieuwe advocaten op.

Toen ons kantoor vijf jaar bestond, organiseerden Liset en ik een feest bij ons thuis. We regelden luxe catering, er werd honderduit

gekletst en gelachen en het werd een gezellige avond. Toen het feest bijna op zijn eind liep, bleek ons personeel een verrassing voor te hebben meegenomen. Ze hadden er lang over nagedacht, zeiden ze, en gekozen voor een cadeau dat goed zou aansluiten op onze ambitie en levensstijl. Liset en ik namen het nieuwsgierig in ontvangst en pakten het uit. Het bleek een zilveren beeld op een marmeren voet te zijn, dat bestond uit verschillende mensen die op elkaars schouder naar de hemel klommen. Op het marmer was een plakkaat bevestigd met de tekst 'The sky is the limit'. Volgens ons personeel waren Liset en ik altijd bezig met 'meer en meer', en ze waren ervan overtuigd dat we het nog ver, en dus hoog, zouden schoppen. Meteen moest ik denken aan de speech van mijn vader tijdens onze bruiloft, en het woord 'hoogvlieger' schoot door mijn hoofd. Dit beeld sloot daar naadloos op aan. Het beeld, dat naadloos op die speech aansloot, staat nu, jaren later, nog altijd op mijn kantoortje thuis te glimmen. Vooral om mezelf te herinneren aan de tijd dat ik me koning Midas waande, en alles wat ik aanraakte in goud veranderde. Ik moest toen nog leren dat echt goud in andere dingen zit.

Ons succesverhaal was ook de redactie van *Quote 500* ter ore gekomen. Ze werkten aan een artikel over scheidingen en benaderden ons kantoor voor een interview. Het artikel verscheen op 1 maart 2008 en ging in op de snelle groei van ons gespecialiseerde kantoor. Op dat moment lagen er plannen om nog twee kantoren in Brabant te openen en daarna eentje in de Randstad. Zover zou het echter niet komen, en ik belandde ook niet op de lijst met rijke Nederlanders. Later zou ik nog wel op een andere lijst terechtkomen, maar dat was de *Quote -500*.

Net als bij Diomedes Automatisering, organiseren we bij het advocatenkantoor in december een leuk personeelsuitje. Het is elk jaar weer een uitdaging om iets origineels te bedenken, maar ook dit jaar is dat toch weer gelukt. Begin december stuur ik alle collega's een mail met het verzoek de vrijdag daarop allemaal vrij te houden in hun agenda, en zich 's ochtends om 6.30 te melden op kantoor. Ook staat

in de mail dat ze een paraplu, paspoort, waterdichte schoenen en badkleding moeten meenemen. Deze lijst met items is een afleidingsmanoeuvre, zodat niemand kan raden wat we gaan doen. Als iedereen die vrijdag om 6.45, nog wat slaperig, op kantoor zit met een kop koffie, leg ik uit wat de bedoeling is. Om 7.00 vertrekken we naar Eindhoven Airport. Daar vliegen we met Ryanair naar Londen, waar de rest van de dag bij Harrods gaan shoppen. Als kerstbonus ontvangt iedereen van Liset een enveloppe met 100 euro. Iedereen juicht, maar twee collega's hebben nog nooit gevlogen en vinden het daarom ook erg spannend.

Onze vlucht verloopt gelukkig voorspoedig en na drie kwartier landen we op London Stansted. Van daar moeten we nog een klein uurtje met de trein, en vlak voor de middag arriveren we bij Harrods. De cadeaubonnen worden goed besteed, we lunchen in een pub, en het is ontzettend gezellig om elkaar weer eens op een andere manier te spreken en te leren kennen. Voor we het weten is het alweer tijd voor de terugreis, en met de metro zijn we in mum van tijd op het treinstation. Daar zoeken we de trein die naar Stansted rijdt.

Liset en ik weten vrij zeker dat we de intercity op spoor zeven moeten hebben, maar Joan, een van de laatst aangenomen advocaten die nogal eigenwijs aangelegd is, weet zeker dat we de stoptrein op spoor twaalf moeten hebben. De stoptrein vertrekt al over twee minuten en zonder overleg rent Joan die kant op. 'Snel, hij vertrekt al bijna! Volg mij maar,' probeert ze ons over te halen. In de ontstane verwarring rent een deel van de collega's achter Joan aan en blijven Liset en ik met de overige collega's achter. De boel in tweeën splitsen is geen optie en overleg is ook niet meer mogelijk. We geven Joan het voordeel van de twijfel en twee minuten later stappen we op de verkeerde trein. Als we onderweg worden ingehaald door de intercity van spoor zeven, weten we zeker dat we het vliegtuig niet meer zullen halen. Uiteindelijk komen we maar drie minuten te laat, maar Ryanair is onverbiddelijk. Alle vluchten die nacht zijn volgeboekt en er rijden ook geen treinen meer terug naar Londen.

Ik loop terug naar de hoofdingang loop en kijk naar buiten, terwijl ik me afvraag wat we nu in vredesnaam moeten doen. Buiten staat een aantal busjes, zie ik. Ik besluit te informeren wat ze daar op dit tijdstip doen. Een van de chauffeurs legt uit dat ze elke avond en nacht in opdracht van lokale boeren staan te wachten op gestrande reizigers die, net als wij nu, geen kant op kunnen. Ik informeer naar de kosten en sla stijl achterover: een overnachting gaat evenveel kosten als de tickets voor onze terugvlucht naar Nederland. Maar ik heb geen keuze, en ons personeel wordt met de minuut zenuwachtiger. Ik sluit een deal met een chauffeur en twintig minuten later rijden we het erf op van een grote, donkere boerderij. Nadat ik 786 euro heb afgerekend worden we naar een schuur achter op het terrein geleid, waar een aantal bedden staat. Helaas zijn het er net niet genoeg voor ons allemaal, dus slaap ik die nacht in een schommelstoel.

Na een onrustige nacht, waarin we maar weinig aan slapen toekomen, krijgen we een karig ontbijt voorgeschoteld bestaande uit een broodje, een kop thee en een koud gebakken ei, en worden we weer naar Londen Stansted gereden. Er blijkt alleen nog een vlucht naar Rotterdam met Transavia beschikbaar te zijn voor ons gezelschap en ik besluit snel te boeken, voordat ook die weer vol zit. We moeten nog bijna drie uur wachten voordat de vlucht vertrekt. Iedereen is moe, ongeduldig en helemaal klaar met het goedbedoelde bedrijfsuitje. Nadat we vier uur later eindelijk zijn geland in Rotterdam, nemen we de trein naar Eindhoven en vervolgens rijden we met de auto weer naar Boxtel. Niemand kan tegenspreken dat het uitje een verrassing was, vooral Liset en ik niet. In financieel opzicht dan. De kosten van de overnachting en vlucht naar Rotterdam zijn zo hoog uitgevallen, dat we net zo goed een week naar Griekenland hadden kunnen gaan met z'n allen.

Wanneer ik in die tijd aan mensen vertelde in welke bedrijven ik participeerde, was iedereen altijd het meest onder de indruk van het advocatenkantoor. Waarom heb ik nooit goed kunnen begrijpen, misschien heeft een advocatenkantoor de meeste status. Vaak dacht men

ook dat ik daar het meeste geld mee heb verdiend. Dat was helaas niet het geval. We hadden veel overhead: drie panden, hoge salarissen en enorme marketingkosten. Om winstgevend te zijn, moesten onze advocaten minimaal zes uur per dag facturabel zijn. Maar ondanks alle inspanningen kregen we dat niet voor elkaar. Dat maakt het advocatenkantoor het enige bedrijf dat ik niet winstgevend heb gekregen. Nou ja, afgezien van de koekjesbusiness op mijn zesde.

Sven 2.0

Van alle mooie dingen die ik in mijn leven heb mogen meemaken, steekt één ervaring er met kop en schouders bovenuit: vader worden. Na de brief van de ongeboren baby was duidelijk dat Liset en ik allebei graag kinderen wilden. Maar net als mijn ouders werden we niet via de natuurlijke weg zwanger. En evenals mijn ouders overwogen we adoptie. Om daarvoor in aanmerking te komen, moest je een uitgebreide screening doorlopen en een maandenlange cursus volgen. Die volgde je samen met andere aspirant-adoptieouders. In de cursus werd uitgelegd wat er allemaal bij adoptie kwam kijken, want inmiddels was het ook tot de overheid doorgedrongen dat adoptie geen kwestie was van simpelweg een baby bij de voordeur afleveren. Dit besef werd versterkt door het feit dat er geen binnenlandse adopties meer plaatsvonden, en de kinderen die nog wel in aanmerking kwamen, uit een ver land en andere cultuur kwamen. Veel kinderen hadden al een aantal jaren onder erbarmelijke omstandigheden in een weeshuis doorgebracht en veel meegemaakt. Daarmee vergeleken had ik een veel betere start gehad.

Ondanks het feit dat de cursusleiding enthousiast was over Liset en mij als adoptiekandidaten, vooral doordat ik zelf geadopteerd was, gingen we hoe langer hoe meer twijfelen. We besloten toch nog een keer met een specialist in het ziekenhuis te praten en een aantal IVF-pogingen te doen. IVF is een zwaar traject, vooral voor de vrouw. Via medicatie en hormonen wordt het lichaam gefopt, op brute wijze worden er eicellen weggehaald en na een succesvolle bevruchting in het lab weer teruggeplaatst. Uiteindelijk werden onze inspanningen, met name die van Liset, beloond met twee geweldige kinderen. Eerst onze zoon Sven en later onze dochter Lotte. Door hun geboorte kreeg ik voor het eerst met iemand in mijn leven een bloedband. Hoe bijzonder dit voor mij was, is lastig uit te leggen, omdat het voor een gemiddeld mens zo normaal is. Een bloedband is een natuurlijke verbinding met elkaar, een solide start voor de rest van je leven. Iets dat ik niet eerder had gekend.

Op 6 december 2003 werd Sven geboren. We besloten hem dezelfde naam te geven als mijn geboortenaam. Sven was een rustige baby en ontwikkelde zich in de jaren erna tot een leergierig en vindingrijk kind. Vrijwel elk weekend maakten we wandeltochten in de omgeving van Oisterwijk, rond de Oisterwijkse Vennen, in de Loonse en Drunense duinen of op de Kampina tussen Oisterwijk en Boxtel. In vakanties gingen we vaak naar Frankrijk om ook daar wandeltochten te maken in de bergen. Sven zat dan in een draagzak op mijn rug en later in een bolderkar, waarin hij om zich heen zat te kon kijken, uitgebreid zat te lachen of in slaap dommelde. Liset en ik wilden beiden blijven werken en de zorg voor Sven verdelen, maar helaas kreeg Liset te maken met bekkeninstabiliteit. Dat betekende dat ze nog maar beperkt kon werken en voor Sven zorgen. Ik ging meer vanuit huis werken, en tussendoor naar kantoor als daarvoor ruimte was.

Sven was eigenlijk nooit lastig, maar een paar keer was het toch nodig om hem ergens voor te straffen. Zo wilde hij, toen hij zes jaar oud was, een keer absoluut niet naar school. Ik besloot hem met pyjama en al in de auto te zetten. Sven vond dit duidelijk niet leuk en sputterde tegen. Bij school aangekomen beloofde Sven in het vervolg mee te werken, waarna ik de auto keerde en naar huis reed, en hem even later alsnog aangekleed op school afzette.

Toen hij zeven was, wilde Sven een keer niet douchen. Wat ik ook zei, Sven was vastberaden en weigerde onder de douche te gaan. Op een gegeven moment was ik het zo zat dat ik hem optilde en met kleren en al onder de douche zette. Sven sribbelde zo tegen dat ik zelf ook half onder de douche belandde, en uiteindelijk waren we allebei kletsnat. We moesten er allebei enorm om lachen, en het douchen zorgde daarna nooit meer voor problemen.

Aan tafel was Sven ook vrijwel nooit vervelend, in tegenstelling tot zijn vader vroeger. Het is één keer voorgekomen dat hij opstandig was en zijn broccoli niet wilde opeten. In die tijd was er een Engelse nanny op tv, Jo Frost, die lastige kinderen aanpakte met de zogenaamde *naughty chair*. Als een kind, ook na diverse

waarschuwingen, niet wilde luisteren, moest het voor straf tien minuten op de gang in de naughty chair zitten. Toen Sven die bewuste avond na een paar waarschuwingen nog steeds niet luisterde, nam ik hem mee naar een stoeltje op de gang, met de mededeling dat hij daar maar eens tien minuten goed moest nadenken. Na een kleine tien minuten liep ik terug naar de gang en zei tegen Sven dat hij weer mee mocht komen naar de kamer. Hij bleek daar helemaal geen behoefte aan te hebben en antwoordde: ‘Nee hoor, ik zit hier prima en ben nog aan het nadenken, kom over een halfuur maar terug.’

Sven had wel vaker een bijzondere kijk op dingen, zoals die keer dat hij op de basisschool een geschiedenistoets moest maken. Een van de vragen ging over een historisch gebouw, dat volgens Sven 303 jaar oud was. De leraar keurde het antwoord af, want volgens hem was het gebouw exact 300 jaar oud. ‘Nee hoor, dat klopt niet!’ antwoordde Sven fel. ‘Het boek is drie jaar oud, dus is het gebouw 303 jaar oud.’ Jammer dat het op school niet wordt gewaardeerd als je zoiets briljants bedenkt.

Ook had Sven aanleg voor techniek, en hij programmeerde van alles op zijn computer. Toen hij negen was, liep ik op een zaterdagochtend zijn kamer binnen terwijl hij druk bezig was. Hij vertelde dat hij de website van de basisschool had gehackt. Op mijn eigen laptop probeerde ik de website van zijn school te openen, maar die was inderdaad onbereikbaar. Op zondag zette Sven de website weer online, en de school heeft er nooit iets van gemerkt.

Behalve techniek bleek Sven ook al jong interesse in geld te hebben. Toen ik een keer in mijn muziekstudio bezig was, kwam ik tot een bijzondere ontdekking. Alle muziekinstrumenten waren via een groot mengpaneel aangesloten op mijn computer. Het mengpaneel was een belangrijk onderdeel van het produceren van mijn eigen nummers en had 1750 euro gekost. Op een gegeven moment moest ik wat kabels uit- en inpluggen, en ik zette het mengpaneel op zijn kant. Op de onderkant was een sticker bevestigd. Ik kon het eerst niet goed lezen, maar toen ik mijn leesbril opzette zag ik wat erop stond: ‘SVEN’. Ik liep naar beneden, naar Svens kamer en vroeg waarom

er een sticker met zijn naam onder mijn mengpaneel zat. ‘Dat is alvast voor de erfenis,’ antwoordde hij. ‘Hoe kom je daar nou bij?’ vroeg ik. Hij legde uit dat ik ooit had verteld dat in sommige families de erfgenamen alvast stickers plakten onder de spullen die ze later wilden hebben.

Op een middag, toen Sven negen was, kwam hij huilend terug uit school.

‘Wat is er gebeurd, Sven?’ vroeg ik bezorgd.

Sven antwoordde met tranen in zijn ogen. ‘Sinterklaas bestaat helemaal niet. Het is één grote leugen!’

Ik wist natuurlijk al jaren dat dit gesprek er ooit aan zat te komen en had er enorm tegenop gezien, maar ik had het op originele wijze voorbereid. Ik zette mijn meest droevige gezicht op, legde mijn hand op zijn schouder en zei: ‘Ik weet het Sven, papa heeft het zelf ook net gehoord.’

Toen Liset later hoorde hoe ik gereageerd had op Svens ontdekking, wierp ze me een vernietigende blik toe. En terecht, want opvoedkundig was dit natuurlijk een slecht verhaal.

Sven doorliep de lagere en middelbare school met hoger dan gemiddeld verzuim, maar wel steeds met goede resultaten. Hij deed het op zijn manier, ondanks het feit dat de docenten soms vonden dat hij niet goed in het systeem paste. Sven vond zelf, in mijn ogen volkomen terecht, dat het systeem niet bij hém paste, en niet andersom. Toen hij alle examens had afgelegd, was het wachten op een telefoontje van de mentor. Tussen twee en drie uur ’s middags zou hij videobellen om de uitslag te vertellen. Het is zo’n middag die de meesten van ons zich nog goed kunnen herinneren, en die typisch met knikkende knieën en afgekloven nagels thuis op de bank wachtend wordt doorgebracht.

Om tien voor drie kreeg Sven een video-oproep van zijn mentor.

‘Waar ben je?’ vroeg die. Blijkbaar had hij in de gaten dat Sven niet thuis op de bank zat.

Sven antwoordde niet meteen, maar vroeg eerst aan mij of ik de halter (van 45 kilo) van hem wilde overnemen. ‘Euh, gewoon in de sportschool met mijn vader.’

‘Wat?’ riep zijn mentor uit. ‘Ga jij sporten als je de uitslag van je middelbare school krijgt?’

Ja dus. Sven kreeg te horen dat hij geslaagd was, en twee minuten later hingen we alweer aan de gewichten. Bij de diploma-uitreiking gaf de directrice een uitgebreide speech. Wijzend naar Sven zei ze dat je de middelbare school blijkbaar ook succesvol kunt doorlopen zonder veel aanwezig te zijn. Ik zat er uiteraard als een trotse vader bij.

Sven en ik zijn vlak na elkaar jarig, ik op 1 en hij op 6 december. Sinds Svens vijftiende verjaardag geven we elkaar elk jaar een mankini cadeau, een soort badpak voor mannen. Deze rouleert elk jaar, waardoor ik hem vijf dagen in bezit heb en Sven de rest van het jaar. Feitelijk is de mankini nog zo goed als nieuw, want we hebben hem allebei nog nooit gedragen.

Het is mooi om te zien hoe Sven zich heeft ontwikkeld tot een slimme, verstandige en zorgzame jongvolwassene, en hoe hij geheel op eigen wijze zijn weg vindt in de maatschappij. Na ruim twee jaar in het leger te hebben gediend is hij ICT gaan studeren. Omdat hij net als ik de ICT in gaat én een langeafstandsrelatie had, heb ik hem wel gewaarschuwd niet de kant van zijn vader op te gaan. Daar kunnen we allebei erg om lachen. Enerzijds herken ik veel van mezelf in Sven, anderzijds is hij net even slimmer en verstandiger dan ik.

Een bizar telefoongesprek

Ik had in mijn leven al heel wat telefoongesprekken gevoerd. Veel zakelijke gesprekken natuurlijk, maar ook veel gesprekken met familie en vrienden die ver weg woonden. Eén telefoongesprek was echter zo bijzonder, dat ik het nu nog woordelijk kan herhalen. En dat terwijl het alweer ruim twintig jaar geleden is. Want hoe vaak bel je nu op een regenachtige vrijdagmiddag met een telefoonboek in je hand en je geboorteakte voor je neus een bejaarde man om te vragen of zijn dochter van 57 nog thuis woont?

Na de geboorte van Sven werd mijn adoptieverleden enorm getriggerd, en ik bleef rondlopen met de vraag wat ik ermee moest doen. Enerzijds voelde ik de behoefte om op zoek te gaan naar mijn roots, anderzijds vond ik dat moeilijk ten opzichte van mijn eigen ouders. Hoewel mijn ouders altijd hadden aangegeven dat ze er geen moeite mee zouden hebben als ik op zoek zou gaan naar mijn biologische moeder en vader, zat ik in een behoorlijk loyaliteitsconflict. Uiteindelijk nam ik een besluit. En toen mijn ouders in de zomer van 2004 op vakantie naar Amerika gingen, vertelde ik ze van mijn voorname om een zoektocht te starten. Ze reageerden gelukkig positief.

Op internet had ik gelezen over het Fiom, een organisatie die geadopteerde kinderen ondersteunt bij de zoektocht naar hun biologische familie. Ik nam telefonisch contact op en kreeg uitgelegd hoe dat proces in zijn werk ging. Het Fiom zou bij mijn biologische moeder polsen of ze openstond voor een persoonlijke ontmoeting. Pakte dat positief uit, dan zou er op het kantoor van het Fiom een ontmoeting plaatsvinden, onder begeleiding van een van hun medewerkers. Zo'n formele manier van elkaar ontmoeten zag ik echter niet zitten, en ik broedde op een plannetje dat beter bij mij paste. Een paar dagen later, op een regenachtige vrijdagmiddag dus, zocht ik al mijn adoptiepapieren bij elkaar en vond daartussen ook mijn geboorteakte. Die had ik nooit eerder bekeken, en nu zag ik voor het eerst de naam van mijn biologische moeder staan: mevrouw H.R. Swaagman, destijds wonende te Alkmaar.

Ik had dus een aanknopingspunt, maar ook niet meer dan dat. Gelukkig bestonden er in 2004 nog telefoonboeken, die door PTT Post werden uitgegeven. Elke regio had een eigen versie, waarin per woonplaats op alfabetische volgorde de namen van alle inwoners stonden vermeld. Compleet met adres en telefoonnummer, iets dat onder de huidige privacywetgeving niet meer voor te stellen is. Ik beschikte over het telefoonboek van de regio Alkmaar, en zocht daarin op Swaagman. Die achternaam kwam zo weinig voor dat hij in heel Alkmaar maar drie keer werd vermeld.

Nu was ik er door het Fiom wel voor gewaarschuwd dat het nog maar de vraag is of degene die je indertijd heeft afgestaan wel op contact zit te wachten. Vaak ging het om hele jonge moeders, die het afstaan van hun baby als traumatisch hadden ervaren en die gebeurtenis ver weg hadden gestopt. Ook was de kans groot dat ze inmiddels getrouwd waren en een gezin hadden gesticht. Ik wilde mezelf tegen deze teleurstelling beschermen en bedacht een truc. Aangezien Liset en ik een advocatenkantoor runden, kwam ik op het idee om me als advocaat voor te doen. Uiteindelijk zou blijken dat ik het zelf was, maar onder vermomming kon ik eerst de situatie peilen alvorens mijn ware identiteit te onthullen. Zo was ik op vrijdag 24 september 2004 voor één dag ‘mr. Dinkla, advocaat.’

Het eerste nummer dat ik belde bleek van een familie te zijn die niets te maken had met mijn biologische moeder. Bij het tweede nummer werd niet opgenomen. Maar bij het derde nummer kreeg ik een oudere man aan de lijn, die de naam Henny Swaagman wel iets zei. Het was namelijk zijn dochter. Dat betekende dus dat ik op dat moment mijn biologische opa aan de lijn had. Hij vroeg wat hij voor me kon doen, maar ik kon natuurlijk niet zeggen ‘Hallo opa, met Sven!’ In plaats daarvan stelde ik me voor als mr. Dinkla, advocaat, en vroeg of mevrouw H.R. Swaagman wellicht thuis was. Dat was een wat rare vraag, want mijn biologische moeder zou inmiddels 47 zijn en de kans dat iemand dan nog thuis woont is vrij klein. Het toeval wilde echter dat zijn dochter een paar uur later langs zou komen, en opa stelde voor om haar dan terug te laten bellen. Ik had dus

zojuist mijn biologische opa aan de lijn gehad, en later die dag zou ik worden teruggebeld door mijn biologische moeder!

De anderhalf uur daartussenin voelden als een eeuwigheid en elke vijf minuten controleerde ik of ik geen oproep had gemist. Uiteindelijk ging om vijf over half zes de telefoon en ik herkende direct het nummer dat ik eerder 's middags zelf had gebeld. In de tussentijd had ik flink geoefend op een zware stem, zodat mijn act nog beter zou overkomen. Ik nam de telefoon op met 'Goedemiddag, met meester Dinkla.' De stem aan de andere kant van de lijn – de stem van mijn moeder! – vroeg waarom ik contact had opgenomen. Wonder boven wonder lukte het me om op kalme toon te antwoorden.

'Ik ben advocaat en bel namens een cliënt. Maar voordat ik kan uitleggen waarover ik contact zoek moet ik eerst een paar dingen controleren. Bent u mevrouw H.R. Swaagman, en klopt het dat u geboren bent op 18 augustus 1947?'

Inmiddels stond het zweet op mijn voorhoofd. Ik wilde per se in mijn zakelijke rol blijven, maar het vergde enorme inspanning. Toen de stem aan de andere kant van de lijn op beide vragen 'ja' antwoordde, wist ik het zeker: ik had mijn biologische moeder gevonden. En ze voerde op dit moment een gesprek met een niet-bestaande advocaat. Maar voordat ik verder kon gaan met mijn verhaal, nam ze zelf het woord.

'Ik heb wel een vermoeden wie uw cliënt is. Kunt u mij aangeven waarom hij contact met mij wil?'

Toen kon ik niet langer in mijn rol blijven. Ik brak, en reageerde met geëmotioneerde stem: 'Ik ben het dus zelf...'

Vervolgens werd het heel stil aan de andere kant van de lijn. Na een halve minuut, die voelde als een halfuur, zei ze: 'Dat is heel bijzonder. Maar wat zou je van mij willen?'

Ik legde uit dat ik zelf net vader was geworden, dat wij hem de naam Sven hadden gegeven en dat dit mijn hele adoptieverleden had opgerakeld. 'Ik zou graag willen weten of je nog wel eens aan mij denkt. Maar ik wil ook laten weten dat het goed met mij gaat.'

Henny zei dat ze nog regelmatig aan mij dacht en in het bijzonder elk jaar op 1 december, mijn verjaardag. Ook vertelde ze dat ze altijd enorm schrok wanneer ze in de krant las dat iemand uit 1968 om het leven was gekomen bij een ongeluk. Ze vroeg zich altijd af of ik dat misschien was geweest, en ze wist dus ook niet of ik nog leefde.

We spraken af dat we een paar dagen later weer zouden bellen om verder te praten en ook dat ik drie weken later bij haar zou langskomen in Alkmaar. Later vertelde Henny dat haar man en dochter van de adoptie af wisten, maar haar twee zonen niet. Toen ze na ons bizarre telefoongesprek weer de huiskamer binnenliep, had iedereen wel door dat er iets aan de hand was. Nadat ze Reinier en Roderik, haar zoons, en dus mijn halfbroers, had verteld van mijn bestaan, vroeg Roderik: ‘Oké mam, duidelijk, maar zijn er nog meer?’

In de weken na ons eerste telefoongesprek belden Henny en ik vrijwel dagelijks. Het leek wel een soort verliefdheid, we voelden beiden een enorme behoefte om meer over elkaar te weten te komen. Drie weken na het telefoontje van reed ik naar Alkmaar. Bij elke kilometer die ik dichterbij kwam werd ik zenuwachtiger. En toen ik de straat inreed, mijn auto parkeerde en op zoek ging naar het juiste huisnummer, klopte mijn hart in mijn keel. Ik drukte op de bel, en na twintig zenuwslopende seconden deed een vrouw van middelbare leeftijd open.

Ze leek totaal niet op het beeld dat ik in gedachten van haar had gevormd. Ik had een oudere, wat gezette vrouw verwacht, getekend door het leven. Maar ze had nog een heel jong uiterlijk, slank. En een heel vriendelijke, zachte blik. Later bleek dat voor haar hetzelfde gold. Een beetje onwennig begroetten we elkaar. Ik liep achter haar aan naar de woonkamer en Henny zette een pot koffie, wat niet echt lukte omdat ze zelf ook ontzettend zenuwachtig was. Met een bak slappe koffie in mijn handen begonnen we te praten, en het bleek gelukkig ook live enorm te klikken tussen ons. Bij de tweede

ontmoeting, een paar weken later, gingen ook Liset en Sven mee. Opa en oma waren ook aanwezig en voor hen was de kennismaking nog het meest emotioneel. Zij hadden immers na mijn geboorte graag voor mij willen zorgen, maar daar was Henny op tegen geweest.

Helaas bleek mijn biologische opa terminaal ziek te zijn, met nog maar enkele maanden te leven. Het was dus puur toeval dat ik hem nog had kunnen ontmoeten. Toen hij enkele maanden later overleed, vroeg Henny of ik op de rouwadvertentie vermeld wilde worden. Hij was immers mijn biologische opa en voor de familie hoorde ik er inmiddels helemaal bij. Na er even over te hebben nagedacht, stemde ik in. Wat ik me echter niet had gerealiseerd, was dat de betreffende krant ook in Schagen werd bezorgd. Hierdoor zaten mijn ouders 's ochtends tijdens de koffie nietsvermoedend de krant door te nemen en zagen ineens een rouwadvertentie met de naam van hun zoon eronder. We hebben het er nooit over gehad, maar het moet een bizarre ervaring voor ze zijn geweest. Tijdens de uitvaart droegen alle kleinkinderen opa's kist samen de straat uit. Ook ik liep ertussen. In de kist lag iemand die ik maar drie keer in mijn leven had gezien. Het voelde net zo bizar als het telefoongesprek dat ik op die regenachtige vrijdagmiddag een half jaar eerder met hem had gevoerd.

De prinses van Oisterwijk

Na de geboorte van Sven wilden Liset en ik graag een broertje of zusje voor hem. Ook zelf wilden we graag meerdere kinderen. Het had ons jaren gekost om via IVF zwanger te raken van Sven, en het was nog maar de vraag of dat ooit nog een keer zou lukken. Daarnaast speelde er vanwege haar bekkeninstabiliteit voor Liset een gezondheidsrisico. Door een nieuwe bevalling zou haar bekken er beter uit kunnen komen, als dit zou verweken en daarna uitharden, maar het kon er ook juist veel slechter uitkomen.

Na een aantal nieuwe pogingen en een aantal miskramen, werd op 12 juli 2007 Lotte geboren. Doordat het niet goed voor Lisets gezondheid was om normaal te bevallen, werd een keizersnede ingepland. Het is een vreemd idee dat je op de minuut nauwkeurig weet hoe laat je kind geboren gaat worden, maar zo werkt het wel. In het ziekenhuis kreeg ik net als de artsen een groen pak aan en na een operatie van slechts zeven minuten kwam Lotte ter wereld. Ze was een prachtige baby, met fijne blonde haartjes en keurig op gewicht. Na de geboorte moest Lotte naar de kraamafdeling worden gebracht en dat mocht ik als kersverse vader doen. Het was een wandeltochtje van nog geen driehonderd meter, maar ik deed er een halfuur over, bang om haar te laten vallen.

Voor het geboortekaartje had ik een wereldbol ontworpen, die bestond uit de zeven wereldwonderen, met Lotte als achtste wereldwonder. Wendie, een vriendin van ons die kunstenares was, maakte hier een mooie tekening van die we op het geboortekaartje lieten drukken. Vanwege de zware IVF-trajecten was Lotte voor ons echt een wereldwonder. Helaas kreeg Liset kort na de bevalling toch weer zware bekkeninstabiliteit en kon ze weinig anders dan het grootste deel van de dag op bed liggen. Omdat ik zowel Diomedes, JFM als het advocatenkantoor draaiende moest houden én het grootste deel van het huishouden regelde, besloten we hulp in te schakelen. Ons beider familie woonde te ver weg en vrienden hadden het uiteraard druk genoeg met hun eigen gezin. Daarom besloten we een

au pair in te huren. We gingen in zee met een bemiddelingsbureau dat uitsluitend werkte met Filipijnse au-pairs. Veel Filipijnse meisjes kwamen naar Europa om hun familie financieel te ondersteunen, en ze stonden bekend om hun betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid en zorgzame karakter. Bovendien spraken ze allemaal goed Engels.

Toen Princess, afkomstig uit een arme familie uit een klein Filipijns dorpje, in Nederland arriveerde met het vliegtuig, haalde ik haar van Schiphol op. Onderweg naar Oisterwijk zei ze vrijwel niets, ook niet als ik haar belangstellende vragen stelde. Ik hoopte dat ze later los zou komen, maar ze bleef uiteindelijk altijd wat timide en gereserveerd. Toen we in Oisterwijk arriveerden, maakte ze uitgebreid kennis met Liset, Sven en Lotte. Ze was erg moe van de lange vliegreis en gaf aan dat ze graag even wilde bijkomen. Ik liep met Princess mee naar boven en liet haar haar kamer zien. Het was een ruimte van vier bij zes meter, die daarvoor dienst had gedaan als biljartkamer. Toen Liset na een paar dagen eens boven ging kijken, zag ze dat Princess het matras van het bed had gehaald en op de grond sliep. Blijkbaar was ze dat gewend. Princess kookte ook vrijwel altijd zelf, ze kon niet goed wennen aan onze recepten zonder rijst.

Hoewel ze ontzettend goed voor Lotte en Sven zorgde, viel het ons op dat Princess zich steeds vaker terugtrok op haar kamer. Vaak nam ze Lotte dan mee. Ook ging ze drie keer per dag buiten wandelen met Lotte, zodat we onze dochter nog maar weinig zagen. Na drie maanden vroeg Princess of Lotte 's nachts bij haar op de kamer mocht slapen. Liset en ik vonden dit allemaal een beetje vreemd en twijfelden of Lotte bij haar wel in goede handen was. Die twijfel werd versterkt door een tv-serie die we wekelijks keken. In 2008 was het vierde seizoen van *Gooische Vrouwen* te zien op Talpa, waarin een personage genaamd Tippi Wan voorkwam, een au pair uit de Filipijnen, die voor de baby Remi moest zorgen.

Op een avond zaten Liset en ik op de bank *Gooische Vrouwen* te kijken, toen 'Tippi Wan' er met de kleine Remi vandoor ging. Liset en ik keken elkaar aan, we kregen allebei een onrustig gevoel. Toen Princess de volgende dag naar Tilburg ging om met

vriendinnen af te spreken, ben ik naar haar kamer gelopen en heb voor de zekerheid haar paspoort in beslag genomen. Uiteindelijk is er gelukkig niets gebeurd, maar we merkten wel dat er tussen ons een behoorlijk cultuurverschil bestond. Een au pair mocht volgens de wet maximaal een jaar in Nederland verblijven. Na dit jaar vertrok Princess naar België, waar ze een vriend had leren kennen. Liset en ik besloten het bij dit jaar te houden en geen au pair meer in huis te nemen.

Net als Sven was Lotte een rustig kind en nooit tegendraads. Eigenlijk vooral innemend en gehoorzaam. Waar ze enorm fanatiek en goed in was, was het organiseren van activiteiten. Zoals een talentenjacht, triatlon of feestje. Daarbij toverde ze binnen een halfuur een draaiboek tevoorschijn, compleet met planning, takenlijst en begroting. Ook had Lotte veel belangstelling voor muziek, en we componeerden regelmatig samen eigen nummers op de piano, waarvoor Lotte de mooiste teksten bedacht. Los van dat ik er enorm van genoot, vond ik het ook een mooi idee dat Lotte nu met mij dezelfde dingen deed als ik vroeger met mijn moeder. Want ook het bakken van koekjes en taarten deden Lotte en ik vaak samen. Als er op woensdagmiddag een paar vriendinnetjes kwamen spelen, draaide de oven overuren met de meest lekkere en creatieve taarten.

Overigens werd diezelfde oven ook wel eens op een andere manier ingezet. Zo kwam Lotte, toen ze acht jaar oud was, een keer thuis van school met druipend natte schoenen door een enorme regenbui. Met kranten erin bij de verwarming zetten is dan natuurlijk een goede oplossing, maar daar had ik het geduld niet voor. Het leek mij een goed idee om de schoenen in de oven te laten drogen. En dat werkte, want ze waren binnen een uur kurkdroog. Helaas alleen wel twee maten kleiner.

Toen Lotte acht jaar oud was, kwamen we op het idee om samen op fietsvakantie te gaan door Brabant. Omdat Lotte nog niet in staat was urenlang zelfstandig te fietsen, kocht ik via Marktplaats een

aanhangfiets. Zo'n fiets heeft één groot wiel en bevestig je met een lange stang aan de zadelstang van een volwassen fiets. Zo heb je een tandem waarop je allebei kunt trappen. Lotte kon hierdoor tussen door ook goed uitrusten. Naderhand vertelde ze dat ze nauwelijks had mee getrapt, wat verklaarde waarom de hele tocht voor mij zo vermoeiend was geweest. Vanuit Oisterwijk fietsten we naar een hotel in het centrum van Kaatsheuvel, vlakbij de Efteling. De rest van de dag brachten we voornamelijk in het Sprookjesbos door. De volgende dag fietsten we naar een B&B in de buurt van Beekse Bergen, waar we natuurlijk ook een bezoekje aan brachten. Je kunt in het park een wandelroute volgen van zo'n anderhalf uur, waarbij je alle dieren van dichtbij kunt zien. We vonden de olifanten, giraffen en leeuwen indrukwekkend, maar de meeste tijd brachten we door bij de apen.

Op de derde dag fietsten we naar De Kempervennen, een Center Parcs-locatie net onder Valkenswaard. We hadden er inmiddels 43 kilometer op zitten, wat niet veel lijkt, maar onze tandem was niet vooruit te branden en haalde amper zeventien kilometer per uur. Het was die dag boven de dertig graden en we kwamen moe en hongerig aan bij het park. Gelukkig hadden we een luxe kamer geboekt in het hotel op het park, en we hadden enorme zin om ons snel om te kleden en minimaal vijftien keer van de wildwaterbaan in het subtro-pisch zwembad te gaan. We zetten onze fiets op slot en liepen naar de receptie om de sleutel van de hotelkamer in ontvangst te nemen. De vrouw achter de receptie keek ons echter verbaasd aan toen we zeiden een kamer in het hotel te hebben geboekt. Volgens de vrouw was er namelijk helemaal geen hotel op het park.

Wat bleek: we waren naar het verkeerde park gefietst en moesten in België zijn, op het park De Vossemeren. Lotte keek me verwijtend aan. 'Pap, dit is weer echt iets voor jou!' Ze begon bijna te huilen en zei dat ze naar huis wilde. Ik legde uit dat het park met hotel nog maar een kleine zestien kilometer fietsen was en we besloten toch maar weer op de fiets te stappen. Het vervelende was alleen dat het inmiddels donker was geworden. Het eerste stuk ging over fietspaden die door de bossen liepen, maar de laatste zeven kilometer

moesten we over de weg fietsen. Er werd continu getoeterd door automobilisten die ons inhaalden, waarschijnlijk omdat de verlichting van de aanhangfiets erg zwak was. Lotte begon onze fietsvakantie steeds minder leuk te vinden en vroeg om de vijf minuten of we er al waren. Uiteindelijk kwamen we veilig aan bij De Vossemeren en kregen bij de receptie de sleutel van onze hotelkamer. Mijn kuiten waren helemaal verzuurd en Lotte had last van haar knieën, maar toen we op ons hotelbed ploften slaakten we allebei een kreet van opluchting. Al met al was het een avontuurlijke vakantie geweest, waar we allebei met plezier op terugkijken.

Twee jaar later, toen Lotte tien was, ging het met mijn gezondheid niet goed. Ik had last van hartritmestoornissen. De huisarts vertrouwde het niet en stuurde me voor de zekerheid door naar het ziekenhuis. Ik mocht niet zelf autorijden, dus reed Liset en ging Lotte ook mee. Twee uur lang werd ik onderzocht, onderworpen aan bloedonderzoeken en aan allerlei apparatuur gekoppeld. Uiteindelijk kwam de cardioloog de afdeling op, en legde in medische terminologie uit dat het gelukkig allemaal wel meeviel. Tegen Lotte zei hij: ‘Je zult wel geschrokken zijn. Is het voor jou nu ook allemaal duidelijk, Lotte?’

Lotte antwoordde: ‘Dank u wel voor de uitleg, dokter, het is mij wel duidelijk.’

‘Heb je misschien nog andere vragen voor mij?’ vroeg de cardioloog.

‘Eigenlijk wel,’ zei Lotte. ‘Kunt u hem misschien ook van zijn slechte grappen af helpen?’ De hele zaal lag dubbel, zelf kreeg ik er weer spontaan hartkloppingen van.

Een paar jaar geleden heeft het koekjesbakken, feestjes organiseren en muziek maken plaatsgemaakt voor een andere hobby: paarden. Lotte zat op paardrijles, ze ging helpen op een stal en waar ze maar kon bij andere paarden kijken. Maar na zo’n twee jaar kwam er een eigen pony, Vosje. Vosje was een fjord met een schofthoogte van 147 cm, dus nog net een pony. Hij stond op een hobbymanege achter

een boerderij en de staleigenaresse wilde eigenlijk van de kosten af. Lotte mocht hem overnemen voor één euro. Vrijwel elke dag ging ze naar Vosje om hem te verzorgen en op hem te rijden. Ik mocht regelmatig mee naar de manege om te helpen met voeren, mesten en klusjes doen. Ook heb ik een tijdje paardrijles gehad van Lotte. We begonnen met longeren, rondjes stappen aan een lange lijn, daarna probeerden we draf en later ging ik zelfs een paar keer in galop. Of Vosje er net zo van genoten heeft betwijfel ik, maar het was ontzettend leuk om te doen.

Op het moment dat ik dit schrijf is Lotte achttien en heeft ze naast Vosje nog een andere pony en twee grotere paarden, waardoor het bijna op een eigen manege begint te lijken. Als vader ben je gezegend als je dochter op die leeftijd nog steeds met paarden bezig is, in plaats van met jongens. Negen jaar daarvoor echter, kreeg ik de schrik van mijn leven. Toen Lotte negen was, wilde ze op een vrijdagavond naar een kinderdisco in een lokale basisschool. Ik bracht haar op tijd weg, zodat ik de locatie en aanwezige jongens alvast kon inspecteren. Om kwart over tien 's avonds haalde ik haar weer op en op de terugweg vroeg ik hoe het was geweest. Lotte vertelde dat ze de hele avond met een jongen had doorgebracht en ze het heel gezellig hadden gehad samen.

‘Hebben jullie gezellig gedanst?’ vroeg ik, gespeeld kalm-pjes.

‘Nee hoor,’ antwoordde Lotte, ‘geen tijd voor gehad.’

‘Wat hebben jullie dan de hele avond gedaan?’ vroeg ik, inmiddels aardig verontrust.

‘Gewoon zitten dammen! Er stond ergens in een hoek een dambord op een tafeltje.’

Pffff. De schrik zat erin, maar ik kon weer opgelucht ademen.

Lotte is inmiddels op weg een mooie volwassen vrouw te worden, waar ik enorm trots op ben. We gaan zelfs regelmatig samen naar een concert, kroeg of karaokeavond. Ik vind het geweldig om

dit soort dingen met mijn kinderen te kunnen doen. Aanvankelijk wilde Lotte in de paardenwereld gaan werken, maar uiteindelijk heeft ze besloten om haar paarden vooral als hobby te houden. Haar geld verdient ze nu bij de Dienst Justitiële Inrichtingen.

Totdat Lotte een jaar of tien was, hadden we een bijzonder slaapritueel, waarbij ik aan het einde tegen haar zei: ‘Slaap lekker, Prinses van Oisterwijk.’ Lotte antwoordde dan: ‘Jij ook, Koning van de wereld!’ Dit slaapritueel is inmiddels verleden tijd, maar ik voel mij nog steeds de koning te rijk met zo’n geweldige dochter.

Eindelijk een eigen zwembad

Rond de start van ons advocatenkantoor kwam Liset regelmatig in Oisterwijk. Ze werkte veel met vreemdelingenrecht en moest daarvoor vaak naar het azc in Oisterwijk.

Het was 1999, een recordjaar qua aanvragen. Veel asielzoekers kwamen uit Afrika of oorlogsgebieden in het Midden-Oosten naar Nederland toe. Liset begeleidde de asielzoekers in hun procedure, waarbij ze vaak lijnrecht tegenover de IND stond. Doordat ze vaak in Oisterwijk kwam, kwam ze erachter hoe mooi deze plaats was. In het centrum waren veel leuke winkeltjes en eetgelegenheden, zoals restaurant De Swaen, dat voorheen van Cas Spijkers was. Hij was een bekende tv-kok en kookte in De Swaen de meest exclusieve gerechten. Uiteraard ook voor exclusieve prijzen. Iets verderop lag Mayke, een van de duurste schoenenwinkels van Nederland. In het weekend reden we regelmatig naar Oisterwijk om in de bossen te wandelen en daarna neer te ploffen op een van de vele terrassen. Op de terugweg reden we dan vaak door een van de villawijken terug naar Berlicum. Wanneer ik langs de weg zo'n prachtige villa zag, fantaseerde ik dat ik daar over een paar jaar zelf zou wonen. Visualiseren is tenslotte de eerste stap naar het realiseren van je droom.

Ik was 31, en het was precies twintig jaar nadat ik aan de keukentafel mijn jongensdroom aan mijn ouders openbaarde. Na jaren van keihard werken, stond er een aardig bedrag op onze spaarrekening. Ons huis in Berlicum was net getaxeerd op een overwaarde van circa 180.000 gulden. Als we ons huis verkochten, konden we een flink bedrag aan eigen geld meebrengen om een nieuwe woning te kopen. Zou mijn droomvilla dan eindelijk realiteit worden? Ik nam contact op met de Rabobank, waar onze hypotheek op dat moment liep, evenals al onze bankzaken. Ik moest allerlei stukken aanleveren, zoals jaarstukken van de bedrijven, een prognose voor de komende jaren en een taxatie van onze huidige woning. Daarna kregen we een afspraak met Robert, die onze documenten had doorgenomen en vanuit het regiokantoor in Nijmegen naar ons huis in Berlicum

kwam om onze mogelijkheden te bespreken. Nadat we kennis hadden gemaakt werd het tijd om serieus te gaan praten.

‘Hebben jullie al een woning op het oog?’ vroeg hij.

Ik antwoordde van niet. ‘Maar we zouden graag een villa in Oisterwijk kopen, het liefst met veel grond en een zwembad.’

Robert knikte goedkeurend. Of die goedkeurende blik betrekking had op onze wooneisen of zijn potentiële provisie kon ik uiteraard niet inschatten. Hij begon te rekenen, zocht getallen op in de jaarstukken, en belde met het regiokantoor. Toen leek hij eruit te zijn. ‘Ik heb alles een paar keer doorgerekend en kom uit op een bedrag dat jullie als hypotheek kunnen krijgen. Pin mij er niet op vast, het officiële bedrag kan nog iets hoger of lager uitvallen.’

‘Over welk bedrag hebben we het dan?’ vroeg Liset. ‘Kunnen we er een villa van kopen?’

‘Euh... ik denk dat je er wel een leuke villa voor kunt kopen, ja.’ Robert schraapte zijn keel en sprak het bedrag uit.

Liset en ik keken elkaar vol ongeloof aan. Kon dit kloppen? Zou Robert alles wel goed hebben doorgerekend? Want met een hypotheek van drieënhalf miljoen gulden konden we inderdaad wel een mooie villa vinden.

De maanden erna besteedden we aan het uitpluizen van Funda en het bezichtigen van mogelijk geschikte villa's. We hadden een behoorlijk eisenpakket, dus dat viel nog niet mee. Er waren schitterende landhuizen bij die helaas maar over vijf slaapkamers beschikten, en enorme villa's met op de bovenverdieping een prachtig terras, waarbij je echter in de verte het huis van de buren zag liggen. Soms leek alles helemaal te kloppen, maar bleek vervolgens dat het niet mogelijk was om later iets aan te bouwen. Uiteindelijk vonden we op de Kivitslaan een prachtig pand met een grote tuin eromheen. Het dateerde uit 1990, had een vloeroppervlakte van bijna vierhonderd vierkante meter en was onder architectuur gebouwd. Dezelfde architect had ook De Parel ontworpen, indertijd een luxe hotel-restaurant in de bossen van Oisterwijk. Ik was daar al regelmatig

langsgereden en had er ook wel eens gedineerd en op het terras gezeten na een lange wandeltocht.

Het huis was duidelijk in dezelfde stijl gebouwd: veel glas, ronde vormen en op de bovenverdieping rechthoekige ramen. Onze bezichtiging duurde anderhalf uur, want er was veel te zien en te vragen. Beneden was een ouderslaapkamer met open badkamer, die voorzien was van een enorm bubbelbad en veel marmer. Het woongedeelte bestond uit een mooie ronde zithoek, een open keuken en een grote eetkamer. Veel van de wanden waren van glas, waardoor je continu contact had met buiten. Achter de slaapkamer was een grote serre met elektrisch dak en ernaast lag een ruime garage. Op de bovenetage bevonden zich drie grote slaapkamers en een badkamer. Het enige en niet onbelangrijke minpunt van het huis, was dat er geen zwembad in zat. Dat moesten we dus later nog realiseren. Toch raakten Liset en ik direct enthousiast, dit zou ons toekomstige paleisje worden!

Het huis werd tot dan toe bewoond door een hoogbejaarde vrouw. Haar man was een paar maanden eerder overleden en het huis was voor haar alleen veel te groot. Na een korte onderhandeling, we hadden een optie van slechts drie dagen, namen we het pand over voor 1.730.000 gulden. Feitelijk was dit maar de helft van wat we aan hypotheek konden krijgen, maar we wilden voldoende ruimte overhouden voor de verbouwing. Behalve het laten bouwen van een zwembad, wilden we de tuin helemaal opnieuw laten ontwerpen en aanleggen. Er moest ook veel gebeuren om het pand van binnen op te knappen, want de inrichting was enorm gedateerd. Dat was dan ook de enige overeenkomst met ons oude huis in Berlicum, en mijn ouderlijk huis in Schagen. Er lag verouderd tapijt, alles was in vreemde kleuren geverfd en zowel de keuken als badkamer waren aan vervanging toe. Wat ons ook verraste was het feit dat er veel spiegels aan de muur en het plafond hingen. Niet met haakjes opgehangen, maar ingemetseld in het beton. We namen drie weken vrij en ook mijn ouders kwamen helpen met klussen. Het enige dat in die drie weken lukte, was het verven van de bovenverdieping, zo groot

waren de oppervlaktes. Voor de benedenverdieping huurden we maar schilders in.

Tijdens het klussen leefden we drie weken vanuit de serre, omdat alle kamers bezet waren. Op een middag zaten we aan de koffie om even bij te komen van drie uur plafonds schilderen.

‘Wat is dat eigenlijk voor raar ding in de tuin?’ vroeg Liset.

‘Waar?’ vroeg ik. ‘De tuin is nogal groot.’

Liset wees op een vierkante steen die schuin tegen de schutting stond. Ik opende de serredeuren en liep in de richting van de schutting, maar kon nog steeds niet goed zien wat voor steen het was. Er lagen allemaal takken voor, die ik eerst aan de kant moest duwen. Toen ik de helft van de takken had weggeveegd schrok ik me kapot. In de steen stond tekst gebeiteld: ‘Jo de la Chambre, 12 januari 1912 – 16 juni 1997.’ Het was een grafsteen. Van schrik deinsde ik achteruit. Lag hier soms ook iemand begraven? Ik rende terug naar de serre, en eenmaal van de schrik bekomen belde ik de weduwe om te vragen wat er met de grafsteen moest gebeuren.

‘Gooi maar in de kliko,’ zei ze. ‘Ik heb er toch niets meer aan.’

Ik stond perplex en deelde haar mede dat ik dat niet ging doen. Sterker nog, als de grafsteen niet binnen een week was opgehaald, zette ik hem langs een populaire wandelroute in het bos. Daar zou die binnen no time door een wandelaar worden ontdekt en wellicht zou het hele verhaal dan in het lokale *Nieuwsklokje* worden gepubliceerd. Twee uur later stopte er een taxi voor de deur. Het was de weduwe, die samen met de chauffeur de grafsteen kwam ophalen. Zwijgend liepen ze door het huis naar de achtertuin en vervolgens sjouwden ze ome Jo door zijn oude woonruimte naar de taxi. Liset, mijn ouders en ik keken elkaar vol verbijstering aan. Wat gaan we hier nog meer meemaken?

Waar ik erg aan moest wennen was het type mensen dat in zo’n wijk woont. Er zaten zonder meer aardige mensen bij, maar ook een boel

die behoorlijke kapsones hadden. Bij die laatste types kreeg ik de indruk dat ze zich beter voelden dan een ander, omdat ze geld en een groot huis hadden. Dat werd bijvoorbeeld zichtbaar als op donderdagochtend het oud papier werd opgehaald. Een aantal buurvrouwen stond dan extra vroeg op om een halfuur lang al hun gebruikte winkeltasjes uit te stallen, van merken als Prada, Ralph Lauren en Studio Anneloes. Zo kon iedereen zien waar ze de week ervoor hadden gewinkeld. Toen onze villa helemaal verbouwd en op orde was, nodigden Liset en ik al onze directe burens uit voor een uitgebreid diner, dat we zelf verzorgden. Het werd een gezellige avond en met de meeste van onze burens hebben we al die jaren leuk contact gehouden.

Een grappig incident deed zich voor toen we die eerste weken aan het werk waren. Het was zondagmiddag, een beetje grijs weer, en ik besloot in de voortuin aan het werk te gaan. Tuinieren deed ik het liefst in een oud shirt met joggingsbroek, wat nogal afweek van de dresscode in de wijk. In het weekend gingen veel bewoners een rondje lopen door de wijk, waarbij ze gekleed gingen alsof ze op weg waren naar een bruiloft. Halverwege de middag werd ik aangesproken door twee deftige vrouwen in mantelpak.

‘Mijnheer, mogen wij u iets vragen?’ vroegen ze op bekakte toon.

Ik veegde met mijn pols wat zweet van mijn voorhoofd en antwoordde dat dat uiteraard geen probleem was.

‘Bent u de tuinman of woont u hier?’

Ik dacht een paar seconden na, en antwoordde toen: ‘Ik ben de tuinman, maar als ik erg mijn best doe mag ik vanavond blijven slapen!’

De vrouwen keken mij misprijzend aan en zonder iets te zeggen liepen ze snel verder. De hele middag had ik hier nog pret van.

Het was prachtig wonen in Oisterwijk. Door al het groen rondom het huis had je aan alle kanten privacy en hoorde je veel vogels. Nadat de eerste grote klussen afgerond waren, lieten we een nieuwe keuken plaatsen en realiseerden we een

biljartkamer, thuisbioscoop en muziekstudio. Voor de woonkamer kocht ik een prachtige vleugel, een Petrof van ruim twee meter breed. Doordat we veel geld verdienden met de bedrijven, was er ook ruimte om vier à vijf keer per jaar op vakantie te gaan, en vrijwel maandelijks een weekendje weg. Hoewel onze villa van alle gemakken was voorzien en we enorm genoten van ons nieuwe onderkomen, bleef het ontbreken van een eigen zwembad knagen. Dat was immers een wezenlijk onderdeel van mijn jongensdroom.

Vol verwachting neem ik contact op met de Rabobank om onze uitbreidingsplannen toe te lichten. Onze contactpersoon Robert is enthousiast over de aanbouw van een nieuwe vleugel met zwembad, sauna, fitnesskelder en twee extra slaapkamers. Maar over de extra financiering is hij minder enthousiast. Door de uitbreiding zou onze tweede hypotheek rond de 1.250.000 euro komen en dat ziet de Rabobank niet zitten. Ik bedank Robert voor de moeite, hang de telefoon op en breng Liset op de hoogte van het slechte nieuws.

‘Misschien moeten we dat zwembad dan maar vergeten,’ zucht ze.

‘Dat kan,’ zeg ik, ‘maar als we het nu niet doen, komt het er waarschijnlijk nooit meer van.’

Ik besluit contact op te nemen met de ABN Amro, die ons bij het opzetten van Tutti Colori een lening van 30.000 gulden had verschaft. Wellicht kijkt deze bank anders tegen de zaak aan dan de Rabobank. We krijgen een gesprek met Arold, een hypotheekadviseur die gespecialiseerd is in ondernemers en hogere hypotheeken. Hij heeft van al onze bedrijven jaarstukken en prognoses nodig, zodat de bank daar een risicoanalyse op los kan laten. En hij informeert of we bereid zijn ook alle bank- en verzekeringszaken van onze bedrijven bij de bank onder te brengen. ‘Natuurlijk,’ antwoord ik, ‘als dat zwembad er maar komt.’ De bank heeft een week nodig om alles goed in kaart te brengen, en na acht lange dagen wachten krijgen we een telefoontje van Arold. De ABN Amro wil ons een compleet nieuwe hypotheek verstrekken, waarmee de oude hypotheek bij de

Rabobank direct wordt afgelost. Een voorwaarde is wel dat we alle bankzaken overhevelen naar de ABN Amro. Op 9 februari 2009 sluiten we een hypotheek van 1.250.000 euro af bij de ABN Amro, waarvoor we maandelijks 4.729,17 euro rente gaan betalen. Op de Kivitslaan knalt die middag een grote fles champagne open, want met deze hypotheek kan de verbouwing worden gerealiseerd en is mijn jongensdroom straks eindelijk compleet.

De daaropvolgende maanden wemelde het van de werkmannen bij ons thuis, gemiddeld waren er vier tot vijf per dag aanwezig. De hele oprit stond vol met busjes, vrachtwagens en twee bouwketen. Een paar keer per dag werden er bouwmaterialen geleverd, waardoor ook de hele tuin vol stond. Zelf hadden we er weinig last van, want het woongedeelte lag aan de andere kant van het huis. Op donderdagochtend hadden we wekelijks overleg met de architect en de opzichter van het bouwbedrijf, om grip op de planning te houden. De hele verbouwing verliep volgens plan, behalve die van de zwembadbouwer.

In het binnenzwembad zou een tegenstroominstallatie komen. Hiermee kon je tegen de stroom in zwemmen terwijl je op dezelfde plek bleef. Deze installatie kon je traploos instellen, zodat deze geschikt was voor elk type zwemmer. Onze kinderen zouden op een rustige stand kunnen zwemmen, terwijl ikzelf op een zwaardere stand zou kunnen sporten. De zwembadbouwer had de zwemmachine vier jaar eerder zelf uitgevonden en inmiddels in tientallen huizen ingebouwd. Hij had het systeem zelfs op een megajacht en het dakterras van een woning in Utrecht geïnstalleerd. Voor de zekerheid had ik een klant van het bedrijf opgebeld, om te vernemen of de installatie goed beviel. Deze klant was vol lof, dus dat was veelbelovend. Het zwembadbedrijf had echter moeite met de levering van de onderdelen, zoals de zwemmachine, chloormachine en hout voor de afwerking. Ook bleek dat de aannemer en het zwembadbedrijf het storten van de muren, waar ook de machine in moest komen, niet goed met elkaar hadden afgestemd. Maar uiteindelijk, vijf maanden

later dan gepland, was de hele aanbouw klaar, inclusief het wellness-gedeelte met zwembad, sauna en fitnessruimte.

Eindelijk was het zover. Voor het eerst konden we een duik nemen in ons eigen zwembad. We hadden de watertemperatuur ingesteld op 28 graden, de sauna alvast opgestookt en via de ingebouwde speakers relaxmuziek opgezet. Lotte was nog te klein om te zwemmen, maar Sven stond ongeduldig in zijn zwembroek te wachten aan de kant. Ook Liset en ik hadden ook onze zwemkleding aan, en ik telde af: één, twee, drie! Met een kleine aanloop doken we tegelijk het warme water in. Het water was heerlijk. Niet alleen vanwege de temperatuur maar ook omdat er zout in zat, wat het water heel zacht maakte. Na een paar baantjes zwemmen zette ik de tegenstroommachine aan. Om de beurt zwommen we tegen de stroom in. We doken en spetterden en keken elkaar met ogen vol ongeloof en geluk aan, en zwommen nog zeker een uur. Daarna gingen we de sauna in, van waaruit je zowel het zwembad als de tuin kon zien. Het voelde fantastisch. Ik droomde al ruim twintig jaar van een eigen zwembad, maar dit overtrof alles.

Gemiddeld zwommen we zo'n drie à vier keer per week, en als er tijd was doken we dan ook nog even de sauna in. Normaliter gaat er chloor in een zwembad, maar ons systeem maakte zelf chloor aan via het zout in het water. In ons bad ging zo'n 125 kilo aan zeezout. De ingebouwde elektronica stuurde dit aan en doseerde zo steeds het chloorgehalte. Zo'n twee maanden na de aanleg van het zwembad ging ik op een avond, nadat ik weer eens flink had overgewerkt, in mijn eentje een duik nemen. Mijn blauwe zwembroek en zwembrilletje lagen nog klaar van de vorige dag, dus ik was snel omgekleed. Na twintig minuten baantjes trekken besloot ik de sauna in te gaan. Toen ik langs de spiegel liep, viel me iets vreemds op. Ik had ineens een witte zwembroek aan! Dat is gek, dacht ik nog, ik had toch echt een blauwe aangedaan. Ook voelden mijn haren aan als stro en had ik jeuk over mijn hele lichaam. Toen ik Liset voor de zekerheid ging vragen welke kleur zwembroek ik had aangetrokken, bevestigde ze dat het inderdaad een blauwe was.

De volgende dag belde ik met de zwembadbouwer, die aangaf aan dat er dan veel te veel chloor in het zwembad zat. Ze zouden snel langskomen. De volgende middag, toen ik in de kelder ging fitnessen, zag ik dat er zo'n 25 centimeter water onder de technische ruimte vandaan kwam. Weer belde ik met de zwembadbouwers, die zeiden ook dit probleem te bekijken als ze langskwamen. Pas twee dagen later kwam er een monteur langs, die tot de conclusie kwam dat de chloormachine niet goed werkte, er een lekkage zat in de bodem van het zwembad en de tegenstroommachine niet goed in het beton was gegoten, waardoor die lekte. Al met al was er dus een hoop mis en ik eiste dat het bedrijf dit zo snel mogelijk zou oplossen. De eigenaar van het bedrijf wees echter naar de aannemer, die het beton niet goed zou hebben gestort. Er volgde een flinke discussie, die uitliep op een rechtszaak van veertien maanden. Uiteindelijk wonnen we die, waarna de zwembadbouwer nog vier maanden nodig had om alles te herstellen. Toen dit was opgelost, konden we eindelijk weer genieten van ons zwembad.

Na het werk ging ik regelmatig een uurtje zwemmen en daarna ontspannen in de sauna. Ook voor Liset en de kinderen was het zwembad een fantastische plek om te ontspannen. Sven en Lotte namen vaak klasgenootjes mee, en we organiseerden er regelmatig kinderfeestjes. Ik had vaak over mijn jongensdroom gefantaseerd, hij was er immers al vanaf mijn elfde jaar, maar in werkelijkheid was het nog veel mooier dan in mijn dromen. Ik had er immers niet bij gefantaseerd dat ik het zwembad met mijn geweldige gezin zou delen.

Peter de Mediator

Hoewel Liset en ik veel tijd, energie en geld hadden geïnvesteerd in het advocatenkantoor, werd het helaas niet het succes dat we hadden gehoopt. Wel was me gedurende die tijd opgevallen hoe interessant het vak van scheidingsmediator was. Je helpt mensen in een moeilijke periode hun leven weer op de rit te krijgen. Daarbij krijg je met allerlei soorten mensen en situaties te maken, wat mediation een veelzijdig en afwisselend vak maakt. In plaats van alles te managen, wilde ik nu ook wel eens inhoudelijk met een vakgebied bezig zijn. Zo kwam ik op het idee van een eigen scheidingspraktijk, die ik simpelweg Dinkla Scheidingsmediation noemde.

Het beroep scheidingsmediator bestaat uit twee belangrijke onderdelen. Je begint met het verstrekken van informatie aan je klanten. Hoe worden woning, pensioen en bezittingen verdeeld? Hoe hoog zal de alimentatie bij benadering worden? Welke afspraken moeten er worden gemaakt omtrent de kinderen? Daarna vraag je de standpunten van de klanten uit en breng je in kaart op welke onderdelen ze al dan niet in overeenstemming zijn. Over de onderwerpen waarover de klanten het nog niet eens zijn, puzzel je samen net zo lang tot er een totaaloplossing is, een oplossing die voor beide partijen acceptabel is. Het was vaak lastig om klanten te laten begrijpen dat je een taart wel op tien verschillende manieren kunt verdelen, maar nooit allebei meer dan de helft kunt krijgen. Om het vak van mediator goed te kunnen uitoefenen, heb je dus enerzijds juridische en fiscale kennis nodig en anderzijds moet je motiverende gesprekstechnieken beheersen. Juridische kennis vergaarde ik door boeken en online cursussen door te spitten, en door Liset uit te vragen over ingewikkelde kwesties. Liset was immers zelf jarenlang advocaat-mediator geweest.

Ook over motiverende gesprekstechnieken las ik een aantal boeken. Er zijn een aantal belangrijke technieken die je daarbij kunt toepassen. Bijvoorbeeld ‘LSD’ (Luisteren, Samenvatten,

Doorvragen), waarmee je tot de kern van iemands standpunt probeert door te dringen. Of 'NIVEA' (Niet Invullen Voor Een Ander), waarmee je voorkomt dat je onbewust al zaken gaat invullen voor de klant. En tenslotte het vermijden van 'OMA' (Oordelen, Mening, Aannames), waarmee je probeert zelf zo neutraal mogelijk te blijven. Afgezien van deze technieken was het vooral belangrijk om goed aan te voelen waar nu echt de pijnpunten lagen bij de klant, zodat je daarmee aan de slag kon.

Mensen stappen in principe naar een mediator om er samen uit te komen, maar soms moest ik alles uit de kast halen om een mediationstraject op de rails te houden. Als het proces echt muurvast zat, legde ik uit dat het enige alternatief was om de mediation te stoppen. Dan moesten beiden een eigen advocaat inschakelen, mogelijk jarenlang procederen en keken ze aan tegen een enorme kostenpost. Bovendien zou in dat geval de rechter de knopen doorhakken, wat de zaak voor hen onvoorspelbaarder maakte. Deze truc werkte bijna altijd, want de meeste klanten hadden geen zin in jarenlange procedures met onzekere uitkomst.

Klanten konden in hun emotie soms aardig ver gaan en soms ook over het randje. Dit soort situaties werden natuurlijk niet beschreven in de theorieboeken, en soms was een onorthodoxe truc nodig om mensen toch tot de orde te roepen. Ik had nieuwe klanten, een stel van halverwege dertig met twee jonge kinderen. De vrouw wilde scheiden omdat haar man altijd negatief was en veel liep te schreeuwen. Daar hadden ze al veel gesprekken over gevoerd, maar voor haar was nu de maat vol. De eerste keer dat ze op kantoor kwamen, viel me op dat de vrouw keurig gekleed was, maar de man er onverzorgd uitzag. Zij werkte fulltime, hij zat werkeloos thuis. Hij was ontslagen op zijn werk, omdat hij een flinke ruzie met zijn manager had gehad. Daarbij was hij te ver gegaan en had hij enorm lopen schreeuwen en schelden. Dit wordt nog een leuk traject, dacht ik bij mezelf.

Aanvankelijk verliep het gesprek rustig, maar na twintig minuten sloeg de sfeer om. De man kreeg zijn zin niet bij de verdeling

van de woning. Hij begon te schelden met termen als 'klootzakken van de bank' en 'egoïstische trut'. Ik legde hem uit dat dit taalgebruik niet acceptabel was en dat ik hem eruit zou zetten als hij hiermee doorging.

'Is dit weer zo'n mediation-trucje?' vroeg hij sceptisch.

'Nee hoor,' verzekerde ik hem. 'Dit wordt realiteit als je je niet normaal kunt gedragen.'

'Maar jij moet gewoon je werk doen en mij ook helpen,' riep hij terug. 'Je helpt alleen mijn vrouw, je bent gewoon een prutser!'

'Oké,' antwoordde ik kalm, 'dan gaat deze prutser je nu begeleiden naar de voordeur. Ga je mee?'

Een beetje beduusd keek hij me aan, begreep dat het menens was en stond op van zijn stoel. Hierna liep hij mee de trap af en hoorde vervolgens de voordeur achter zich dichtvallen.

Weer boven zag ik dat de vrouw flink overstuur was. Ik stelde voor om eerst even rustig op adem te komen en haalde een glas water voor haar. We praatten over wat er was voorgevallen, toen drie minuten later de deurbel ging. Ik liep naar beneden, opende de deur en zag tot mijn verbazing de man op de stoep staan. 'Sorry,' zei hij. 'Ik heb me laten gaan. Ik wil helemaal niet scheiden, maar ik snap dat mijn vrouw niet meer tegen mijn agressieve gedrag kan. Kunnen we alsjeblieft weer verdergaan?' Zijn ogen waren rood, hij had gehuild. Ik besloot een nieuwe poging te wagen. De rest van het gesprek en het mediationtraject verliepen zonder problemen en vijf weken later was de scheiding rond.

Het lastigst vond ik de mensen die het telkens zelf beter wisten. Ze hadden alles al op internet uitgezocht, gevraagd aan een nichtje die rechten studeerde of kenden iemand die zelf al gescheiden was. Daarbij was het zo en zo gegaan, dus hun scheiding moest nu ook op die manier. Het gevolg was dat alles wat ik zei in twijfel werd getrokken en elk onderwerp een discussie ontketende. Daar kon ik slecht tegen, want zonder autoriteit en vertrouwen kun je je klanten niet goed helpen.

Op een middag had ik weer een gesprek met mevrouw Dubois en haar man. Ze waren achter in de vijftig, hij werkte als internationaal architect en zij bestuurdde haar eigen makelaarskantoor. Mevrouw Dubois droeg mantelpakjes, het haar in een knot en iets te veel make-up. Haar man liep altijd strak in het pak, compleet met stropdas en bijpassende pochet. Typisch een stel waarvan je inschatte, als je ze op straat zag lopen, dat ze erg succesvol waren. Financieel hadden ze het inderdaad goed voor elkaar, met een huis van negen ton en bijna drie ton op de bank. Wat je echter niet kon zien als je ze op straat zou tegenkomen, was het feit dat mevrouw Dubois een seksverslaving had. Wanneer haar man in het buitenland was voor zijn werk, sprak ze stiekem af met andere mannen. Toen meneer een keer in de file belandde op de A9 op weg naar Schiphol, miste hij zijn vliegtuig naar Zuid-Frankrijk. Er zat niets anders op dan terug naar Oisterwijk te rijden, waar hij op de oprit van zijn riant villa opnieuw in een file belandde.

Dit was het derde mediationgesprek en we waren eigenlijk nog niets opgeschoten. Telkens wanneer ik iets uitlegde of beweerde, brak mevrouw Dubois in.

Ik: 'De kinderalimentatie is fiscaal niet aftrekbaar, maar een nettobetaling.'

Zij: 'Nee hoor, mijn fiscalist kent een trucje waarmee dat wel kan.'

Ik: 'De verdeling van de inboedel hoeft niet fiftyfifty, dat valt onder regeland recht.'

Zij: 'Nee hoor, bij mijn beste vriendin moest het per se gelijk verdeeld worden.'

Wat ik ook probeerde, ze wist het altijd beter, tot frustratie van mij en mijnheer Dubois. Na de zoveelste onderbreking bedacht ik een onorthodoxe truc, die echter niet zonder risico was. 'Ik merk dat we op deze manier niet verder komen, dus ik heb een voorstel.' Aan de overkant van de tafel werd mijn voorstel belangstellend afgewacht. 'Zullen we net doen alsof ik de mediator ben en jullie de

klanten?’ Ze moesten allebei even goed nadenken over mijn voorstel. Zouden ze de humor ervan inzien? Of zouden ze boos opstappen en hun geld teruggeisen? Mevrouw Dubois boog het hoofd. ‘Ik begrijp wat je bedoelt Peter, sorry.’ Haar man knikte en voegde daaraan toe: ‘Graag!’ Vanaf dat moment verliep ook dit traject zonder problemen en konden we de scheiding na nog drie gesprekken afronden.

De scheidingsbranche bestond enerzijds uit advocaten die op uurbasis werkten en anderzijds uit commerciële concepten, vaak in franchisevorm. Die concepten boden de scheiding vaak aan voor een vast tarief. Omdat de markt behoorlijk verzadigd was, moest ik een concept ontwikkelen dat zich duidelijk zou onderscheiden van de concurrentie. Naast een vast, concurrerend tarief, bestond mijn concept uit een aantal unieke onderdelen. Zo was ik de enige aanbieder met inbegrepen pensioenberekening in mijn pakket. Die berekening was nogal complex, maar erg belangrijk om de klanten goed over te adviseren, en ik had er speciale software voor geschreven. Ook had ik een samenwerking met KIES (Kinderen in een Scheiding), een landelijke organisatie die kinderen begeleidde waarvan de ouders in scheiding lagen. Een groot deel van de kinderen kreeg tijdens of na de scheiding te maken met problemen op school, veranderingen in hun gedrag of gewoon behoefte aan een luisterend oor. Het KIES-traject was erg geschikt voor begeleiding hierbij, en dit zat gratis inbegrepen in mijn concept.

Het meest in het oog springend was echter mijn gratis nazorg van vijf jaar. Na de scheiding kon de financiële situatie van klanten veranderen, waardoor de alimentatie opnieuw moest worden berekend. Of de oorspronkelijke omgangsregeling omtrent de kinderen werkte niet goed, waardoor deze opnieuw moest worden uitgewerkt. Of er ontstond discussie over een ander onderwerp, waardoor er toch weer mediationgesprekken moesten plaatsvinden. Al deze diensten konden bij concurrenten achteraf op uurtarief worden afgenomen, maar in mijn concept was dit de eerste vijf jaar gratis. Dit sprak veel mensen aan, want het voorkwam onvoorziene hoge kosten achteraf.

Tijdens intakegesprekken kreeg ik vaak de vraag waarom de klant voor mij zou moeten kiezen. Dan gaf ik het advies om bij meerdere mediators op gesprek te gaan en te kiezen voor diegene waarbij ze het beste gevoel hadden. Ik legde uit dat een mediationtraject alleen kansrijk is als beiden een goed gevoel bij mij hadden en ik andersom ook bij hen. Vertrouwen is de basis voor een goede samenwerking en in een mediationtraject is dat niet anders. Juist om dat vertrouwen te winnen bij stellen die op intake kwamen, schreef ik een boek, getiteld: *De 50 meest gestelde vragen bij een scheiding*. Dit boek kon je downloaden via mijn website maar liet ik ook in beperkte oplage drukken, om mee te geven aan potentiële klanten. Het feit dat je een boek hebt geschreven straalt een zekere autoriteit uit, mensen gaan ervan uit dat je veel verstand hebt van het onderwerp.

Het werven van klanten was een kostbare aangelegenheid. Ik schreef columns in regionale kranten en plaatste advertenties, maar de meeste klanten kwamen via Google.

Hoe hoger je website in de zoekmachine verschijnt, hoe meer vertrouwen mensen in je bedrijf hebben. Als ik aan klanten vroeg hoe ze mij gevonden hadden, was het antwoord meestal dat mijn website bovenaan stond. Voor die positie bij Google moest je fors betalen. Voor elke websitebezoeker die via Google kwam was ik ruim vier euro kwijt. En ik had zo'n honderd bezoekers nodig om een klant binnen te halen, dus elk nieuw scheidingstraject kostte mij rond de vierhonderd euro. Dat was een enorm bedrag, dat klanten feitelijk zelf betaalden via het vaste tarief.

Mijn scheidingspraktijk kwam ook een keer voor in het tv-programma *Wist je dat?* op RTL4. In het programma, dat werd gepresenteerd door Koert-Jan de Bruijn, die daarvoor in programma's als *Goudkust* en *Goede tijden, slechte tijden* had gespeeld, werden wekelijks allerlei wetenswaardigheden besproken. Hierbij kwam ook een groot scala aan ondernemers aan bod. Zo werd ik op een gegeven moment gebeld door iemand van de redactie. Ze wilden een item over scheiden maken en zochten hiervoor een scheidingspraktijk. Welk kantoor dat zou worden wisten ze nog niet definitief, maar voor

drieduizend euro zou ik dat kunnen zijn. Feitelijk ging het dus gewoon om een betaald item, dat aan de kijker werd verkocht als redactioneel. Maar het leek mij leuk om dit eens uit te proberen. *Wist je dat?* werd goed bekeken, wellicht zou de uitzending veel nieuwe klanten opleveren. Er werd een contract opgesteld, een datum afgesproken en twee weken later stopte op een regenachtige donderdagochtend een kleine auto voor ons pand.

Ik liep naar buiten en vroeg aan de chauffeur wanneer de andere auto's zouden arriveren. Die bleken er niet te zijn. De hele auto was volgepropt met de producer, cameraman, geluidstechnicus, assistente en alle benodigde apparatuur. Ook Koert-Jan bevond zich ergens in de auto, maar dat zagen we pas toen alles was uitgeladen. Nadat alle apparatuur was geïnstalleerd en uitgetest, nam Koert-Jan de interviewvragen met mij door. Die had ik zelf van tevoren moeten insturen, dus het was niet heel lastig om ze te beantwoorden. Het interview ging vooral over het hoge aantal mensen dat ging scheiden, de onderwerpen waarover de meeste ruzies ontstonden en de kosten van een scheiding binnen mijn concept. Daarna werden nog wat shots van ons kantoor en team genomen. En krap anderhalf uur later – ‘krap’ was hun *core business* – zat de hele ploeg inclusief Koert-Jan alweer in de auto.

Net voor ze wilden wegrijden rolde het achterraampje omhoog en keek een dubbelgevouwen Koert-Jan mij aan. ‘Oja, mijn broer handelt in speciale sieraden, weet jij misschien nog leuke verkooppunten voor hem hier in Tilburg?’ Heel bijzonder. De uitzending was ruim een week later en samen met een aantal andere bedrijfjes zat ik in de zondaguitzending van *Wist je dat?*. Veel klanten heeft het item niet opgeleverd, maar wel genoeg om de kosten terug te verdienen. Dit zijn van die dingen die je als ondernemer gewoon eens uitprobeert en hoopt dat ze rendabel zijn.

In de jaren dat ik als mediator actief was, maakte ik veel bijzondere mensen en situaties mee, waarover ik op zich al een heel boek zou kunnen schrijven. Vrijwel alle mediationtrajecten resulteerden in een gezamenlijke scheiding, waardoor het bijna nooit

voorkwam dat klanten in een vechtscheiding terechtkwamen. Ook waren er stellen die gedurende het traject besloten het tóch weer samen te proberen. Als dat goed ging was dat een prachtig resultaat, maar het werkte zelden. In de meeste gevallen was er gewoon te veel gebeurd.

Voor het eerst merkte ik dat ik mijn voldoening niet haalde uit het verdienen van geld, maar uit het helpen van mensen in een moeilijke situatie. Ik kon mijn klanten een stip op de horizon bieden, advies geven over het opnieuw invullen van het ouderschap en ze helpen bij het vinden van een oplossing voor hun woonsituatie. Ik kon echt iets wezenlijks betekenen in de moeilijke puzzel die mijn klanten moesten leggen voor hun nieuwe toekomst. En ik kon eraan bijdragen dat hun kinderen zo min mogelijk last zouden hebben van de scheiding. Dit was voor mij een nieuwe ervaring, en die voelde erg goed.

Er moet iets groots gebeuren

Volgens de Bijbel wisselen zeven vette en zeven magere jaren elkaar af. Hoewel ik zelf al mijn hele leven atheïst ben, bleek deze stelling ook voor niet-gelovigen op te gaan. We waren gezegend met twee geweldige en gezonde kinderen, woonden in een prachtige villa en verdienden veel geld met onze bedrijven. Helaas zaten er een aantal grote tegenslagen aan te komen.

Binnen het advocatenkantoor hield Liset zich vooral bezig met het coachen en begeleiden van de advocaten. Daarnaast draaide Liset ook een eigen praktijk met scheidingszaken binnen het advocatenkantoor, die flinke omzet opleverde. Toen ze vanwege haar bekkeninstabiliteit nog maar beperkt kon werken, vielen de inkomsten uit haar eigen praktijk weg. Dit risico hadden we afgedekt middels een riant arbeidsongeschiktheidsverzekering, die het verlies aan omzet minimaal zou compenseren. Mijn rol op het advocatenkantoor was die van manager, net als bij Diomedes Automatisering en JFM. Ik hield me bezig met zaken als strategie, personeel, marketing, ICT en financiën. Maar inhoudelijk kon ik natuurlijk niets toevoegen. De advocaten begonnen Lisets inhoudelijke ondersteuning steeds meer te missen. Liset probeerde nog een paar keer terug te keren, maar normaal meedraaien liet haar gezondheid niet toe. We hadden tonnen in het kantoor geïnvesteerd, en er veel tijd en energie in gestoken, maar uiteindelijk zat er niets anders op dan het bedrijf te ontmantelen.

Als je dure verplichtingen hebt, zoals huur- en arbeidscontracten, breng je die als bedrijf onder in een BV. Mocht het misgaan met het bedrijf, dan kun je daar privé niet op worden aangesproken. Zo had ik het met al mijn andere bedrijven ook altijd aangepakt, zodat ik privé buiten schot zou blijven in het geval van een faillissement. Maar Liset runde haar kantoor als eenmanszaak en ze weigerde het onder te brengen in een BV. We voerden hier regelmatig discussies over, maar hoe vaak ik ook aandrong, ze bleef bij haar standpunt. In zo'n situatie is het een nadeel als je naast zakenpartners ook man

en vrouw bent, want je kunt de boel moeilijk op scherp zetten. Uiteindelijk moesten we al het personeel ontslaan, de huurcontracten in Tilburg en Den Bosch afkopen en door klanten betaalde voorschotten terugbetalen. Al met al een verliespost van circa 275.000 euro, die we privé moesten ophoesten.

Gelukkig was Liset goed verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid, tenminste, daar gingen we van uit. We namen contact op met Movir, waar haar verzekering liep. Er volgde een expertise door de verzekeringsarts, die concludeerde dat er geen sprake was van 'objectief vast te stellen klachten'. In gewone mensentaal betekende hun standpunt dat ze het heel vervelend vonden dat Liset zoveel pijn en klachten had, maar dat ze die klachten niet konden toeschrijven aan een specifieke aandoening. Kortom, ze weigerden te betalen. We belandden in een juridisch gevecht, dat jaren heeft geduurd. Uiteindelijk was er een rechtszaak voor nodig om gelijk te krijgen, waarna Liset alsnog op grond van bekkeninstabiliteit volledig werd afgekeurd. Hierna werd de uitkering alsnog in z'n geheel uitgekeerd, maar in de tussenliggende jaren kreeg ze dus niets.

Vanwege de afwikkeling van het faillissement van het advocatenkantoor raakten we aardig door onze financiële buffers heen. We overwogen de villa te verkopen om zo onze maandlasten fors te beperken. Om een idee te krijgen van hoeveel onze woning op dat moment waard was, lieten we het huis taxeren door een lokale makelaar. De huizen crisis van 2008 lag net een paar jaar achter ons en in Oisterwijk was de markt voor woningen in het hogere segment nog lang niet hersteld. De makelaar schatte dat ons huis rond de 8,5 ton waard was, terwijl we een hypotheek hadden van 1,25 miljoen. Mijn zwembad-met-villa stond dus vier ton onder water. En daarmee was verkopen en goedkoper gaan wonen uitgesloten. Omdat er financieel toch echt iets moest gebeuren, verkochten we ons aandelenpakket en ons vakantiehuisje in Noord-Limburg.

Doordat Liset het grootste deel van de dag op bed lag, kwamen er voor mij veel taken bij. Mijn dagen bestonden uit de kinderen naar school brengen en ze weer halen, het huishouden draaiende

houden, onderhoud aan de villa en tuin, boodschappen doen, koken en Liset mentaal ondersteunen. Daarnaast moest ik JFM en mijn eigen scheidingspraktijk draaiende houden. Vaak ging ik 's ochtends naar kantoor, tussen de middag naar huis, 's middags weer naar kantoor en soms na het avondeten opnieuw naar kantoor. Al met al maakte ik lange dagen, van zeven uur 's ochtends tot elf uur 's avonds. Ook in het weekend was er weinig tijd voor ontspanning. Ik merkte dat ik steeds vermoeider werd, slecht sliep en steeds vaker migraineaanvallen kreeg. Toen op een zaterdag een goede vriend belde, viel ik enorm tegen hem uit. Dat was een duidelijk teken dat het niet goed met me ging, want hoewel we het vaak met elkaar oneens waren, bleef ik altijd rustig in onze gesprekken.

Uiteindelijk belandde ik in een burn-out. Volgens Liset heb ik drie weken lang buiten op een tuinstoel bij de vijver gezeten, zonder iets te zeggen. Ik was helemaal gesloopt en had nergens meer energie voor. Het enige dat ik af en toe riep was 'Er moet iets groots gebeuren!' Wat dat precies inhield wist ik zelf ook niet. En wat ik zeker niet wist, was dat er inderdaad iets heel groots aan zat te komen. Mijn eigen arbeidsongeschiktheidsverzekering, bij De Amersfoortse, keerde gelukkig wel direct uit. Dat wil zeggen, gedurende drie maanden. Daarna vonden ze dat ze genoeg hadden betaald. In de periode dat ik thuiszat, sliep ik enorm veel en hierdoor kwam ik enigszins tot rust. Tussendoor probeerde ik zoveel mogelijk mee te draaien in het huishouden, en zo min mogelijk te werken. Maar helemaal loslaten kon ik mijn bedrijven niet. Er bleef ook veel werk liggen, dus na drie maanden thuis te hebben gezeten ging ik weer vol aan de bak.

Alle zorgen over onze financiën, mijn bedrijven, Lisets gezondheid en de woning die nog steeds onder water stond, veroorzaakten helaas ook veel spanningen in onze relatie. Na mijn burn-out kregen we steeds vaker ruzie. Vrijwel dagelijks vlogen we elkaar in de haren en haalden we het slechtste in elkaar naar boven. De ruzies gingen meestal over kleine dingen, zoals wat we 's avonds zouden

eten, wie de kinderen van school zou halen of wie in de slaapkamer beneden of boven zou slapen. Maar ze werden steeds erger.

Op een avond hadden Liset en ik een forse woordenwisseling, toen Lotte tussen ons in sprong en ‘Stop, hou op met ruzie maken!’ riep. Ik schrok daar enorm van en realiseerde me dat het zo niet langer kon. In die tijd kwam er regelmatig iemand van Stichting MEE over de vloer, die met ons meedacht over de uitdagingen binnen ons gezin. Tijdens de vierde afspraak kwam onze relatie ter sprake, en ik gaf aan dat ik niet meer verder kon. Ik wilde scheiden. Liset zag zelf ook wel in dat we zo niet verder konden, en zo kwam er na een relatie van 29 jaar een einde aan ons aanvankelijke sprookjeshuwelijk.

Een halfjaar geleden, niet lang voor Lottes achttiende verjaardag, kwam de scheiding ter sprake, toen Lotte en ik het over relaties hadden. Lotte heeft zelf nog geen vriendje, want is uitsluitend met paarden bezig. Ze heeft drie eigen pony’s waar ik dapper in mee investeer. Al jaren maak ik mezelf wijs dat ik daarmee een scooterverbod kan forceren – soms is naïviteit fijner dan realiteit. Die middag begon Lotte over de scheiding van tien jaar geleden, en hoeveel moeite ze daarmee had gehad. Ik vroeg hoe ze die periode had ervaren.

‘Ik was nog maar acht. Dus het was best heftig,’ zei Lotte.

‘Dat snap ik,’ zei ik, ‘het was ook heel heftig. Wat vond je het vervelendste?’

Zonder aarzelen zuchtte ze ‘Nou, die 29 jaar!’

Dat verbaasde me. ‘Hoezo, die 29 jaar?’

‘Hadden jullie niet een jaartje kunnen wachten? Dan hadden jullie de dertig gehaald.’

Verwonderd vroeg ik waarom het halen van dertig jaar zo belangrijk voor haar was.

‘Dertig jaar is een jubileum. En ook nog makkelijk te onthouden!’

We keken elkaar aan en barstten allebei in lachen uit.

Na de scheiding woonden Liset en ik nog een halfjaar samen in onze villa. Het gekke was dat na het besluit om te gaan scheiden de ruzies en discussies stopten. De knoop was doorgehakt, er kwam rust en we probeerden de situatie allebei op onze eigen manier een plek te geven. Er moest natuurlijk veel worden geregeld. In de eerste plaats moest er voor een van ons een andere woonruimte komen. Liset vond een mooi appartement in het centrum van Oisterwijk waar ze naartoe verhuisde. Het moment dat Liset met de kinderen wegging herinner ik me nog goed. Terwijl ze de oprit afreden, gingen er twee raampjes open aan de achterkant. Met verdrietige stem riep Lotte dat ze mij zou gaan missen. Maar Sven had een hele andere tekst: ‘Sterkte papa, want jij hebt geen vrienden!’

Natuurlijk moesten er ook veel juridische en praktische zaken worden geregeld. We kozen voor co-ouderschap, zodat Sven en Lotte steeds de helft van de week bij één van ons woonden. Verder zou ik in ons huis blijven wonen. Dat alleen wonen in ons voormalig paradijsje was enorm wennen. Weliswaar woonden Sven en Lotte de helft van de week bij mij, maar als zij er niet waren was het huis toch te groot en te leeg. Er hingen nog te veel goede herinneringen in de lucht en ik voelde me een eenzame kluizenaar.

De woonlasten van onze villa bleven uiteraard net zo hoog en na de scheiding moest ik dat in mijn eentje ophoesten. De hypotheek was op dat moment ruim 4300 euro per maand en aan energiekosten was ik bijna 1100 euro kwijt. Dat laatste kwam voornamelijk door het verwarmen van het zwembad. Daarnaast was ik maandelijks veel geld kwijt aan onderhoud van zowel het huis als de tuin. Gelukkig liepen mijn bedrijven nog goed. En ik had nu zoveel ruimte in huis dat ik op de bovenverdieping een kantoor kon realiseren en geen apart kantoor meer hoefde te huren. Het thuishkantoor maakte het ook makkelijker om ’s avonds, of wanneer Sven en Lotte op school waren, met klanten af te spreken.

Mijn vrienden waren inmiddels op de hoogte van mijn financiële situatie. Frank, die ik sinds het vwo kende, bood aan om

financieel bij te springen. Ook had hij een netwerk van juristen en fiscalisten, die me voorzagen van de nodige adviezen. (Tegen forse uurtarieven, dat dan weer wel). Ze bedachten een constructie om mijn bedrijven te reorganiseren en zo meer financiële lucht te krijgen. Het geld dat ik van Frank leende zou ik op een later tijdstip terugbetalen, wanneer de villa met overwaarde kon worden verkocht. Ook spraken we af dat de lening niet ten koste van onze vriendschap mocht gaan, we waren het erover eens dat vriendschap waardevoller is dan geld. Wat zulke afspraken in de praktijk waard zijn, moest natuurlijk nog blijken. Ik hoopte dat er door Franks hulp inderdaad meer lucht zou komen, maar helaas was de gifbeker nog steeds niet leeg.

Binnen JFM ontstonden er problemen tussen Jan en mij. We konden het niet eens worden over de toekomst van JFM. We hadden verschillende ideeën over het uitbouwen van het bedrijf en stonden vaak lijnrecht tegenover elkaar. Door de patstelling die hierdoor ontstond, stagneerde JFM qua ontwikkeling. We hielden alles draaiende, maar niet meer dan dat. Door het uitblijven van productvernieuwing kwamen er nauwelijks nieuwe klanten bij, maar vielen er wel jaarlijks een flink aantal af. Dat waren kantoren die failliet gingen, vanwege hoge leeftijd van de eigenaar stopten of hun marketing zelf gingen doen. Zowel Jan als ik zagen dat onze samenwerking op zijn einde liep en voerden diverse gesprekken over een mogelijke oplossing. Omdat JFM zowel een juridische als een fiscale tak had, was één optie om het bedrijf op te splitsen. We onderzochten deze optie, maar we zouden allebei te veel overhead krijgen, en bovendien beschikte Jan over te weinig technische kennis om de ICT-kant van JFM in te vullen. De enige resterende optie was dat één van ons JFM zou voortzetten en de ander zou uitkopen.

We kwamen een overnamesom overeen, waarna ik Jans aandelen zou overnemen en vervolgens het bedrijf alleen runnen. Het geld om de overnamesom in één keer te betalen had ik niet, maar Jan was bereid om een maandelijkse aflossing te accepteren. Deze constructie bracht rust in de situatie, JFM kon weer verder, maar ik had

er wel een maandelijks verplichting van vijfduizend euro bij. Achteraf gezien ben ik na mijn burn-out veel te snel weer aan de slag gegaan. Ik was nog niet sterk genoeg om nieuwe tegenslagen op te vangen en die waren er helaas in overvloed: de ruzies met Liset, de scheiding en de daaropvolgende hoge woonlasten, moeten wennen aan het leven als vrijgezel, de problemen bij JFM, en zo nog verscheidene dingen.

Dit alles zorgde ervoor dat ik steeds vaker migraine kreeg. Aanvankelijk bleven de aanvallen beperkt tot één keer per week, maar na een halfjaar kwamen ze twee tot drie keer per week. Tijdens zo'n migraineaanval was ik vrijwel nergens toe in staat. De enige manier om er doorheen te komen was in bed liggen, in een verduisterde slaapkamer zonder licht of geluiden. Elke prikkel was er eentje te veel. De huisarts had me medicatie voorgeschreven, maar als ik eenmaal een aanval had, hielp die niet meer. Dan lag ik anderhalve dag op bed in de wetenschap dat al het werk, privé en zakelijk, bleef liggen. Dit veroorzaakte een vicieuze cirkel: door de migraine kon ik niet werken, daardoor had ik minder inkomen, dat leidde tot stress en die stress vormde weer een trigger voor een nieuwe aanval. Achteraf gezien denk ik dat mijn lichaam met de migraineaanvallen een duidelijk signaal wilde afgeven. Misschien had ik daar beter naar moeten luisteren. Maar ik had geen idee wat ik anders zou kunnen doen, net zo min als ik me bewust was van wat me nog te wachten stond.

Een zwarte bladzijde

Door alle stress, migraine en andere burn-outklachten vond ik nauwelijks ontspanning. Een groot deel van mijn familie en vrienden woonde in Noord-Holland, en ik kwam vrijwel nooit meer op bezoek of op verjaardagen. Ook had ik weinig tijd meer voor mijn muziek of sport. De balans tussen ontspanning en verplichtingen raakte langzaam maar behoorlijk zoek.

De genadeklap kwam in december 2018. Op 1 december werd ik vijftig jaar. Samen met mijn nieuwe vriendin, Sandra, had ik een groot discofeest georganiseerd in jaren '80-stijl. De hele woonkamer was omgebouwd tot disco, compleet met laserlicht, rookmachine en een projectiescherm waarop discovideo's werden gedraaid. In totaal waren er zo'n 45 gasten, waaronder mijn hele (biologische en adoptie) familie, de kinderen van Sandra en goede vrienden als Gerrit, Dirk en Robert. Iedereen kwam verkleed in discokleding en uiteraard waren ook Sandra en ik uitgedost alsof we nog in de jaren tachtig leefden. Er werd volop gedanst en ook gezongen: Lotte en ik zongen 'Het Dorp' van Wim Sonneveld, met Dirk zong ik 'You make me feel brand new' van The Stylistics. Kortom, het werd een muzikale avond, die natuurlijk niet compleet was zonder mijn grote muzikale held Frank Sinatra. Dat werd uiteraard het nummer 'My way'. Oorspronkelijk in 1967 uitgebracht door de Fransman Claude François als 'Comme d'habitude' en door Paul Anka voorzien van een briljante tekst, over een man die terugblijkt op zijn leven. De eerste regels van het nummer luiden: 'And now the end is near. And so I face the final curtain'. Misschien bedoelde ik dit wel, toen ik jaren geleden in mijn burn-out steeds riep 'Er moet iets groots gebeuren'?

Mede dankzij (of ondanks) mijn muzikale optreden werd het een gezellig feest, tot het moment dat mijn vader de microfoon greep. Met een ernstig gezicht keek hij het publiek in. Hij vroeg of de muziek uit kon en begon zijn preek. Eerst vertelde hij vol trots hoe blij ze als ouders waren geweest toen ze mij adopteerden en wat een lief kind ik was. Daarna beschreef hij wat een lastige puber ik was

geweest en hoe blij mijn ouders waren toen ik op kamers ging. Ze waren weliswaar enorm te spreken over mijn keuze om Informatica te gaan studeren, maar minder blij dat ik na vijf jaar in loondienst besloot te gaan ondernemen. Het kopen en uitbouwen van de villa was al helemáál een verkeerde keuze. Hij zei dat ik inderdaad, zoals hij tijdens mijn bruiloft met Liset al had benoemd, een hoogvlieger was. Zelf waren mijn ouders eenvoudig opgegroeid, zo legde hij uit, en de manier waarop ik leefde stond ver af van hun eigen levensstijl. Na zijn speech kwam er geen applaus. Integendeel. Iedereen was muisstil en keek verontwaardigd naar mijn vader en vol medelijden naar mij.

De speech was een klap in mijn gezicht. De ultieme roast. Hiermee vergeleken was de speech tijdens mijn bruiloft een thee-kransje. Ik besloot de muziek maar weer aan te zetten en zo goed mogelijk het feest weer op gang te brengen. Maar de geest was uit de fles, het werd niet meer zo gezellig als daarvoor. Veel familieleden logeerden na het feest in een nabijgelegen hotel, en kwamen de volgende dag langs om afscheid te nemen. Allemaal hadden ze het over de speech van mijn vader. De een riep ‘Hoe kan hij dat nou doen op je feest?’, een ander ‘Waarom moet hij elke keer de boel verpesten met zijn speeches?’ De dagen erna werd ik gebeld door andere familieleden en een aantal vrienden, waaronder Gerrit en Dirk, allemaal met hetzelfde verhaal.

Later, toen we in Den Bosch op een terras zaten bij te praten, had ik een gesprek hierover met Dirk. Los van onze zakelijke samenwerking spraken we een paar keer per jaar af om iets te gaan drinken en daarna eten bij eetcafé Van Puffelen in Den Bosch. Ik vroeg Dirk wat hij van het feest had gevonden. Dirk kende mijn geschiedenis en had de speech met belangstelling gevolgd. Hij vond het belachelijk dat ik, nota bene op mijn vijftigste verjaardagsfeest, compleet de grond in werd gestampt. Hij vroeg zich af of mijn adoptie indertijd wel onvoorwaardelijk was geweest. Daar moest ik even over nadenken. Ik herinnerde me de vragen die de Raad voor Rechtsbijstand destijds had gesteld. Een belangrijke vraag was of de aspirant-ouders

met teleurstellingen zouden kunnen omgaan. Die vraag werd toen positief beantwoord, maar mijn eigen ervaring wees iets anders uit. Vooral mijn vader kon helemaal niet omgaan met teleurstellingen waar het zijn zoon betrof. Mijn ouders hadden, toen de adoptie definitief was, ook een eed moeten afleggen. Daarin beloofden ze alle plichten, welke de voogdij zou opleggen, heilig te vervullen. Maar is het niet ook een plicht om je kinderen onvoorwaardelijke liefde te geven?

Ik wilde het vervelende voorval snel vergeten, maar de speech bleef nog wekenlang in mijn hoofd hangen. Als ik eraan dacht werd ik somber. Had mijn vader gelijk? Was ik een hoogvlieger? Kon ik inderdaad niets goed doen? En had ik in mijn leven alleen maar slechte keuzes gemaakt? Mijn sombere gevoel werd nog verder versterkt door wat er later die maand gebeurde.

Dat jaar zouden Sandra en ik oud en nieuw bij mij thuis vieren, samen met een bevriend stel. Op het laatste moment liep dit plan echter spaak. Sandra's ex, de vader van haar kinderen, was ernstig ziek en kon elk moment overlijden. Dus moest ze in Noord-Holland blijven. Het bevriende stel belde ook af, omdat de vrouw griep had en thuis moest uitzielen. Het kwam erop neer dat ik alleen thuiszat met de jaarwisseling. Ik had al drank en hapjes in huis gehaald, er stond een grote tas met vuurwerk bij de deur en op het aanrecht stond een schaal verse oliebollen. Ik besloot maar wat tv te gaan kijken, zapte van de ene naar de andere zender, maar kon me er niet op concentreren. Een enorm gevoel van eenzaamheid bekreep me. Hier zat ik in mijn grote villa. Ik kon muziek gaan maken, in de thuisbioscoop een film kijken, in de kelder gaan fitnessen, gaan zwemmen of de sauna in. Maar ik had nergens zin in. Het enige waar ik naar verlangde was gezelschap en dat was er niet, behalve mijn trouwe zwarte Duitse herder Izzy. Om middernacht zag ik buiten het vuurwerk losbarsten, op straat waren overal mensen die elkaar omhelsden en een fijn 2019 toewensten, en samen een fles champagne leegdranken. Ik keek ernaar vanachter de grote ramen in de woonkamer, maar had geen zin om naar buiten te gaan. Ik belde Sandra, mijn ouders en

twee vrienden om hen gelukkig nieuwjaar te wensen en ging zonder tanden te poetsen naar bed.

Die nacht kon ik maar niet in slaap komen. Ik dacht na over mijn leven, de verschillende speeches die mijn vader in mijn leven had gegeven, en ik vroeg me af of ik inderdaad wel de juiste keuzes had gemaakt. Ik kon niet meer helder denken, zag overal schimmen om me heen en kon niet goed uit mijn woorden komen. Toen Sandra me de volgende ochtend belde had ze direct door dat het niet goed met me ging. Ik kon niet meer helder formuleren, het voelde alsof ik door de kamer zweefde. Een paar uur later ging de bel. Toen ik opendeed, stond de huisarts met een assistent voor de deur. Verbaasd vroeg ik wat ze kwamen doen. Ze vertelden dat ze zich zorgen maakten. Ik probeerde ze gerust te stellen met de verklaring dat ik een kater had, maar de huisarts trapte daar niet in en ze vroeg of ze binnen mocht komen kijken. Pas later begreep ik dat het huis een puinhoop was. Er stond een enorme berg vuile afwas in de keuken, de barbecue stond binnen op het aanrecht, en overal lag kleding op de grond. De huisarts zei dat ze genoeg wist en iets voor mij ging regelen. Ik had geen idee wat dat was, alles ging langs me heen.

Vijf dagen later zat ik in een kliniek. Daar kreeg ik kalmerende medicatie en kon ik tot rust komen. Er was een dagprogramma, en een heel aardige verpleegster met groene krullen die me twee keer per dag medicatie kwam brengen. Ik had een mooie kamer met uitzicht op de binnentuin. Het was er doodstil, je hoorde buiten alleen de vogels fluiten als je buiten kwam, binnen werd nauwelijks gesproken. We aten drie keer per dag samen, 's avonds kregen we een magnetronmaaltijd. In die kliniek kwam ik erachter dat Elvis en Jezus helemaal niet dood waren. Sandra kwam elk weekend op bezoek en ook kwam er een aantal vrienden langs. Mijn ouders zijn nooit langsgesproken. Later vertelden ze dat ze zich voor mij schaamden.

Toen ik weer naar huis mocht, boekte ik een taxi. Twaalf minuten later kwam ik in Oisterwijk aan. Ik voelde me opgelucht, zat weer vol energie en had zin om aan de slag te gaan. Toen de taxi mijn villa naderde, zag ik dat de tuin flink onder mijn afwezigheid had

geleden. De haagbeuk was bijna een halve meter uitgegroeid, het gras stond tien centimeter hoog en in de vijver dreven dode vissen. Ik liep naar de voordeur en stak mijn sleutel in het slot, maar de deur klemde en ging niet open. Ik probeerde het nog een paar keer, met hetzelfde resultaat. Toen ik door een raam naar binnen keek, zag ik een enorme stapel post op de mat liggen, die de deur blokkeerde. Ik liep om naar de achterdeur en die ging gelukkig wel open.

Weer bij de voordeur, nu aan de binnenkant, zag ik hoe groot de stapel post in werkelijkheid was. Ik telde vierenvijftig brieven. Meteen sloeg de stress weer toe. Dit waren vast geen brieven die me mededeelden dat ik de loterij had gewonnen. Ik ging aan de grote eettafel zitten om de enveloppen te sorteren. Zakelijke post sorteerde ik per bedrijf, privépost sorteerde ik op basis van herkomst, zoals de energieleverancier, de Belastingdienst en de ABN Amro. Ik besloot de brieven van de ABN Amro als eerste te openen, want die betroffen vermoedelijk mijn hypotheek. Het waren in totaal zeven enveloppen, waarvan op eentje ‘Laatste aanmaning’ gedrukt stond. Ik besloot die als eerste te lezen, want dat klonk niet goed.

Volgens de ABN Amro liep ik vier maanden achter met het betalen van de hypotheek en was dat aanleiding voor de bank om over te gaan tot gedwongen verkoop. Ik las de brief opnieuw, knee mezelf in mijn arm, en las hem een derde keer. Het stond er echt. Achttien jaar lang had ik de hypotheek netjes betaald en nu zou ik gedwongen mijn huis uit worden gezet! De rest van de post liet ik liggen. Ik liep naar boven naar mijn kantoor en pakte de map van de hypotheek erbij. Ik bladerde door de documenten en las in de hypotheekakte dat de bank na een achterstand van drie maanden de woning mocht verkopen. Ofwel met medewerking van de eigenaar, ofwel via een openbare veiling.

Ik belde met de afdeling Bijzonder Beheer van de bank, legde mijn hele situatie uit en ging ervan uit dat het misverstand snel uit de wereld zou worden geholpen. Niets was echter minder waar, want aan de telefoon kreeg ik exact hetzelfde te horen.

Een paar weken later reed ik naar Tilburg, om bij Daamen de Kort van Tuijl Notarissen een akte te ondertekenen. Hiermee machtigde ik de bank om de verkoop uit te voeren. Ging ik niet akkoord, dan volgde verkoop via een veiling. Het duurde zeven maanden tot er een koper werd gevonden, een stel met drie kinderen. De man was een belangrijke manager bij een ICT-bedrijf in Eindhoven. De verkoopprijs werd vastgesteld op 820.000 euro, waardoor er een restschuld van 430.000 euro overbleef. Ik moest terugdenken aan de taxatie die onze makelaar in 2008 had gedaan, voordat we aan de verbouwing begonnen. Volgens hem was de villa na verbouwing circa 1.750.000 euro waard. Elf jaar later werd mijn villa voor de helft van dat bedrag verkocht.

Mijn financiële problemen waren tijdens mijn verblijf in de kliniek ook niet opgelost. Door mijn langdurige uitval stonden de activiteiten van JFM en mijn scheidingspraktijk op een laag pitje, waardoor de inkomsten uit beide bedrijven enorm waren teruggelopen. Ook had ik een paar jaar eerder mijn arbeidsongeschiktheidsverzekering opgezegd, omdat de premie exorbitant hoog werd. Daarvoor had ik vijftien jaar premie betaald, de laatste jaren zelfs 735 euro per maand, maar de premie zou nog verder oplopen tot bijna 900 euro. Ik kon dus geen beroep meer doen op een arbeidsongeschiktheidsverzekering, maar alle kosten liepen ondertussen natuurlijk gewoon door. Van alle kosten vormde de villa de grootste kostenpost. Mijn villa met zwembad, waarvan ik sinds mijn elfde had gedroomd, werd een molensteen om mijn nek. Van de bank kreeg ik nog vier maanden om een andere woning te zoeken, anders zouden ze me op straat zetten.

Tiny house

Het viel niet mee om binnen vier maanden een nieuwe woning te vinden. Wel stond ik al jarenlang ingeschreven bij de plaatselijke woningbouwvereniging, dus ik hoopte via hen snel aan een huurwoning te komen. Ik belde ze met de vraag wat er beschikbaar was, maar mijn inschrijving bleek veel te kort te zijn. De woningnood in Oisterwijk was hoog en er waren nog tientallen inschrijvers voor mij. Ik kreeg het advies om de gemeente in te schakelen en te bekijken of ik in aanmerking kwam voor een urgentieverklaring. De gemeente bleek erg behulpzaam en gaf me inderdaad een urgentieverklaring, waardoor ik bovenaan de lijst van woningzoekenden kwam te staan. Ook kreeg ik een bijstandsuitkering, zodat ik in ieder geval de noodzakelijke kosten kon betalen. Ik werd geholpen door Mitzy, die mijn uitkering regelde, en Gaby, die me coachte om weer (on)betaald werk te vinden. In de tussentijd moest echter ook de hypotheek worden betaald, anders zou de bank me alsnog per direct uit de villa zetten. Ook hierbij bleek de gemeente Oisterwijk erg behulpzaam, door vanuit een speciaal potje, de woonkostentoeslag, mijn hypotheek aan te vullen. Maandelijks vulde de gemeente 2115 euro aan ter overbrugging. Later vertelde Mitzy me dat ze nog nooit zulke hoge woonkostentoeslag hadden uitgekeerd.

Twee maanden later kwam het bericht dat er een nieuwe woning beschikbaar was. Er werd direct een bezichtiging ingepland. Van de bezichtiging van de villa in 1999 wist ik dat zoiets veel tijd in beslag nam, dus plande ik voor de zekerheid drie uur in mijn agenda. Dat bleek wel érg ruim ingeschat, want binnen twintig minuten waren we klaar. De buurt bestond uit een combinatie van koopwoningen en sociale huurwoningen. Veel bewoners woonden er al tientallen jaren en sommigen waren er zelfs opgegroeid. De huizen stamden uit de jaren zestig en waren slecht geïsoleerd. De woning zelf was voor huurbegrippen ruim en bestond uit een woonkamer, keuken, drie slaapkamers en een zolder. De voortuin was klein, maar

de achtertuin was ruim. Relatief gezien was alles natuurlijk klein, want de hele benedenverdieping paste in mijn voormalige zwembad. Het zag ernaar uit dat mijn gigantische ronde bed van twee meter veertig niet zou gaan passen, maar via het balkon kregen we dat uiteindelijk toch voor elkaar.

Toen ik na de bezichtiging weer terug was op de Kivitslaan had ik het gevoel een bezoekje aan Madurodam te hebben gebracht. Ook realiseerde ik me iets opmerkelijks. Mijn zusje had vroeger aan de keukentafel verkondigd dat ze in een rijtjeshuis wilde wonen, maar woonde nu in een groot vrijstaand huis. Bij mij was het net andersom. Ik wilde een villa met zwembad, en ging nu verhuizen naar een sociale huurwoning. Al was dat laatste natuurlijk niet helemaal vrijwillig.

Na de sleuteloverdracht kwamen mijn vriend Gerrit en Henny, mijn biologische moeder, en haar man helpen. Het hele huis moest geschilderd worden en ingericht. Van de woningbouwvereniging had ik een gedetailleerde plattegrond gekregen, zodat ik kon inschatten welk meubilair er allemaal mee kon. We huurden we een verhuishwagen en laadden alle spullen in die mee konden. Toen we op de Willem de Zwijgerlaan aankwamen, bleek de geschiedenis zich te herhalen. Net als toen ik op kamers ging in Nijmegen, had ik ook deze ruimte te groot ingeschat. Het werd al snel duidelijk dat mijn enorme hoekbank, piano en fitnessapparatuur niet pasten, en dus moesten die allemaal weer terug naar de Kivitslaan. Vervolgens heb ik alles op Marktplaats gezet en binnen een week verkocht. Met pijn in mijn hart.

Na een paar maanden werd mijn nieuwe huis langzaam eigen, maar het duurde lang voor ik me er echt thuis voelde. Ik was niet gewend om burens direct naast me te hebben, kon de muziek niet zo hard zetten als ik wilde en miste mijn geliefde zwembad. Bovendien waren de huizen erg gehorig. Als de burens visite hadden, kon je de gesprekken bijna letterlijk verstaan. En als ik in de tuin zat, hoorde je aan alle kanten mensen praten. Het contrast met de villawijk was enorm. Werden daar elke donderdag de luxe shopping bags

uitgesteld, hier puilden de papiercontainers uit van de folders van de Lidl, Action en Big Bazar. Hier reden de mensen in een derdehands auto, terwijl in mijn vorige buurt de buurman in drie auto's reed. Ook viel het enorme verschil in leefstijl me op. In mijn nieuwe buurt werd veel gerookt, waren mensen steviger en droegen ze vaak vale kleding. Aan het einde van de straat begonnen de koopwoningen. Aan de tuin, auto en kledingstijl kon je precies zien waar de sociale huurwoningen ophielden en de koopwoningen begonnen. Blijkbaar heeft je sociale status een grote invloed op verschillende leefgebieden.

Wat me echt een doorn in het oog was, was de achtertuin. Deze was geheel volgens Brabantse traditie voorzien van stoeptegels. Dit noemen ze in Brabant 'de plaats'. De achtertuin bestond eigenlijk alleen uit stoeptegels en een grasveldje. Dit stond in schril contrast met de mooie Japanse tuin die ik rond mijn villa had aangelegd. Daarin stonden oosterse ornamenten, mooie esdoorns en een grote vijver met zeker tachtig vissen. Ik besloot een mooi ontwerp te maken in Japanse stijl en fantaseerde hoe ik dit met een minimaal budget toch kon realiseren. Ik had grind, bamboe, beplanting en muurtjes nodig en kwam erachter dat er via Marktplaats veel spullen gratis af te halen waren. De weken erna reed ik half Brabant door om gratis grind, bamboe, planten en tegels op te halen. Met deze materialen wist ik toch een mooie voor- en achtertuin te realiseren. De muurtjes die ik moest opmetselen voor de vijver en borders maakte ik van gehalveerde stoeptegels, die lagen immers in overvloed in de achtertuin. Later zouden een aantal burens informeren of ik misschien hovenier was.

Helaas hadden ook de incassobureaus lucht gekregen van mijn verhuizing. Dagelijks vielen er weer meerdere aanmaningen op mijn nieuwe deurmat. Er zat ook weer post van de bank bij, met het dringende verzoek om de 423.500 euro over te maken. Dit keer waren ze echter heel coulant, het bedrag hoefde pas drie weken later betaald te worden.

Mijn nieuwe financiële situatie en verhuizing vergden ook van mijn vriendin een omschakeling. Ik had Sandra ruim een jaar voor mijn crash leren kennen via Tinder.

Ze woonde in Limmen, vlak onder Alkmaar, had vier kinderen en was al een tijdje vrijgezel. We matchten op Tinder en spraken af voor een eerste date in Utrecht. Het was eigenlijk de bedoeling om kort wat te drinken, maar uiteindelijk zaten we van een uur 's middags tot half acht 's avonds te kletsen, we bleken een enorme klik te hebben. De dagen erna appten en belden we uren met elkaar. Voor de tweede date kwam Sandra naar mij thuis in Oisterwijk. Ik had uitgebreid gekookt en we hadden een enorm gezellige avond. Vanaf dat moment hadden we jarenlang een fijne latrelatie. Pas later vertelde Sandra dat ze haar ogen niet kon geloven toen ze de villawijk in Oisterwijk binnenreed. Tijdens onze date in Utrecht had ik niets verteld over mijn rijkdom. Helaas was die, zoals vrijwel alles in het leven, van tijdelijke aard. Het maakte voor haar niet uit, ze bleef me in de moeilijke periode na mijn crash onvoorwaardelijk steunen. Later wees ik Sandra wel nog op een bekende Marktplaats-slogan: 'Als iets te mooi lijkt om waar te zijn, dan is dat het meestal ook.'

Zo zat ik de ene helft van de week in mijn huurwoning in Oisterwijk om mijn kinderen te zien en de andere helft bij Sandra in Limmen. Het was een raar dubbelleven. In Limmen leidde ik een zorgeloos leven, terwijl ik in Oisterwijk dagelijks geconfronteerd werd met stress door alle aanmaningen en deurwaarders. Meestal reed ik op woensdagmiddag terug naar Oisterwijk en hoe dichterbij ik Brabant naderde, hoe meer stress ik voelde. In gedachten maakte ik al een inschatting van de stapel aanmaningen en dagvaardingen die op de deurmat zou liggen. Dat maakte het idee aantrekkelijk om de eerstvolgende afslag te nemen en om te keren, maar dat zou mijn problemen alleen maar verergeren. Dus reed ik dan toch maar door naar huis, waar ik door het glas van de voordeur de post al kon zien liggen. Eerst laadde ik Izzy en mijn spullen uit, daarna legde ik alle post op de tafel in de woonkamer. Betalingsherinneringen gingen rechtstreeks naar het oud papier. De resterende ingebrekestellingen

en dagvaardingen nam ik een voor een door. Voor dit soort post had ik een speciale ordner, met een tabblad voor aanmaningen, eentje voor ingebrekestellingen en een voor dagvaardingen. De ordner ging daarna mijn archiefkast in, om er een week later weer uit tevoorschijn te komen.

Ondanks alle financiële stress probeerde ik er het beste van te maken. De gordijnen aan de straatkant hield ik altijd dicht en de deurbel had ik uitgezet. Er kwam regelmatig bezoek van familie en vrienden, maar mijn ouders zijn ook in mijn nieuwe woning nooit langsgekomen. Ze gingen wel langs bij mijn zusje in België toen zij daar, met financiële hulp van mijn vader, een villa liet bouwen. Maar Oisterwijk zijn ze altijd voorbijgereden. Ook Henny nam nooit de moeite om langs te komen, hoewel ze wel het hele land doorreed om haar andere kinderen te bezoeken. Ik had sterk het gevoel dat ik voor mijn vader, en ook voor Henny, niet meer in het gewenste plaatje paste, en daardoor niet meer interessant voor hen was. Ik voelde me in die periode hierdoor vaak eenzaam.

Nog elk jaar pak ik een keer de fiets om naar de Kivitslaan te rijden, waar mijn voormalig paleisje staat. Waarom ik dat doe weet ik eigenlijk niet goed, want het is een vorm van zelfkwelling. Zodra ik de straat in rijd krijg ik zowel een vertrouwd als onbehaaglijk gevoel, maar toch trap ik rustig door. Op het moment dat ik er aankom, heb ik de neiging om te stoppen, door de poort te lopen, de voordeur open te doen en lekker te gaan zwemmen. Maar dat kan niet, want mijn sleutel past niet meer.

Eigen schuld, dikke bult

Het werd al snel duidelijk dat ik de ontstane schulden nooit meer terug zou kunnen betalen. In vaktermen heet dat ‘problematische schulden’. Na een snelle rekensom kwam ik tot de conclusie dat ik op dat moment bij de ABN Amro en de Belastingdienst alleen al circa 760.000 euro aan schulden had. Die zou ik alleen kunnen terugbetalen als ik de respectabele leeftijd van 468 jaar zou halen. Nu is het gelukkig zo dat iedere gemeente in Nederland verplicht is om voor haar inwoners een schuldhulptraject in gang te zetten als iemand daarom vraagt en aan een aantal criteria voldoet. Dus maakte ik een afspraak bij de gemeente Oisterwijk om te informeren wat voor mij de mogelijkheden waren. De adviseur van de gemeente had niet veel tijd nodig om te concluderen dat er inderdaad sprake was van problematische schulden, en ik werd doorverwezen naar de Kredietbank, die dit soort trajecten voor de gemeente uitvoert.

Ik word uitgenodigd voor een intakegesprek op 4 september om tien uur 's ochtends met mevrouw Zwartjes, die voor de Kredietbank werkt. Rond half tien loop ik naar het kantoortje van de Kredietbank, dat gehuisvest is in Cultuurcentrum Tiliander. Dat is een multifunctionele locatie, waar onder andere de bibliotheek, het VVV-kantoor, een theater en dus ook de Kredietbank zijn gevestigd. Ik meld me bij de receptie en mag plaatsnemen in de wachtruimte. Ik ben behoorlijk zenuwachtig, want ik schaam me voor mijn penibele situatie, en ik hoop ontzettend dat de Kredietbank me kan helpen.

Inmiddels is het tien over tien geweest en ik ben nog niet opgehaald. Is er soms iets misgegaan? Door de stress vergeet ik veel – misschien was de afspraak wel op een andere dag. Ik check de afspraakbevestiging in de mail, en blijkt toch echt op de juiste datum en tijd te zijn gekomen. Net wanneer ik bij de receptie wil vragen of mijn afspraak nog doorgaat, zwaait de deur van spreekruimte vier open en komt er een vrouw op me aflopen. Ze geeft me een hand en stelt zich voor als mevrouw Zwartjes. Dan loopt ze voor me uit de

sprekkamer in en mag ik plaatsnemen. Ze gaat tegenover me aan tafel zitten naast een jonge vrouw, een stagiaire, die ook bij het gesprek aanwezig blijkt te zijn. Ze stelt zich voor als Fatima en draagt een zwarte boerka, waardoor ik haar gezicht nauwelijks kan zien en haar slecht versta. Het valt me op dat mevrouw Zwartjes en Fatima voorzien zijn van een kop thee en koekjes, maar mij wordt niets aangeboden.

Mevrouw Zwartjes wendt zich tot Fatima. Op nonchalante toon, en met de empathie van een dorpsbeul, zegt ze: 'Fatima, dit wordt een interessante intake. Deze meneer woonde eerst in een grote villa met zwembad en zit nu in een sociale huurwoning.' Later in het gesprek legt ze aan Fatima uit dat 'deze mijnheer' wel érg veel schulden heeft, dit heeft ze nog nooit meegemaakt. Hoewel ze feitelijk gelijk heeft – met 760.000 euro heb ik inderdaad een behoorlijke schuldenlast – voel ik me respectloos behandeld. Ik heb meer het idee dat ik gebruikt word als casus om aan Fatima uit te leggen hoe de schuldhulpverlening werkt, dan dat ze er zijn om mij echt te helpen. Ook vervelend is het feit dat de sprekkamer ontzettend gehorig is. Het gesprek in de kamer naast ons kan ik letterlijk volgen, dus geldt dat andersom waarschijnlijk ook.

In de rest van het gesprek leg ik mijn financiële situatie uit, en stelt mevrouw Zwartjes vragen over mijn vaste lasten. Na drie kwartier wordt het gesprek afgerond. De Kredietbank gaat beoordelen of ik voor schuldhulpverlening in aanmerking kom. Zo ja, krijg ik een officiële bevestiging van de gemeente. We sluiten het gesprek af met een handdruk en mevrouw Zwartjes verzekert me dat ik snel iets ga horen. Zo hoopvol als ik aan het begin van het gesprek was, zo teleurgesteld ben ik na afloop. Ik voel me vernederd en ik heb geen idee of de Kredietbank me kan helpen. Eigenlijk zou ik na het intakegesprek nog even op het terras koffie gaan drinken, maar daar heb ik geen zin meer in. Ik loop zo snel mogelijk de Tiliander uit, naar huis. Ik moet alles even goed op me laten inwerken.

Pas op 21 oktober, bijna zeven weken na het intakegesprek, kreeg ik een brief van de Kredietbank. Daarin las ik dat ik was toegelaten tot de gemeentelijke schuldhulpverlening en dat de Kredietbank voor mij aan de slag ging. Ik kreeg een budgetbeheerder toegewezen, die mijn inkomen beheerde en daaruit alle vaste lasten betaalde. Wat daarna overbleef kreeg ik op mijn rekening gestort, waarmee ik mijn wekelijkse boodschappen kon doen. Dit heette leefgeld, zelf noemde ik het overleefgeld. De denigrerende opmerkingen van mevrouw Zwartjes bleven helaas niet beperkt tot het intakegesprek. Via de mail had ik een lijst gekregen van alle gegevens die ik moest verzamelen. Toen ik deze bij haar op kantoor kwam afleveren, klaagde ze dat ik bepaalde stukken niet bij me had. Maar deze stukken stonden helemaal niet op het lijstje. ‘Wilt u eigenlijk wel geholpen worden?’ beet ze mij toe. Ook in telefoongesprekken was ze denigrerend en kortaf.

Ik vond deze manier van klanten behandelen onbegrijpelijk. Het is al een enorme stap om hulp te vragen, helemaal voor een ondernemer. Als ondernemer wil je je autonomie behouden en alles zelf oplossen. Mensen als mevrouw Zwartjes zorgen ervoor dat je door alle schaamte en vooroordelen nauwelijks om hulp durft te vragen. Jaren later sprak ik met iemand die veertien jaar bij de Kredietbank had gewerkt en haar collega was geweest. Ze vertelde mij dat ik het niet slechter had kunnen treffen.

De eerste stap in het schuldhulptraject was het ‘minnelijke traject’. Dit houdt in dat er een voorstel aan de schuldeisers wordt aangeboden, met het verzoek om daarmee akkoord te gaan tegen finale kwijting. Dit laatste betekent dat de schuldeisers hierna hun schuld niet meer kunnen innen. Indien alle schuldeisers akkoord gaan, wordt het afkoopbedrag overgemaakt en zijn daarmee de schulden afgelost. In mijn situatie was het vrijwel onmogelijk om een bedrag aan te bieden, maar ik kreeg hulp uit onverwachte hoek.

Tijdens mijn scheiding, burn-out en instorting op mijn vijftigste had mijn vader zich voornamelijk afzijdig gehouden, maar nu

wilde hij me helpen. Mijn vader wist globaal van mijn schulden, maar niet dat je met een aanbod aan de schuldeisers van de schulden af kon komen, als iedereen akkoord ging. Het kostte nogal wat moeite om hem uit te leggen wat zo'n minnelijk traject precies inhoudt. Vooral omdat hij ervan overtuigd was dat grote partijen als de ABN Amro en de Belastingdienst ook na de schuldsanering nog konden aankloppen. Nadat ik hem ervan had kunnen overtuigen dat dit niet het geval was, was hij bereid om een bedrag van 5000 euro beschikbaar te stellen.

Mijn schulden bij de ABN Amro en Belastingdienst bedroegen samen 760.000 euro. Doordat ik mijn pensioen in mijn holding moest opheffen, kwam er nog een schuld van 322.272 euro bij. Daarnaast had ik geld geleend van mijn vader, een bedrag uitstaan bij mijn vriend Frank en ook waren er nog een aantal kleinere schuldeisers. In totaal bedroeg mijn schuld ruim 1,1 miljoen euro. De afkoopsom bedroeg daarmee nog geen half procent van het schuldbedrag. Alle 27 schuldeisers werden door de Kredietbank aangeschreven en hiervan gingen er 23 akkoord. Helaas gingen de grotere partijen als de Belastingdienst en ABN Amro niet akkoord, waarmee het minnelijke traject officieel was mislukt.

De volgende stap was het bij de Rechtbank indienen van een verzoekschrift tot toelating tot de WSNP, voluit de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen. Dit is een wettelijke voorziening om van je schulden af te komen indien een minnelijk traject niet is gelukt. Volgens mevrouw Zwartjes was het echter niet mogelijk om zo'n verzoekschrift in te dienen als je nog eigenaar bent van één of meerdere BV's. Tijdens het intakegesprek had ze hier met geen woord over gerept, terwijl toen al duidelijk was dat dit het geval was. Sinds 1999 had ik een aantal BV's opgericht, waarvan er nu nog twee over waren: Holding Peter Dinkla BV en JFM BV. Volgens mevrouw Zwartjes kon ik deze twee overgebleven BV's gewoon uitschrijven bij de Kamer van Koophandel, maar toen ik dat probeerde kwam ik erachter dat dit uitschrijven alleen mogelijk was indien er geen schulden in zaten. In mijn geval hadden beide BV's schulden, waardoor

we in een impasse geraakten: om uit de schulden te raken moest ik de WSNP in, dat kon alleen zonder BV's, maar de BV's konden niet worden opgeheven omdat er nog schulden in zaten.

Ik legde de impasse voor aan mevrouw Zwartjes, die mijn adviseur was en me dus zou moeten adviseren, maar er kwam geen oplossing. Waar ik in die jaren de meeste stress van had, was het ontbreken van een stip op de horizon. Het schuldhulptraject was in september 2019 gestart, inmiddels was het begin 2021. We waren bijna anderhalf jaar verder, en er was nog niets bereikt. Hoe kon ik ooit van mijn schulden af komen? Zou ik wel in de WSNP komen? En als dat al zou lukken, zou ik er dan drie jaar in zitten of zou de rechter de termijn verlengen naar vijf jaar? Al dit soort vragen speelden dagelijks door mijn hoofd af en bezorgden me veel stress en slapeloze nachten. De huisarts schreef me lorazepam voor, zodat ik in ieder geval 's nachts wat uren kon maken.

Het werd me steeds duidelijker dat ik via de Kredietbank nooit uit de schulden zou raken. In anderhalf jaar had ik na lang aandringen twee gesprekken gevoerd met mevrouw Zwartjes. Ze reageerde niet of nauwelijks op mijn mailtjes, belde nooit terug en bleek nauwelijks kennis te hebben van schuldhulp voor ondernemers. Een schuldhulptraject voor een ondernemer, zeker met BV's, is wezenlijk anders dan voor een particulier. Het is complexer en vergt meer tijd. Wat ook niet hielp was het verhaal van Anja, die ik via de vrijwilligersorganisatie Over Rood had ontmoet. Zij had net als ik in een grote villa gewoond, was failliet gegaan en ook bij haar stonden er nog twee BV's op haar naam. Ze probeerde al acht jaar in de WSNP te komen, maar dit was nog altijd niet gelukt. Wat als ik de volgende Anja was? Ik voelde me zowel machteloos als radeloos. Misschien moest ik dus maar het heft in eigen hand nemen en me zelf in de materie verdiepen. Via internet vond ik kantoren die gespecialiseerd waren in schuldhulp voor ondernemers, waaronder advocatenkantoren en bewindvoerderskantoren. Ook las ik veel artikelen op internet van Bureau WSNP en Het Juridisch Loket, en relevante wetgeving.

Na drie maanden had ik genoeg kennis verzameld om te beoordelen wat ik dan wél nodig had om uit de schulden te komen.

Ik besluit een Teams-bijeenkomst te organiseren met de gemeente Oisterwijk en de Kredietbank. Mijn adviseur van de gemeente is aanwezig, en mevrouw Zwartjes en een manager van de Kredietbank. Nadat iedereen goed en wel is ingelogd op Teams, neem ik het woord. Kort leg ik uit dat ik geen vertrouwen meer heb in de ondersteuning door de Kredietbank. Ik benadruk dat dit met name te wijten is aan de werkwijze van mevrouw Zwartjes. Iedereen is compleet overrompeld, niemand heeft wat ik zeg zien aankomen. De aanwezige manager vraagt nog hoe ze mijn vertrouwen in de Kredietbank kan herstellen. Ik antwoord echter dat mijn vertrouwen onherstelbaar beschadigd is, mede doordat ik na ruim anderhalf jaar bij de Kredietbank nog niets ben opgeschoten. Ik leg uit dat mevrouw Zwartjes onvoldoende kennis heeft van het helpen van ondernemers met een BV. Ook leg ik uit, op basis van alle kennis die ik inmiddels heb opgedaan, hoe een traject als het mijne wél zou moeten verlopen.

Ik zeg dat ik wil overstappen naar een kantoor dat gespecialiseerd is in schuldhulp voor ondernemers. Na mijn uitleg ziet ook de gemeente in dat overstappen naar een dergelijk kantoor de enige manier is om mijn schulden op te lossen. En na een kort overleg tussen twee beambten van de gemeente, stemt de gemeente ermee in om de extra kosten hiervoor te dekken. De toch al norse mevrouw Zwartjes kijkt tijdens dit overleg steeds chagrijniger en op een gegeven moment is ze verdwenen. Het beeld wordt zwart.

Eerst denken we nog dat ze een slechte internetverbinding heeft. Tien minuten later zien we ineens een winkelstraat opdoemen, vervolgens een autodeur die wordt opengemaakt en dan zien we mevrouw Zwartjes weer. Ze zit met een grote sjaal om in de auto, die steeds harder gaat rijden. Blijkbaar kan ze ineens wél snel schakelen, in tegenstelling tot in mijn dossier. Tijdens het overleg heeft ze niets gezegd, ook geen sorry voor haar slechte begeleiding, en nu presteert ze het om letterlijk voor mijn problemen weg te rijden. Na dit

gesprek heb ik nog een paar keer geprobeerd om de hele gang van zaken met de Kredietbank te bespreken. Ook heb ik twee officiële klachten ingediend, maar een persoonlijk gesprek heb ik nooit gekregen. Wel een brief waarin de Kredietbank mij liet weten dat hun niets te verwijten viel.

Nieuwe kansen met Antoine

Na het fiasco met de Kredietbank, dat mijn schuldhulptraject met anderhalf jaar had vertraagd, ging ik op zoek naar een nieuw kantoor. In mijn voorbereidingen had ik al een aantal kandidaten gesproken en een daarvan voelde voor mij bij uitstek goed aan. Aan de telefoon bleek namelijk dat dit kantoor veel kennis en ervaring had met ondernemers. Bewindvoerderskantoor Van Korlaar lag op een halfuurtje rijden van Oisterwijk. Ik maakte een afspraak om mijn situatie te bespreken en kreeg een gesprek met Antoine. Hij bleek eigenaar te zijn van Bwvk. Verder werkten er nog acht medewerkers wiens voornaamste activiteit bewindvoering was. Op hun website had ik al gelezen dat ze geen wachttijd hanteerden, telefonisch goed bereikbaar waren en oplossingen wisten voor complexe schuldvraagstukken. Antoine had zelf een aantal jaren bij de Kredietbank gewerkt als schuldhulpverlener, maar had zich daarna gespecialiseerd in bewindvoering en het begeleiden van ondernemers met schulden. Dit alles klonk mij als muziek in de oren. Als het allemaal klopte stond hun werkwijze in schril contrast met de ondersteuning door de Kredietbank.

Ik rijd op een vrijdagochtend naar Waalwijk en kan het kantoor in eerste instantie niet goed vinden. Ik blijf er voorbij gereden te zijn, keer om en parkeer naast het pand op een parkeerterrein. Het gebouw is modern, met veel glas, en het interieur is kleurrijk en sfeervol ingericht. Na binnenkomst word ik welkom geheten door een vriendelijke dame, die vraagt of ik trek heb in koffie of thee. Ik kies voor een cappuccino en neem plaats in een zitje tegenover de balie.

Een paar minuten later komt er een charmant ogende man op me aflopen, die zich voorstelt als Antoine. ‘Welkom in ons kantoor. Heb je het een beetje kunnen vinden?’

‘Nou, ik ben er eerst voorbijgereden,’ vertel ik lachend.

‘Dat horen we wel vaker,’ zegt Antoine verontschuldigend.

We lopen naar zijn kantoor, dat net als de rest van het pand sfeervol en warm is ingericht, met veel planten en groene accenten op de muur.

Ik voel direct een klik met Antoine. Hij komt over als een sympathieke, bourgondische Brabander, waarmee je een gezellige zaterdagavond kan hebben in de plaatselijke kroeg. Het voelt meteen anders dan de ontvangst bij mevrouw Zwartjes, en ik ben blij dat er niet onaangekondigd een stagiaire bij ons gesprek zit.

We gaan zitten en Antoine vraagt of ik kort mijn situatie kan toelichten. Ik vertel van mijn faillissement, dat ik 1,1 miljoen euro schuld heb opgebouwd en via de gemeente bij de Kredietbank terecht ben gekomen.

‘Hoe heeft de Kredietbank jouw traject opgepakt?’ vraagt hij.

‘Niet zo geweldig.’ Ik leg uit dat ik al anderhalf jaar in het minnelijke traject heb gezeten zonder resultaat, en dat de Kredietbank zich geen raad lijkt te weten met mijn twee BV’s. ‘Mijn belangrijkste vraag is of jij hierin wel iets kan betekenen,’ besluit ik.

Antoine denkt even na en vraagt of ik ondertussen nog een cappuccino lust. Nadat de assistente een nieuwe cappuccino heeft gebracht, legt Antoine uit hoe hij mijn situatie ziet. ‘Weet je Peter, elk traject dat wij aangaan is maatwerk. Dat betekent dat ik van tevoren niet precies weet hoe we een traject moeten aanvliegen. Wat ik wel weet is dat je situatie niet hopeloos is en er waarschijnlijk wel een oplossing te bedenken is. We werken samen met een accountantskantoor hier uit Waalwijk, dat de fiscale zaken oppakt. Daardoor kunnen we goed afstemmen met de Belastingdienst.’

‘Stel dat we gaan samenwerken,’ begin ik hoopvol, ‘denk je dat ik dan in de WSNP terecht kan komen?’

Antoine legt uit dat dit met BV’s een stuk moeilijker is dan bij een eenmanszaak, maar dat hij ook regelmatig dossiers met een BV in de WSNP heeft gekregen. Dit klinkt heel anders dan bij de Kredietbank, waar botweg werd gezegd dat het onmogelijk was.

Antoine kan geen garanties geven, maar ik heb wel het gevoel dat hij enorm zijn best gaat doen voor mij.

Nadat we die ochtend afscheid namen, was ik zo optimistisch dat ik meteen contact opnam met de gemeente. Die ging gelukkig akkoord met de overstap naar zijn kantoor en de financiering daarvan. Vanaf dat moment liep mijn traject via Waalwijk. Dit was ook de periode waarin ik de ‘gijzelbrief’ van het CJIB ontving. Om te voorkomen dat ik echt werd gegijzeld, besloot ik met nieuwe moed een brief aan het CJIB te schrijven, waarin ik de hele situatie uitlegde. Na negen spannende dagen wachten bij de brievenbus, kreeg ik het verlossende antwoord. Op grond van mijn bijzondere situatie werd besloten verdere invordering stop te zetten. Ik hoefde dus niet naar de gevangenis.

Antoine adviseerde me om ook contact op te nemen met de Belastingdienst, om na te gaan wat er met de BV's moest gebeuren. Ik belde de Belastingdienst in Breda. Ze wilden meewerken aan het opheffen van de BV's op voorwaarde dat ik mijn pensioen zou afkopen. Dit houdt in dat je het pensioen dat je hebt opgebouwd in je BV opgeeft en fiscaal afkoopt. Over de waarde van je opgebouwde pensioen betaal je belasting, en daarnaast ook nog een boete. De berekening hiervan was behoorlijk complex, Antoine liet dit uitvoeren door het accountantskantoor waarmee hij samenwerkte. De berekening kwam erop neer dat ik voor de 180.000 euro die ik aan pensioen had opgebouwd in totaal 322.000 euro aan belasting en boete zou moeten betalen. Dit leek mij zo onlogisch dat ik contact opnam met het accountantskantoor en vroeg om toelichting.

Helaas bleek dit verhaal echt te kloppen, en dus zetten we de procedure in werking. Zes weken later al ontving ik een aangepaste aanslag inkomstenbelasting van 322.000 euro. Het fijne was wel dat ik dit bedrag pas drie weken later hoefde te betalen. Hoewel de aanslag enorm was, maakte het binnen het schuldhulptraject feitelijk niet zoveel uit. Mijn vriend Frank zei hier ooit het volgende over: ‘Als je een schuld hebt van tienduizend euro dan is dat jouw probleem. Maar

als je een schuld hebt van een miljoen, dan is het vooral het probleem van iemand anders.’

Het traject bij de Kredietbank had al zo lang stilgelegen dat we het minnelijke traject helemaal opnieuw moesten uitvoeren. Ook deze keer gingen er 23 van de 27 schuldeisers akkoord. Een minnelijk traject slaagt alleen indien iedereen akkoord gaat, dus was het opnieuw mislukt. Antoine was echter van mening dat het met een goed verhaal mogelijk moest zijn om toch in de WSNP te komen. Hij besteedde veel tijd aan het opstellen van het verzoekschrift voor de Rechtbank. Omdat ik in Oisterwijk woonde, moesten we het verzoekschrift indienen in Breda en dat was volgens hem een voordeel. Het bijzondere is dat niet iedere rechtbank op dezelfde manier oordeelt. Onze poging zou waarschijnlijk kansloos zijn geweest als ik het verzoekschrift bijvoorbeeld bij de rechtbank Den Bosch had moeten indienen.

Het verzoekschrift telde uiteindelijk 129 pagina's, inclusief bewijsstukken. Op 10 januari 2022 werd het inhoudelijk behandeld in een zitting bij de Rechtbank Breda. De nachten ervoor had ik nauwelijks geslapen van de spanning. Ik vroeg me continu af of het zou lukken om in de WSNP te komen. En wat als het niet zou lukken? Zou ik dan de rest van mijn leven in de schulden blijven zitten? Met dagelijks stapels betalingsherinneringen, aanmaningen en deurwaarders? Na anderhalf uur was de deur van de rechtszaal nog steeds niet opengegaan en ik vroeg verontrust aan Antoine of we niet bij de verkeerde zaal stonden. Antoine stelde me gerust, we stonden bij de juiste zaal en het was vrij gebruikelijk dat er eerdere zaken uitliepen. We stonden ook helemaal niet anderhalf uur, maar pas twintig minuten te wachten (in mijn beleving duurde het een eeuwigheid).

Toen de zitting eindelijk begon, stelde de rechter veel vragen over de redenen dat ik in de schulden was beland, hoe ik ervoor stond qua schulden, en of ik aan de voorwaarden van de WSNP zou kunnen voldoen. Ik antwoorde dat ik er alles aan zou doen om het WSNP-traject succesvol te doorlopen. Ook controleerde de rechter of er niet nog activiteiten binnen de BV's plaats vonden, en ik bevestigde dat

dat niet het geval was. De hele zitting duurde nog geen twintig minuten, waarna de rechter direct met zijn uitspraak kwam. Op grond van het verzoekschrift en de verklaringen die ik had afgegeven, werd ik toegelaten. Binnen de WSNP wordt dan direct een bewindvoerder benoemd en dit werd Antoine zelf. Ik was door het dolle heen en ook Antoine was uitgelaten. Hij gaf me een ferme klap op mijn schouder, we konden het echte schuldsaneringstraject in. Eindelijk was er een stip op de horizon. Wat volgens de Kredietbank onmogelijk was, bleek wel degelijk mogelijk te zijn.

Als je tot de WSNP bent toegelaten, moet je je 36 maanden lang aan een aantal voorwaarden houden. Althans, dat was in mijn geval zo, tegenwoordig hoeft dat nog maar achttien maanden. Ten eerste moet je rondkomen van een bedrag dat gelijkstaat aan 95% van de bijstandsnorm. Ten tweede moet je je inspannen om zoveel mogelijk geld voor de schuldeisers te verdienen, om zoveel mogelijk voor ze af te lossen. Door alle stress van de voorgaande jaren was ik lange tijd niet in staat om betaald werk te doen, waardoor ik werd afgekeurd en gedurende het WSNP-traject alleen vrijwilligerswerk hoefde te doen. Ten derde mag je tijdens de WSNP geen nieuwe schulden meer maken. Verder moet je voor veel zaken toestemming aan je bewindvoerder vragen, bijvoorbeeld als je op vakantie wil of ergens vrijwilligerswerk wil doen.

Een bijzondere maatregel was de postblokkade. Alle post in het eerste jaar van de WSNP ging rechtstreeks naar je bewindvoerder. De bewindvoerder moest, door je post te controleren, kunnen vaststellen of je je wel aan alle afspraken hield. Dit leidde soms tot rare situaties: de vrolijke verjaardagskaart van mijn tante met drie poedels met feestmutsen erop belandde ook bij Antoine. Mijn verjaardag is op 1 december, maar de kaart werd pas vlak voor kerst bezorgd. Als bewindvoerder moest Antoine ook eenmalig op huisbezoek komen, om vast te stellen of er nog spullen uit de inboedel konden worden verkocht. Ik had echter uitsluitend oude spullen, zoals een twintig jaar oude bank uit mijn villa, een kast die al drie keer was

overgeschilderd, een kleine tv en een antieke tafel. Die laatste kwam ook uit mijn villa, alleen had ik hem in tweeën moeten zagen om hem passend te krijgen voor mijn nieuwe tiny house.

Het fijne van de WSNP, in tegenstelling tot het minnelijke traject, is dat schuldeisers niet meer bij je kunnen aankloppen. Je krijgt dus geen aanmaningen en ingebrekestellingen meer. Ook deurwaarders mogen geen beslag op je bezittingen meer leggen. Dit gaf mij enorme rust, waardoor ik overdag niet meer liep te piekeren en 's nachts zonder medicatie kon slapen. Voldoe je 36 maanden lang aan alle voorwaarden, dan worden je schulden kwijtgescholden en heb je een zogenaamde 'schone lei'. Hoe schoon die lei na afloop daadwerkelijk is, zal later nog blijken. Maar ik zat eindelijk in de WSNP en ik had daarmee zicht op een schuldenvrije toekomst.

Had het Goede Doel toch gelijk

In de jaren tachtig was er een Nederlandse band, Het Goede Doel, die een aantal grote hits had gescoord. Een van die hits heette ‘Vriendschap’, en de songtekst bevat de regel ‘Eén keer trek je de conclusie, vriendschap is een illusie’. Het Goede Doel was in die tijd een van de bekendere Nederlandse bands, naast Doe Maar, Toontje Lager en de Frank Boeijen Groep. Ze zijn zelfs een keer op onze middelbare school komen optreden. Het nummer komt nog regelmatig voorbij op de radio en dan roept het direct herinneringen op aan mijn jeugd. Helaas kwam ik er op pijnlijke wijze achter dat de tekst ook van toepassing bleek op één van mijn beste vrienden.

Ik kende Frank van het vwo. Omdat we een aantal gemeenschappelijke vakken volgden, zoals wiskunde, economie en Engels, zaten we in de vijfde en zesde klas regelmatig bij elkaar in de klas. Samen met Gerrit gingen Frank en ik elke donderdag biljarten in plaats van naar de wiskundeles. Maar ook in het weekend trokken we veel met elkaar op. Dan gingen we ook biljarten, wat kroegen af of dansen in de lokale discotheek. Na het vwo gingen Frank en ik samen op vakantie naar Salou, waar we ons goed vermaakten. Van ons drieën was Frank de meest ambitieuze, hij maakte overal een wedstrijdje van. Zelfs met biljarten deed hij er alles aan om te winnen. Ik herinner me nog dat hij vrijwel altijd aan de overkant van de tafel ging staan om zijn tegenstander af te leiden. Toen we allebei een relatie kregen, brachten we de weekenden regelmatig met zijn vieren door, afwisselend in Nijmegen en Amsterdam, waar Frank woonde en studeerde. Ook met Gerrit spraken we nog regelmatig samen af, om uit eten te gaan, een sauna te bezoeken of zoals vanouds te biljarten.

Behalve ambitieus was Frank geobsedeerd door geld verdienen, zo mogelijk nog meer dan ikzelf. Ik herinner me nog een voorval dat plaatsvond toen ik bij Frank op bezoek was in Haarlem, waar hij toentertijd woonde. We waren rond de dertig en zaten op de bank wat te kletsen, toen het onderwerp overging op geld. Frank schepte graag

op over zijn prestaties en beweerde ineens dat hij een ton op de bank had staan. Zijn vrouw, die naast ons zat, wist van niets. Geïrriteerd en spottend zei ze dat dat absoluut niet waar kon zijn. Maar Frank bleef volhouden en er ontstond een verhitte discussie. Voor mij was de situatie nogal ongemakkelijk, omdat ik natuurlijk niet wist wie er gelijk had en ook geen zin had om me in een dergelijke discussie te bevinden. Aangezien ik zelf op de tweezitter zat, probeerde ik het ijs nog te breken met de opmerking ‘Misschien ligt het dan wel *onder* de bank?’ waarna ik me voorover boog en theatraal een blik onder de bank wierp. Geen van beiden vond het grappig, maar de discussie stopte in ieder geval. We dronken nog wat en hadden het over andere onderwerpen waarna ik weer naar huis reed. Ik vond het een merkwaardige discussie om als partners te voeren, want heel open ben je dan niet tegen elkaar.

Zes jaar eerder waren Liset en ik bij Frank en zijn vorige vriendin op bezoek gegaan in Amsterdam. Frank was bij zijn vriendin ingetrokken en wij bleven een weekendje logeren. We hadden vier lekkere koeken meegenomen voor bij de koffie, maar dat pakte anders uit. Terwijl zijn vriendin koffie aan het zetten was, brak Frank één koek in vieren en legden die voor ons op bordjes. De andere drie koeken belandden in de voorraadkast.

In de loop der jaren heeft Frank goed verdiend, eerst in loondienst en later met twee eigen bedrijven. Eerst nam hij een uitgeverij over waar hij directeur van was geweest, en na een herstructurering wist hij deze winstgevend te maken. Later begon hij een soort detacheringsbureau voor CFO's. CFO staat voor Chief Financial Officer, een moderne benaming voor een financieel directeur. Hoeveel vermogen Frank uiteindelijk precies heeft vergaard heeft hij me nooit verteld, maar wel dat dit in de miljoenen liep.

Toen ik financieel in de problemen kwam, had ik veel contact met Frank. We belden vrijwel dagelijks en hij kwam met allerlei tips om mijn bedrijven te herstructureren. Op een gegeven moment belde hij mij en bood aan om ook financieel te helpen. Hij wilde me een lening verstrekken, maar wel tegen een aanzienlijk

rentepercentage. Ook adviseerde hij me om twee van mijn BV's te ontmantelen en failliet te laten gaan. Volgens Frank zou dat ruimte geven om de andere BV's beter te laten renderen. Hij keek natuurlijk objectief en van een afstand naar mijn bedrijven en dat kan soms een voordeel zijn.

Als ondernemer is het namelijk lastig om objectief naar je eigen bedrijven te kijken, omdat je er te veel mee bent verbonden. Ik volgde Franks advies op, het aanvragen van een faillissement van je BV's bleek een eenvoudig traject. Je dient een verzoek in bij de Rechtbank, waarna de rechter de levensvatbaarheid van het betreffende bedrijf beoordeelt. De zitting duurde in mijn geval nog geen twintig minuten. Na het uitspreken van een faillissement wordt een curator aangesteld, die nog zoveel mogelijk geld uit het bedrijf probeert te halen, om daar schuldeisers mee te kunnen betalen.

Frank hielp dus enerzijds met deskundig advies, en anderzijds met financiering om alles draaiende te houden. Het is niet zonder risico om geld te lenen van familie of vrienden, want als het misgaat kan het je band behoorlijk beïnvloeden. Bij een bank geld lenen en niet terug kunnen betalen levert je ook geen nieuwe vrienden op, maar het kost je ook geen vriendschappen. We spraken uitgebreid over dit risico en vonden het allebei belangrijk dat onze vriendschap er niet onder zou lijden. Zoiets kun je natuurlijk niet in beton gieten, dus het was meer een principeafpraak.

We sloten een overeenkomst voor de lening van maar liefst vier pagina's lang. Daarin stond een rentepercentage van 8% en zelfs een boeteclausule van vijfduizend euro voor elke keer dat ik relevante informatie niet zou verstrekken. Ik stond met mijn rug tegen de muur, kon geen kant op, maar ik vertrouwde ook op de goedheid van Frank. Ik kende hem immers al meer dan 30 jaar. Wat we óók overeenkwamen, maar wat Frank niet in de overeenkomst opnam, was dat als ik mijn verplichtingen niet kon nakomen, we dit later zouden verrekenen met de verkoop van mijn villa. En mocht ook dat niet lukken, zouden we de schuld in het uiterste geval met mijn erfenis verrekenen.

Door de lening ontstond er weer rust om privé aan alle verplichtingen te voldoen en was er zakelijk geld beschikbaar om JFM en mijn scheidingspraktijk overeind te houden. Dat we samen een financiële stip op de horizon hadden gezet gaf ook rust in mijn hoofd. Maar ondanks alle adviezen, financiële hulp en nieuwe inzichten, bleek ik gewoon al zo ver door mijn reserves heen te zijn, dat ik er niet meer in slaagde de bedrijven overeind te houden. Franks hulp en lening konden mijn mentale instorting en faillissement helaas niet voorkomen.

Na mijn crash zocht ik een paar keer contact met Frank, maar het leek hem beter dat ik eerst helemaal zou herstellen. Pas in oktober 2019, bijna een jaar later, spraken we af om elkaar te ontmoeten in Alkmaar. In het restaurant hadden we vaak samen met Gerrit gegeten, nu zaten we er zonder hem. Franks eerste woorden waren ‘Zo, is je koninkrijk ingestort?’ We praatten anderhalf uur bij, maar de sfeer bleef enorm zakelijk. Frank zei dat hij graag wilde weten hoe het met mijn gezondheid ging, maar de toon van het gesprek liet een andere indruk achter. Aan het eind vroeg ik of we binnenkort weer zouden afspreken, en dan samen met Gerrit. We hadden immers meer dan 30 jaar met zijn drieën opgetrokken. Daar moest Frank over nadenken, zei hij.

Ondanks dat hij niet meer op mijn voorstel terugkwam, zocht ik acht maanden later zelf weer contact, om over het terugbetalen van de lening te praten. Ik zat nog niet in de schuldsanering en kon dus nog zelf handelen, zonder bewindvoerder die de beslissingen neemt. Frank zei dat hij graag wilde meedenken over een manier waarop ik uit de schulden zou kunnen komen, hij vond dat ik ‘niet de rest van mijn leven in de schulden zou moeten blijven zitten.’ Hij zou met zijn adviseurs overleggen en erop terug komen.

Dat deed hij inderdaad, en snel ook, want al de volgende dag toverde hij een complexe constructie tevoorschijn. Ik moest het mij drie keer laten uitleggen voor ik begreep hoe de constructie in elkaar stak. Het kwam erop neer dat mijn schuld zou worden overgenomen door mijn vader, en dat Frank het bedrag van mijn vader zou krijgen.

Hierdoor zou mijn vader een vordering op mij hebben, die vervolgens met de erfenis zou worden verrekend. Frank kreeg direct zijn geld terug en mijn erfenis zou worden verlaagd. Volgens hem was dit voor iedereen het beste. Ik vroeg waarom dit voor mij en mijn vader het beste was, waarna bleek dat de constructie eigenlijk alleen voor Frank zelf het beste was. Op zich niet erg, maar dan moet je jezelf niet presenteren als weldoener. Want het zou mij op geen enkele wijze helpen om uit de schulden te komen.

Later bleek overigens dat Frank al in de zomer van 2019 naar Schagen was gereden om mijn vader deze constructie voor te leggen. Ik was toen nog herstellende van mijn burn-out en Frank wilde toen nog geen contact met mij. Dat hij zijn geld terug wilde was niet meer dan logisch. Maar tegen mij zeggen dat ik nog maar even moest uitzieken en ondertussen achter mijn rug om naar Schagen rijden, voelde als een mes in mijn rug. Ik had al eerder gemerkt dat Frank in zijn bedrijven alles deed om geld te verdienen, maar dat hij ook zijn vrienden zo zou behandelen had ik nooit verwacht. Mijn vader had Franks voorstel overigens direct afgewezen, hij wilde er verder ook niet over praten. Een halfjaar na dit voorval heb ik nog een poging gedaan om contact met hem te krijgen en alles samen uit te praten. Maar de enige reactie die ik kreeg was ‘Gaaf het om geld?’ Daar bleef het bij.

Het is erg jammer dat Franks hulp niet heeft mogen baten, en hij door de schuldsanering die uiteindelijk volgde zijn geld ook definitief is kwijtgeraakt. Maar het meest wrange is dat een goede vriendschap van ruim 30 jaar de lening niet heeft overleefd. In dit geval kreeg Het Goede Doel helaas dus toch gelijk.

Rich dad poor dad

Soms leek het alsof net alsof ik in een aflevering van *Steenrijk, straatarm* zat. Er was alleen één verschil: in het tv-programma ruilden twee gezinnen, één arm en één rijk, voor een week van leven. In mijn geval vond die tegenstelling plaats binnen één gezin, ik was zelf eerst rijk en nu arm. Ook Sven en Lotte moesten wennen aan de nieuwe situatie, ook zij gingen van het ene naar het andere uiterste. Door het co-ouderschap wisselden ze halverwege de week van woonplek, maar gelukkig woonden Liset en ik allebei in Oisterwijk. Ook Liset zat in de schuldsanering, had weinig te besteden en was aangewezen op een huurwoning.

Toen ik 53 werd, kreeg ik van Sven uiteraard weer de mankini voor mijn verjaardag. Daarnaast wilde hij me op zijn eigen manier een hart onder de riem steken, en hiervoor had hij een origineel cadeau bedacht. Uit het pakje kwam een boek over geld, getiteld *Rich dad poor dad*. Een toepasselijker boek had hij me niet kunnen geven en hij lichtte het cadeau toe met de woorden: ‘Pap, jij bent ondernemer en een ondernemer vindt altijd wel weer een manier om geld te verdienen!’ Het ontroerde mij, want ik voelde me rot over het feit dat ze door mij nu in een compleet andere wereld leefden. Maar het gebaar gaf me ook weer kracht om door te gaan en te werken aan een nieuwe toekomst. Ik wilde aan mijzelf, maar vooral ook de kinderen, bewijzen dat het mogelijk is om vanuit het niets weer een nieuwe carrière op te bouwen.

Als je weinig geld hebt en je familie en vrienden ver weg wonen, kom je al gauw in een sociaal isolement terecht. Reizen is duur en ook verjaardagscadeaus kosten geld. Met mijn inkomen van 95% bijstandsniveau waren zulke uitgaven haast onbetaalbaar. Waar ik voorafgaand aan mijn faillissement nog heel Nederland doorkruiste om familie en vrienden te bezoeken, kwam ik in mijn situatie nauwelijks nog ergens over de vloer. Helaas kwam mijn familie ook nooit naar Oisterwijk, waardoor ik ze nog maar heel weinig zag.

Het leek me daarom een goed idee om meer sociale contacten op te bouwen in de buurt van Oisterwijk. Door alle drukte had ik jarenlang niets met muziek gedaan en ik had zin om weer te gaan zingen. Ik ging op zoek naar een leuk popkoor in de buurt en vond er een in Tilburg. Popkoor AkoorT bestond uit 36 leden en zong voornamelijk moderne popsongs. Om tot het koor te worden toegelaten moest je auditie doen. De dirigent speelde allerlei deuntjes op de

piano en die moest je zo goed mogelijk nazingen. Zelf had ik niet de indruk dat mijn auditie denderend was verlopen, maar de dirigent dacht daar blijkbaar anders over, want ik werd aangenomen. Bij de bassen, omdat ik een lage stem heb.

In het repertoire zaten nummers als ‘Multicolor’ van Son Mieux, ‘I wish’ van Stevie Wonder, ‘Mirrors’ van Justin Timberlake en een happy hardcore-mix. Het niveau van het koor lag hoog en ik moest daarom thuis flink oefenen. Maar er was ook veel ruimte voor gezelligheid en na de repetitie bleven we vaak met een klein groepje napraten. We praatten over muziek, maar discussieerden ook over van alles en nog wat, en vertelden leuke anekdotes. Zelf vertelde ik ook regelmatig anekdotes, die ik stevast inluidde met de tekst ‘Ik heb nog een kleine anekdote, als daar behoefte aan is?’ Die vraag werd stevast beantwoord met ‘NEE,’ gevolgd door ‘Nou vooruit maar, Peter.’

Het koor was ontzettend leuk maar paste natuurlijk totaal niet bij mijn budget. De contributie alleen al was 25 euro per maand en daar kwamen nog de wekelijkse consumpties bij en extra kosten voor optredens. Mijn eerste optreden was op een korenfestival in Middelburg. Iedereen zou een zwarte outfit dragen, de mannen een zwarte broek, shirt en schoenen. Ik zocht uitgebreid in mijn kledingkast naar zwarte kleding, maar er zat helaas niets geschikts tussen. Dus reed ik op koopavond naar Tilburg en waar ik alle goedkopere kledingwinkels afliep, de Zara, C&A, H&M en Primark. Ik paste een aantal broeken en shirts en koos daaruit de goedkoopste. Bij de H&M waren de schoenen gelukkig net in de aanbieding, want ook zwarte

schoenen had ik niet. Voor mijn hele outfit was ik uiteindelijk 122,50 euro kwijt, wat op dat moment voor mij een vermogen was.

Het optreden in Middelburg was geweldig – het publiek was enthousiast en bovendien was het prachtig weer. Na afloop gingen we op een van de vele terrassen een biertje drinken en pizza eten. Naast de kleding, de pizza en het biertje moest ik ook bijgedragen aan de benzinekosten. De enorm gezellige dag werd hierdoor vooral een enorm dure dag: in totaal was ik 164,50 euro kwijt. Als gevolg hiervan at ik de drie weken erna overdag brood met pindakaas en 's avonds een diepvriespizza. Achteraf gezien had ik beter een toontje lager kunnen zingen.

Op het koor wist niemand van mijn financiële problemen. Ik schaamde me voor mijn situatie en wilde niet laten blijken dat ik eigenlijk helemaal geen geld had voor dit soort hobby's. Waar ik het meest bang voor was, was dat mijn koorgenoten me een loser zouden vinden. Terugkijkend weet ik zeker dat niemand op mij zou hebben neergekeken of vervelende opmerkingen hebben gemaakt, als ik mijn situatie wel met ze had gedeeld. Het was vooral een gevoel in mijzelf, waar ik zelf dus ook het meeste last van had. Er rust nog steeds een groot taboe op armoede en schulden. Ik vraag me af of dat komt doordat de buitenwereld het veroordeelt, of dat het voornamelijk door je eigen beleving komt. In mijn geval zorgde het ervoor dat ik mijn situatie met zo weinig mogelijk mensen deelde. Alleen aan mensen die dichtbij stonden vertelde ik het.

Om toch af en toe op pad te kunnen, had ik nog een oude auto, een Peugeot 306 uit 2009. Normaliter mag je in de WSNP geen auto hebben, maar er wordt een uitzondering gemaakt als de waarde ervan onder de vijfhonderd euro blijft. Twee keer per maand reed ik in mijn oldtimer naar Sandra in Limmen, en het was altijd maar de vraag of ik daar überhaupt zou aankomen. Een keer in de nazomer was ik van plan om naar Sandra te gaan, zodat we dat weekend samen naar de film en het strand konden. Net toen ik Oisterwijk uit reed, hoorde ik een oorverdovend geluid onder de auto vandaan komen.

Snel zette ik mijn auto aan de kant voor een nadere inspectie. Daar had ik niet lang voor nodig, want de halve uitlaat lag op de grond.

De reparatie kostte 375 euro, en dat had ik op dat moment niet op mijn rekening staan. Dus moest ik de hele maand augustus in Oisterwijk blijven en kon ik nergens heen. Gelukkig hield het koor een zomerstop, zodat ik daarvoor geen smoes hoefde te verzinnen. Augustus werd een maand waarin ik het wereldrecord pindakaas eten heb verbroken. Maar ik was enorm blij toen ik aan het eind van de maand weer vervoer had. Het was het zoveelste lesje in nederigheid.

Het komt regelmatig voor dat ik te weinig geld heb voor benzine. Komend weekend wil ik echter naar mijn vriendin in Limmen, dus ik moet ergens voldoende geld vandaan zien te halen. Mijn portemonnee is leeg, net als mijn bankrekening. In de kelderkast staat echter nog een koektrommel waar ik al mijn kleingeld in bewaar. Elke keer als ik ergens winkel en geld terugkrijg, stop ik dat in de koektrommel. Het doet me denken aan mijn optredens, vroeger op zolder, waarbij ik ook al het kleingeld in mijn spaarvarken verzamelde. Ik zet de koektrommel op de eettafel, kiep de inhoud op een kleed en begon te tellen. Het tellen duurt niet lang, er zit exact 16,40 euro in de koektrommel.

Ik bedenk dat er wellicht nog waardevolle spullen op zolder staan die ik kan verkopen. Een voor een open ik alle dozen die daar staan opgeslagen, en in de laatste doos stuit ik op mijn oude muntenverzameling. Ze zaten nog in een verhuisdoos van de vorige verhuizing, van Berlicum naar Oisterwijk. Mijn verzameling is inmiddels 47 jaar oud, en ik bedenk optimistisch dat de vijf albums misschien wel genoeg opleveren om een halfjaar op en neer naar Limmen te kunnen rijden! Maar helaas, als ik op Marktplaats kijk hoeveel muntenalbums tegenwoordig opleveren, lijken ze vrijwel niets meer waard. Ik reken uit hoe ver ik kan komen met 16,40 euro aan benzine. Het zou nét genoeg moeten zijn, mits ik op de snelweg niet harder dan tachtig kilometer per uur rijd.

Nadat ik mijn spullen en Izzy heb ingeladen, vertrek ik richting Vught. De koektrommel heb ik op de bijrijdersstoel gezet en voor de zekerheid vastgezet in de gordel. Achttien minuten later kom ik aan bij het tankstation. Ik parkeer mijn auto dicht langs de pomp, zodat ik de benzineteller goed in de gaten kan houden. Ik open de tankdop, steek de slang erin en knijp heel voorzichtig in de hendel. Ik mag absoluut niet boven de 16,40 euro uitkomen, maar heb wel minimaal 15,50 euro nodig om in Limmen te komen. Hoe dichterbij ik de 15 euro nader, hoe voorzichtiger ik de hendel inknijp. Precies op 15,80 laat ik los, missie geslaagd!

Binnen vraagt de kassière of ik contant of met pinpas wil betalen. Ik tover mijn koektrommel tevoorschijn en kliep de inhoud op de toonbank. Vol verbazing kijkt de kassière me aan. Ik leg uit dat ik van mijn kleingeld af moet, waar niet veel aan gelogen is. Ze telt alle munten tot ze op 15,80 euro uitkomt. Ze kijkt naar de muntverzameling, dan naar mijn oude Peugeot, vervolgens naar mij en geeft me dan een gratis cappuccino. Een mooi en warm gebaar, net als de koffie zelf.

Als je weinig geld hebt, ben je aangewezen op je eigen creativiteit en die had ik gelukkig voldoende. Zo recyclede ik regelmatig koffiefilters en stofzuigerzakken om geld te besparen, kocht ik zoveel mogelijk spullen in de aanbieding en kookte ik vaak voor drie dagen tegelijk. Gelukkig had ik een enorme vriezer uit mijn oude huis meegenomen. Die kwam nu goed van pas, er pasten zeker twintig maaltijden in. Maar wat ik enorm miste waren de wekelijkse massages. Die kostten 58 euro per behandeling, en daar was nu uiteraard geen budget meer voor.

In Tilburg zat een goede massagesalon, die werd gerund door drie Chinese vrouwen. In de bijbehorende winkel verkochten ze gezondheidsproducten, voor elk kwaaltje hadden ze wel een oplossing en het was altijd druk in de winkel. Naast en boven de winkel waren in totaal vijf ruimtes ingericht voor massages, met rustgevendes kleuren en ontspannende muziek op de achtergrond. Je kon hier kiezen

voor een rug- en nekmassage, een *hot stone* behandeling of acupunctuur. Omdat ik regelmatig last had van migraine, had ik veel baat bij een stevige massage. Een massage duurde een uur, en vrijwel altijd raakte ik zo ontspannen dat ik binnen een halfuur in slaap viel. Als het rustig was in de massagesalon, lieten ze mij rustig liggen, en werd ik na een halfuur tot een uur vanzelf weer wakker. Het kwam ook weleens voor dat ik nog steeds lag te slapen als het tegen sluitingstijd liep. Dan maakten de masseuses mij uiteraard op tijd wakker en kon ik langzaam uit mijn winterslaap ontwaken. Eén keer pakte dit ritueel echter wat minder ontspannend uit.

Ik bel de massagesalon want ik heb weer flinke migraine, en gelukkig kan ik nog diezelfde avond terecht. Het zit nog meer mee want Chin, mijn favoriete masseuse, heeft nog ruimte in haar agenda. Ik heb ontdekt dat stevige massages, waarbij mijn spieren zo krachtig mogelijk worden gemasseerd, het beste werken om van mijn migraine af te komen. Chin is de kleinste van de drie masseuses, maar kan als enige mijn migraine goed wegmassen. Zoals gewoonlijk loop ik naar boven, waar ik me omkleed en op het massagebed ga liggen. Chin vraagt of ik een krachtige massage wil zoals altijd, en dat bevestig ik. Het masseren doet behoorlijk pijn, maar ik weet dat het de enige manier is om van mijn migraine af te komen. Toch ontspan ik kennelijk weer diep, want van de rest van de massage kan ik me niets herinneren.

Als ik mijn ogen open is het donker en stil om me heen. Nergens klinkt geluid. Ik duw mezelf overeind, sla mijn benen over de rand van de massagetafel, en loop naar de muur waar ik het licht aandoe. Mijn spullen liggen nog waar ik ze gelaten heb. Ik pak mijn telefoon, het scherm licht op en– Wat? Zo laat al? Het is 1.30 in de nacht! De massagesalon gaat om 21.30 dicht, ze moeten vergeten zijn om me wakker te maken. Snel trek ik mijn kleren aan en loop naar beneden. Ook daar is het overal donker.

‘Hallo?’ roep ik. ‘Is daar nog iemand?’

Er komt geen antwoord. Het dringt tot me door dat ik midden in de nacht, helemaal alleen, in de massagesalon zit opgesloten. Mijn

ontspanning is direct verdwenen en maakt plaats voor een angstig gevoel. Hoe kom ik dit pand uit? Ik dool heen en weer, probeer deuren en ramen te openen en trek allerlei lades open op zoek naar een sleutel. Allemaal vergeefs, ik zit echt opgesloten. Ik denk aan Izzy, die alleen thuiszit. Zij moet nodig uit en heeft nog geen hondenbrokken gehad. Dan word ik ineens verblind door een felle lichtstraal.

‘Hé!’ roept een luide mannenstem, en van schrik schreeuw ik. ‘Wat doe je daar? Blijf staan of ik bel de politie!’

Ik knipper tegen het felle licht, en kan vaag de contouren van een man in de ruimte onderscheiden. ‘Ik ben opgesloten!’ roep ik.

‘Hoezo, opgesloten?’ zegt de man.

‘Ik heb een massage gehad, waarna ik in slaap ben gevallen. Dat gebeurt wel vaker, maar dan komen ze mij altijd weer wakker maken. Deze keer dus helaas niet’.

De man begint hard te lachen.

‘Ja, lach jij maar!’ zeg ik. ‘Ik was bang de hele nacht hier te moeten doorbrengen.’

De beveiliging legt uit dat het alarm is afgegaan nadat ik door het pand ben gaan lopen. Ze kregen een melding en zijn direct naar de massagesalon gereden.

Ik bedank de beveiliging dat hij me bevrijd heeft, loop naar de parkeergarage waar mijn auto staat en rijd naar huis. Helaas wel weer met migraine. Thuis wacht een blije en hongerige hond, die na een extra bak brokken en rondje door de buurt voldaan in slaap valt. Net als haar baasje.

Toen de massages voor mij onbetaalbaar werden, bedacht ik een goedkoper alternatief: op blote voeten over het grindpad van mijn nieuwe tuin lopen. Het deed bijna evenveel pijn, en zo had ik toch nog een beetje het massagegevoel van vroeger.

Mijn bestaan op minimumniveau leverde soms bizarre situaties op. Ik weet nog dat Mats en Mees, de tweelingzonen van Sandra, bij de lokale supermarkt werkten. Ze maakten veel overuren omdat ze

spaarden voor een eigen boot. Na ruim een jaar hadden ze genoeg geld verdiend voor een opblaasbare boot met buitenboordmotor en trailer. Op Marktplaats hadden ze al een paar mooie aanbiedingen gezien. Uiteindelijk vonden ze een bedrijf in Almere met een behoorlijke voorraad tweedehands boten. We reden er samen met Sandra heen en parkeerden vlak voor de deur. Als we een mooie deal konden maken, hoefden we niet ver met de spullen te sjouwen. Het bedrijf had twee verdiepingen, op de bovenste stonden wel twintig boten. Helaas zat er geen geschikte en vooral ook betaalbare boot voor de jongens tussen. Dus liepen we de trap af naar de benedenverdieping waar we bijna tegen de perfecte boot aanbotsten: hij had de juiste afmetingen, was nog vrijwel in nieuwstaat en er zat een sterke buitenboordmotor bij.

Mats en Mees stonden van enthousiasme te springen, wat ook de verkoper direct opviel. Hij stapte op ons af en zei dat later die middag nog iemand anders naar deze boot kwam kijken, dus als we hem wilden moesten we snel zijn. Het leek mij een slechte verkooptruc, maar het zorgde ervoor dat Mats en Mees nog gretiger werden. Inclusief buitenboordmotor, trailer en externe benzinetank kostte de boot 1750 euro. De koop werd gesloten, we hoefden alleen nog af te rekenen en alle spullen in te laden. De 1750 euro moest ter plekke gepind worden, maar de jongens hadden zelf nog geen pinpas. Sandra had die uiteraard wel, maar het bleek dat op haar app een daglimiet van 500 euro was ingesteld. Die kon ze ter plekke aanpassen, maar uit veiligheidsoverwegingen werd de verandering pas vier uur later van kracht. Zo lang gingen we niet wachten, dus het leek er sterk op dat we zonder boot weer naar Limmen moesten rijden.

Zelf had ik de dag ervoor welgeteld 2,11 euro op mijn rekening staan, maar voor de zekerheid opende ik toch mijn mobiel bankieren-app. Tot mijn stomme verbazing stond er 1881,61 euro op. Dat moest wel een fout zijn? Maar toen ik mijn transacties opende, bleek dat ik toevallig die ochtend een belastingteruggaaf van 1879,50 euro had ontvangen. Sandra had de motor al gestart en Mats en Mees zaten teleurgesteld achterin te mopperen. Ik liep naar de auto, keek

Sandra aan en zei dat ik het bedrag wel even zou voorschieten. Ze keek me aan met de blik van iemand die water ziet branden, maar ik liep doodleuk naar het kantoortje en rekende het bedrag af. Daarna konden we alle spullen inladen en zo reden we toch mét boot het terrein af. Toen ik Sandra die avonds vertelde waarom ik het bedrag had kunnen pinnen, konden we er allebei hard om lachen.

Het was natuurlijk enorm wennen om van weinig geld rond te komen. Het contrast met hoe ik voorheen leefde was gigantisch. Voorheen maakte het niet uit wat ik kocht, geld speelde geen rol. Nu moest ik elk dubbeltje omdraaien. Maar in mijn nieuwe situatie leerde ik dat je positief moet blijven, je creativiteit moet aanspreken en de moed erin moet houden. Ook was ik ervan overtuigd dat deze situatie tijdelijk was. Ik moest mezelf gewoon weer opnieuw uitvinden. Misschien geen villa met zwembad meer, maar wel weer een mooie toekomst.

Nog even de tanden op elkaar

Voor mijn crash maakte ik me vooral zorgen over de dreiging in de schulden te belanden. Nu ik eenmaal in de schulden zat, vroeg ik me af of en, zo ja, hoe ik er ooit weer uit zou komen. De combinatie van weinig geld en chronische stress is niet erg bevorderlijk voor je gezondheid. Ik kreeg dan ook steeds meer gezondheidsklachten. Zo viel ik in vier maanden tijd maar liefst twaalf kilo af, waardoor een groot deel van mijn broeken niet meer paste. Je zag mijn ribben gewoon uitsteken. De huisarts vond mijn gewichtsafname ook niet bepaald gezond en besloot me nader te onderzoeken. Ze liet een aantal bloedonderzoeken doen, maar vond niets. Volgens haar kon het afvallen goed worden verklaard door alle stress. Tegen de stress schreef ze oxazepam voor, die ik dagelijks slikte. Ook sliep ik erg slecht, bijna elke nacht lag ik tot twee of drie uur wakker. Dan lag ik te piekeren over mijn situatie en hoe ik ooit weer een nieuwe toekomst kon opbouwen. Hiervoor schreef de huisarts temazepam voor, dat ik elke avond voor het slapengaan innam. Het vervelende van deze medicatie is dat het verslavend werkt en je lichaam er steeds meer van nodig heeft. Het helpt wel op de korte, maar dus niet op de langere termijn.

Op mijn dertigste verjaardag haalde ik een geintje uit met mijn zusje, waarbij ik haar optilde. Dat pakte echter verkeerd uit, doordat ze de andere kant op ging hangen en ik zwaar door mijn rug ging. Een MRI-scan wees uit dat ik een hernia had, en ik zou zeker zes weken nodig hebben om te herstellen. Hoewel de hernia door veel bewegen en gezond leven prima onder controle te houden was, bleef het altijd een zwakke plek. In de zomer van 2021, op mijn tweeënvijftigste, ging ik opnieuw door mijn rug. Ik was in de tuin wat struiken aan het verpotten en maakte een verkeerde beweging. Ik kon nauwelijks meer lopen van de pijn en ging langs bij de huisarts. Die schreef pijnstillers voor in de vorm van diclofenac en stuurde me naar het ziekenhuis in Tilburg voor een nieuwe MRI-scan. Ook nu werd een

hernia vastgesteld, want op de scan was te zien dat een zenuw bekneld werd. Mijn huisarts had me geadviseerd om minimaal tien behandelingen bij de fysiotherapeut te ondergaan, maar daar had ik helaas geen geld voor. De basisverzekering dekt deze kosten niet, dus moest ik het doen met pijnstillers en veel beweging.

Mijn creativiteit had ik regelmatig nodig om het leven financieel te bolwerken. Zo droeg ik contactlenzen die een maand meegingen, maar bijna dertig euro kostten. Op internet deed ik onderzoek naar de houdbaarheid van zachte contactlenzen. Vervolgens testte ik een aantal maanden hoe lang ik de lenzen kon inhouden, voordat de kwaliteit te erg achteruitging. Ik ontdekte dat ik prima drie maanden met de lenzen kon doen, waardoor ze maar tien in plaats van dertig euro per maand kostten.

Rondkomen van weinig geld was vooral in de winter een uitdaging. Door de oorlog in Oekraïne waren de energieprijzen omhooggeschoten, waardoor mijn stookkosten verdubbelden. In mijn comfortabele villa stond de kachel 's winters op 21 graden, maar dat was nu onbetaalbaar. Hoger dan 17 graden kwam de cv niet. In een strenge winter in een slecht geïsoleerd huis ben je dan aangewezen op nieuwe kledingcombinaties. Zo droeg ik overdag een shirt, trui en vest over elkaar om het in huis een beetje warm te krijgen. 's Nachts droeg ik een vest over mijn pyjama en trok ik drie dekbedden over me heen om te voorkomen dat ik rillend van de kou in bed lag. In het nieuws las je regelmatig dat de opwarming van de aarde voor grote problemen zou gaan zorgen, maar in Oisterwijk leek er wel een nieuwe ijstijd aangebroken.

Je zou verwachten dat de tandartscontrole in het basispakket van je gezondheidsverzekering zit. Ik kwam erachter dat dat dus niet het geval is. Voorheen ging ik elk halfjaar trouw op controle, maar sinds ik onder bewind stond was ik al een jaar niet meer op controle geweest. Via de mail had ik al negen reminders ontvangen van de tandarts en ik besloot toch maar een afspraak te maken.

Het was ruim twintig minuten lopen en onderweg bedacht ik me dat ik al een paar weken last had van een kies. Links onderin zat

een oude vulling en ik hoopte niet dat die was afgebroken, want zo-
iets kon aardig in de papieren lopen. Zou het meevallen? Ik zag me-
zelf al aan de balie staan, proberend uit te leggen dat ik het bedrag
niet kon pinnen. Zouden ze zoiets vaker meemaken? Of zouden ze
boos worden omdat ik dat van tevoren had moeten zeggen? Hoe
dichter ik bij de tandartspraktijk kwam, hoe meer zorgen ik me
maakte. Ik stapte de kleine praktijk binnen en mocht direct doorlo-
pen. Eerst volgde het standaardgesprekje over hoe het gaat, waarbij
ik maar zei dat het prima met mij ging. Ik legde uit dat mijn kies wel
wat gevoelig was. De tandarts onderzocht minutieus mijn gebit en
bekeek ook de oude vulling. Achteroverliggend, met mijn mond wa-
genwijd open en de vingers van de tandarts met het spiegeltje erin,
brak het zweet me uit.

‘Het tandvlees rondom de kies is geïrriteerd,’ zei hij. ‘Dat is
waar je nu last van hebt. Maar de vulling hoeft niet vervan-
gen te worden. Je moet vooral de komende tijd goed het tand-
vlees poetsen.’

Een enorme last viel van mijn schouders. Geen betalingsre-
geling! Ik mocht opstaan en slaakte een zucht van verlichting. Van
pure opluchting wenste ik de tandarts alvast een goed weekend, hoe-
wel ik er buiten achter kwam dat het nog maar dinsdag was. Met een
opgelucht gevoel huppelde ik weer richting huis.

Tijd voor een nieuwe IQ-test

Geldzorgen kunnen voor zoveel stress zorgen, dat deze leidt tot een daling van je IQ. Soms met wel vijftien punten. Onderzoeken tonen aan dat dit het meest voorkomt bij mensen die chronische stress hebben, bijvoorbeeld door armoede en schulden. Dit verklaart dan ook waarom mensen met schulden soms beslissingen nemen die andere mensen niet goed begrijpen. Bijvoorbeeld het kopen van een grote nieuwe tv, toch blijven roken of het aanschaffen van een nieuw huisdier. Nu heb ik gelukkig zelf een universitaire opleiding gedaan en kon mijn IQ wel een tikje hebben, maar toch deed ik veel domme dingen.

Zo vergat ik vaak belangrijke dingen mee te nemen als ik naar Sandra ging, zoals mijn lenzen of medicatie. Dan moest ik weer 143 kilometer terug naar Oisterwijk rijden om de vergeten spullen op te halen. Ook had ik eens een belangrijke afspraak in het ziekenhuis in Tilburg voor een MRI-scan, maar was ik per ongeluk naar een ander, en dus verkeerd ziekenhuis gereden. Er was gelukkig nog net genoeg tijd om naar het juiste ziekenhuis te rijden, waarna ik me hijgend en bezweet bij de balie meldde. Het gebeurde ook weleens dat ik naar het dorp ging voor boodschappen en er pas bij thuiskomst achter kwam dat mijn sleutels nog in het voordeurslot staken. Ook in het huishouden deed ik veel domme dingen. Zo goot ik een keer per ongeluk een enorme scheut Dreft in de wasmachine in plaats van wasmiddel. Vervolgens droop urenlang het schuim uit de wasmachine en zat de hele vloer onder de smurrie. Bij het koken liet ik regelmatig pannen aanbranden, iets wat niet meer was gebeurd sinds ik op mijn achttiende voor het eerst op mezelf woonde. Op dezelfde manier heb ik eens een percolator, een Italiaans koffiezetapparaatje, te lang op het fornuis laten staan. Ik kwam er pas achter toen alle vloeistof verdampt was en de hele bodem eruit was gebrand.

De grootste blunder maak ik echter als ik online kleding bestel. Ik heb nieuwe broeken nodig en bij The Sting zijn die net in de

aanbieding. De volgende middag worden de bestelde broeken thuis geleverd en ik besluit ze direct te passen. Het gaat om drie exemplaren in de kleuren blauw, zwart en beige. Ze hebben een mooie pasvorm, staan goed, maar het beige exemplaar blijkt net iets te krap. Het lijkt me daarom beter om die direct retour te sturen, want dat kan kosteloos binnen veertien dagen. Ik pak de beige broek weer in, breng het pakket naar PostNL en rijd weer naar huis. Ik besluit bij thuiskomst een flink stuk met Izzy te gaan wandelen. Als ik thuiskom, kan ik alleen mijn voordeursleutel nergens vinden. Waar ik ook zoek, hij blijft spoorloos. Aangezien de hond toch echt uit moet, graaf ik de reservesleutel op die ik (gelukkig!) onder een struik heb begraven, en besluit de volgende dag verder te zoeken. Na een nacht goed slapen vervolg ik de zoektocht, maar ook nu vind ik de sleutel nergens. Ineens bekruipt me een angstig gevoel. Hij zal toch niet in die beige broek zitten? Het lijkt me een onwaarschijnlijk scenario, maar ik bel voor de zekerheid toch maar even naar de klantenservice van The Sting.

Een aardige mevrouw staat me te woord en vraagt waarmee ze me kan helpen. ‘U spreekt met Peter Dinkla uit Oisterwijk,’ zeg ik. ‘Ik heb een paar broeken bij jullie besteld en één daarvan retour gestuurd. Maar nu mis ik een voordeursleutel.’ Het is even stil aan de andere kant van de lijn. ‘Ik begrijp het niet helemaal, meneer Dinkla. U heeft drie broeken besteld, er eentje retour gestuurd en nu mist u uw voordeursleutel?’ Ik bevestig het verhaal. ‘Ik heb de broek natuurlijk even gepast en ben bang dat ik de sleutel erin heb laten zitten toen ik hem terugstuurde.’ De net nog zo aardige mevrouw slaat nu een heel andere toon aan, en bijt me toe dat het niet de bedoeling is om allerlei attributen in de broek te stoppen. Het is uitsluitend de bedoeling om ze kort te passen. Ik begrijp dit zelf natuurlijk ook wel en heb ook geen idee hoe de sleutel in de broek terecht is gekomen. Ik vraag de mevrouw van The Sting of ze kan onderzoeken of er ergens nog een sleutel ligt en die terug wil sturen. Ze gaat het uitzoeken, zegt ze.

Drie uur later word ik door dezelfde vrouw gebeld, ze hebben mijn sleutel gevonden. Hij gaat dezelfde dag nog op de post en zal spoedig worden herenigd met de voordeur. Een dag later vind ik een envelop van The Sting op de deurmat. Maar tot mijn schrik zie ik dat de enveloppe is opengescheurd en met plakband weer dichtgemaakt. Waar ik al bang voor ben, wordt de daaropvolgende seconden bewaarheid, want er zit geen sleutel meer in. Uiteraard staat mijn adres op de envelop, dus nu loopt er iemand rond met mijn sleutel die ook mijn adres heeft. Op inbrekers zit ik niet te wachten, dus zit er niets anders op dan alle sloten te vervangen. Gelukkig kan ik het slot zelf vervangen, maar de aanschaf van nieuwe sleutels en bijbehorend gereedschap kost maar liefst 165 euro. Mijn nieuwe broeken, die in de aanbieding nog wel zo goedkoop waren, worden zo ineens alsnog behoorlijk duur.

Na de zoveelste vergeetachtige blunder kwam ik op een originele oplossing. Op verschillende plekken in huis hing ik briefjes als reminders. Zo plakte ik bij de voor- en achterdeur briefjes met de tekst 'SLEUTEL NIET VERGETEN.' Boven het aanrecht stond 'GAS UITDOEN' en op de badkamerspiegel 'MEDICIJNEN NEMEN' en 'DOUCHE UITZETTEN NA GEBRUIK.' Dit hielp zeker om bepaalde zaken niet te vergeten, maar als er mensen op bezoek kwamen leidden de briefjes ook tot gefronste wenkbrauwen. Ook Sven en Lotte vonden de briefjes merkwaardig, maar zij waren wel wat gewend van hun vader.

Hello Fresh 2.0

Afgezien van koekjes bakken had ik in mijn jeugd weinig in de keuken ondernomen. Totdat mijn moeder op mijn zeventiende, vlak voordat ik op kamers ging, mij kookles wilde geven. Mij leek dit volstrekt onnodig en ik zei dan ook dat ik me prima zou redden op kamers. Mijn moeder was hier echter niet zo gerust op en schreef een uitgebreid kookboekje voor me. Daarin stond beschreven hoeveel groente, fruit en vitamines je iedere dag nodig hebt, met daarbij 32 gezonde recepten die had mijn moeder in de loop der jaren had verzameld uit de *Libelle*, van vriendinnen, en haar eigen creaties. Het boekje gebruik ik nog steeds. Er staan enkele van mijn lievelingsrecepten in, zoals preitaart, zuurkoolschotel en mijn grote favoriet: pilav.

Toen ik eenmaal op kamers woonde, bleek ik het koken toch enigszins te hebben onderschat. De eerste keer dat ik zelf aardappelen met groente kookte op het gezamenlijke fornuis, kwam ik erachter dat ik de sperziebonen was vergeten. Gelukkig was er op vijf minuten fietsen een supermarkt, en kon ik die alsnog in huis halen. In mijn fantasie zat ik twintig minuten later aan een heerlijke maaltijd, maar de werkelijkheid verliep helaas anders, zoals wel vaker in mijn leven. Toen ik terugkwam, de voordeur opendeed en met mijn boodschappentas de trap opliep, kwam ik in een enorm rookgordijn terecht. Het hele trapgat stond blauw van de rook en ik hoorde mensen schreeuwen. Bovenaan de trap zag ik mijn huisgenoten met handdoeken rook staan wegwapperen, en alle ramen stonden open. De pannen die ik op het fornuis had laten staan waren helemaal drooggekookt en door de ontstane rookontwikkeling waren alle rookmelders afgegaan. Ik begon net als mijn huisgenoten rook weg te wapperen en zette ook op mijn verdieping alle ramen open. De inmiddels zwartgeblakerde pannen probeerde ik met een handdoek van het fornuis te krijgen. Toen de rook een beetje was opgetrokken stelde ik nog voor de avond af te sluiten met een Brand biertje, maar die grap werd niet gewaardeerd. Ik liet een pizza bezorgen, en besloot me de

rest van de avond maar gedeisd te houden en rustig op mijn kamer tv te kijken.

Pas na mijn studie ontwikkelde ik alsnog een passie voor koken. Ik schafte een complete bibliotheek aan kookboeken aan en ontdekte de Italiaanse, Indonesische en Franse keuken. Wanneer er vrienden of familie kwamen eten, kookte ik uitgebreide diners van wel zes gangen, voorzien van passende wijnen. Het liefst kookte ik bijzondere gerechten, om mijn gasten te verrassen met ongebruikelijke smaken. Met een groep vrienden vormde ik een kookclub, waarmee we om de beurt bij elkaar gingen eten. Een halfjaar eerder had ik ook al bij een kookclub in Vught gezeten, waar een professionele kok ons de kneepjes van het vak bijbracht. Sven en Lotte konden mijn kookkunsten echter minder waarderen. Waarom begrijp ik nog steeds niet, maar het werd een standaardgrap om alles wat ik op tafel zette af te branden. Het toppunt was wel toen Sven achttien werd en bij de luchtmacht ging werken. Ik vroeg hem of hij niet tegen het eten daar opzag, waarop hij antwoorde: ‘Nee hoor, vergeleken met jouw kookkunsten kan het daar alleen maar meevallen!’

De helft van de week dat de kinderen bij mij waren, kookte ik vooral herkenbare gerechten voor ze. Maar als ik alleen was, probeerde ik veel nieuwe dingen uit. Op tv kwamen regelmatig commercials van Hello Fresh, een concept waarbij je wekelijks een doos ingrediënten met bijbehorende recepten krijgt thuisgestuurd. Dit zijn bijna altijd onbekende recepten, waardoor je veel nieuwe maaltijden leert koken. Ik besloot een abonnement te nemen, en zo heb ik jarenlang via Hello Fresh nieuwe gerechten leren koken.

Toen ik financieel aan de grond zat, was er ook voor Hello Fresh helaas geen geld meer. Het was meer de tijd van Goodbye Cash. Rondkomen van een budget onder bijstandsniveau viel gewoon niet mee. Ik besprak mijn geldzorgen met Mitzy, mijn vaste consulente bij de gemeente. Zij adviseerde me om contact op te nemen met de Voedselbank in Tilburg. Ik had eigenlijk geen idee wat de Voedselbank precies deed. Uiteraard had ik er wel eens van gehoord, maar dat was toch voor arme mensen? Hoe zouden die mij nu

kunnen helpen? Met een schok realiseerde ik me dat ik nu ook tot de doelgroep van de Voedselbank behoorde. Het idee om zelf klant van de Voedselbank te worden stond me echter enorm tegen. Toen ik als zevenjarige door pestkoppen in de bouwput werd geduwd en mijn ouders mij niet kwamen helpen, had ik een belangrijke les geleerd: zorg ervoor dat je niet afhankelijk bent van anderen. Je eigen problemen oplossen, dus. Door bij de Voedselbank aan te kloppen, zou ik erkennen dat ik niet zonder hulp kon. Ik had echter weinig keuze, want ik kwam elke maand geld tekort. Na veel getwijfel besloot ik in ieder geval een intakegesprek aan te vragen, dat verplichtte natuurlijk nog tot niets. Via het online aanmeldformulier maakte ik een afspraak. Twee dagen later kon ik terecht.

Die donderdagmiddag rijd ik naar Tilburg. Het gebouw ligt op een industrieterrein, op de gevel staat in grote letters VOEDSEL-BANK. Ik parkeer mijn auto en zie mensen met gevulde boodschappentassen naar buiten komen. Sommigen laden de spullen in hun auto, maar de meesten hebben een fiets en laten de tassen aan het stuur bungelen. Ik sluit achteraan in de rij aan, waar het me opvalt dat sommige mensen gezellig met elkaar staan te praten. Zelf ben ik alleen maar aan het rondspieden of iemand mij misschien herkent. Het is midden in de coronacrisis en iedereen draagt een mondkapje. De kans om herkend te worden is dus gelukkig een stuk kleiner. Bij elke meter die ik opschuif in de rij voel ik een knoop in mijn maag verder samentrekken. Tot drie keer toe overweeg ik om uit de rij te stappen, naar mijn auto te lopen en weer naar huis te rijden. Maar daarmee los ik mijn problemen niet op.

Veertig minuten later kom ik eindelijk aan bij de balie. Er zit een vrouw die om mijn pasje vraagt. Als ik zeg dat ik die niet heb kijkt ze mij nors aan. Ik leg uit dat ik voor een intake kom, waarna ik mag doorlopen naar het kantoor van Els. Els is rond de zestig en oogt sympathiek. Ze draagt een blauwe jurk met een wit bolletjesmotief. Ze glimlacht als haar hand uitsteekt en zich voorstelt.

‘Welkom, meneer Dinkla,’ zegt Els, en ze gebaart dat ik mag gaan zitten. ‘We gaan zo samen naar uw inkomsten en uitgaven

kijken. Maar eerst hoor ik graag wat meer over uw persoonlijke situatie.'

Ik leg haar uit wat er de afgelopen jaren allemaal is gebeurd. 'Dat is een heftig verhaal,' zegt Els. 'Deze nieuwe situatie zal wel behoorlijk wennen zijn?'

'Dat is het zeker,' beaamt ik, 'maar het is maar tijdelijk. Zodra het kan draai ik weer mee in de maatschappij.'

Els knikt instemmend en begint mijn administratie, die ik heb meegenomen, door te nemen. Na acht minuten bladeren en rekenen komt ze met de uitkomst.

'U komt zeker in aanmerking voor ondersteuning, en ik zal u straks inschrijven.'

Dit nieuws voelt aan de ene kant als een opluchting, maar ook als een vorm van falen. Ik heb het niet gered zonder hulp.

Els voert mijn gegevens in het systeem in, waarna ik officieel klant ben. 'Je hebt geluk, Peter! Oisterwijk heeft ook een eigen uitgiftepunt,' zegt ze stralend, alsof ik zojuist de loterij heb gewonnen. 'Zal ik je daar maar aanmelden?' Haar wijsvinger ligt al klaar op de muis.

Ineens krijg ik het warm. Ik zie mezelf al elke donderdagmiddag een voedselpakket ophalen in mijn eigen dorp. Iedereen die ik dan tegenkom weet vervolgens meteen dat ik arm ben, anders kom je niet in aanmerking voor de Voedselbank. 'Waar ligt dat uitgiftepunt precies?' vraag ik verontrust.

Els leest de straat van haar computerscherm. 'De Prunusstraat.'

De Prunusstraat? Die straat ligt praktisch naast mijn huis, hemelsbreed 40 meter, ik loop er elke dag een paar keer met Izzy langs. Op donderdagmiddagen rond 14.00 staat daar inderdaad een busje van de Voedselbank, en mensen die in de rij staan om een pakket op te halen. In mijn oude villawijk was het nieuws van mijn faillissement als een lopend vuurtje rondgegaan, maar in mijn nieuwe buurt wist niemand van mijn situatie. En dat wilde ik graag zo houden. 'Kan ik het pakket niet gewoon in Tilburg ophalen?' vraag ik. 'Het klinkt misschien gek, maar dat is toch handiger voor mij.'

Vol verbazing kijkt Els me aan, maar ze stemt toch in.

Toen de inschrijving rond was kreeg ik een persoonlijk pasje. Boven het Voedselbanklogo stonden mijn naam, geboortedatum en een nummer: 204774. Aan de achterkant was het pasje rood. De kleur van het pasje gaf aan of je alleenstaand was en al dan niet kinderen had. Ook kon je aangeven of je vegetarisch was. Omdat de kinderen op dat moment bij Liset stonden ingeschreven, kreeg ik een rood pasje, wat stond voor ‘alleenstaande vegetarische vader’.

Vijf dagen later is het zover. Ik rijd voor het eerst naar Tilburg om te gaan winkelen bij de Voedselbank. Er wordt nog een keer uitgelegd hoe het systeem werkt. Je krijgt een tijdslot toegewezen, waarbinnen je je boodschappen moet ophalen. In mijn geval is dat donderdagmiddag tussen twee en drie. Bij aankomst moet je in de rij aansluiten, die vaak al aan de weg begint. Eenmaal binnen geef je je pasje af en krijg je een bonnetje met daarop een nummer. Vervolgens wacht je aan een van de tafeltjes tot je nummer wordt omgeroepen. Soms wordt je nummer al na tien minuten omgeroepen, maar als het erg druk is kan het tot wel een uur duren. Door de hoge energieprijzen en de coronacrisis werd het steeds drukker bij de Voedselbank. Ik begreep later van Els dat het aantal aanmeldingen niet meer bij te benen was. Als je nummer is omgeroepen krijg je een winkelwagentje waarop je je pasje moet bevestigen. Daarmee kan worden gecontroleerd of je niet, al dan niet per ongeluk, te veel producten meeneemt. Er is een vaste route door de supermarkt, die met pijlen op de grond staat aangegeven.

Afhankelijk van de kleur van je pasje mag je een bepaalde hoeveelheid producten in je wagentje leggen. In mijn geval bijvoorbeeld twee pakken melk, drie broden, vijf stuks groente, een pak macaroni en drie Knorr-mixen. Aan het eind van de route wordt je wagentje handmatig gecontroleerd. Er waren regelmatig mensen die te veel levensmiddelen meenamen. Die kregen dan één waarschuwing, maar bij een volgende overtreding werden ze eruit gezet. Na de controle mocht je de boodschappen inladen en kon je naar huis. Zo ging

ik elke donderdagmiddag een groot deel van mijn boodschappen halen bij de Voedselbank. Als ik nog wat geld overhad, reed ik op de terugweg langs de normale supermarkt om een paar extra producten te kopen.

Na vier maanden kreeg de Voedselbank er een huisdierenafdeling bij. Hier kon je als honden- of katteneigenaar voer, snacks en speeltjes voor je huisdier ophalen. Er was een aparte dierenbalie waar je je moest melden en geholpen werd door Karin. Karin was in de vijftig, had lang donker haar en ging altijd gekleed in een strakke spijkerbroek en halfopen blouse. Ze praatte met een zwaar Tilburgs accent, waardoor ze voor mij niet altijd even goed verstaanbaar was. Karin vroeg altijd eerst naar je pasje en nummer, dan zocht ze die op in een lange lijst, en vervolgens riep ze luidkeels: ‘IZZY, SENIOR, GROTE HOND.’ Ik antwoordde dan altijd: ‘Ze is inderdaad groot, maar ook heel lief!’ Mijn reactie werd blijkbaar niet op prijs gesteld, want na drie maanden slaakte Karin een diepe zucht en zei: ‘Dat zegt u elke week, dat ze zo lief is.’ Dat klopte, maar iemand moest toch voor Izzy opkomen?

Mijn familie en vrienden wisten wel in wat voor financiële situatie ik zat, maar niemand, behalve Sandra, wist dat ik bij de Voedselbank kwam. Dit leidde soms tot bizarre situaties, bijvoorbeeld als er vrienden kwamen eten en ik uitgebreid had gekookt. Zo had ik op een middag in mei drie kilo asperges van de Voedselbank meegekregen. Die waren normaliter niet te betalen, maar een lokale aspergeboer had ze gedoneerd. Zo kon ik een compleet aspergemenu op tafel toveren, bestaande uit aspergesoep, asperge met gerookte zalm en aspergequiche. Iedereen had ontzettend lekker gegeten, en ik kreeg de vraag of de asperges van de supermarkt kwamen. ‘Nee hoor,’ antwoordde ik, ‘deze komen van een lokale aspergeboer. Daarom smaken ze ook zo lekker.’ En daar was niets aan gelogen. Na een paar maanden boodschappen bij de Voedselbank te hebben gedaan, bleken ze een samenwerking met een nieuwe leverancier te hebben gesloten. Het bleek te gaan om het mij zo vertrouwde Hello Fresh. Ze

hadden een distributiecentrum in Tilburg waar regelmatig pakketten overbleven. Die werden nu gedoneerd aan de Voedselbank. Zo kreeg ik toch weer een beetje het Hello Fresh-gevoel terug.

Hoewel ik gelukkig al jaren niet meer bij de Voedselbank hoef te komen, heb ik er wel een hardnekkige gewoonte aan overgehouden. Telkens wanneer ik bij een supermarkt boodschappen doe en alles op de band leg, sla ik automatisch aan het rekenen. Ik tel de prijzen van alle producten bij elkaar op en weet zo ongeveer wat het totaalbedrag is. Daar ben ik zo bedreven in geworden, dat ik er nooit meer dan twee euro naast zit.

DEEL 3

Nieuwe toekomst

2018 – heden

Op humanitaire missie

De eerste periode na mijn crash kon ik vrijwel niets. Ik sliep zestien uur per nacht, was enorm vergeetachtig en deed de domste dingen. Het leek wel of ik hersenschade had opgelopen. Doordat ik was afgekeurd, had ik wel alle tijd om over mijn toekomst na te denken. In het begin was ik daar nog amper mee bezig, maar na een aantal maanden kreeg ik gelukkig weer wat meer energie. Ik begon te fantaseren over mijn toekomst en binnen no time had ik drie businessplannen opgesteld, eentje voor een nieuwe scheidingspraktijk, een voor een muziekproject en een soort tweede JFM. Maar ik realiseerde me dat ik met deze plannen een kopie zou worden van mijn verleden. Deze breuk vormde ook een kans om een heel andere weg in te slaan. Uit mijn omgeving kreeg ik verschillende suggesties. Mijn vader opperde of vrachtwagenchauffeur niet wat voor mij zou zijn. En Gerrit zag mij wel in een showroom staan als autoverkoper. Maar hoe fijn ik het ook vind om zelf een auto te hebben, verder heb ik er niets mee. Ik moest dus zelf iets gaan bedenken.

Om te ontdekken wat goed bij mijn nieuwe toekomst zou kunnen passen, ging ik op zoek naar interessant vrijwilligerswerk. Er bleek een project in de omgeving van Limmen te zijn, waarbinnen je optrad als vrijwillige buurtmediator voor inwoners die een conflict hadden. Dit werk zou naadloos aansluiten op mijn oude rol als scheidingsmediator. Ik maakte een afspraak met Yvon, de coördinator van het project. Yvon deed dit werk al veertien jaar vrijwillig en zei dat er behoefte was aan nieuwe vrijwilligers met ervaring in mediation. Toen ik na een uur weer in de auto zat, merkte ik dat ik niet erg enthousiast was. Met dit werk zou ik toch weer op de oude voet verdergaan, het vertrouwde pad volgen, en de kans laten schieten om iets geheel nieuws te ontdekken.

Een paar weken later zag ik op Facebook een advertentie van Humanitas, een grote landelijke vrijwilligersorganisatie, waarin stond dat de organisatie op zoek was naar vrijwilligers om mensen te helpen die een steuntje in de rug nodig hadden. Het idee om mensen

te ondersteunen die het moeilijk hadden sprak me erg aan. Ik besloot wat meer onderzoek te doen. Op de website van Humanitas las ik dat de organisatie maar liefst 82 afdelingen had in Nederland en ruim 18.000 vrijwilligers, en dat ze jaarlijks circa 73.000 mensen hielpen. De ondersteuning werd geboden via een groot aantal projecten, zoals voor mensen die eenzaam waren, moeite hadden met de opvoeding van hun kinderen, beginnende schulden hadden of een naaste waren verloren. Er was een project dat Thuisadministratie heette, dat had een duidelijke link met de financiële problematiek die ik zelf had ervaren. Van alle projecten sprak deze mij het meest aan. Er bleek een vestiging in Alkmaar te zitten en op hun website zag ik dat ze dringend nieuwe vrijwilligers zochten.

Een week later had ik een sollicitatiegesprek met Ilse. Ze was rond de dertig, kwam vrolijk over en was projectcoördinator van Thuisadministratie. Ilse begon enthousiast te vertellen over Humanitas en het project, waarna ze vroeg naar mijn motivatie. Ik zei dat ik graag als vrijwilliger kwetsbare mensen wilde ondersteunen. Toen Ilse mijn cv doornam, viel haar op dat ik veel verschillende bedrijven had gehad, en ze zei dat ik waarschijnlijk genoeg financiële kennis had om de deelnemers goed te kunnen ondersteunen. Dat leek mij ook, ik zat op dat moment nota bene zelf nog diep in de schulden. Naarmate ons gesprek vorderde, werd ik steeds enthousiaster. Ik zag mezelf al een paar keer per week naar deelnemers rijden die moeite hadden met rondkomen. Met mijn kennis en ervaringen zou ik hen kunnen helpen hun administratie weer op orde te krijgen, en voorkomen dat ze verder in de schulden zouden belanden. Ik voelde aan alles dat dit een goede keuze zou zijn, zowel voor mijzelf als voor Humanitas. Ook Ilse was enthousiast en we spraken af dat ik zo snel mogelijk het team zou komen versterken.

Om bij Humanitas aan de slag te kunnen, moest je eerst een aantal trainingen volgen. Eerst volgde je een basistraining, waarin je de organisatie en haar kernwaarden beter leerde kennen. Er waren vier kernwaarden: verantwoordelijkheid, gelijkwaardigheid, eigen regie en vraaggericht. Ze vormden de pijlers van Humanitas en alle

activiteiten. Daarna volgde je een specifieke training over de inhoud van het project, in mijn geval Thuisadministratie. Daarin kwamen zaken aan bod als het ontstaan van schulden, de gevolgen van het hebben van schulden, methodes om budgetten op te stellen en de inzet van motiverende gesprekstechnieken. Het doel was altijd om mensen binnen een jaar naar zelfredzaamheid te coachen. Ook werd in de training aandacht besteed aan het bewaken van je eigen grenzen, omdat het weleens voorkomt dat je als vrijwilliger te maken krijgt met fysieke of verbale agressie. Aan het eind kreeg ik een certificaat, waarop stond dat ik alle trainingen met goed gevolg had afgelegd.

Net als de andere projecten, hanteerde Thuisadministratie een vaste werkwijze. Als iemand zich aanmeldde met een hulpvraag, behandelde de coördinator de aanvraag en ging daarna op huisbezoek. Tijdens het huisbezoek werden de situatie en hulpvraag besproken en werd bekeken of ondersteuning mogelijk was. Als dat het geval was, zocht de coördinator een geschikte vrijwilliger. De vrijwilliger en coördinator gingen dan nogmaals op huisbezoek om te kijken of deelnemer en vrijwilliger een goede match waren. Soms waren er deelnemers die per se door een man of vrouw geholpen wilden worden, of een jong of juist ouder iemand. Ook de vrijwilliger kon een voorkeur hebben, bijvoorbeeld voor een deelnemer die geen huisdier had of niet rookte. Als er een goede match was, ging de vrijwilliger vervolgens elke week of twee weken bij de deelnemer langs om te helpen diens administratie op orde te brengen. De belangrijkste prioriteit was overzicht creëren, door post bij te houden en alle documenten netjes in een ordner te bewaren. Daarnaast was het belangrijk om ondersteuning te bieden bij het aanvragen van toeslagen of een betalingsregeling, en het doen van de belastingaangifte.

Twee weken nadat ik mijn training heb afgerond belt Ilse. Ze vraagt of ik toe ben aan mijn eerste koppeling. Zeker, zeg ik, ik heb er veel zin in. Ilse is onlangs bij een nieuwe aanmelding langsgesgaan en wil mij graag aan het gezin koppelen. Ze hebben flinke financiële

problemen en daardoor is er in het gezin een hoop stress. Drie dagen later stap ik in de auto op weg naar mijn eerste deelnemer. Welke problemen spelen er precies? Zal ik een klik met ze hebben? En gaat het me lukken ze met hun schulden te helpen? Het enige dat ik weet is dat het een gezin uit Marokko betreft, met drie kinderen, een man die fulltime werkt als huisschilder en een vrouw die overdag thuis is voor de kinderen en 's avonds voor een schoonmaakbedrijf werkt. Nadat ik voor de derde keer heb aangebeld (veel mensen met schulden zetten hun bel uit) gaat de voordeur open en word ik vriendelijk begroet door de vrouw des huizes. Ze stelt zich voor als Naima en nodigt mij uit om binnen te komen, maar vraagt of ik wel mijn schoenen uit wil doen. Een minuut later loop ik op foeilelijke groene pantoffels de woonkamer binnen.

Nadat we hebben kennisgemaakt en Naima koffie voor mij heeft gezet, komt er een enorme schaal met koekjes, baklava en amandelstaafjes op tafel. Ze heeft deze ochtend twee uur staan bakken en legt uit dat gastvrijheid bij haar Marokkaanse cultuur hoort. Bij het gemiddelde Nederlandse gezin mag ik blij zijn als ik een biscuitje bij de koffie krijg, realiseer ik me. Vervolgens praten we over de financiële situatie van het gezin. Er blijken al ruim een jaar schulden te zijn, en ze hebben al zes weken geen post meer opengemaakt. Daar kan dus nog van alles tussen zitten. Ik vraag waarom ze eerder geen hulp heeft gevraagd, waarop Naima zegt dat ze zich enorm schamen voor hun financiële problemen. Ze legt uit dat vanwege deze schaamte veel mensen uit haar cultuur geen externe hulp zoeken. Liever lossen ze de problemen binnen hun eigen familie op. Het vervelende hiervan is dat er dan informele schulden ontstaan, bij familieleden, die in een schuldhulptraject in principe niet meetellen en dus blijven bestaan.

Samen lopen we alle post langs. Ik herken meteen de logo's van het CJIB, CAK en de Dienst Toeslagen op een aantal enveloppen. Na een tweede kop sterke koffie maken we een overzicht en stoppen we alle documenten in een ordner. Een jaar eerder had ik voor mezelf al een mooie structuur gemaakt, met een inhoudsopgave

en verschillende tabbladen. Speciaal voor Humanitas had ik er een handleiding bij geschreven, en sindsdien werd mijn systeem bij Thuisadministratie ingezet. Ik leg het hele systeem aan Naima uit, waarna we een vervolggesprek plannen. Net als ik de pantoffels weer heb verruild voor mijn eigen schoenen, komt Naima met een plastic tas achter mij aan de gang in. Ik vraag belangstellend wat erin zit, waarna ze deze voor mijn neus openhoudt. De tas zit vol met alle overgebleven koekjes. Ik neem de tas aan, dank Naima voor haar gastvrijheid en loop met mijn koekjesverzameling naar de auto. De maanden erna ga ik vrijwel elke week langs. Na vijf maanden is mijn inzet echter niet meer nodig, want het gezin kan hun administratie nu prima zelf regelen.

Het Marokkaanse gezin is een mooi voorbeeld van de leuke dingen die je als vrijwilliger meemaakt, maar er waren ook trajecten die een stuk zwaarder waren. Regelmatig kwam ik in aanraking met deelnemers met psychiatrische problematiek, een verslaving, of deelnemers die zichzelf door alle stress hadden verwaarloosd. Als het dan toch lukte om ook deze mensen weer op de rails te krijgen, gaf dat enorm veel voldoening. De meeste vrijwilligers deden hooguit één of soms twee koppelingen tegelijk. Ik had nu eenmaal veel tijd, dus deed ik er gemiddeld zeven tegelijk. Dat viel behoorlijk op, en Ilse vroeg zich regelmatig af hoe ik dit allemaal voor elkaar kreeg. Hoewel Humanitas bij uitstek een organisatie is die empathisch tegenover mensen met schulden staat, vertelde ik uit schaamte niets over mijn eigen financiële situatie. Achteraf gezien was dat ook hier helemaal niet nodig geweest, maar zo is het wel gegaan.

Het voelde dubbel om mensen met schulden te helpen, terwijl ik zelf ook diep in de schulden zat. Ik heb wel eens uitgerekend hoeveel schuld alle deelnemers uit de regio Alkmaar samen hadden. Er waren 53 deelnemers en nadat ik al hun schulden bij elkaar had opgeteld kwam ik op 273.469 euro. Zelf had ik een schuld van maar liefst 1,1 miljoen. Het deed me denken aan het levensmotto van Frank Sinatra, waar ik groot fan van ben: 'All or nothing at all'. Als je iets doet, moet je het ook goed doen. En met 1,1 miljoen euro

schuld was ik goed failliet gegaan. Maar juist door mijn eigen situatie wist ik als geen ander hoe het voelde om schulden te hebben, elke dag met angst en beven de post te moeten openen of de deurbel uit te zetten om de deurwaarders niet te woord te hoeven staan. Iedereen snapt natuurlijk wel dat zoiets vervelend is, maar ik wist ook hoe zoiets echt voelde. Daardoor kon ik veel empathie opbrengen voor de deelnemers en ze nog beter helpen. Daar kon mevrouw Zwartjes nog wat van leren.

Achteraf gezien werd er die avond aan de keukentafel in Schagen, toen ik werd uitgelachen, niet alleen een zaadje geplant voor mijn villa-met-zwembadroom, maar ook voor een nieuwe mis-sie in mijn leven: het helpen verkleinen van het taboe op armoede en schulden. In mijn omgeving werd niet altijd positief gereageerd op de ondersteuning die Humanitas bood. Vooral door mensen die hun zaken financieel goed op orde hadden. De wereld van de mensen die ik hielp stond te ver van hun eigen leefwereld af. Zo snapte mijn vriend Gerrit de toegevoegde waarde van onze hulp niet. ‘Hoe kan Humanitas nou helpen, ze hebben toch geen geldpers?’ Dat klopte, die hadden we inderdaad niet. Maar we konden wel helpen de administratie op orde te brengen, een luisterend oor bieden en de deelnemers coachen naar financiële zelfredzaamheid. Vaak bemerkte ik na verloop van tijd meer ontspanning bij onze deelnemers, en meer vertrouwen in de toekomst.

Een halfjaar nadat ik begon als vrijwilliger, werd ik gebeld door Joëlle, een van de betaalde coördinatoren. Er waren ook vrijwillige coördinatoren actief bij Thuisadministratie, en er was net iemand weggegaan. Haar vraag was of ik dat gat misschien wilde invullen. Ik hoefde er geen moment over na te denken. Een dergelijke functie leek me erg leerzaam, en een goede manier om meer ervaring op te doen in de schuldhulpverlening. Ook voor deze onbetaalde job moest ik eerst een aantal trainingen volgen, die vanwege de coronamaatregelen online werden gegeven. Er was echter een probleem, want net op de dag dat de laatste online training plaatsvond, zou ik bezoek krijgen van een belastingdeurwaarder. Hoe laat die zou

langskomen was echter onbekend, waardoor ik met zwetende handen achter mijn webcam zat tijdens de training. Als de bel tijdens de training zou gaan, kon ik niet anders dan opendoen en de deurwaarder te woord staan. Gelukkig kwam de belastingdeurwaarder pas aan het eind van de middag. Hij wilde weten of ik van plan was nog iets met mijn BV's te gaan doen. Ik zei dat dat er vanwege mijn financiële situatie voorlopig niet in zat, en daarmee werd het gesprek beëindigd.

Na het afronden van de laatste training mocht ik aan de slag als coördinator. Het matchen van deelnemers aan vrijwilligers en vervolgens monitoren van het traject beviel me uitstekend. Weliswaar kwam je als coördinator niet meer zelf bij deelnemers thuis om ze te helpen, maar daar kwamen andere mooie werkzaamheden voor terug. Elke woensdagochtend bespraken en verdeelden we met alle coördinatoren de nieuwe aanmeldingen. Vervolgens gingen we bij de potentiële deelnemers langs voor een intake, maakten een inschatting van de hulp die nodig was en zochten daar geschikte vrijwilligers bij. Ook coachten we samen de vrijwilligers. Daarnaast waren er regelmatig speciale themas, zoals 'No spend november'. Het was de bedoeling dat de coördinatoren die hele maand zo min mogelijk geld uitgaven. Uiteraard deed ik ook dapper mee en dat was niet zo moeilijk, want ik had immers ook al 'no spend oktober', 'no spend september' enzovoort achter de rug.

Dit soort situaties, waarin mijn eigen financiële situatie parallel liep met mijn werkzaamheden bij Humanitas, waren lastig voor mij. Ik moest regelmatig vragen ontwijken of een creatief antwoord geven. Als ik minder last had gehad van schaamte en mijn situatie gewoon had uitgelegd, was dat een stuk makkelijker geweest. Achteraf gezien weet ik zeker dat niemand mij er op zou hebben aangekeken. Misschien zouden mijn collega's het zelfs juist knap hebben gevonden dat ik ondanks alles als vrijwilliger aan de slag was gegaan. De enigen die van mijn situatie wisten waren Sven en Lotte, Sandra, mijn ouders en een paar vrienden, zoals Dirk, Frank en Gerit.

Een paar maanden later diende zich weer een nieuwe kans aan. Het Humanitas-bestuur zocht voor de afdeling Alkmaar een nieuwe Portefeuillehouder Financiën. Tijdens een lokale vrijwilligersdag benaderde de secretaris mij, of ik soms interesse had. Aangezien ik een wiskundige achtergrond had, en in mijn eigen bedrijven veel te maken had gehad met zaken als investeringen, balansen en geldstromen, leek het me erg interessant om Humanitas ook op deze manier te ondersteunen. Ik schreef een sollicitatiebrief, voerde twee gesprekken met het bestuur en werd aangenomen.

Het bestuur bestond uit een voorzitter, secretaris, algemeen lid en dus een portefeuillehouder financiën. We vergaderden eens in de zes weken op het kantoor in Alkmaar. Dan bespraken we het beleid voor de komende periode, de opzet van nieuwe projecten en alle lopende zaken. Binnen mijn rol als Portefeuillehouder Financiën was ik verantwoordelijk voor de begroting, bewaakte ik de budgetten en was ik betrokken bij de aanvraag van subsidies. Maar ook hier liepen mijn werkzaamheden voor Humanitas en mijn eigen situatie soms raar door elkaar. Op dezelfde dag dat ik werd aangenomen in het bestuur ging ook het verzoekschrift voor toelating tot de WSNP de deur uit. Ik weet nog hoe ik, twee maanden later, de vergaderruimte binnenliep en Ruud, onze voorzitter, hardop riep ‘Aha, daar hebben we onze financiële wonderboy!’ Ik kroop inwendig ineen en wilde het liefst weer in de auto stappen en naar huis rijden. Ze moesten eens weten in wat voor financiële situatie ik zat. In plaats daarvan zei ik gespeeld enthousiast ‘Ja hoor, hier is ie dan!’

De volgende dag ontving ik per mail de statuten, die ik minutieus doornam. Ik stuitte op de volgende zin: ‘De functie van bestuurslid eindigt voorts door verlies van het vrije beheer van het vermogen.’ Ik had geen idee wat dat betekende, dus zocht ik op internet. Ik las een lange tekst door, die erop neerkwam dat je geen bestuurslid mocht zijn als je zelf in een schuldsaneringstraject zat. Ik was echter net toegelaten, en moest dus een afweging maken: opbiechten en direct weer uit het bestuur stappen, of mijn mond houden en hopen dat het geen problemen zou opleveren.

Ik koos voor het laatste. Antoine moest, als mijn bewindvoerder, hiervoor vrijstelling aanvragen bij de rechtbank. In de WSNP mocht ik namelijk niets zonder toestemming doen. Gelukkig kreeg ik toestemming en kon ik in het Humanitas-bestuur blijven.

Het bleef wel dubbel voelen, bij Humanitas op allerlei vlakken meehelpen en ondertussen zelf diep in de schulden zitten. Het helpen van deelnemers en meedraaien in het bestuur gaf me echter ontzettend veel voldoening. Mijn inzet werd gewaardeerd, de sfeer was goed en ik merkte dat ik me bij Humanitas enorm thuis voelde. Ik had altijd in het bedrijfsleven gewerkt, waar geld verdienen het belangrijkste was. Dat gaf dan wel financiële voldoening, maar je was nooit gericht op het helpen van anderen. Bij Humanitas was alles wat je deed er juist wel op gericht om anderen te helpen, vooral mensen in een kwetsbare situatie. Ik moest terugdenken aan mijn jeugd, toen ik met Sinterklaas altijd voor Piet speelde. Dan zocht ik op zolder al het speelgoed uit dat ik niet meer nodig had, pakte het in cadeaupapier in en bracht het rond in een jutezak bij gezinnen die het financieel minder hadden. Die hadden geen idee wie ik was, want ik was helemaal geschminkt. De voldoening die ik toen had gevoeld, kwam bij Humanitas weer bovendrijven. Het werd me steeds duidelijker dat ik in de toekomst in de sociale sector wilde werken, en niet meer in het zakenleven.

Leg de lat nooit te hoog

Mijn strijd voor erkenning begon toen ik als elfjarig jongetje werd uitgelachen om mijn jongensdroom. Maar ook na het realiseren van mijn droom bleef dit thema als rode draad door mijn leven lopen. De behoefte aan erkenning werd een *way of life*, die ervoor zorgde dat ik de lat voor mezelf altijd hoog legde. Dat deed ik op het gebied van sport (triatlons in plaats van één sport), ondernemen (meestal had ik twee of drie bedrijven tegelijkertijd) en muziek (ik speelde piano, drums en ik zong). De enige uitzondering was de liefde, want aan één vrouw of vriendin had ik mijn handen altijd meer dan vol.

Als vrijwilliger bij Humanitas merkte ik hoe interessant ik de schuldhulpverlening vond, het voelde als een mooi nieuw pad. Maar om een succesvolle carrièreswitch te maken, heb je ook voldoende theoretische kennis nodig. Zo ontstond het idee om een hbo-opleiding Schuldhulpverlening te volgen, en na wat online speurwerk bleek de NCOI een goede opleiding te hebben. Het enige probleem waren de studiekosten. Die bedroegen bijna 4.500 euro en dat geld had ik natuurlijk niet. Ook nu schoot mijn vader te hulp, hij was bereid de opleidingskosten te betalen.

Zo kon ik in de zomer van 2021 vol enthousiasme beginnen aan de opleiding HBO Schuldhulpverlening. Die bestond voornamelijk uit het maken van praktijkopdrachten en het lezen van boeken met titels als *Basisboek aanpak schulden*, *Praktijkboek budgetcoach* en *Van adviseren naar motiveren*. De artikelen die ik moest doornemen lazen als een autobiografie. Het was een ‘feest’ van herkenning, met talloze voorbeelden die zo uit mijn eigen leven hadden kunnen komen. Zoals de manier waarop een schuld van honderd euro door allerlei verhogingen kon oplopen tot wel zeshonderd euro, hoe deurwaarders te werk gingen om hun vordering te incasseren, en hoe overheidsinstanties geen enkele coulance toonden als je om een betalingsregeling vroeg. De praktijkopdrachten werkte ik vaak foutloos uit, en regelmatig schreven de docenten er complimenten onder als

‘Je hebt je goed ingeleefd in de casus, Peter,’ of ‘Wéér foutloos, Peter, het is alsof je de opleiding al een keer hebt gedaan!’

Op een zaterdagmiddag zit ik aan mijn huiswerk – de week ervoor heb ik maar liefst zeven opdrachten ingeleverd – als de telefoon gaat. Ik neem op en het blijkt John te zijn, mijn docent bij het NCOI. Hij verontschuldigt zich voor het feit dat hij in het weekend belt, maar, zegt hij, het is hem opgevallen dat ik vrijwel alle opdrachten foutloos maak. In de dertien jaar dat hij docent is heeft hij dat nog nooit meegemaakt. Hij is benieuwd hoe dit kan. Werk ik stiekem al tien jaar in de schuldhulpverlening? Of heb ik de opdrachten misschien door iemand anders laten maken? John weet nog niet dat ik ervaringsdeskundige ben, maar dit lijkt me een goed moment om het hem te vertellen. Ik raap alle moed bij elkaar en begin mijn verhaal.

‘Ik heb wel een bijzondere achtergrond, John,’ zeg ik. ‘De reden dat ik deze studie doe en hierna in de schuldhulpverlening wil werken, is dat ik zelf diep in de schulden heb gezeten.’

Aan de andere kant van de lijn is het even stil. ‘Jeetje, dat is heftig, Peter,’ zegt hij dan. ‘Die zag ik niet aankomen. Is dat al lang geleden?’

‘Niet echt, eigenlijk zit ik er nog middenin. Als het meezit gaat over een paar maanden mijn WSNP-verzoekschrift naar de rechtbank.’

‘Hoe kan het dan dat je het kunt opbrengen om nu deze studie te volgen? Als je net zoveel stress en zorgen hebt als we uit de boeken leren, dan heb je toch wel andere dingen aan je hoofd?’

Ik antwoord dat ik inderdaad veel stress ervaar, maar dat het werken aan een nieuwe toekomst me juist veel energie geeft.

John zegt dat hij dat knap vindt, en dat hij nu wel snapt waarom ik alle opdrachten zo goed maak. We wensen elkaar een goed weekend. Nadat we hebben opgehangen overdenk ik het gesprek. Voor het eerst heb ik mijn situatie met iemand buiten mijn

familie en vriendenkring gedeeld. Het voelde goed. Johns positieve, begripvolle reactie was een opluchting, en gaf me nieuwe energie.

De opleiding bestond uit drie modules die samen een jaar in beslag namen. Aan het eind van elke module moest je een examen afleggen, en ik doorstond ze alle drie zonder problemen. Uiteindelijk sloot ik de opleiding af met een gemiddelde van 7,5 en kreeg ik een officieel diploma. Eigenlijk had ik met een acht willen slagen. Ik had namelijk niet voor niets voor het NCOI gekozen, want daar bepaal je zelf hoe hoog je de lat legt. Toch was ik, ondanks dat ik net geen acht had gehaald, tevreden. In het verleden wilde ik overal het maximale uit halen, vooral om te laten zien waartoe ik in staat was. Het halen van een bijzonder resultaat geeft voldoening, maar de prijs die je ervoor betaalt is het niet altijd waard. Vooral het runnen van twee of drie bedrijven tegelijkertijd bleek niet altijd goed te zijn voor mijn werk-privébalans. Eigenlijk ervoer ik nu, op de NCOI, voor het eerst dat ‘goed’ ook goed genoeg kan zijn.

Ontmoeting met de Koning

Allereerst is het goed om de verwachtingen te temperen. Dit verhaal gaat niet over Willem-Alexander, maar over iemand die jarenlang zijn buurman was. Hij woonde in een enorme villa tegenover Villa Eikenhorst, waar de echte koning woonde.

Voor dit verhaal moeten we een paar jaar terug in de tijd. Toen ik net in de schulden was beland, gezondheidsklachten kreeg en geen zicht had op een nieuwe toekomst, vroeg ik me af of er meer mensen in dezelfde situatie zaten. En dan met name ondernemers, omdat de oplossing voor mijn schuldensituatie met twee BV's een stuk complexer was. Want doordat mijn situatie zo specifiek was, bleek het ook niet eenvoudig om lotgenoten te vinden. Via de organisatie Over Rood had ik al eens met Anja gesproken, die in een vergelijkbare situatie zat als ik en maar niet uit de schulden wist te komen. Van dat gesprek werd ik dus helaas niet echt wijzer. Wellicht waren er online wel positieve ervaringen vindbaar, dacht ik, en dus besloot ik een hele middag het internet af te struinen. Eigenlijk kwam ik alleen maar vergelijkbare ervaringen met die van Anja tegen. Uit alle informatie die ik vond, kwam het beeld naar voren dat ondernemers er in de schuldsanering vaak slechter afkomen dan particulieren. En dat ze vaak jarenlang met hun schulden blijven zitten.

Een paar maanden later zag Sandra een interview op tv met ene Hans Zandvliet. We hadden nog nooit van hem gehoord, maar het product waarmee hij rijk was geworden kent vrijwel iedereen. Hans was namelijk het brein achter de flippo-rage uit de jaren '90, de bedrukte plastic schijfjes die in chipszakken van Smith's werden meegeleverd. De flippo's kon je verzamelen, maar je kon er ook spelletjes mee spelen. Het fenomeen werd zo populair dat chipszakken al in de supermarkt werden opengerukt en er soms zelfs helemaal geen chips meer te koop was. Door deze rage werd Hans ook wel de Flippokoning genoemd. Het idee voor de schijfjes had Hans opgedaan tijdens een bezoek aan Amerika. Terug in Nederland had hij het concept verder ontwikkeld en op de markt gebracht. Uiteindelijk wist

hij een wereldmerk op te bouwen, en op zijn hoogtepunt was hij goed voor een vermogen van dertig miljoen euro.

Maar toen begonnen de tegenslagen: er ontstond een conflict met een zakenpartner, Hans kreeg hartproblemen, en in Vietnam werd een complete fabriek onbruikbaar door een overstroming. De financiële problemen stapelden zich op en uiteindelijk werd Hans' kapitale villa in Wassenaar gedwongen verkocht, raakte hij zijn bedrijf kwijt aan een compagnon, en eindigde hij in een huurflatje op bijstandsniveau. Het verhaal van Hans leek in hoofdlijnen erg op mijn eigen verhaal, al had ik dan een stuk minder vermogen opgebouwd. Over Hans' levensverhaal was een boek verschenen, geschreven door Leendert-Jan van Doorn die het boek met zijn eigen uitgeverij had uitgegeven. De verschijning van dit boek vormde de aanleiding voor het tv-interview. Sandra en ik bekeken de uitzending vol interesse en na afloop bestelde ik direct het boek. Misschien was Hans wel de lotgenoot waar ik al zo lang naar op zoek was.

Ik las het boek in één adem uit. Het beschreef de lange weg naar Hans' succes, de serie tegenslagen die leidden tot zijn faillissement, en bood ten slotte een inkijkje in zijn nieuwe bestaan in de bijstand. Wat ik echter miste was hoe Hans mentaal was omgegaan met zijn verlies, hoe hij weer uit de schulden was gekomen en hoe hij uiteindelijk weer iets nieuws had opgebouwd. Omdat ik hier nieuwsgierig naar bleef, en erg behoefte had aan perspectief, besloot ik Hans een persoonlijk Facebookbericht te sturen.

Ik introduceerde mezelf kort, schreef dat ik een miniversie van zijn verhaal had meegemaakt, en dat ik erg benieuwd was hoe het nu met hem ging. Vanwege alle aandacht voor zijn boek was Hans in die tijd een bekende Nederlander, dus ik was erop voorbereid dat hij niet zou reageren. Ik kreeg inderdaad geen reactie en na twee weken wachten legde ik me erbij neer dat ik hem niet persoonlijk zou gaan ontmoeten. Tot er drie dagen later ineens alsnog een Messenger-bericht verscheen: 'Hai Peter, lijkt me leuk om een keer een koffie en/of biertje te drinken en persoonlijk kennis te maken. Hartelijke groet Hans.'

We spreken af bij hem thuis in Leiden, en een week later rijd ik naar het opgegeven adres. De straat ligt in het centrum van Leiden, tegen het water, en bestaat uit overwegend mooie, oude panden. Middenin de straat staat een sociale huurflat, met beneden- en bovenwoningen. Eigenlijk vind ik het best spannend. Misschien kan deze man me wel nieuwe inzichten geven in mijn eigen situatie. Wat voor type zou hij zijn? Hoe zou hij wonen? Zullen we een klik hebben? Naast de voordeur hangt een groot bord met naamplaatjes, zijn naam staat ertussen, W.R. Zandvliet. Ik druk op de bel, waarna een vriendelijke stem door de intercom zegt dat ik de trap op moet naar de eerste etage. Daar zal hij me opwachten.

Aangekomen op de eerste etage zie ik een sympathieke ogende man staan van rond de zestig. Met een charismatische grijns stapt hij op me af en zegt 'Ik ben Hans, dan moet jij Peter zijn? Kom binnen in mijn nieuwe verblijf.' Hans wijst op een grote bank naast het raam en zegt dat ik het beste daar kan gaan zitten. 'Wil je koffie?' vraagt hij. 'Ik heb geen barista meer in dienst, maar gelukkig kan ik zelf ook goede koffie maken.' Terwijl Hans koffiezet neem ik het interieur in me op. Mijn oog valt op een enorme flatscreen die aan de muur hangt, en een mooie, van prachtig houtsnijwerk voorziene salontafel. Die zijn vast afkomstig uit zijn voormalig landhuis. Als ik ernaar vraag, bevestigt Hans dat dit inderdaad erfstukken uit zijn vorige leven zijn. De rest van de middag praten we voornamelijk over Hans' flippo-avontuur, terwijl de hond van Hans vrolijk door de kamer kwispelt en af en toe een aai bij mij komt halen. Hans benadrukt vooral zijn successen en vindt dat hij er zelf weinig aan kon doen dat het is misgegaan. Tussendoor vertel ik delen van mijn verhaal, dat veel overeenkomsten vertoont met het zijne. Ik ben nog steeds erg benieuwd hoe hij uiteindelijk uit de schulden is gekomen en hoe hij een nieuwe toekomst heeft opgebouwd.

'Zeg Hans,' begin ik, 'ik ben zelf druk bezig überhaupt in de schuldsanering te komen. Hoe heb jij dat indertijd doorlopen?'

‘Doorlopen?’ vraagt hij. ‘Ik heb dat nooit doorlopen en ga dat ook nooit doen!’

Ik verslik me bijna in mijn koffie. Nooit doorlopen? ‘Maar jij bent nu toch uit de schulden?’

‘Nee hoor,’ zegt hij, ‘daarvoor moet je drie jaar lang afdragen aan de schuldeisers. Niemand krijgt ooit nog een cent van mij, en zeker de bank niet!’ Hans blijkt nog altijd boos te zijn op de bank, omdat die indertijd zijn villa gedwongen heeft verkocht. Het is voor hem een principekwestie geworden.

Zelf heb ik min of meer hetzelfde meegemaakt, maar voor mij is dat geen reden om niet de schuldsanering in te willen. Sterker nog, liever vandaag dan morgen. Wat we wel gemeen hebben is dat we beiden geen fan meer zijn van deze bank. Een oud financieel spreekwoord luidt niet voor niets: een bankier geeft je een paraplu als het droog is, maar vraagt hem terug als het begint te regenen.

Toch wil ik nog wat meer weten over hoe Hans’ leven na zijn faillissement eruitziet. ‘Hoe breng jij je dagen nu door, sinds je faillissement?’

‘Nou, uit mijn boek weet je dat ik volledig ben afgekeurd. Ik ga elke dag tennissen, wandel een paar uur met de hond en voor de rest heb ik wat sociale contacten in de buurt.’

‘Dat klinkt erg relaxed. Maar jeukt het niet om weer iets nieuws te beginnen? Jij hebt zo’n enorm concept neergezet, wil je dat niet nog een keer proberen?’

‘Zeker. De plannen liggen zelfs al klaar. Er is alleen één voorwaarde. Ik heb ideeën zat, Peter, maar ik doe het niet half. Ik heb een investeerder nodig die tien miljoen op tafel wil leggen. Anders hoeft het van mij niet.’

Hans had bewezen een mooi concept groot te kunnen maken. Maar hij had in mijn ogen ook bewezen dat daarmee je volgende succes niet gegarandeerd is. De flippo was een enorm succes, maar de knickers met figuurtjes die hij daarna op de markt wilde brengen, hadden zijn financiële ondergang in gang gezet. Er zijn legio

ondernemers die succesvol zijn met hun eerste bedrijf, maar dat succes daarna nooit meer kunnen herhalen. Dat werkt volgens mij als volgt. Je eerste bedrijf bouw je doorgaans met bloed, zweet en tranen op. Met enorme werkweken, weinig geld en volledige focus op je bedrijf. Je volgende bedrijf start je vanuit een hele andere positie. Je hebt inmiddels genoeg geld en wilt geen werkweken van tachtig uur draaien. Daardoor word je luier, minder creatief en heb je niet dezelfde scherpste die je bij je eerste bedrijf wel had.

Daarom vond ik de opmerking van Hans wat arrogant overkomen. Hij wilde wel weer ondernemen, maar bleef wachten op iemand die bereid was tien miljoen euro op tafel te leggen. Wat me ook opviel, was dat hij weinig geleerd leek te hebben van zijn flip-poverhaal. Hij vond zichzelf slachtoffer van de situatie, niets was zijn schuld geweest en daardoor viel hem ook niets te verwijten. Zoiets vind ik een gemiste kans. Zelf had ik wel degelijk lessen geleerd uit het verleden. Ik gaf makkelijk geld uit aan iets waar ik in geloofde, was in mijn financiële prognoses altijd net iets te positief en zag in tegenslagen altijd weer kansen. Dat zijn allemaal eigenschappen die je als ondernemer nodig hebt, maar je ook kunnen nekken. Hans' verhaal en dat mij vertoonden veel overeenkomsten. We hadden beiden een scheiding meegemaakt, gezondheidsproblemen, een verzekering die niet wilde uitbetalen en een dure villa die ineens onverkoopt bleek. Maar het grote verschil was dat Hans maar naar het verleden bleef kijken en daardoor niet verder kwam. Terwijl ik vooral vooruitkeek, en gebruikmaakte van de lessen uit mijn verleden.

In Nederland heb je in principe altijd een minimumuitkering. Erger dan dat kan het niet worden. Je moet alleen jezelf opnieuw uitvinden en je leven van de grond af opbouwen. Je kunt het zelfs vergelijken met iets wat ik als kind regelmatig meemaakte. 's Middags bouw je van lego een prachtige toren, 's avonds ga je nietsvermoedend slapen en de volgende ochtend ligt je hele toren in duigen. De hond vond de toren ook erg mooi en heeft er iets te enthousiast tegenaan gekwispeld. Had je de toren niet beter op tafel kunnen

bouwen, zodat de hond er niet bij kon? Of had je de hond in de bijkeuken moeten opsluiten? Eigenlijk is het allemaal niet belangrijk. Je kunt er uren over blijven piekeren of in een halfuur gewoon een nieuwe toren bouwen.

Na vier uur gepraat te hebben, spraken we af de volgende keer te gaan wandelen in een buitengebied bij Leiden, en allebei onze hond mee te nemen. Die middag reed ik met gemengde gevoelens naar huis. Het was een leuke en vooral interessante kennismaking, en het was fijn om het verhaal van een lotgenoot te horen. Toch overheerste een gevoel van teleurstelling en onbegrip. Hoe kan iemand die zoveel bereikt heeft en zelfs een wereldmerk heeft opgebouwd, vervolgens niets meer doen met zijn talenten? De weken erna spookte het gesprek met Hans nog regelmatig door mijn hoofd. Ik had geen antwoorden gekregen op de vragen waarvoor ik kwam. Toch gaf het verhaal van Hans mij energie, energie om het compleet anders aan te pakken. Ik zou wél uit de schulden komen en ook een nieuwe toekomst opbouwen. Hoe wist ik nog niet precies, maar dat was slechts een kwestie van tijd.

Een paar weken later stuurde ik Hans een reminder. ‘Hé Hans, hoe gaat ie? Zullen we weer eens bijpraten? Mijn hond Izzy heeft er ook zin in!’ Helaas kreeg ik geen reactie, dus de wandeling met onze honden is er nooit meer van gekomen.

De gifbeker is eindelijk leeg

Jarenlang leek het alsof de spreekwoordelijke gifbeker nooit leeg raakte. Het gebeurde regelmatig dat ik 's ochtends wakker werd en iemand hem stiekem weer had bijgevuld. Toch kwam ik er een stuk beter vanaf dan de filosoof Socrates. Hij werd beschuldigd van het niet eren van de goden van de stad en veroordeeld tot het drinken van de gifbeker. Dat werd hem fataal. Zelf was ik ook niet gelovig, met uitzondering van de Mammon dan, maar ik hield me staande met een oud Dinkla-gezegde: voor een atheïst zijn alle problemen tijdelijk.

Als mijn bewindvoerder moest Antoine controleren of ik me aan alle verplichtingen van de WSNP hield, zoals het verstrekken van belangrijke informatie, zoveel mogelijk geld verdienen voor de schuldeisers en geen nieuwe schulden maken. Tijdens een overleg gaf Antoine aan dat het ook tijdens de WSNP mogelijk is om een voorstel aan de schuldeisers te doen, net als in het minnelijke traject.

Als iedereen akkoord gaat, kun je daarmee uit de WSNP. Maar ook als niet iedereen instemt, kun je dit voorleggen aan de rechter-commissaris, die dan kan besluiten om het aanbod bindend te verklaren voor alle schuldeisers. Ook voor de partijen die niet met het akkoord hebben ingestemd. Dit heet een homologatie akkoord.

Ik gaf aan dit graag te willen proberen en vroeg mijn vader wederom een bedrag beschikbaar te stellen, net zoals eerder in het minnelijke traject. Hij vond de constructie nogal complex en kon zich ook dit keer niet voorstellen dat de schuldeisers hierna nooit meer konden aankloppen. Ik bracht hem in contact met Antoine en die wist mijn vader ervan te overtuigen dat het toch echt zo werkte. Antoine werkte een voorstel uit en legde uit dat bij een voorgesteld bedrag van 5000 euro de totale kosten uitkwamen op 8105 euro, door extra kosten als griffiegeld, kosten voor de bewindvoerder en nog enkele andere posten.

Ook nu was mijn vader bereid dit bedrag beschikbaar te stellen. Antoine moest nu nogmaals alle schuldeisers aanschrijven om te vragen of ze akkoord gingen met dit nieuwe voorstel. De

verwachting was dat dit keer veel meer schuldeisers akkoord zouden gaan, omdat ze gedurende de looptijd van de WSNP helemaal niets ontvingen. Ik was immers afgekeurd en van mijn uitkering zou geen afdracht plaatsvinden. Dit keer ging de Belastingdienst wel akkoord, die met 320.000 euro een van de grootste schuldeiser was. De ABN Amro ging echter niet akkoord, evenals mijn voormalig goede vriend Frank en een aantal kleinere schuldeisers. We moesten dus toch nog naar de rechtbank om het akkoord voor elkaar te krijgen. Antoine diende alles in bij de rechtbank in Breda, en daarna was het wachten op een zittingsdatum.

Het is 8 november 2022, bijna tien maanden nadat ik tot de WSNP ben toegelaten. Samen met Sandra ben ik onderweg naar Breda, waar om 13.30 uur mijn homologatiezitting over het akkoord zal plaatsvinden. Vanuit Oisterwijk is het bijna veertig minuten rijden, maar het voelt aan als een rit van twee uur. De rechtbank bevindt zich dicht bij het centrum van Breda, waardoor het nog lang duurt om een parkeerplaats te vinden. Gelukkig hadden we daar al rekening mee gehouden, dus komen we toch nog op tijd bij de rechtbank. Als we eenmaal binnen zijn, blijkt Antoine er ook al te zijn.

‘Zenuwachtig?’ vraagt hij.

‘Nogal,’ antwoord ik. ‘Er hangt veel van deze zitting af.’ Ik vraag hem wat hij denkt dat mijn kansen zijn.

Antoine antwoordt dat hij dat niet goed kan inschatten, maar probeert me gerust te stellen met de opmerking dat mijn voorstel zeker niet kansloos is. Ik had aan Antoine altijd een enorme steun, doordat hij me altijd weer moed wist in te spreken.

Vlak voor half twee gaan de deuren van de rechtszaal open. Het is een imposante ruimte met hoge plafonds, houten lambrisering, en vooraan een aantal lege stoelen. We mogen plaatsnemen en de rechter-commissaris opent de zitting. Hij legt uit dat schuldeisers zelf ook op de zitting mogen verschijnen, maar niemand heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt. Er zijn eisen wat betreft het aantal

schuldeisers dat akkoord moet zijn gegaan en voor het percentage van de totale schulden dat zij vertegenwoordigen. Aan beide eisen is voldaan, en na achttien minuten spreekt de rechter-commissaris het homologatieakkoord uit. Het duurt even voor de gevolgen hiervan tot me doordringen, maar dan realiseer ik me dat ik uit de WSNP ben. Ik ben schuldenvrij! Ik omhels Sandra en geef ook Antoine een knuffel. Hij heeft mij immers door deze zware periode geloodst en was altijd beschikbaar als dat nodig was. Het officiële vonnis zal over een paar weken worden gewezen en zwart op wit worden gezet.

Als we weer buiten zijn bedank ik Antoine nogmaals voor zijn enorme steun. Daarna besluiten Sandra en ik het resultaat te vieren door lekker uit eten te gaan. Een kwartier later lopen we in het centrum van Breda tegen een restaurant aan met de naam Vrienden van Jaap. ‘Dat kan geen toeval zijn,’ zeg ik. De rechter-commissaris heette namelijk ook Jaap, en sinds de zitting beschouwen we onszelf ook als vrienden van Jaap. We nemen plaats aan een tafeltje in de buurt van een open haard en bestellen een uitgebreid menu, compleet met amuses, kleine voorgerechten, een hoofdgerecht en dessert. Uiteraard voorzien van een passende wijn. De ober komt regelmatig informeren of het ons goed smaakt en iedere keer reageer ik met een overdreven enthousiast ‘Ja!’ Zelfs al waren we naar de McDrive gegaan, dan nog had het eten voortreffelijk gesmaakt.

Zo kon ik eindelijk het schuldenhoofdstuk afsluiten. Ik had slechts tien maanden in de WSNP gezeten, maar mijn hele schuldhulptraject had van september 2019 tot en met november 2022 toch ruim drie jaar geduurd. Belangrijkste was echter dat ik nu mijn handen weer vrij had om aan een nieuwe toekomst te werken. De gifbekeer heb ik direct ingeruild voor een mooie koffiemok.

Schone lei?

Als je een schuldsaneringstraject succesvol hebt doorlopen, krijg je een zogenaamde ‘schone lei’. Deze term kende ik uiteraard van mijn opleiding, maar Antoine legde na de zitting nogmaals uit wat dit begrip inhield. Het betekent dat je schulden niet meer kunnen worden opgeëist door je schuldeisers en je daarmee definitief van je schulden af bent. Tijdens de zitting in Breda had ik een schone lei gekregen, maar later bleek dat ook een schone lei nog aardig wat vlekjes kan vertonen.

Zo had ik na mijn faillissement vier maanden lang de premie van mijn autoverzekering niet betaald. De verzekeringsmaatschappij besloot de verzekering te royeren, dus te beëindigen. Daarnaast meldden ze mij aan bij het CIS, wat staat voor Centraal Informatie Systeem. Dit is een landelijk register waarin verzekeraars gegevens van verzekerden laten registreren. Bij een nieuwe aanvraag controleert een verzekeringsmaatschappij eerst het CIS. Doordat in dit register nu vermeld stond dat ik mijn premie niet had betaald en geroyeerd was, kon ik jarenlang geen nieuwe autoverzekering meer afsluiten. Bij vijf verzekeringsmaatschappijen had ik online een offerte opgevraagd, maar bij allemaal werd ik geweigerd als klant. Dat bleek allemaal te komen door de CIS-melding.

Er bestaat één verzekeringsmaatschappij die wel iedereen accepteert, namelijk De Vereende. Dat is een min of meer ideologische verzekeringsmaatschappij. Hier kun je een verzekering krijgen wanneer je door omstandigheden niet meer bij andere maatschappijen terechtkunt. Helaas bedraagt de premie een veelvoud van de reguliere premie. Zonder CIS-registratie had ik mijn auto voor 57,60 euro per maand kunnen verzekeren. Bij De Vereende zou ik echter maar liefst 223,45 kwijt zijn per maand. Met mijn toenmalige inkomen op bijstandsniveau was dat natuurlijk geen optie.

De volgende vlek was hardnekkiger, namelijk mijn registratie bij het BKR. Het Bureau Krediet Registratie is een stichting die al sinds 1965 actief is met het registreren van kredieten. Hieronder

vallen persoonlijke leningen, hypotheeken, kredieten en leaseovereenkomsten. Alle Nederlandse banken werken samen met het BKR. Het BKR registreert echter niet alleen kredietmeldingen, maar houdt ook betalingsachterstanden bij. En financiële instellingen raadplegen altijd het BKR voordat ze iemand krediet verstrekken. Het BKR beschouwt zichzelf als een maatschappelijke organisatie die consumenten wil behoeden voor het aangaan van te grote financiële risico's. Dat klinkt als een nobel streven, maar feitelijk is het register een risicoanalysetool voor de aangesloten kredietverstrekkers. Praktisch betekent dit dat, als je een negatieve BKR-vermelding hebt, je vrijwel nergens meer iets kunt lenen.

Uiteraard is ook de ABN Amro bij het BKR aangesloten en mijn hypotheek stond er keurig geregistreerd. Maar na de gedwongen verkoop van mijn villa werd ook de verliespost van 423.500 euro geregistreerd met een speciale code. Nadat ik mijn dossier bij het BKR had opgevraagd, probeerde ik de codes achter mijn naam te doorgronden, maar ik kwam er niet goed uit. Gelukkig kende ik iemand die bij de ABN Amro werkte en ik belde hem om te vragen of hij iets over de codes kan vertellen.

‘Marcel, jij werkt toch regelmatig met die BKR-coderingen?’ vroeg ik.

Marcel kende mijn situatie en ook het abrupte einde van de samenwerking tussen mij en de bank. ‘Klopt,’ zei hij, ‘wat wil je weten?’

‘Ik heb mijn dossier opgevraagd,’ zei ik, ‘en ik blijf een A3-codering te hebben.’

Het bleef doodstil aan de andere kant van de lijn.

‘Marcel, ben je daar nog?’

‘Jazeker, Peter. Pfff, een A3-codering. Dat noemen we intern bij ons een DD.’

‘Wat houdt die afkorting in?’ vroeg ik verontrust.
‘Definitive dead.’

Een A3-codering is de ergste die je kunt hebben. Na registratie blijft deze code nog vijf jaar staan en in die periode kun je nergens

iets lenen. Dat ik niet direct na mijn schone lei weer een villa met zwembad kon kopen, snapte ik zelf ook wel. Maar het is toch best handig als je zelf een telefoonabonnement kunt afsluiten, wat geld kunt lenen voor een tweedehands auto of een Spotify-abonnement kunt afsluiten. Allemaal uitgesloten.

Ik heb de ABN Amro nog gebeld met de vraag of het mogelijk was de registratie te laten schrappen, maar alleen al het vinden van de juiste afdeling kostte me ruim twee weken. Hun advies: mijn situatie op papier zetten en aan de afdeling Bijzonder Beheer sturen. Hoewel ik kon uitleggen dat ik me inmiddels in een stabiele situatie bevond, zowel persoonlijk als financieel, bleek de bank niet bereid de vermelding te schrappen. Wellicht hadden ze het moeten afboeken van 423.500 euro nog niet emotioneel verwerkt, want een duidelijke reden werd niet gegeven. Hierna heb ik nog met twee gespecialiseerde advocaten gesproken en beiden gaven aan dat het de moeite waard was om het een jaar later nogmaals te proberen. Als het dan nog niet lukte, was het enige alternatief een rechtszaak tegen de ABN Amro starten.

Een schone lei betekent dus zeker niet automatisch een vlekkeloze toekomst. Helaas zou het schuldhulptraject ook vervelende gevolgen voor mijn pensioen hebben. In de WSNP moet je zoveel mogelijk afdragen aan je schuldeisers. Dat betreft alle inkomsten boven 95% van een bijstandsuitkering, maar ook bezittingen in de vorm van vermogen. Ten aanzien van het pensioen bestaat er echter een merkwaardig verschil tussen particulieren en ondernemers. Een particulier in loondienst bouwt pensioen op bij een pensioenfonds, dat volledig buiten de werking van de WSNP valt. Maar een ondernemer die zijn pensioen in eigen beheer opbouwt, moet dit bedrag binnen de WSNP als vermogen afstaan ten gunste van de schuldeisers. De bijna twee ton die ik aan pensioen had opgebouwd zat weliswaar in mijn BV, maar de Belastingdienst had als voorwaarde voor het akkoord gaan met het minnelijke traject gesteld dat ik mijn pensioen zou afkopen. Dit betekende dat ik moest afzien van mijn

opgebouwde pensioen en er ook nog eens een fors bedrag aan belasting over zou moeten betalen.

De kwestie van de autoverzekering is inmiddels opgelost, doordat een ijverige en creatieve tussenpersoon het voor elkaar kreeg om mij bij een reguliere verzekeringsmaatschappij te verzekeren. Als het lukt om de A3-codering te laten verwijderen, kan ik over een jaar alsnog een hypotheek afsluiten. Maar mijn pensioen blijft een issue. Na mijn studie had ik bij Infotech pensioen opgebouwd, en in mijn huidige werk bouw ik ook flink wat op, maar het Zwitserlevengevoel is nog ver weg. Een paar weken geleden ontving ik per post mijn jaarlijks pensioenoverzicht. Die heb ik op een stoel bij de vensterbank opengemaakt, waarna ik in een emotioneel gesprek aan de geraniums heb uitgelegd dat ik ze pas rond mijn 83^e gezelschap kom houden.

Ambtenaar 2.0

Ik had nooit gedacht nog eens in de voetsporen van mijn vader te treden. In mijn jeugd had ik van dichtbij gezien hoe hij als ambtenaar altijd aan het werk was, enorm gefrustreerd raakte als iets niet lukte en daardoor elk weekend hoofdpijn had. Uiteindelijk raakte hij in een burn-out, kreeg een hartinfarct en werd afgekeurd. Daarna heeft hij nooit meer gewerkt. Al met al geen aantrekkelijk voorbeeld.

Zelf was ik altijd ondernemer geweest en afgezien van een paar jaar bij Infotech had ik nooit in loondienst gewerkt. Het lag dan ook voor de hand om na mijn tijd in de WSNP opnieuw een bedrijfje te beginnen. Vlak na mijn crash had ik alweer een paar ondernemingsplannen klaarliggen, maar door mijn vrijwilligerswerk voor Humanitas ontdekte ik dat een carrière in de sociale sector nu misschien wel beter bij me zou passen. Kwetsbare mensen helpen, met mijn eigen ervaringen als bruikbare bagage. Er was op dat moment geen vacature bij Thuisadministratie, maar ik bleef de vacatures welkelijks in de gaten houden.

Het is 7 november 2022, een stralende maandag, met een bijzonder gesprek in het vooruitzicht. Via Humanitas ben ik erachter gekomen dat op de afdeling Zaanstreek-Waterland een vacature is vrijgekomen voor Coördinator BOR (Begeleide Omgangsregeling). Op dit project wordt er na een scheiding weer omgang opgebouwd tussen jonge kinderen en één van de ouders waarmee zij op dat moment geen contact meer hebben. Door de complexiteit van deze scheidingen zijn er vaak al diverse rechtszaken gevoerd en hulpinstanties als de Raad voor Kinderbescherming en Jeugdzorg betrokken.

Half oktober heb ik mijn sollicitatiebrief met cv ingestuurd en inmiddels verwacht ik eigenlijk niet dat ik nog zal worden uitgenodigd. Daarom ben ik extra verrast als ik op 1 november gebeld word door de manager, Doeko. Mijn sollicitatie is opgevallen, omdat ik zelf elf jaar scheidingsmediator ben geweest en daarnaast goed bekend sta binnen Humanitas vanwege mijn vrijwilligerswerk. Een

week later word ik om 10.00 uur op het regiokantoor in Alkmaar verwacht.

Om vijf voor tien loop ik met een cappuccino de spreekkamer op het mij zo vertrouwde kantoor binnen. Behalve Doeko schuiven Karlijn, coördinator van de afdeling Haarlem, en Peter, portefeuillehouder van het project BOR, aan. Na een korte kennismaking stellen Doeko, Karlijn en Peter vragen over mijn werkervaring als scheidingsmediator, mijn eigen ervaring met scheiden en hoe ik aankijk tegen de kernwaarden van Humanitas. Ik weet goed op de vragen te antwoorden, en na drie kwartier loop ik weer naar buiten op weg naar mijn auto. Er blijken voor mij nog twee andere kandidaten te zijn geweest en Doeko en de anderen gaan overleggen over wie hen de meest geschikte kandidaat lijkt. Net als ik in de auto wil stappen hoor ik een stem achter mij roepen: ‘Hé Peter, heb je nog even?’

Ik kijk om, het blijkt Doeko te zijn. ‘Uiteraard,’ antwoord ik, ‘maar dan neem ik wel nog een cappuccino.’ Ik heb mijn koffie nog maar voor de helft op als de deur van de spreekkamer openzwaait en Doeko enthousiast roept: ‘We willen je graag hebben, Peter! Tenminste, als jij ons ook wil hebben.’

Daar hoeft ik niet lang over na te denken. Ik roep ‘Ja!’ en we geven elkaar een handdruk. Ik heb een betaalde baan.

De baan bij Humanitas was parttime, en ik zou gaan werken op het kantoor in Zaandam. Bijzonder aan deze locatie was dat het kantoor op slechts een paar minuten fietsen lag van de plek waar ooit Weeshuis Oostzijde had gestaan, waar ik de eerste maanden van mijn leven had doorgebracht. Na het tekenen van het contract belde ik Mitzy van de gemeente Oisterwijk. Enthousiast vertelde ik dat ik uit de uitkering kon vanwege mijn nieuwe baan. Ik had het vreselijk gevonden om afhankelijk te zijn, het paste totaal niet bij mijn waarden van zelfredzaamheid en zelfstandigheid, dus ik was dolblij dat ik geen uitkering meer nodig had. Mitzy feliciteerde me en zei dat ze er altijd van uit was gegaan dat ik zelf wel weer werk zou vinden. Daarna stuurde

ik een mailtje aan Gaby, die mij had gecoacht bij het vinden van (onbetaald) werk. Ook haar bedankte ik voor de steun en het vertrouwen dat ze al die tijd in mij had gehad.

Het werk als BOR-coördinator bestond, net als bij Thuisadministratie, voornamelijk uit het begeleiden van de trajecten. Ik werkte met een team van negen vrijwilligers, die de trajecten uitvoerden. Via verwijzende organisaties als wijkteams, jeugdteams en de kinderbescherming kwamen er aanmeldingen binnen. Na een aanmelding nam ik contact op met beide ouders, bepaalde aan de hand van dit contact of een BOR traject-geschikt was en bij groen licht plande ik een intakegesprek in. Daarbij was ook de beoogde vrijwilliger aanwezig. Verliep de intake voorspoedig, dan ging het traject van start en begeleidde de vrijwilliger de omgang tussen kind en ouder. Het eerste contact vond op ons kantoor plaats, daarna op een buitenlocatie en uiteindelijk bij de uitwonende ouder thuis.

Officieel heette de ouder die geen contact had met het kind de ‘uitwonende ouder’, maar het ging vrijwel altijd om de vader. De kinderen woonden bij hun moeder en als gevolg van een problematische scheiding was het contact met de vader verbroken. Een BOR-traject was een beproefde methodiek om de omgang weer op gang te helpen. Tussentijds waren er evaluatiemomenten, waarin werd besproken of het al haalbaar was om door te gaan naar een volgende fase in de omgang. Helaas lukt het maar in ongeveer de helft van de trajecten om de omgang weer te herstellen. De andere trajecten mislukten vrijwel altijd vanwege escalaties tussen de ouders. Naast het begeleiden van de trajecten besteedde ik veel tijd aan het uitbouwen van het netwerk van verwijzers, en organiseerde ik vrijwilligersbijeenkomsten. Al met al was BOR een boeiend project, en de successen die we als team behaalden gaven veel voldoening.

De baan bij Humanitas was echter maar voor achttien uur per week. Daar kon ik net van rondkomen, maar ik wilde graag meer uren werken. Ook wilde ik nog steeds graag in de schuldhulp werken en ik bleef vacatures op dat gebied in de gaten houden. Na vier maanden kwam ik op gemeentebanen.nl een vacature tegen van de

gemeente Beverwijk. Het ging om een functie als Ketenregisseur Schuldhelpverlening, gericht op het optimaliseren van de samenwerking tussen de gemeente enerzijds en andere partijen, de ketenpartners, anderzijds. Als spil tussen beleid en uitvoering was het je taak om ook nieuwe projecten en beleid te faciliteren. Ik besloot een poging te wagen en solliciteerde, en anderhalve week later werd ik uitgenodigd voor een gesprek op het gemeentehuis in Beverwijk.

Het eerste gesprek was met de coördinator en een directe collega. Het werd een relaxed en informeel gesprek van bijna anderhalf uur. Van tevoren had ik al besloten dat ik ook mijn eigen ervaringen zou delen, ik had zelfs in de motivatiebrief al over mijn eigen schuldhelptraject geschreven. Tijdens het sollicitatiegesprek kwam dit onderwerp uitgebreid aan de orde. Het voelde voor mij prima om erover uit te wijden, en er werd ook positief op gereageerd. Later begreep ik dat mijn eigen ervaring met schulden zelfs een belangrijke reden was geweest om mij uit te nodigen. Landelijk is er een trend gaande binnen gemeenten om steeds meer ervaringsdeskundigen in te zetten, en mijn verhaal sloot daar goed op aan. Twee dagen later volgde een tweede gesprek met de Beleidsadviseur Schuldhelpverlening en mijn potentiële toekomstige manager. Er werden veel inhoudelijke vragen gesteld, die ik voor mijn gevoel redelijk kon beantwoorden. Maar voor mijn gevoel liep het gesprek erg stroef.

Op een gegeven moment vraagt de manager naar mijn goede en slechte eigenschappen. Ik vind het altijd lastig om vragen over mijn persoonlijkheid te beantwoorden, maar ik weet dat dit bij sollicitaties onvermijdelijk is.

‘Als we jouw vriendin vragen wat goede eigenschappen van je zijn,’ zegt de manager, ‘wat zou ze dan zeggen, Peter?’

Ik hoef niet lang na te denken en kom met een imposante lijst.

‘En wat zou ze zeggen als we haar vragen naar je slechte eigenschappen?’ Het blijft even stil, waarna de manager haar vraag herhaalt.

‘Ik zou het niet weten,’ zeg ik.

De manager kijkt bedenkelijk en zegt spottend 'Dus jij bent de ideale man!'

'Dat weet ik niet,' zeg ik, 'maar wel voor mijn vriendin.'

Hierna is het gesprek snel voorbij en ik weet zeker dat Beverwijk niet op mij zit te wachten. Ik ben dan ook enorm verbaasd als de manager me de dag erna belt om mede te delen dat ze me graag willen hebben voor de functie van Ketenregisseur Schuldhulpverlening. Uiteraard ben ik enorm blij met dit nieuws en ik zeg dat ik graag op hun aanbod inga. Het is een baan voor 28 uur, die ik combineer met de baan van 18 uur bij Humanitas. Bij elkaar 46 uur, dus dat wordt flink aanpoten. Het betekent dat ik 's avonds en in het weekend waarschijnlijk ook vaak aan het werk zal zijn. Blijkbaar wil ik weer eens aantonen dat ik prima twee banen kan combineren. Of is het mijn unieke talent om mijn leven complexer te maken dan nodig?

Dat weekend vertel ik Sven en Lotte dat ik ben aangenomen in Beverwijk. Sven feliciteert me, maar Lotte slaakt een diepe zucht.

'Wat is er?' vraag ik verbaasd.

'Leuk voor jou pa, maar ik heb nu al medelijden met je toekomstige collega's.'

Ik doe net alsof ik niet weet waar dit heen gaat en vraag wat ze precies bedoelt.

'Al die slechte grappen van jou natuurlijk, waarbij je zelf ook nog denkt dat je leuk bent!'

Soms is het confronterend dat je kinderen je zo goed kennen. Na het tekenen van het contract bij de gemeente Beverwijk, rijd ik naar mijn vader in Schagen om het goede nieuws met hem te delen. Omdat hij zelf ambtenaar is geweest en nooit enthousiast was over mijn keuze om ondernemer te worden, verwacht ik een positieve reactie. Mijn vader zet filterkoffie en ondertussen neem ik alvast plaats op de bank in de voorkamer. Dezelfde bank die hier in 1973 is neergezet, mij zag opgroeien en nu nieuwsgierig wacht op mijn verhaal. Mijn vader komt terug met een koffiekopje, ik leg hem voor de zoveelste keer uit dat ik liever uit een mok drink, waarna hij begint. Hij

vertelt over zijn broze gezondheid, die iedere keer dat ik op bezoek kom blijkt te zijn verslechterd en we hebben het over de wantoestanden in de politiek. Het lijkt mij een mooi bruggetje om van de politiek naar mijn nieuwe baan te gaan, dus ik neem nog een slok koffie en schraap mijn keel.

‘Ik heb nog een nieuwtje, pa,’ begin ik. ‘Ik ben aangenomen in Beverwijk als ketenregisseur voor de schuldhulpverlening.’ Verwachtingsvol kijk ik mijn vader aan.

‘Vrijwilligerswerk of een betaalde baan?’

Ik zeg dat het om een betaalde baan gaat.

‘Nou, dan nemen ze wel een hele grote gok met jou!’

Ja hoor, daar gaan we weer, denk ik. Er zal ook een keer iets positiefs worden gezegd. Ik ben weer zo naïef geweest om te denken dat ik op goedkeuring zou kunnen rekenen. ‘Wat bedoel je precies met grote gok?’ informeer ik sarcastisch.

‘Je hebt níl komma níl ervaring bij een gemeente. Je hebt geen idee hoe een gemeentelijke organisatie functioneert en je bent ook niet opgeleid als ambtenaar.’

Zo, denk ik, dat weten we dan ook weer. ‘Daar hebben ze in elk geval voldoende vertrouwen in mij, anders hadden ze mij niet aangenomen.’ Maar de toon is alweer gezet, de geschiedenis herhaalt zich voor de zoveelste keer. Ik krijg flashbacks van toen ik de muziek in wilde (‘Daar kun je niets mee verdienen!’), toen ik een eigen bedrijf wilde starten (‘Dat is toch zonde van je studie!’) en uiteraard het incident op mijn elfde, toen ik simpelweg werd uitgelachen. Ik drink in één teug mijn koffie op, neem afscheid en zie drie minuten later Schagen steeds kleiner worden in mijn achteruitkijkspiegel.

Ondanks deze kleine tegenslag ging ik een paar maanden later in Beverwijk aan de slag. Ketenregisseur zijn betekent dat je de samenwerking tussen alle externe partijen zo goed mogelijk laat verlopen. Denk aan het bemiddelen bij conflicten, het geven van voorlichting, inventariseren van klachten en het zoeken naar nieuwe ketenpartners. Vanuit mijn functie was ik betrokken bij de opzet van

verschillende projecten, zoals het schrijven van beleid voor het adviesrecht (waarbij gekeken wordt of het onder bewind stellen van een inwoner wel de meest passende voorziening is), het opnieuw uittekenen van ons hele schuldhulptraject en het opzetten van schuldhulp voor ondernemers. Tot dan toe werd er, in tegenstelling tot particulieren, weinig gedaan voor ondernemers met schulden. Hoewel dit wettelijk verplicht was sinds 2021, hadden veel gemeentes nog een houding van ‘die hebben het er zelf naar gemaakt’. Eerst in dure auto’s rondrijden, grote huizen kopen en nu aankloppen voor hulp.

De groep ondernemers met schulden bleef echter groeien en de problematiek was vaak zwaarder. Dit laatste kwam voornamelijk doordat ondernemers over het algemeen nog veel later dan particulieren aankloppen voor hulp. Extreem gesteld: een ondernemer hakt nog liever zijn hand af dan dat hij om hulp vraagt. Om de problematiek en mogelijke oplossingen in kaart te brengen, schreef ik een uitgebreide memo. Hierin onderzocht ik om te beginnen de omvang van de problematiek binnen onze eigen gemeente, zowel qua aantallen ondernemers als hoogte van de schulden. Daarnaast zette ik op een rij waar een gemeente juridisch gezien aan moest voldoen. Tenslotte gaf ik suggesties voor implementatie, die na akkoord zouden kunnen worden uitgevoerd. Ik verstuurde de memo naar de beleidsadviseur en de manager en in een daaropvolgend overleg lichtte ik mijn memo verder toe. Gelukkig bleek er genoeg draagvlak te zijn om de schuldhulp voor ondernemers inderdaad te gaan opzetten.

Zelf wist ik natuurlijk als geen ander hoe het was om als ondernemer in de schulden te zitten en hoe lastig het was om er weer uit te komen. Ik was dan ook de aangewezen persoon om de implementatie op te pakken. Om mijn plannen goed te kunnen uitvoeren, hadden we daarbij een externe partij nodig. Toevallig was dichtbij, in Alkmaar, een gespecialiseerd kantoor gevestigd, NovaLuta, dat schuldhulp voor ondernemers voor een aantal andere gemeentes verzorgde. Er ontstond een mooie samenwerking, waarmee we veel ondernemers hebben kunnen helpen om uit de schulden te raken. Als mijn eigen traject destijds via NovaLuta was gelopen in plaats van

via mevrouw Zwartjes, dan was ik waarschijnlijk anderhalf jaar eerder uit de schulden geraakt.

In mijn team werken 23 collega's, met specialismen als bijstand, schuldhulpverlening, sociale recherche en sociale veiligheid. Met vrijwel alle collega's is het prettig samenwerken en er is ook ruimte voor gezelligheid. We lunchen samen, drinken koffie en er zijn regelmatig teamuitjes. Maar ook in Beverwijk kennen alleen de collega's van het sollicitatiegesprek mijn achtergrond. Nog steeds een taboe dus. Al lag het verhaal vaak op het puntje van mijn tong. Bijvoorbeeld toen een collega beweerde dat het belachelijk was om ondernemers te helpen, want die hadden het er zelf naar gemaakt. Wanneer, wilde ik zeggen, weet je zeker of iets iemands eigen schuld is? Of toen een andere collega stijl achterover viel toen bleek dat een ondernemer maar liefst 300.000 euro schuld had. Dat was wel extreem veel schuld. Dan moet je eens horen hoeveel schuld ik wel niet had, wilde ik bijna zeggen. Maar het lastigste gesprek vond plaats toen een collega net terug was van een weekje vakantie in Oisterwijk.

Arnold werkte op onze afdeling al jaren binnen de portefeuille Participatiewet (bijstand). Hij was eind veertig, altijd vrolijk en sinds kort werkte hij op een nieuw project, de Kinderopvang Toeslagen. Intern kortten we dat af tot KOT, waardoor ik Arnold sindsdien de 'KOT-father' noemde. Hij ging bij voorkeur vijf keer per jaar op vakantie en in het voorjaar vertelde hij dat hij in de meivakantie een paar dagen naar Oisterwijk zou gaan. Hij wist dat ik daar woonde, en ik zei dat het een heel leuk stadje is met leuke winkels, veel terrassen en omgeven door prachtige natuur. Ik wenste Arnold een fijne vakantie en ruim een week later kwam ik hem weer tegen op de afdeling.

'Arnold, hoe was je vakantie?'

Hij vertelde dat ze een paar keer in het centrum zijn geweest en veel van de omgeving hebben gezien. 'Maar we zijn ook door zo'n dure villawijk gereden. Wat een kasten van huizen zeg! Daar woon jij toch ook, Peter?'

Hij bedoelde het natuurlijk als grap, niet wetende dat ik daar inderdaad twintig jaar had gewoond. Misschien was hij zelfs wel langs mijn oude villa gereden.

‘Natuurlijk,’ lachte ik, als een boer met kiespijn.

Regelmatig kreeg ik de terugkoppeling dat ik te proactief was. Dat kreeg ik al in mijn eerste maand te horen, toen ik in razend tempo met de ketenpartners aan de slag ging om alle processen te stroomlijnen. Maar ook in de maanden erna werd het me regelmatig ingefluisterd. Het kostte me moeite om me aan te passen aan het tempo van mijn collega's. In de zomer van 2024 bereikte deze frictie een hoogte- of dieptepunt, afhankelijk van hoe je het bekijkt.

Het is 5 augustus, de zomer is eindelijk op gang gekomen en veel collega's zijn op vakantie. Doordat ook veel inwoners en collega's van andere organisaties afwezig zijn, is het erg rustig op de afdeling. Ik had nog een lijstje met uit te werken zaken, maar daar ben ik inmiddels al doorheen. Ook mijn collega's op de afdeling hebben het rustig. Na de lunch komt de manager op de afdeling informeren hoe druk het is. Vrijwel iedereen antwoordt dat het nog best druk is en ze heel wat te doen hebben. Wanneer ze bij mijn bureau aankomt, antwoord ik 'Nee, totaal niet, eigenlijk heb ik vanmiddag niets meer te doen. Sterker nog, morgen heb ik eigenlijk ook niets te doen.'

De manager kijkt me verbaasd aan, en uit mijn ooghoeken zie ik ook andere collega's naar mij kijken. 'Dan heb ik nog wel wat klusjes voor je,' zegt de manager.

'Prima,' zeg ik, 'misschien kan ik in de kantine helpen, de receptie ondersteunen of een paar dagen schoffelen bij de plantsoendienst?'

Een aantal collega's begint te lachen en de manager kijkt me spottend aan. Ik zeg dat het geen grap is, dat ik liever buiten loop te schoffelen dan dat ik me verveel achter mijn bureau. Maar niemand begrijpt dat ik het serieus meen. De manager vertrekt weer naar haar kantoor en we gaan allemaal verder met ons werk. Dat wil zeggen, met geen werk, in mijn geval.

Twee dagen later word ik 's ochtends gebeld door een collega. Ze zegt dat ze iets met me wil bespreken.

‘Natuurlijk,’ antwoord ik, ‘maar waarom fluister je zo?’

‘Wacht even, Peter, ik loop naar een rustig plekje, zodat de anderen het niet horen.’

Dat klinkt wel heel spannend, denk ik, wat zou er aan de hand zijn?

‘Dat was niet zo handig afgelopen maandag, Peter! En vorige week dinsdag deed je hetzelfde.’

Ik ben mij van geen kwaad bewust en vraag verbaasd wat ik dan niet handig heb gedaan. Heb ik weer te veel aftershave gespoten? Mijn vrouwelijke collega's klagen regelmatig over mijn Zino Davidoff, die ik volgens hen iets te royaal aanbreng. Mijn geliefde aftershave wordt dan met onkruidverdelger vergeleken, waarna iedereen overdreven begint te hoesten en alle ramen worden opengezet. Maar het blijkt ergens anders over te gaan.

‘Nou, men praat erover dat je loopt te roepen dat je niets te doen hebt. Dat wordt, zacht uitgedrukt, niet gewaardeerd. Ik wil je eigenlijk waarschuwen. Je kunt in het vervolg beter aangeven dat je het wat minder druk hebt dan normaal, maar zeker niet zeggen dat je niets te doen hebt.’

‘O,’ zeg ik, ‘dus eigenlijk zeg je dat ik geen eerlijk antwoord mag geven op de vraag?’

‘Inderdaad,’ vervolgt mijn collega, ‘soms is dat beter.’

Ik hoor het verbaasd aan, bedank haar voor de waarschuwing en hang op. Weer wat geleerd, denk ik, een eerlijk antwoord wordt niet gewaardeerd. Toch weet ik nu al dat ik de volgende keer hetzelfde zal doen. Ongeacht de consequenties. Want principes zijn pas echt principes als ze pijn doen.

Toen ik bijna een jaar in dienst was, had de gemeente Beverwijk een kleine verrassing voor me in petto. In plaats van een vast contract, zou mijn contract nog een keer met een jaar worden verlengd. Niet omdat er twijfels waren over mijn functioneren, maar omdat er geen

vaste formatieplaats was voor mijn functie. Bovendien zou mijn functie uiteindelijk worden opgeheven, wanneer alle projecten waren afgerond. Wel zou er daarna een meer uitvoerende rol voor me zijn. Daar was ik echter niet voor gekomen, ik wilde immers beleidsadviseur worden, het liefst op gebied van armoede, schulden of participatie. Vanaf dat moment zocht ik elke zaterdagochtend alle relevante vacaturewebsites af. Als ik iets interessants tegenkwam, reageerde ik erop met een cv en motivatiebrief. In de brief benoemde ik nu, naast mijn interesse en redenen waarom ik meende geschikt te zijn, altijd dat ik ervaringsdeskundige was en bezig was over mijn ervaringen een boek te schrijven.

Na een aantal maanden kwam ik een vacature tegen in Oisterwijk, voor een functie als beleidsadviseur Participatie en Arbeidsmarkt. Uiteraard was ik goed bekend met de gemeente. Maar nog belangrijker: ik kende de twee uitersten waar Oisterwijk qua bevolking om bekendstaat, rijk en arm. Ik had in beide delen gewoond en geleefd. Ik overwoog te solliciteren en overlegde het idee met Sandra. ‘Werken Gaby en Mitzy daar nog?’ vroeg zij. Daar had ik helemaal niet over nagedacht. ‘Dat zou best kunnen,’ zei ik. ‘Het is wel zes jaar geleden, maar je weet maar nooit.’ Op LinkedIn zag ik dat Mitzy en Gaby inderdaad nog steeds voor de gemeente werkten, en dat deed me wel even fronsen. Als ik werd aangenomen, betekende dat dat ik intensief met hen zou samenwerken, terwijl ze een paar jaar geleden nog mijn uitkering regelden. Sandra vroeg wat ik van dat idee vond. ‘Ik vind het eigenlijk wel komisch,’ zei ik. Maar vooral zou ik het een eer vinden als ik zou worden aangenomen, want ik was onder de indruk van hoe goed de gemeente mij destijds had geholpen.

Ik besloot het een kans te geven en solliciteerde. Ik werd uitgenodigd, en de gesprekken verliepen soepel. Voor de gemeente was vooral belangrijk dat ik goed in het team zou passen. Het was natuurlijk bekend dat ik geen ervaring had als beleidsadviseur, maar ze hadden er alle vertrouwen in dat ik het werk snel zou oppikken. Dat moest ook wel, want later zou blijken dat er al bijna een halfjaar

niemand op de functie had gezeten. En dat mijn voorganger na vier maanden huilend op het toilet was aangetroffen en per direct was vertrokken. We bespraken de arbeidsvoorwaarden en ik werd aangenomen. Het voelde alsof de cirkel zich op dat moment sloot: ik woonde al 25 jaar in Oisterwijk, had zowel aan de rijke als arme kant gezeten en nu werd ik bij de gemeente die mij geholpen had zélf beleidsadviseur Participatie en Arbeidsmarkt.

Het was een baan voor 32 uur, waardoor ik mijn werk niet meer kon combineren met Humanitas. Eigenlijk was het ook niet te doen om wekelijks op en neer naar Zaandam te rijden. Nu had ik dus één baan, op een afstand van welgeteld 1,3 kilometer van mijn huis. Op mijn eerste werkdag kreeg ik een warm onthaal. Mijn nieuwe collega's waren blij dat er weer iemand vast op mijn functie zat. Het eerste dat ik vervolgens deed was Mitzy en Gaby opzoeken, omdat ik vond dat we deze bijzondere situatie met elkaar moesten bespreken. Gelukkig dachten zij er net zo over als ik, en hadden ze er totaal geen moeite mee dat ik nu beleidsadviseur zou worden.

In mijn nieuwe functie zou ik een belangrijke rol gaan spelen in het uitstromen van inwoners uit de bijstand. Het liefst naar betaald werk of, als dat niet mogelijk was, naar een andere vorm van participatie. Ook was ik in deze functie adviseur van de wethouder, verantwoordelijk voor de implementatie van nieuwe wetgeving en zat ik in een groot aantal overlegstructuren. Daarnaast was ik ruim anderhalve dag per week kwijt aan de samenwerking met de WSD, ons sociaal ontwikkelbedrijf. De WSD (Werk.Samen.Doen) zocht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een geschikte werkplek, intern dan wel extern. Op deze manier werden honderden inwoners geholpen die niet terecht konden op de reguliere arbeidsmarkt. Al met al was het een boeiende functie, die me regelmatig herinnerde aan mijn oude leven.

Zo volgde ik in november 2024 een interne cursus over One-Gov, een archiveringssysteem voor gemeenten. De cursusleider verzocht ons om gewoon eens een naam in te typen en te zien wat er kwam bovendrijven. Ik typte mijn eigen achternaam in en er

verschenen allerlei vergunningen en verbouwingsdocumenten uit 2008 op mijn scherm. En tijdens mijn kennismaking met de wethouder liepen we een ronde door Oisterwijk van vijf kwartier. Op een gegeven moment liepen we door mijn oude villawijk en vertelde ik dat ik hier had gewoond. De wethouder vroeg belangstellend waarom ik er nu niet meer woonde en ik legde hem kort mijn geschiedenis uit. Ook hij vond het bijzonder dat ik met zo'n historie nu beleidsadviseur binnen de gemeente was.

Het meest hilarische voorval vond plaats tijdens een kwartaalmeeting over de schuldhulpverlening. Dat was het specialisme van mijn collega Imke, maar ze vroeg of ik ook wilde aanschuiven, vanwege mijn kennis op dat vlak. Meteen bij binnenkomst zag ik een bekende, maar zij herkende mij overduidelijk niet. Toen ik tijdens het voorstelrondje aan de beurt was en mijn naam zei, liet ze van schrik bijna haar kop thee vallen. Het was mevrouw Zwartjes, die dezelfde grote sjaal droeg als tijdens onze bizarre laatste meeting met de Kredietbank. In de anderhalf uur dat de bespreking duurde, heeft ze mij geen enkele keer durven aankijken.

Ondanks dat ik nooit de ambitie had gehad, vond ik het boeiend om als ambtenaar mensen te kunnen helpen die in een kwetsbare situatie zaten. Ik had verwacht het ondernemerschap erg te gaan missen, maar dat is nooit gebeurd. Natuurlijk heb je als ambtenaar niet de vrijheid die je als ondernemer hebt, maar je draagt ook niet de verantwoordelijkheden en zorgen die bij het ondernemerschap horen. Bovendien beschouw ik dit boek, en alles wat hieruit verder ontstaat, ook als ondernemen. En wie weet, in de toekomst kan ik altijd weer een bedrijfje beginnen. Ik geloof niet in de term ex-ondernemer, ik spreek liever van een ondernemer die tijdelijk zonder bedrijf zit.

Loslaten

Ruim vijf jaar lang had ik de week in tweeën geknipt. De ene helft van de week was ik bij Sandra in Limmen, de andere helft was ik voor de kinderen in Oisterwijk. Daar huurde ik immers een huisje om Sven en Lotte voldoende te kunnen zien. Maar het leven vanuit een koffer begon me geleidelijk op te breken. Je zou kunnen zeggen dat je op twee plekken woont, maar feitelijk woon je nergens. De huurwoning waar ik al bijna vijf jaar woonde, voelde nog steeds niet als thuis. Ook in sociaal opzicht was het lastig om niet de hele week op één plek te zijn, elke week moest ik weer puzzelen om alle onderdelen van mijn leven zo goed mogelijk te combineren. Maar waar ik het meeste tegenaan liep, was dat het steeds lastiger werd om Sven en Lotte voldoende te zien.

Mijn keuze om in Oisterwijk te gaan werken, en daar dus ook volledig te gaan wonen, viel bij Sandra in minder goede aarde. Voor haar was de constructie jarenlang bijna perfect geweest. Het enige dat nog ontbrak was dat ik permanent in Limmen kwam wonen. Maar Sandra begreep mijn keuze wel, en we hadden er alle vertrouwen in dat we samen een weg zouden vinden. Sinds ik bij de gemeente Oisterwijk aan de slag was gegaan en weer in Oisterwijk woonde, zagen we elkaar echter een stuk minder. Dat kwam zowel door de afstand als door onze werktijden. Inclusief in- en uitpakken, files, wegwerkzaamheden en omleidingen duurde naar elkaar rijden vaak drie uur. Daarnaast werkte ik overdag en kon ik gedeeltelijk thuiswerken, terwijl Sandra in de zorg vooral 's avonds en in het weekend wisseldiensten draaide. Mensen in mijn omgeving vroegen of Sandra nu in Oisterwijk zou komen wonen, of minstens een deel van de week. Vanwege haar kinderen was dat geen realistische optie, maar ook zou ze er doodongelukkig van worden om in Oisterwijk te wonen. Een mooie optie zou zijn geweest als Sandra dagdiensten zou gaan draaien. Als we dan allebei op vrijdag vrij waren, zouden we elkaar wekelijks drie dagen kunnen zien. Maar Sandra zag dagdiensten draaien niet zitten, omdat ze het werk dat daarbij hoorde minder leuk

vond. Dat was voor mij een grote teleurstelling. Mijn keuze om jarenlang de helft van de week bij haar te wonen was geen wisselgeld voor de toekomst, maar achteraf gezien ontstond door die teleurstelling het eerste scheurtje in onze relatie.

De uitdaging om elkaar voldoende te zien bleek helaas groter dan verwacht. Na verloop van tijd zagen we elkaar nog maar vier dagen per maand en onze relatie verliep hierdoor steeds stroever. Lieve woordjes maakten plaats voor verwijten, onze mooie gesprekken veranderden in discussies en voor het eerst ontstonden er in onze lange relatie regelmatig ruzies. Onze relatie begon steeds meer energie te kosten in plaats van te geven. Ik opperde een paar keer om relatietherapie te proberen, maar elke keer gaf Sandra een reden waarom ze dat niet wilde.

Na de zoveelste ruzie stelde ik voor om een adempauze in te lassen, zodat we beiden konden nadenken. We besloten een maand helemaal geen contact meer te hebben. In deze periode dacht ik uiteraard veel na, maar het gaf me ook de kans te voelen hoe het zonder Sandra zou zijn. En helaas constateerde ik dat ik haar niet miste op de manier dat ik haar graag had willen missen. Mijn gevoel was overduidelijk, het werd tijd om te stoppen. Op 10 juni 2025 reed ik voor de laatste keer naar Limmen, om Sandra uit te leggen dat ik er geen toekomst meer in zag. In eerste instantie werd ze erg boos, maar later die middag hebben we toch nog een mooi gesprek gevoerd en met een dikke knuffel afscheid van elkaar genomen.

Het moeilijkst vond ik het echter om de boodschap aan Mats en Mees over te brengen. In al die jaren had ik een sterke band met ze opgebouwd en ik wist dat ze onze breuk heel erg zouden vinden. Wat het gesprek niet bepaald makkelijker maakte, was het feit dat Sandra regelmatig voor de grap had gezegd dat onze relatie uit was. Dat vonden de jongens overigens totaal niet grappig. Ik kan me een keer herinneren dat Sandra de boodschap zo overtuigend had gebracht dat de jongens huilend naar hun kamer waren gelopen en even later beneden kwamen met hun rugtassen. Ze zouden meegaan naar

Oisterwijk en bij mij gaan wonen. Toen vond Sandra haar eigen grap ineens niet zo leuk meer.

Maar dit keer was de break-up echt, en hadden ze snel door dat het nu menens was. Ze waren allebei erg verdrietig toen ik ze het nieuws vertelde. We spraken af contact met elkaar te houden en gelukkig hebben we dat nog steeds. Hoe moeilijk en verdrietig het ook was, Sandra en ik moesten elkaar na een relatie van ruim zeven jaar nu loslaten. En dat viel niet mee. Sandra was juist diegene die mij in mijn moeilijke jaren zo trouw had gesteund, altijd voor mij klaarstond en zoveel onvoorwaardelijke liefde had gegeven. Ineens maakte ze geen deel meer uit van mijn leven.

Voor de tweede keer afgestaan

Het fenomeen adoptie kent twee kanten: die van de biologische moeder die haar kind afstaat, en die van de nieuwe ouders die het kind adopteren. Het kind zelf is lijdend voorwerp. Tot het moment dat ik zelf vader werd, was ik nauwelijks met dit onderwerp bezig. In mijn omgeving wisten ook maar weinig mensen ervan. Van mijn vrienden wisten alleen Dirk, Gerrit en Marco het. Het feit dat Marco zelf was geadopteerd gaf ons een speciale band. Mijn adoptieouders waren voor mij gewoon mijn ouders, ze hebben mij ook nooit anders behandeld dan mijn zusje, dat wel hun biologische kind is. Pas toen Sven geboren werd, en hij op een verrijdbaar kinderbedje werd gelegd, kwam mijn adoptieverleden plotseling binnen. Zesendertig jaar eerder was ik zelf ook op zo'n kinderbedje gelegd en daarna direct weggereden. Ik probeerde me in te beelden hoe dat moet zijn geweest voor een pasgeboren baby: je komt bruut op deze wereld, wordt niet in de armen van je moeder gelegd, niet getroost als je huilt, maar vervoerd naar een kindertehuis waar letterlijk niemand op je zit te wachten.

Twee jaar nadat ik op zoek was gegaan naar mijn biologische moeder en haar ook had gevonden, ging ik ook op zoek naar mijn biologische vader. Hem was het minder goed gegaan, hij zat in een verpleeghuis nadat hij een hartinfarct en hersenbloeding had gehad. Allemaal door een jarenlange alcoholverslaving. Hierdoor hem ik nooit een echt gesprek met hem kunnen voeren. Hij bleek nog twee dochters te hebben, en met één van hen heb ik nog regelmatig contact. Het contact met mijn biologische familie heeft me mooie dingen gebracht, maar het zorgde in eerste instantie ook voor een identiteitscrisis. Met mijn biologische moeder en halfzussen en -broers had ik direct een klik, hoewel ik ze helemaal niet kende. Dat gaf een verwarrend gevoel.

Hoewel ik goed terecht ben gekomen bij mijn ouders, merkte ik vanaf een jaar of twaalf ook dat we erg verschillend waren. Mijn zusje leek erg op mijn ouders en ik was echt de vreemde eend in de

bijt. Als je geadopteerd bent, ook al kom je nog zo goed terecht, mis je de spreekwoordelijke spiegel om in te kijken. In de wetenschap wordt al tientallen jaren een debat tussen ‘nature’ en ‘nurture’ gevoerd. Wat krijg je via je genen mee? Hoe word je gevormd door je opvoeding? En wat is de samenhang hiertussen? Juist voor iemand die geadopteerd is, is dit een interessante discussie. Ik deed vaak dingen die mijn ouders niet in zichzelf herkenden en regelmatig benoemden ze dit ook. Dat begon eigenlijk al vroeg in mijn jeugd, toen ik allerlei capriolen uithaalde om aandacht te trekken. Ik hing de clown uit op school, organiseerde thuis allerlei shows en pikte bijzondere hobby’s op. In de puberteit uitte deze drijfveer zich voornamelijk via muziek; ik bespeelde meerdere instrumenten en componeerde mijn eigen muziek. Mijn ouders vonden het allemaal best, maar zeiden wel regelmatig dingen als ‘Nou, van mij heb je dat niet hoor.’ Doordat ik nu contact had met mijn biologische familie, werd duidelijk wat in mijn geval bij ‘nature’ en wat bij ‘nurture’ hoorde. Er waren duidelijk eigenschappen die ik genetisch had meegekregen, maar ook eigenschappen die uit mijn opvoeding voortkwamen.

De puberteit leidde tot veel discussies en ruzies tussen mij en de rest van ons gezin. Ook op latere leeftijd kreeg ik nog altijd te horen dat ik een lastige puber was geweest. Ik heb weleens geprobeerd daarover met mijn vader een gesprek te voeren. Ik vroeg of hij er wel eens bij had stilgestaan dat we wellicht met elkaar botsten doordat ik andere genen had. En ik me daardoor meer tegen hem was gaan afzetten in de puberteit. Het was een zinloos gesprek, want mijn vader antwoordde met de woorden: ‘Oh ja? Dan hebben we het dus allemaal verkeerd gedaan!’ Hij schoot in de slachtofferrol en daarmee was het gesprek ten einde.

Toen ik in 2019 mentaal en fysiek instortte, kwam ik opnieuw in een identiteitscrisis terecht. Mijn identiteit was altijd sterk gekoppeld geweest aan wat ik deed en presteerde. Ik was een goede muzikant want ik bespeelde vier instrumenten. Ik was een goede sporter want ik deed triatlons. Ik was een goede zakenman want ik had drie bedrijven en woonde in een villa, ook nog met zwembad. In

één klap viel dit allemaal weg, waardoor ik me afvroeg wie ik nu eigenlijk echt was. Na mijn burn-out duurde het een tijd voor ik weer contact kreeg met mijn ouders. Ze bleken enorme moeite te hebben met het feit dat ik er een puinhoop van had gemaakt.

Het is 11 juli 2021, een zondag, en Sandra en ik overleggen wat we die middag gaan doen. Omdat het mooi weer is, overwegen we met Izzy naar het strand te gaan. Maar het is ook alweer lang geleden dat we bij mijn ouders in Schagen op bezoek zijn geweest. Mijn moeder heeft inmiddels zware dementie, maar woont nog thuis bij mijn vader, al weten we niet voor hoe lang. We besluiten naar Schagen te rijden. Ik app mijn vader of het uitkomt en hij antwoordt bijna onmiddellijk: ‘Jazeker jongen, dat is prima.’ Drie kwartier later rijden we de Dorpen in Schagen op. We parkeren voor de deur en lopen naar de voordeur. Nadat ik heb aangebeld zie ik mijn vader traag naar de voordeur lopen. Door de artrose loopt hij steeds slechter, en het voelt alsof hij er wel vijf minuten over doet. Als hij de deur open doet begroet ik hem enthousiast, maar mijn vader kijkt ons erg treurig aan.

‘Is er iets?’ vraag ik.

‘Kom maar verder jongen,’ is alles wat er terugkomt. Sandra en ik kijken elkaar aan, we hebben allebei het gevoel dat er iets aan de hand is. Is mijn moeders dementie erg achteruitgegaan? Heeft mijn vader er weer een kwaal bij? We lopen achter hem aan de voorkamer in. Als we op de bank gaan zitten kraakt die uitgebreid, alsof hij moe is van alle verhalen en ellende die hij de afgelopen 48 jaar heeft moeten aanhoren. Mijn moeder probeert koffie te zetten, maar dat lukt niet goed. Als ze met het dienblad terug wil lopen, roept ze naar mijn vader dat het dienblad vastzit. Mijn vader gaat kijken, wat met zijn tempo vier minuten duurt. In de keuken komt hij erachter dat mijn moeder het aanrechtblad in haar handen heeft en niet het dienblad. Nadat mijn vader de koffie heeft ingeschonken en mijn ouders allebei in hun eigen stoel zitten, vraag ik hoe het met ze gaat.

‘Nou, niet zo goed,’ begint mijn vader.

‘Gaaf ma erg snel achteruit?’ vraag ik.

‘Inderdaad, het gaat steeds slechter. Maar er is nog iets anders.’

Ik ben benieuwd wat er nog meer aan de hand kan zijn.

‘Je moeder en ik willen het liefst dood.’

Daar ben ik stil van, heel stil, wel een minuut of twee. ‘Dat vind ik wel heel heftig om te horen,’ zeg ik. ‘Hoor ik echt goed dat jullie dood willen? Waarom willen jullie niet meer leven? Zijn jullie soms bezig met euthanasie?’

‘Dat komt eigenlijk, Peter, door wat jij ons allemaal hebt aangedaan.’

Ook dit moet ik even in stilte op me laten inwerken. ‘Wat heb ik jullie dan aangedaan?’ vraag ik niet-begrijpend.

‘Je hebt er financieel een puinhoop van gemaakt. Het zou fijn zijn als je weer normaal werkt en geld verdient, dan kunnen we dat aan de familie en onze vrienden vertellen.’

Heb ik dit nou goed gehoord? Willen mijn ouders dood omdat hun zoon is ingestort en failliet gegaan? En is dat dan niet meer nodig als hun zoon weer werkt en geld verdient? Gaan ze dan reïncarneren? Volgens mij is er maar één iemand echt slachtoffer in dit verhaal en ben ik dat zelf! Maar goed, het is duidelijk. Mijn ouders schamen zich zo erg voor mij, dat ze het liefst dood willen. Ik kijk naar Sandra en uit mijn blik maakt ze direct op dat ik mijn koffie niet ga opdrinken. We staan op en zonder iets te zeggen lopen we naar de voordeur. Nog geen twintig seconden later rijden we de Dorpen uit richting Limmen. Een ritje dat normaal gesproken 45 minuten duurt maar dat ik nu in 28 minuten afleg.

Onderweg vraagt Sandra voorzichtig wat ik ervan vond. Ik zeg dat ik mijn moeder niets kwalijk neem, ze is immers zwaar aan het dementeren. De doodwens komt duidelijk bij mijn vader vandaan. Ik ben vooral boos. Boos omdat ik er blijkbaar alleen toe doe als ik bovengemiddeld meedraai in de maatschappij. Dat ik al die jaren heb gewerkt voor drie wordt blijkbaar even vergeten. Ook moet ik weer terugdenken aan de vragen van de Raad voor de

Kinderbescherming ten tijde van mijn adoptie. Of de aspirant ouders wel goed zouden kunnen omgaan met teleurstellingen. Niet echt dus. Onderweg naar Limmen verbreek ik tussen neus en lippen door ook nog eens het landelijk record vloeken. Na dit voorval duurt het bijna een halfjaar voor ik mezelf weer in Schagen vertoon. Ik werd door mijn vader zo finaal afgewezen dat het voelde alsof ik opnieuw werd afgestaan. Geheel conform familietraditie is er nooit meer over gesproken. Gelukkig was er nog ruimte op mijn lijstje met teleurstellingen, dit voorval heb ik bovenaan gezet.

Dat ik me zelf schaamde voor mijn schulden is inmiddels wel duidelijk. Ik deelde mijn verhaal alleen bij hoge uitzondering met anderen en dan alleen in situaties waarbij het voor mijzelf voordeel opleverde, zoals bij sollicitatiegesprekken. Blijkbaar kan ook de omgeving van iemand met schulden in deze schaamte worden meegetrokken, een soort indirecte schaamte. Ik had het begrepen als Sven en Lotte zich zouden schamen voor mijn situatie, want zij waren er zelf direct bij betrokken. Voor mijn kinderen was de overgang en de periode die volgde zeker moeilijk, maar ze hebben zich nooit voor mij geschaamd. Van mijn ouders had ik dit echter niet verwacht. Als ouder moet je altijd achter je kinderen staan en ze juist steunen in moeilijke tijden, dat hoort in mijn beleving bij het ouderschap.

Dirk vroeg zich, na de 'roast' van mijn vader op mijn vijftigste verjaardagsfeest, hardop af of de adoptie wel onvoorwaardelijk was geweest. Na het bizarre bezoek in Schagen kwam de vraag opnieuw bij mij op. Toch heeft mijn vader me diverse keren financieel geholpen, om uit de WSNP te komen en een nieuwe opleiding te volgen. Ook hierover stelde Dirk een interessante vraag. Deed mijn vader dat voor mij? Of deed hij het vooral om aan zijn familie en vrienden te kunnen vertellen dat hij zo'n geweldige, behulpzame vader was. Het blijft een opmerkelijke vraag, waarom mijn ouders zich zo schaamden. Kwam het omdat ik een uitzondering in de familie vormde, omdat de rest wel allemaal werkte? Werd mijn vader erop

aangekeken in Schagen? Of betrok hij mijn situatie op zichzelf, alsof het betekende dat hij gefaald had als ouder?

Als ik terugkijk op mijn jeugd, was mijn moeder altijd de rots in de branding. Ik was erg actief, creatief en ondernemend en mocht van mijn moeder altijd mijn gang gaan. Ook mijn passie voor muziek heb ik aan mijn moeder te danken. Inmiddels weet ik dat muziek niet in mijn genen zit, want van al mijn biologische familieleden is er niet één die iets met muziek doet. Dit komt dus voor honderd procent uit mijn opvoeding voort. Mijn moeder was nooit erg uitbundig in het tonen van haar emoties. De enige keer dat ik haar verdrietig zag, was toen mijn opa was overleden. En ze werd alleen boos als we na het loeien van de koeienbel niet snel genoeg aan tafel zaten, of wanneer mijn vader per se zijn typemachine wilde meenemen op vakantie. Eigenlijk was ik de enige die haar aan het lachen kreeg met mijn grappen en capriolen. Bijvoorbeeld toen ik haar op haar 65^e verjaardag de Gouden Flessenschraper uitreikte vanwege haar enorme zuinigheid. Of toen ik haar vanuit Nijmegen een flesje zand uit de vogelkooi van mijn parkieten opstuurde, zodat ze die bij haar verzameling zandflesjes kon zetten die ze van over de hele wereld had verzameld. Ze gaf me nooit een zoen of knuffel, heeft ook nooit gezegd dat ze van me hield of trots op me was. Maar ik wist zeker dat dat zo was, ik voelde het aan alles. Bij mijn vader heb ik dat gevoel nooit gehad. Door alle kritiek en verwijten die ik in de loop der jaren ontving, kon ik geen positief gevoel bij onze relatie ontwikkelen. Hierdoor had ik met mijn twee ouders een totaal verschillende band.

Op 23 november 2021 werd mijn moeder vanwege haar zware dementie opgenomen in het Magnushof, een verpleeghuis in Schagen. Heel af en toe had ze nog heldere momenten. Op haar sterfbed bedankte ik haar, vertelde dat ze voor mij een echte mama was geweest en ik haar enorm zou gaan missen. ‘Dat hoeft niet Peter,’ zei ze. ‘Gelukkig heb je nog een moeder in Alkmaar.’ Dacht ze nou echt dat zij en mijn biologische moeder uitwisselbaar waren? ‘Nee hoor mama,’

zei ik, ‘jij bent mijn echte moeder!’ Vier dagen later blies ze haar laatste adem uit, in mijn armen, toen we met zijn tweeën waren.

Mijn ouders waren erg nostalgisch ingesteld en hadden het er vaak over dat vroeger alles beter was. Ze hadden moeite met het tempo waarin alles veranderde. De moderne jeugd was de zondebok, die hadden het maar makkelijk, hoefden nergens moeite voor te doen en groeiden op in weelde. Het bruggetje naar mij was dan gauw gemaakt, want ik was natuurlijk het toonbeeld van de moderne jeugd. Mijn ouders hang naar nostalgie werkte ook door in hun muzieksmaak. Behalve klassieke muziek luisterden ze graag naar Nederlandse chansons, waarbij er eentje favoriet was: ‘Het Dorp’ van Wim Sonneveld. Mijn moeder speelde dit nummer vaak op de piano als ze andere zangers begeleidde, en zelf heb ik het ook regelmatig met haar uitgevoerd. Toen mijn vader 75 werd, werd er een groot feest georganiseerd in de feestzaal van ’t Oude Slot in Schagen, dezelfde locatie waar in mijn jeugd de muntenruilbeurzen gehouden werden. Er waren circa vijftig genodigden, waaronder familie, vrienden, burens en bevriende muzikanten, en het leek mij een uitgelezen moment om mijn vader eens flink op de hak te nemen.

Als verrassing had ik een eigen versie van ‘Het Dorp’ geschreven, een zwarte smoking met strikje aangeschaft, mijn haar in Wim Sonneveld-stijl met gel naar achteren gekamd en een mengpaneel, microfoon en boxen meegenomen. De tekst had ik van tevoren uitgedeeld zodat iedereen kon meelezen en tijdens de uitvoering van het nummer werd er uitbundig om gelachen. Ook mijn vader kon de act erg waarderen en lachte hard mee, behalve bij het laatste refrein. Toen ik zijn belastingfraude aanstipte zag ik hem opkijken en zijn wenkbrauwen fronsen. Wat voor het publiek aanleiding was om er nog harder om te lachen.

Een paar maanden na het optreden bleek dat één van de aanwezigen de tekst had doorspeeld aan het *Schager Weekblad*. Ze konden mijn versie blijkbaar wel waarderen, want een paar weken later stond de tekst van mijn parodie integraal afgedrukt in de krant, voorzien van de volgende introductie: “‘Het Dorp’ van Wim

Sonneveld, parel in de kroon van de Nederlandse kleinkunst. Friso Wiersma tekende voor de Nederlandse vertaling, Peter Dinkla uit Schagen schreef een briljante eigen versie.” Er kwamen leuke reacties op het stuk, maar de meest hilarische was een ingezonden mededeling een week later: ‘Dit is een schande voor Schagen! Deze man moet wel heel gek in zijn hoofd zijn!’ Wie deze reactie had ingezonden weet ik nog steeds niet, maar het was blijkbaar iemand die mij goed kende.

Het nummer raakt me nu nog steeds. Elke keer als ik het hoor, doet het me denken aan mijn lieve moeder, die helaas niet meer onder ons is. In gedachten zie ik haar dan weer achter de piano zitten.

Het Dorp

Thuis heb ik nog een ID-kaart
Waarop mijn afkomst duidelijk staat
Sint Maarten, Hoge buurt 18
Geen kroeg, zigeuners op de fiets
Het zegt u waarschijnlijk niets
Maar het is waar ik geboren ben

De school, ik weet nog hoe het was
De moslimmeisjes in de klas
De methadonbus voor de kantine
Na schooltijd, het Makadoplein
We sloegen alles kort en klein
En aten spacecake met morfine

En langs het leven van mijn vader
Zag ik de geldbomen steeds staan
Ik was een kind en wist niet beter
Dan dat ze groeiden tot de maan

Wat leefden we eenvoudig toen
Met kaviaar en altijd poen
En ieder weekend lekker weg
Maar blijkbaar leefden we verkeerd
Schagen werd gedigitaliseerd
En nu zijn ze op de goeie weg

Want zie hoe rijk het leven was
Met goede tijden, dubbel glas
En iedereen onveilig vrije
Twee auto's lekker voor de deur
En 's ochtends met een rothumeur
Lekker in de file rijden

En op de moestuin van mijn vader
Zag ik de hennepplanten staan
Ik was een kind en wist niet beter
Dan dat dat in de soep zou gaan

De hangjeugd blowt wat bij elkaar
En slaat bejaarden in mekaar
Of ze nu oud zijn, zwak of ziek
Het was in Schagen vaak niet pluis
De ME was hier kind aan huis
Dat maakt mij melancholiek

Ik heb hun vaders nog gekend
Ze kochten jointjes voor een cent
Ik zag hun moeder 's avonds tippelen
De tijd van toen, het is voorbij
Dit is al wat bleef voor mij
Een iPod met herinneringen

En op het strafblad van mijn vader
Zag ik belastingfraude staan
Ik was een kind ik wist niet beter
Dan dat een taakstraf zou volstaan

Ik heb mezelf vaak de vraag gesteld hoe mijn leven was verlopen als ik als jongetje van elf niet was uitgelachen. Of als ik door een heel andere familie was geadopteerd. Of als ik gewoon bij mijn biologische moeder zou zijn opgegroeid. Had ik dan een beter leven gehad, was ik gelukkiger geweest? Maar hoe langer je daarover fantaseert, hoe duidelijker het wordt dat het maar gissen blijft. Ik heb het geluk gehad op te groeien bij een moeder die er altijd voor mij was en bij wie ik altijd terechtkon. Mijn vader was helaas niet gezegend met het inzicht dat kinderen meer nodig hebben dan een dak boven hun hoofd, voldoende eten en een jaarlijkse vakantie. Dat ze vooral onvoorwaardelijke steun en liefde nodig hebben. Maar ondanks zijn tekortkomingen, ben ik er toch van overtuigd dat hij alles met goede bedoelingen heeft gedaan. Want hij is in principe een goed mens.

Met mijn biologische moeder heb ik twintig jaar lang fijn contact gehad. Ze was er echter niet voor mij in mijn zware periode. Het meest tekenend is het feit dat ze mijn halfzus en halfbroers meerdere keren per jaar bezocht, maar in de ruim zes jaar dat ik in mijn huurwoning zit, nog nooit is langs geweest. Ook hingen er in haar luxe appartement prachtige foto's aan de muur van Willemijn, Reinier en Roderik, compleet met aanhang en kinderen. Sven, Lotte en ik stonden alleen op een oude trouwfoto, die in de wc hing. Op 23 september 2025, bijna op de dag af twintig jaar na onze eerste ontmoeting, schreef ik haar een brief, waarin ik haar vroeg te reageren op mijn teleurstellingen. Ik wilde van haar weten hoe ze mij daadwerkelijk zag. Helaas wilde ze niet op de inhoud reageren. Ze vond de vorm – een brief – niet passend. Maar ze wilde ook niet ter verantwoording worden geroepen. We hebben nog twee appjes over en weer gestuurd, waarna ik heb besloten het contact met haar definitief te verbreken.

Al van jongs af aan was ik enorm ondernemend en creatief. Ik wilde veel verschillende dingen ontdekken en was daar erg ambitieus in. Dat zat in mij, al ver voor het incident op mijn elfde jaar. Je zou kunnen stellen dat *juist* omdat ik uitgelachen en vernederd werd, er een enorme drive in mij ontstond om mijn droom echt te realiseren. Misschien had ik die drijfveer juist nodig om iets te bereiken dat voor mij eigenlijk te hoog gegrepen was. Elk kind van elf jaar heeft een droom. De een wil brandweerman worden, de ander dokter en weer een ander piloot. Ik had een bijzondere jongensdroom en wist die ook waar te maken. Hoeveel mensen kunnen dat zeggen op latere leeftijd? En ja, ik heb mijn droom ook weer moeten inleveren. Maar ja, je kunt ook niet tot je tachtigste piloot blijven.

Twintig jaar lang leven en wonen in rijkdom was een mooie ervaring. De overgang naar een sociale huurwoning, inkomen op bijstandsniveau en de wekelijkse gang naar de Voedselbank was enorm wennen. Een groter contrast is bijna niet denkbaar. Maar ik had geen levensbedreigende ziekte, er werd geen been geamputeerd. En ik had lieve mensen om mij heen en het allerbelangrijkste: twee geweldige en gezonde kinderen. De jaren in armoede waren voor mij een waardevolle les in nederigheid. Ik wist zeker dat de tegenslag tijdelijk was en ik binnen een paar jaar weer zou meedraaien in de maatschappij. Ik zou mezelf opnieuw uitvinden en dat is ook gelukt. In mijn huidige functie als beleidsadviseur binnen het sociaal domein kan ik mijn kennis en eigen ervaringen inzetten om kwetsbare mensen te helpen. Ik verdien er geen tonnen mee en ik kan er geen villa van kopen. Maar ik doe wel zinvol werk dat veel voldoening geeft. En als ik heel eerlijk ben, denk ik dat ik de Peter van nu een stuk sympathieker vind dan de Peter van voor de crash.

De vijf wijsheden van Peter

In mijn donkere jaren hield ik mezelf op verschillende manieren op de been. Eén methode die mij regelmatig hielp was het bedenken van opbeurende spreuken. Hieronder staan een aantal van de spreuken die ik in die tijd bedacht. Ze hangen nu in mijn woonkamer aan de muur. Zo word ik nog dagelijks herinnerd aan een bewogen periode.

Voor een atheïst zijn alle problemen tijdelijk

Ik kan alles, totdat het tegendeel is bewezen

Iedereen heeft recht op zijn eigen ellende

De appel valt soms wel héél ver van de boom

Een kale kip kan nog best veel veerkracht hebben

Nawoord

Er rust nog steeds een groot taboe op armoede en schulden. Maar dit taboe pakt niet voor iedereen hetzelfde uit. De één kan er goed mee omgaan, terwijl een ander er zoveel last van heeft dat het diens leven enorm beïnvloedt. Ik behoor tot de laatste categorie. Mijn situatie deelde ik vrijwel nergens. Niet op het koor en niet bij mijn banen bij Humanitas en de gemeente Beverwijk. Alleen mensen die dichtbij stonden wisten ervan, maar ook zij wisten niet alles. Dat ik bij de Voedselbank liep wist alleen Sandra. Zelfs mijn kinderen en vrienden wisten het niet. Het taboe drukte zwaar op me. Maar aan dit taboe zitten twee kanten: het perspectief van diegene die er zélf mee te maken heeft, en dat van de rest van de maatschappij, die vaak negatief oordeelt of lijkt te oordelen. Bij de gemeente Oosterwijk besloot ik wél direct over mijn situatie te vertellen. En er werd, net als later bij Humanitas, begripvol en positief gereageerd. Ook toen ik mijn verhaal gaandeweg met steeds meer mensen deelde, kreeg ik eigenlijk nooit te maken met negatieve reacties.

Tegen de welvarende kant van de maatschappij wil ik zeggen: beschouw mensen met schulden als volwaardige medemensen. Ze hebben niet voor deze situatie gekozen en ze zijn er niet minder om. Ook de minder welvarende kant wil ik graag iets meegeven: blijf in jezelf geloven en ontdek waar je kansen liggen, zodat je weer een stip op de horizon voor jezelf creëert. Als ik het kan, dan kan jij het ook!

Was de hele situatie mijn eigen schuld? De schuld van 1,1 miljoen euro was van mij, zonder meer. Maar had ik het kunnen voorkomen? Mijn schuld werden ontketend door een combinatie van veel factoren, die als een rollende sneeuwbal steeds groter werd: een scheiding, de huizencrisis, het niet uitkeren van de ziektekostenverzekering, lange juridische procedures, en uiteindelijk een fysieke en mentale instorting.

Het is te makkelijk om de schuld volledig af te schuiven op de levensgebeurtenissen die op je pad komen. Ook ik heb hier een

eigen aandeel in gehad. Maar gegeven de feiten en omstandigheden heb ik altijd beslissingen genomen die mij op dat moment goed leken. Pas later bleken sommige beslissingen minder goed uit te pakken.

Gelukkig heb ik de afgelopen jaren een aantal belangrijke lessen geleerd. Voor mijn crash had ik de overtuiging dat ik alles kon. Mijn motto was: 'Ik kan alles, totdat het tegendeel is bewezen.' Dat klinkt misschien arrogant, maar is niet zo bedoeld. Eigenlijk is het een variant op een citaat van Pippi Langkous: 'Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan.' Wat ik ermee bedoel is dat als je ergens in gelooft, je ervoor moet gaan, ook al heb je dan misschien niet de juiste opleiding of ervaring. Ik heb een paar flinke klappen gekregen, maar na mijn crash heb ik mijn motto opnieuw bewezen, door een hele nieuwe carrière op te bouwen. Die ditmaal niet gericht is op het verdienen van zoveel mogelijk geld.

Een andere les is dat je je problemen niet moet bagatelliseren. Relativeren is prima, maar je kunt niet tegen iemand bij wie twee vingers zijn geamputeerd zeggen dat hij zich niet moet aanstellen, omdat je iemand kent bij wie zeven vingers zijn geamputeerd. In mijn ogen heeft iedereen recht op zijn eigen ellende. Uit mijn verhaal blijkt ook hoe belangrijk het is om zo vroeg mogelijk hulp te zoeken. Zelf deed ik dit zo laat mogelijk, omdat ik moeilijk over mijn schaamte heen kon stappen. Eerder hulp zoeken had mijn problemen niet kunnen voorkomen, maar wel sneller tot een oplossing kunnen leiden.

Mijn belangrijkste les is dat (voor een atheïst) alle problemen tijdelijk zijn. Er zijn uiteraard problemen die je niet kunt oplossen, zoals wanneer je een dierbare verliest of een erge ziekte krijgt. Maar voor al het overige heb ik geleerd om niet achterom te kijken en niet te lang te mijmeren over wat je misschien verkeerd hebt gedaan. Aan de rand van de afgrond groeien de mooiste bloemen (hoewel je moet oppassen voor brandnetels). Er is altijd een stip op de horizon, maar die moet je wel zelf bedenken en zetten.

Ik hoop dat dit boek, en alles wat er mogelijk nog uit volgt,
een steentje kan bijdragen aan het verkleinen van dit hardnekkige
taboe.

Oisterwijk, maart 2026

Peter Dinkla

Peter als baby

Optreden op zolder

Speelgoedwinkel Dinkla

Boekbinderij Dinkla

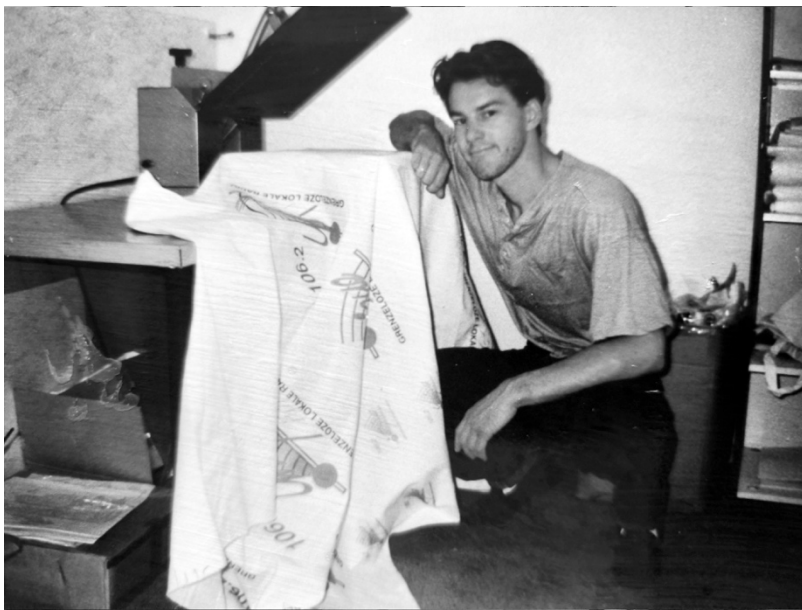
The Mallow Muffy Crew

Geslaagd voor het VWO

Studeren in Nijmegen

De textieldrukkerij

Op weg naar een zakelijke deal

De villa in Oisterwijk

Het zwembad

Bij de Voedselbank

Peter als Frank Sinatra imitator

Peter anno 2026

